

ГЮСТАВ ЕМАР АРКАНЗАСКИ ТРАПЕРИ

Превод от френски: Огнян Вартоломеев, Стоян Казанджиев, 1979

chitanka.info

ПРОЛОГ ПРОКЪЛНАТИЯТ

I

ЕРМОСИЛЪО

Когато пътешественикът за пръв път слиза на брега на Южна Америка, неволно изпитва чувство на неопределена тъга. Защото историята на Новия свят е мрачна поредица от жертви и страдания, в която фанатизмът и алчността вървят ръка за ръка.

Жаждата за злато беше първоначалната причина за откриването на Новия свят. И след като злато бе наистина намерено, Америка стана етап за завоевателите си; алчни авантюристи пристигаха с кинжал в едната и разпятието в другата ръка, за да грабят така желания метал. После те се завръщаха в родината, излагаха на показ своите богатства и с необуздания си разкош възбуждаха завистта на околните и ги подтикваха да емигрират.

С тази непрекъсната смяна на пришълци трябва да се обясни фактът, че в Америка липсват величествени паметници, каквито създават постоянните заселници, щом имат намерение да пуснат корени в някоя нова страна.

Дори да пребродите целия този обширен континент, владян три века от испанците, само тук-таме ще откриете някоя незнайна развалина, която да напомня за преминаването им. Но паметниците на ацтеките и инките, издигнати много векове преди откриването на Америка, още се извисяват с цялата си величествена простота като нетленно свидетелство за тяхното присъствие в страната и за стремежа им към цивилизация и прогрес.

Уви! В какво са се превърнали днес тези славни завоевания, изпълвали със завист пяла Европа, където кръвта на палачите се е смесвала с кръвта на жертвите им за благоденствието на нация, прочута с храбрите си войни, е плодородната си земя и с търговски връзки, обхващащи целия свят! Времето направи своето и сега Южна Америка изкупува престъпленията, за които стана причина. Разкъсвана от вътрешни борби за преходна власт, потискана от алчни олигархии и изоставена от чужденците, които се обогатиха от плътта ѝ, тази страна бавно пропада под тежестта на своята инертност, безсилна да повдигне

оловния саван, който я задушаваше. Но тя ще се събули в деня, когато една нова раса, пречистена от престъпления и ръководена само от справедливи закони, ще ѝ осигури труд и свобода, без които никой народ не може да живее.

С една дума, испано-американската раса е пуснала корени в областите, завещани ѝ от нейните прадеди, без да е разширила границите им. Героизмът ѝ е бил погребан заедно с Карл V^[1], а от прародината си е запазила само гостоприемството, религиозната нетърпимост, монасите, китаристите и въоръжените просяци.

От всички щати, които образуват обширната мексиканска конфедерация, единствен Сонора е запазил свой облик благодарение на непрекъснатите си борби с индианските племена, които го обкръжават, и на връзките си с тия племена.

Жителите на щата още от пръв поглед се отличават от жителите на вътрешните области с нещо диво в нрава.

Може да се приеме, че на север Сонора граничи с река Рио Хила, а от изток и запад е вклетена между Сиера Мадре и Калифорнийския залив. Отвъд Дуранго планинската верига Сиера Мадре се разделя на два клона, като главният продължава от север към юг, а другият завива на запад, заобикаля щатите Дуранго и Гуадалахара и стига до Тихия океан. Този клон от Кордилерите образува южната граница на Сонора.

Природата сякаш с пълни шепи е изсипвала своите дарове в тази местност. Климатът е слънчев, умерен и здравословен. Тук има в изобилие злато, сребро, извънредно плодородна земя, най-вкусни плодове, лековити билки, намират се най-добрите балсами, най-полезните в бояджийството насекоми, най-редките мрамори, най-скъпите камъни, всякакъв дивеч и риби.

Но сред обширните пусти прерии между Рио Хила и Сиера Мадре, независимите индиански племена команчи, поуни, пимаси, опати и апахи са обявили безмилостна война на белите пришълци и със своите непрекъснати жестоки набези ги принуждават скъпо да плащат отнетите им богатства и непрестанно се стремят да си ги възвърнат.

Трите главни града на Сонора са Гуаймас, Ермосильо и Ариспе.

Ермосильо, наричан в миналото Питик и станал известен след похода на граф Раусе Булбон, е център на мексиканската търговия на Тихия океан и наброява повече от девет хиляди жители.

Градът е построен върху плато, което постепенно се спуска в северозападна посока към океана, и се намира в подножието на Серо де ла кампана — Хълма на камбаната, — наречен така, защото върхът на хълма е осеян с огромни каменни блокове, които издават ясен металически звън при най-леко докосване.

Както всички американски градове, Ермосильо е мръсен, построен от кирпич и представя пред изненадания поглед на чужденеца смесица от развалини, немара и печално запустение.

В деня, когато започва този разказ, а именно 17 януари 1871 година, между три и четири часа следобед, по което време тук обикновено населението си почива и в Ермосильо е винаги тихо и спокойно, градът представляваше страшна гледка.

Групи лепери^[2], гамбузини^[3], контрабандисти и главно ратери^[4] се тълпяха, кряскаха, заплашваха и диво ревяха по Кале дел Розарио — улица Розарио. Неколцина испански войници — по това време Мексико още бе под владичеството на метрополията — напразно се мъчеха да разпръснат тълпата и да възстановят реда, биеха наляво и надясно с дръжките на копията, който им попадне.

Но вместо да намалява, глъчката ставаше все по-силна, а най-високо крещяха и жестикулираха индианците от племето хиаки, разпръснати из навалищата.

По прозорците на сградите се бяха струпали мъже и жени, вперили очи към Хълма на камбаната, от подножието на който се издигаха гъсти облаци дим и се виеха в небето. Всички сякаш очакваха някакво необикновено събитие.

Изведнъж се дочуха силни викове, тълпата се разцепи на две като зрял нар, всички ужасено се отдръпнаха и се появи един младеж, почти дете, защото надали имаше повече от Шестнадесет години, препускащ в бесен галоп на полудив кон.

— Спрете го! — крещяха едни.

— Хвърлете му ласо! — викаха други.

— Господи боже — шепнеха жените и се кръстеха, — та това е самият дявол.

Но всеки се стремеше по-скоро да го избегне, отколкото да се изпречи насреща му. Дръзкият младеж продължаваше дивия си бяг с подигравателна усмивка, с искрящи очи и пламнало лице. С бича си

шибаше наляво и надясно онези, които се осмеляваха да се приближат до него или не успяваха да се отдалечат достатъчно бързо.

— Ей, ей, дявол да те вземе! — изкрещя един вакеро^[5] с атлетическо телосложение и тъпо лице. — За малко щеше да ме повали ла земята този луд. Ами че — продължи той, като изгледа младежа — това е Рафаел, синът на моя приятел! Ти само почакай!

И докато мърмореше така, той разви ласото, закачено на колана му, и хукна след конника.

Тълпата разбра намерението му и започна бързо да го насърчава.

— Браво, браво! — крещяха хората.

— Дръж го, Корнехо — развикаха се другите вакероси и запляскаха с ръце.

Корнехо, така се казваше тази интересна личност, постепенно настигаше юношата, чийто път все повече се задръстваше.

От виковете на присъстващите конникът предугади опасността, която го заплашваше, и обърна глава.

Тогава видя преследвача си.

Разбра, че е загубен, и пребледня.

— Не ме спирай, Корнехо — извика младежът с разтреперан глас.

— Не, не — виеше тълпата. — Хванете го, хванете го! Тълпата бе започнала да се забавлява с гонитбата и не искаше да пропусне такова интересно зрелище.

— Предай се — отвърна гигантът — или ще те омотал с ласото си, предупреждавам те!

— Няма да се предам! — решително отвърна момчето. Двамата продължаваха да тичат — единият на кон, другият пеш.

Тълпата ги следваше и виеше от удоволствие. Тя навсякъде е една и съща — варварска и безмилостна.

— Казвам ти, остави ме — продължи момчето. — Иначе, честна дума, ще пострадаш!

Вакерото се захлади и развъртя ласото над главата си.

— Внимавай, Рафаел! За последен път ти казвам. Ще се предадеш ли?

— Никога — гневно изкрещя момчето.

— Е, бог да ти е на помощ — извика вакеро. Ласото полетя със свистене.

Но се получи нещо неочаквано.

Рафаел закова коня на място и той сякаш се превърна в гранитен блок, после момчето скочи от седлото, метна се като ягуар върху гиганта и го събори на пясъка. Преди някой да успее да го спре, заби в гърлото му ножа, който носеше на колана си като всеки мексиканец.

Струя кръв блисна в лицето на младежа, вакерото се гърчи миг-два, после се отпусна неподвижен. Беше мъртъв.

Потресена, тълпата нададе ужасени викове.

Бърз като светкавица, Рафаел се метна на седлото и отново се понесе напред, като размахваше ножа си и се смееше сатанински.

Когато след първото вцепенение хората поискаха да се спуснат след убиеца, той бе изчезнал.

Никой не можа да каже накъде е поел.

Както обикновено при подобни случаи, когато хуес де летрас — съдията, заобиколен от рой дрипави алгасили, пристигна на местопроизшествието, вече беше късно.

Съдията, дон Иниго Албасейте, беше на петдесетина години, нисък и пълен, с апоплектично лице, смъркаше испанско емфие от златна табакера, инкрустирана с диаманти, и под привидното си добродушие прикриваше голямо скъперничество, съчетано с необикновена хитрост и хладнокръвие, които нищо не можеше да засегне.

Противно на очакванията, достойният служител съвсем не се развълнува от бягството на убиеца. Той поклати глава, огледа тълпата и премигна със сивите си очички.

— Горкият Корнехо! — каза той философски и смъркна емфие. — Знаех си, че така ще свърши.

— Да — обади се един от присъстващите. — Убиха го като нищо.

— И на мене така ми се струва — продължи съдията. — Убиецът си е разбирал от работата. Не му е за пръв път.

— Как може! — отговори събеседникът му и сви рамене. — Той е почти дете!

— Я! — каза съдията изненадано и го изгледа под око. — Как така дете?

— Почти — обясни човекът, горд, че съдията го слуша внимателно. — Рафаел, големият син на дан Рамон.

— Гледай ти, гледай ти! — каза съдията със скрито задоволство. — По това е невъзможно. Рафаел няма повече от шестнадесет години. Не може да се е спречкал с Корнехо, та той само да му стиснеше ръката и щеше да се справи с него.

— И въпреки всичко така е, ваше превъзходителство! Всички видяхме. Рафаел играл комар при дон Агумлар и, изглежда, не му провървяло — загубил всичките си пари, побеснял и за да си отмъсти, подпалил къщата.

— Виж ти! — удиви се съдията.

— Всичко е така, както имах честта да ви го кажа. Погледнете, ваше превъзходителство, още се вижда дим, въпреки че къщата е вече само пепел.

— Наистина — рече съдията и погледна натам, накъдето му сочеше човекът. — И какво стана после?

— После — продължи другият — Рафаел, естествено, решил да избяга. Корнехо се опита да го спре.

— Прав е бил!

— Изглежда, че не е бил прав, защото Рафаел го уби.

— Вярно — каза съдията, — но бъдете спокойни, приятели, правосъдието ще отмъсти за него.

Тези думи бяха посрещнати от присъстващите със скептична усмивка.

Без да обръща внимание на впечатлението, което направиха думите му, съдията нареди на придружителите си, които вече бяха претърсили и обрала мъртвия, да го вдигнат и отнесат в притвора на близката църква. После се върна в къщи, като потриваше доволно ръце.

Съдията облече пътнически дрехи, мушна два пистолета в колана си, закачи си дълга сабя, вечеря леко и излезе.

Десет полицаи, въоръжени до зъби, го чакаха пред вратата, възседнали силни коне. Един слуга държеше за поводите прекрасен черен кон, който тъпчеше на едно място и нетърпеливо хапеше юздата. Дон Иниго го възседна, застана начело на подчинените си, и групата потегли в лек тръс.

— Ехе — казаха любопитните, които бяха наизлезли пред къщите си. — Съдията Албасейте отива при дон Рамон Гариляс. Сигурно утре ще чуем едно-друго.

— Ей богу — отвърщаха други. — Хлапакът си заслужава да го обесят.

— Хм — обади се някои, — жалко ще бъде. Честна дума, момчето си го бива. Как само се хвърли срещу Корнехо и как го перна, чиста работа.

През това време съдията продължаваше по пътя си и учтиво отговаряше на поздравите на многобройните минавачи; скоро стигна в полето.

Като се загърна с наметката си, попита:

— Оръжието заредено ли е?

— Да, ваше превъзходителство — отговори началникът на полицаите.

— Тогава напред към асиендата на дон Рамон Гариляс! Да побързаме, за да стигнем преди мръкване.

Групата препусна в галоп.

---

[1] Карл V — испански крал, царувал през XVI в. непосредствено след откриването на Америка. Б пр. ↑

[2] Леперо (исп.) — нехранимайко Б. пр. ↑

[3] Гамбузино (исп.) — работник, който се занимава поспециално с промиване на златоносен пясък. Б. пр. ↑

[4] Ратеро (исп.) — джебчия. Б. пр. ↑

[5] Вакеро (исп.) — говедар. Б. пр. ↑

II АСИЕНДА ДЕЛ МИЛАГРО

Околностите на Ермосильо са истинска пустиня.

Пътят, който води от града към асиенда дел милагро — чифлика ма чудото, — е тъжен и безводен.

Тук-там се срещат дървета, наречени „железни“ поради твърдата си дървесина, каучукови издънки, перуански храсталаци, обсипани с яркочервени шушулки, индийски смокини и кактуси — единствените представители на растителния свят, които могат да виреят на тази почва, обжарена от отвесните лъчи на слънцето.

В да лечима та, сякаш за подбив, се мяркат дългите прътове на пресъхнали кладенци, на закривения край на които виси сплескан кожен мях, а на другия тежки камъни, закрепени с ремъци. Дъното на тези кладенци представлява черна тинеста кора, в която безброй отвратителни гадинки се ширят на свобода. При най-лекия повей на вятъра облаци ситен пясък задушават зажаднелия пътник, а под всяка изгоряла тревичка щурците бясно призовават със своето стържене благодатната нощна роса.

И когато с големи мъки бъдат извървели шест мили в тези обгорели места, окоето се спира с радост на един прекрасен оазис, който изплува изведнъж от пясъчните недра.

Тази райска градина е асиенда дел милагро.

По онова време тя беше една от най-богатите и най-големите в областта. Състоеше се от една двуетажна жилищна сграда от пръст и камък, с плосък покрив от тръстика и трамбована пръст.

В асиендата се влизаше през огромен двор със сводеста порта, с яка двукрила врата и малка странична вратичка. Четири стаи образуваха фасадата на дома и имаха прозорци с позлатени железни решетки и е капаци от вътрешната страна. Прозорците бяха остъклени — изключителен лукс за Мексико по онова време. От двете страни на патиото^[1] се намираха общите помещения за пеоните^[2], децата и др.

Приземният етаж се състоеше от три стаи, нещо като голям вестибюл, мебелиран със старинни кресла и канапета, тапицирани с

оригинална кожа от Кордова, голяма маса от индийска смокиня и няколко табуретки. По стените в позлатени рамки висяха портрети на членовете на семейството в естествена големина. Гредите по тавана бяха богато украсени с резба.

Двукрила врата водеше за салона. Подът в онази част на помещението, която беше срещу патиото, беше с една стъпка по-висок и покрит с килим. Тук бяха разположени ред ниски столове с оригинална резба, покрити с кадифе и с по една възглавница за краката. Тази част на салона беше предназначена за дамите, които седяха по мавритански със скръстени крака край четвъртата ниска маса, върху която поставяха ръкоделието си. От другата страна на салона имаше столове, покрити със същата материя както табуретките и възглавниците. Срещу входа на салона беше официалната спалня с алков, където върху подиум бе поставено тържествено легло, украсено с позлата и брокатени завеси със златни и сребърни пискюли и ресни. Чаршафите и калъфите бяха от най-скъп лен, с широка дантела по края.

Зад главната сграда имаше второ патио, където бяха кухните и оборът. Отвъд него се простираше огромна градина с високи стени, засадена в английски стил, но с най-екзотични дървета и растения.

Асиендата празнуваше.

Беше времето, когато се колеше добитъкът. Недалеч от асиендата пеоните бяха направили кошара, в която вкарваха добитъка, отделяха слабите животни, а охранените извеждаха едно по едно навън. Един вакеро, въоръжен с нещо като извита сабя с редки зъбци, прикрит зад вратата на кошарата, прерязваше необикновено ловко сухожилията на задните крака на животните, когато те минаваха край него.

Ако случайно не успееше, което се случваше рядко, друг вакеро на кон настигаше в галоп животното, мятеше ласото на рогата му и го държеше, докато му отрежат сухожилията.

Небрежно облегат на вратата на асиендата, бе застанал мъж на около четиридесет години в скъпи дрехи на земевладелец благородник. Наметнат с яркоцветно сарапе^[3], а на главата с красива панамена шапка за най-малко петстотин пиастри, той пушеше цигара от царевица и сякаш ръководеше всичко.

Беше висок мъж със стройна и хармонична фигура. Резките правилни черти на лицето му издаваха честност, смелост и преди

всичко желязна воля. Големите му черни очи, засенчени с гъсти вежди, излъчваха несравнима мекота. Но при малко по-силна досада загорялото му лице почервеняваше, а в погледа му се появяваше твърдост, на която никой не можеше да издържи, и в такъв случай и най-смелите се смущаваха и се разтреперваха.

Както видът му, така и благородната му осанка от пръв поглед подсказваха, че този мъж е от чиста кастилска кръв.

Човекът, за когото става дума, беше дон Рамон Гариляс де Сааведра, собственик на асиеда дел милагро.

Дон Рамон Гариляс произхождаше от испански род; прадедо му, един от главните военачалници на Кортес, се бе установил в Мексико след покоряването на страната.

Собственик на княжеско богатство, но пренебрегнат от испанските власти заради брака си с жена от смесена ацтекска раса, дон Рамон изцяло се бе отдал на обработка на земите си и на подобряването на огромното си имение.

След седемнадесет години брачен живот той беше глава на многобройно семейство, състоящо се от шест момчета и три момичета. Най-възрастният беше Рафаел, който толкова ловко бе убил вакерото.

Бракът на дон Рамон с доня Хесусита беше брак по разум, сключен само от интерес, но въпреки това ги бе направил относително щастливи. Относително, тъй като девойката бе излязла от манастирския пансион непосредствено преди да се ожени и между тях никога не бе съществувала любов. Но тя бе заменена от нежна и искрена обич.

Доня Хесусита прекарваше времето си в грижи за децата, обкръжена от своите индиански прислужнички. Нейният съпруг бе изцяло погълнат от грижите и задълженията на земевладелец благородник и прекарваше почти цялото си време със своите вакероси, пеони и ловци. Той виждаше жена си за малко на обед и вечеря, а когато потегляше на лов по бреговете на Рио Хила, отсъствуваше по цели месеци.

Трябва да добавим, че където и да беше, дон Рамон се грижеше нищо да не липсва на жена му и държеше да задоволява и най-малките й желаниа, не скъпеше труд и пари, за да й осигури всичко, което би могла да пожелае.

Доня Хесусита бе чаровно красива и кротка като ангел. Тя приемаше, ако не с радост, то поне без мъка, живота, наложен ѝ от нейния съпруг. Но черните ѝ печални очи, бледото ѝ лице и главно тъгата, която помрачаваше красивото ѝ чело, издаваха, че в това привлекателно изваяние се крие пламенна душа. Понятно беше, че нейното сърце, отрекло се от всичко лично, се бе насочило изключително към децата. Наистина, доня Хесусита ги обожаваше с цялата сила — на най-красивото и най-свято чувство — чистата майчина любов.

Според дон Рамон, винаги добър и внимателен към нея, съпругата му, в чиято душа той не се бе постарал да проникне, беше най-щастливото същество на света. Но това беше вярно от мига, в който тя бе станала майка.

Слънцето току-що бе залязло. Небето постепенно губеше своя пурпур и все повече гаснеше. Вече няколко звезди заблещукаха на небосвода. Силният вечерен вятър предвещаваеше страшна нощна буря, каквито често се разразяват по онези места.

Управителят затвори добитъка в кошарата, събра вакеросите и пеоните и ги поведе към асиендата, откъдето звънецът за вечеря им напомняше, че времето за отдых най-сетне е настъпило.

Управителят мина последен и поздрави господаря, който го запита:

— Е, Еусебио, колко глави добитък имаме тази година?

— Четиристотин и петдесет, господарю — отговори управителят, висок, сух мъж с посивяла коса и лице като от пергамент, който спря коня и си свали шапката. — Седемдесет и пет глави повече от миналата година. Нашите съседи, ягуарите и апахите, този сезон не ни причиниха големи щети.

— Заслугата е ваша, Еусебио — каза дон Рамон. — Вашата бдителност беше изключителна и аз ще съумея да ви възнаградя.

— Най-голямата ми награда е добрата дума, която ваше превъзходителство ми каза — отвърна управителят и грубоватото му лице светна в доволна усмивка. — Та нима не съм длъжен да бдя над това, което ви принадлежи, така, сякаш е мое?

— Благодаря — продължи благородникът развълнуван и стисна ръката на служителя си. — Знаем колко сте ми предан.

— На живот и на смърт, господарю. Моята майка ви откърми и аз съм свързан с вас и е вашето семейство.

— Е, хайде, хайде, Еусебио! — весело каза земевладелецът. — Вечерята е готова. Жена ми навярно вече е седнала на трапезата, да не я караме да чака.

Двамата влязоха и патиото и Еусебио, както го бе назовал Дон Рамон, се пригответи, както всяка вечер, да заключат вратите.

Дон Рамон влезе в трапезарията на асиендата, където всички вакероси и пеони се бяха събрали.

Трапезарията беше мебелирана с огромна маса, която я изпълваше почти цялата. Край масата имаше дълги скамейки, покрити с кожа, и две кресла с резба — за дон Рамон и съпругата му. Над креслата висеше разпятие от слонова кост между две картини с религиозно съдържание. Тук-там по варосаните стени бяха окачени глави на ягуари, бизони и елени — ловни трофеи на господаря на асиендата.

На масата бяха сложени много ястия: лахуа — гъста супа от царевично брашно и месо, пучеро или оля подрида и пепиан^[4]. Наредени бяха бутилки мескал — мексиканска ракия — и шишета вода.

Земевладелецът даде знак и вечерята започна.

Скоро бурята яростно се разрази.

Записка пороен дъжд, бледи светкавици всеки миг затъмняваха лампите и след тях избухваха ужасни гръмотевици.

Към края на вечерята ураганът толкова се засили, че ревът на стихията заглушаваше разговора.

Гръмотевица избухна с чудовищна сила. Вихрен вятър нахлу, изкърти един прозорец, загаси лампите и присъстващите уплашено започнаха да се кръстят.

В този миг звънецът, закачен на входа на асиендата неистово зазвъня и някакъв нечовешки глас извика два пъти:

— Помощ, помощ!

— Господи! — възкликна дон Рамон и изтича от трапезарията. — Убиват някого в полето.

Два изстрела отекнаха почти едновременно, разнесе се вик на агония и всичко потъна в зловеща тишина.

Изведнъж бледа светкавица разкъса мрака, гръм изтреця с ужасен грохот и дон Рамон се появи на прага на трапезарията с някакъв припаднал човек на ръце.

Непознатият бе сложен на един стол и всички се струпаха край него.

В лицето и облеклото на човека нямаше нищо особено, но като го видя, Рафаел, най-големият син на дон Рамон, неволно се стресна, а лицето му пребледня.

— А — тихо промълви той, — съдията!...

Наистина, това бе пазителят на реда, които бе потеглил от Ермосильо с толкова блестяща свита. Дългите му коси, мокри от дъжда, падаха на гърдите му. Дрехите му бяха в безпорядък, разкъсани и окървавени.

Дясната му ръка конвулсивно стискаше дръжката на празен пистолет.

Дон Рамон също позна съдията и неволно хвърли на сина си такъв поглед, че Рафаел веднага сведе очи.

Благодарение на разумните грижи, които доня Хесусита и прислужничките ѝ оказаха на съдията, той бързо се свести, дълбоко въздъхна, отвори блуждаещи очи, огледа всички, без още да ги вижда, и постепенно дойде та себе си.

Внезапно бледото му лице се покри с червенина и очите му светнаха. Съдията се втренчи в Рафаел и той се закова на място от непреодолим страх, после пазителят на реда се надигна с мъка и се приближи към младежа, който го гледаше, без да се опита да го отбегне, тежко сложи ръка на рамото му, обърна се към пеоните, уплашени от странната и неразбираема за тях сцена.

— Аз, дон Иниго Албасейте — тържествено започна той, — углавен съдия на град Ермосильо, в името на краля арестувам този човек, заподозрян в убийство!

— Милост! — извика Рафаел, падна на колене и отчаяно силете ръце.

— Боже!... — промълви бедната майка и загуби съзнание.

---

[1] Патио (исп.) — вътрешен двор. Б. пр. ↑

[2] Пеон (исп.) — ратай. Б. пр. ↑

[3] Сарапе (исп.) — връхна дреха от цяло парче плат с отвор за главата. Б. пр. ↑

[4] Месии ястия със зеленчуци. Б. Пр. ↑

III ПРИСЪДАТА

На утрото слънцето се появи на хоризонта в пълния си блясък.

Нощната буря бе напълно изчистила небето и то беше матовосиньо. Скрити в гъстия листак и а дърветата, птичките весело чуруликаха и цялата природа бе възвърнала обичайния си празничен вид.

В асиенда дел милагро камбанката весело удари и пеоните потеглиха в различни посоки. Едни отведоха конете на паша, други откараха добитъка в специално подготвени ливади, трети поеха към нивите. Някои останаха в двора да доят кравите и да оправят повредите, нанесени от урагана.

Единствените следи, останали от нощната буря, бяха двата млади великолепни ягуара, проснати мъртви пред вратата на асиендата, недалеч от разкъсания труп на един кон.

Еусебио се разхождаше надлъж и нашир из двора и наглеждаше работата. Той накара да свалят богатата амуниция на мъртвия кон и заповяда да одерат ягуарите.

Това бе незабавно изпълнено.

Но въпреки всичко той беше неспокоен. Обикновено дон Рамон беше най-ранобудният в асиендата, но досега не се бе появил. Миналата вечер, когато съдията отправи обвинението към големия му син, дон Рамон бе заповядал на прислугата да напусне трапезарията и въпреки плача и молбите на майката здраво бе вързал сина си. После двамата с дон Иниго Албасейте се оттеглиха в една от стаите, затвориха се и стояха там до късно през нощта.

За какво бяха разговаряли какво бяха решили за съдбата на Рафаел? Никой, включително и Еусебио, не знаеше.

След като заведе дон Иниго в стаята, приготвена за него, дон Рамон му пожела лека нощ и се върна при сина си, край когото седеше нещастната майка и още плачеше. Без да каже дума, той взе вързания си син на ръце, отнесе го в своята спалня, просна го на пода до леглото и заключи вратата. Така прекараха нощта — дон Рамон на леглото с

два пистолета под възглавницата, а синът — на пода. В мрака бащата и синът си хвърляха диви погледи. А коленичила пред прага на стаята, където ѝ бе забранено да влиза, нещастната майка безмълвно плачеше, измъчвана от страшното предчувствие, че първородният син ще ѝ бъде завинаги отнет.

„Хм! — шепнеше си управителят и мачкаше несъзнателно края на една угаснала цигара. — Какво ли ще стане? Дон Рамон не прощава такива неща, той няма да потъпче честта си. Ще предаде ли Рафаел на правосъдието? В никакъв случай. А какво ли ще направи?“

Размишленията на управителя бяха прекъснати от появата на дон Рамон и дон Иниго Албасейте в двора.

Лицата им бяха строги, особено мрачен изглеждаше дон Рамон.

— Еусебио — сухо каза дон Рамон, — наредете да се оседлае един кон и четирима души да се приготвят да придружат господина до Ермосильо.

Управителят почтително се поклони и незабавно изпълни заповедта.

— Не зная как да ви благодаря — обърна се дон Рамон към съдията. — Вие спасихте честта на моя дом.

— Не ми благодарете толкова — отговори дон Иниго. — Честна дума, снощи, когато тръгнах от града, нямах никакво намерение да ви правя услуга.

Земевладелецът махна с ръка.

— Влезте в положението ми — продължи дон Иниго. — Аз съм преди всичко съдия. Убит е човек, съгласен съм, че е негодник, но все пак е човек. Убиецът е известен, преминава в галоп през целия град посред бял ден пред очите на всички с нечувано нахалство. Какво можех да направя? Нямаше място за двоумение. Тръгнах, за да го арестувам.

— Така е — промълви дон Рамон и наведе глава.

— Но тогава ми се случи беда. Нехранимайковците, които ме съпровождаха, ме изоставиха като последни страхливци, за да се скрият някъде сред най-страшната буря. Отгоре на всичко двата ягуара, които впрочем бяха великолепни животни, ме подгониха и ме нападнаха непосредствено пред вашата врата. Вярно, успях да убия единия, но вторият щеше да ме разкъса, ако не бяхте ми се притекли на

помощ. Мога ли след това да арестувам сина на човека, който ми спаси живота, като рискува своя? Това би било най-черна неблагодарност.

— Благодаря ви още веднъж.

— Няма защо. Просто сме квит. Да ме говорим за няколкото хиляди пиастри, които ми дадохте, за да запуша устата на ония типове, които служат при мен. Но едно искам да добавя, дон Рамон — внимавайте синът ви да не попадне още веднъж в ръцете ми. Тогава вече не знам как ще мога да го спася.

— Не се тревожете, дон Иниго, синът ми никога вече няма да попадне в ръцете ви.

Дон Рамон произнесе тези думи толкова мрачно, че съдията трепна и се обърна.

— Помислете, отреди да сторите нещо — каза той.

— Не се безпокойте — отговори дон Рамон. — Не желая синът ми да бъде качен на ешафода и да опетни името ми, но зная добре как да постъпя.

В този миг доведоха коня. Съдията го яхна.

— Е, сбогом, дон Рамон — снизходително каза той. — Бъдете разумен. Момчето още може да се поправи. То само има буйна кръв.

— Сбогом, дон Иниго Албасейте — сухо отвърна земевладелецът и приключи разговора.

Съдията поклати глава, пришпори коня, още веднъж махна с ръка на дон Рамон за сбогом и препусна в тръс, следван от придружвачите си.

Дон Рамон го проследи с очи, докато изчезна от погледа му, после с широки крачки се върна в асиендата.

— Еусебио, бийте камбаната! Извикайте всички пеони, както и останалите хора от асиендата!

Управителят изненадано погледна господаря си и побърза да изпълни заповедта.

„Какво ли значи всичко това?“ — помисли си той.

Като чуха звъна, работниците от асиендата побързаха да дойдат, озадачени от необичайното свикване.

Скоро всички се събраха в голямата зала, която служеше за трапезария. Цареше пълна тишина. Скрита тревога свиваше сърната им. Те предчувстваха някакво страшно събитие.

След малко влезе доня Хесусита с децата си. Само Рафаел го нямаше. Те седнаха на подиума в края на залата.

Доня Хесусита беше бледа, а зачервените ѝ очи издаваха, че е плакала.

Появи се дон Рамон.

Беше облечен в костюм от черно кадифе без бродерия, с тежка златна верига на гърдите и широкопола черна плъстена шапка, украсена с орлово перо. На лявото му бедро висеше дълга сабя с лъскава желязна дръжка.

Челото му бе сбърчено, веждите — свъсени, черните му очи мятаха мълнии.

Сред присъстващите премина тръпка на ужас: дон Рамон бе облякъл костюма си на съдник.

Значи ще издаде присъда. Но срещу кого?

Дон Рамон седна отдясно на жена си и направи някакъв знак.

Управителят излезе и се върна с Рафаел.

Младежът беше гологлав, ръцете му бяха вързани на гърба.

Блед, с наведени очи, той застана пред баща си и почтително го поздрави.

По времето, когато ставаше тази история, особено в областите, отдалечени от градовете и изложени на постоянни индиански набези, главата на семейството все още имаше неограничена патриархална власт, която цивилизацията непрекъснато подронва и унищожаваше.

Бащата беше пълновластен господар в своя дом, а присъдите му бяха окончателни и се изпълняваха без ропот и без съпротива.

Хората от асиендата познаваха твърдия характер и непреклонната воля на своя господар, знаеха, че той никога не прощава и че държи повече на честта, отколкото на живота си. Затова се приготвиха с чувство ма смътен страх да присъствуват на драмата, която трябваше да се разиграе пред тях между бащата и сина.

Дон Рамон стана, изгледа присъстващите и хвърли шапката в краката си.

— Слушайте всички — каза той с рязък и дълбок глас. — Аз съм от стар християнски род, чиито деди никога не са се опозорявали. В нашия дом честта винаги е била най-висшето благо. Честта, която моите предшественици са ми завещали и която аз се постарях достойно да запазя, е била непоправимо опетнена от моя първороден

син, наследника на името ми. Вчера в Ермосильо след свата в някакъв вертеп той е подпалил една къща с риск да опожари целия град. Когато един човек се опитал да го спре и задържи, синът ми го убил с кама. Какво може да се мисли за едно момче, което в такава крехка възраст проявява инстинкти на див звяр? Той трябва да бъде наказан. И аз се кълна, че ще бъда безпощаден.

След тези думи дон Рамон скръсти ръце на гърдите си и се съсредоточи в мислите си.

Никой не посмя да каже дума в защита на обвиняемия. Всички седяха задъхани, с наведени глави.

Цялата прислуга обичаше Рафаел заради неудържимата му смелост, за умелата му езда и за свършеното му боравене с всички оръжия, но главно заради искреността и добротата, които бяха основното в неговия характер. В тази страна, където човешкият живот толкова малко се цени, всеки вътрешно бе склонен да извини младежа и да отдаде постъпката му на буйната му кръв, на гнева.

Доня Хесусита стана. Тя винаги безропотно се бе прекланяла пред волята на съпруга си и от дълги години бе свикнала да се покорява. Изтръпваше само при мисълта да му възрази, но сега сякаш всички сили на майчината любов се бяха събрали в сърцето ѝ, защото тя обожаваше децата си, особено Рафаел, който най-много се нуждаеше от нейните грижи поради непокорния си характер.

— Господарю — каза тя на съпруга си с разтреперан от сълзи глас. — Недейте забравя, че Рафаел е първородният ви син, че колкото и тежка да е простъпката му, не бива да я смятате за непростима. Не забравяйте, че вие сте негов баща и че аз, аз... — Тя падна на колене, протегна ръце към него и се разрида... — Аз ви моля да бъдете милосърден. Милост, господарю! Смилете се над моя син!

Дон Рамон хладно вдигна жена си, по чието лице се стичаха сълзи, и я накара да седне в креслото.

— Именно като баща трябва да бъда неумолим! — рече той. — Рафаел е убиец и подпалвач, той вече не е мой син!

— Какво искате да направите? — стреснато извика доня Хесусита.

— Какво ви интересува това, госпожо? — рязко отговори дон Рамон. — Всичко, свързано с моята чест, интересува само мен.

Достатъчно е да знаете, че тази постъпка е последната, която вашият син извършва...

— О! — ужасено извика майката. — Нима искате да бъдете негов палач?

— Аз съм негов съдия — отвърна дон Рамон със страшен глас. — Еусебио, оседлайте два коня!

— Господи, господи — възкликна нещастната майка, спусна се към сина си и силно го прегърна. — Няма ли кой да ми помогне?

Всички бяха развълнувани. Дори дон Рамон не можа да сдържи една сълза.

— О! — извика майката, обзета от безумна радост. — Той е спасен! Сърцето на този железен човек се умилостиви.

— Лъжете се, госпожо — прекъсна я дон Рамон и рязко я отблъсна. — Синът ви вече не принадлежи на мене, а на моето правосъдие.

После втренчи студен и остър поглед в сина си.

— Дон Рафаел — каза той толкова заплашително, че синът му потрепера. — От този миг вие вече не сте член на това общество, което ужасихте с вашите престъпления. Вие сте осъден да живеете и умрете с дивите зверове.

При тази страшна присъда доня Хесусита направи няколко крачки, олюля се и се строполи по гръб.

Беше припаднала.

Дотогава Рафаел с мъка сдържаше вълнението, което го разтърсваше, но сега не издържа, спусна се към майка си, разплака се и извика покъртително:

— Мамо, мамо!

— Хайде! — каза дон Рамон и сложи ръка на рамото му. Младежът се спря и се олюля като пиан.

— Но вижте, господарю, вижте! — изхлипа той. — Майка ми умира!

— Вие я убихте! — хладно отговори земевладелецът.

Рафаел рязко се обърна, сякаш го бе клъвнала змия. Изглежда баща си странно, стисна зъби, пребледня като мъртвец и каза:

— Убийте ме, господарю, защото, заклевам се, ако остана жив, ще постъпя точно така безмилостно, както вие постъпвате с майка ми и с мен.

Дон Рамон го изгледа презрително.

— Да тръгваме!

— Да тръгваме — твърдо, повтори момчето.

Доня Хесусита, която бе започнала да идва на себе си, видя като насън заминаването на сина си.

— Рафаел, Рафаел — сърцераздирателно извика тя. Младият човек се поколеба за миг, после с един скок се озова при нея, целуна я много нежно и се върна при баща си.

— Сега, след като се простих с майка си, мога да умра. Бащата и синът излязоха.

Сломени от мъка, присъстващите се разотидоха, без да смеят да споделят впечатленията си.

Под ласките на любимия си син майката отново бе загубила съзнание.

IV МАЙКАТА

Хванал два коня за поводите, Еусебио чакаше при вратата на асиендата.

— Ще придружавам ли ваше превъзходителство? — запита той.

— Не — беше сухият отговор.

Дон Рамон възседна коня, сложи на седлото пред себе си вързания младеж и заповяда:

— Върнете втория кон, не ми трябва.

После заби шпори в слабините на коня, който изцвили от болка, и се понесе стремително.

Еусебио се върна в асиендата, като поклащаше тъжно глава.

Щом асиендата се скри зад хълмовете, дон Рамон спря, извади една копринена кърпа от пазвата си и върза очите на своя син, без да му каже дума. После отново потегли.

Пътуването сред пустинята трая дълго. В него имаше нещо зловещо, което смразяваше душата.

Облеченият в черно благородник, който безшумно се носеше сред пясъците, праметнал на седлото вързаното момче, чиито нервни тръпки и гърчове единствено подсказваха, че е живо, представяше странна и зловеща гледка; тя можеше да вдъхне ужас и на най-смелия човек.

Много часове изминаха, без бащата и синът да разменят дума. Слънцето клонеше към хоризонта, няколко звезди се появиха в тъмната синева на небето, а конят все препускаше напред.

С падането на мрака пустинята ставаше още по-тъжна и дива. Всякаква растителност изчезна. Само тук-там купища кости, побелели от времето, пъстреха пясъка с бледи петна. Грабливи птици бавно се виеха над конника и издаваха дрезгави крясъци. В далечината дини зверове с глухо ръмжене се готвеха за зловещия си нощен концерт.

В тези области няма полумрак. Щом слънцето се скрие, наставка пълна тъмнина.

Дон Рамон продължаваше да препуска.

Синът не бе промълвил нито дума за молба, не бе издал нито един стон.

Най-после, към осем часа вечерта, конникът спря. Лудият бяг бе траял десет часа. Конят пръхтеше глухо и се препъваше на всяка крачка.

Дон Рамон се огледа.

Навсякъде се разстилаха пясъците та пустинята. В една посока обаче на хоризонта се изрязваше странният силует на девствена гора, която зловещо нарушаваше единството на пейзажа.

Дон Рамон слезе, свали сина си на пясъка, махна юздата на коня, за да може да яде от зоба, който му даде; след като най-хладнокръвно изпълни всички тези задължения, той се приближи до сина си и му отвърза очите.

Момчето остана неподвижно, само втренчи в баща си безизразен хладен поглед.

— Господине — каза дон Рамон със сух рязък глас, — тук се намирате на повече от двеста левги от моята асиенда, където никога пече не ще стъпите, ако не желаете да бъдете убит. Отсега вие сте сам, нямате нито баща, нито майка, нито семейство. Тъй като сте див звяр, аз ви осъждам да живеете между дивите зверове. Присъдата ми е неотменима не мислете, че молбите ви биха могли да я променят, затова си ги спестете.

— Не ви моля за нищо — глухо отвърна момчето. — Човек не моли палачите си.

Дон Рамон трепна. Трескаво направи няколко крачки, но почти веднага се овладя и продължи:

— Оставям ви една торба с храна за два дни, оставям ви и тази гравирана карабина, с която не ми се е случвало да не улуча. Давам ви пистолети, нож и брадва; барут и куршуми има в тези биволски рога. В торбата с храна ще намерите огниво и всичко друго, необходимо за запалване на огън. Там съм сложил и една библия, която принадлежи на майка ви. За човешкото общество вие сте мъртъв и вече не можете да се върнете в него. Пустинята е пред вас, тя ви принадлежи. А аз вече нямам син, сбогом! Дано бог се смили над вас. Между нас всичко е свършено. Вие оставате сам, без семейство; сега от вас зависи да започнете нов живот и да се погрижите за задоволяване на нуждите си.

Провидението никога не изоставя тези, които му се доверяват. Отсега нататък то единствено ще бди над вас.

След тези думи дон Рамон безстрастно сложи юздата на коня си, преряза въжетата, с които синът му бе вързан, метна се на седлото и бързо препусна.

Рафаел коленичи, наведе глава, тревожно се вслуша в отдалечаващия се в пустинята тропот, проследи, докато можа, злокобния силует, който изглеждаше черен под лъчите на луната. Щом конникът изчезна в мрака, младежът се хвана за гърдите и лицето му се сгърчи в неизразимо отчаяние.

— Мамо!... Мамо!... — извика той. И се строполи по гръб на пясъка. Беше припаднал.

След доста продължително препускане дон Рамон несъзнателно позабави коня, тревожно се заслуша в смътните шумове на пустинята, без сам да разбира защо постъпва така. Може би очакваше нещастният му син да го извика, за да се върне при него. На два пъти неволно дръпна поводите, сякаш се подчиняваше на някакъв вътрешен глас, който го караше да се върне. Но и двата пъти свирепата гордост на кръвта му се оказа по-силна и той продължи пъля си.

Когато дон Рамон се прибра в асиендата, слънцето изгряваше.

Двама души, застанали от двете страна на вратата очакваха завръщането му. Бяха доня Хесусита и Еусебио.

При вида на жена си, бледа и няма като статуя на отчаянието, земевладелецът усети, че сърцето му се свива от мъка. Щеше да ги отмине. Но доня Хесусита пристъпи две крачки и хвана поводите на коня.

— Дон Рамон — тревожно запитва тя, — какво направихте с моя син?

Земевладелецът не отговори. Като видя мъката на жена си, сърцето му изтръпна от угризение и той се запитва дали всъщност е имал право да постъпи така.

Доня Хесусита напразно чакаше отговор. Дон Рамон я гледаше. Той се стресна от дълбоките следи, които тъгата бе наложила върху лицето ѝ, толкова спокойно и ясно само до преди няколко часа.

Благородната жена беше смъртно бледа. Изразът на лицето ѝ бе непривично твърд, трескавите ѝ очи бяха зачервени, но сухи. Заобиколени от дълбоки черни кръгове, те изглеждаха хлътнали,

блуждаещи. По страните ѝ личаха петна — следи от пресъхнали сълзи. Доня Хесусита вече не можеше да плаче. Гласът ѝ беше дрезгав, хриплив. Гърдите и мъчително се повдигаха, тя едва си поемаше дъх.

След като почака няколко мига, тя отново запитва:

— Дон Рамон, какво направихте със сина ми? — Земевладелецът смутено отвърна глава.

— О, вие сте го убили — сърцераздирателно извика тя.

— Не, — отговори той, стреснат от мъката и, за първи път в живота си принуден да признае правото на майката да иска сметка за детето си.

— Какво направихте с него? — отново попита тя след миг.

— По-късно, когато се успокоите, ще научите всичко — рече той.

— Аз съм спокойна — отвърна тя. — Защо трябва да проявявате милосърдие, каквото не изпитвате? Моят син е мъртъв, вие сте го убили!

Дон Рамон слезе от коня.

— Хесусита — каза той с нежен поглед и хвана ръцете ѝ, — заклевам ви се във всичко най-свято, че вашият син е жив и косъм не е паднал от главата му.

Бедната майка се замисли.

— Вярвам ви — каза тя след миг. — Но какво направихте с него?

— Добре — отвърна дон Рамон след кратко колебание, — щом искате да знаете, оставих сина ви в пустинята... но му дадох всичко необходимо, за да може да преживява и да се брани.

Доня Хесусита се сепна и нервна тръпка премина по цялото ѝ тяло.

— Постъпили сте твърде милостиво — каза тя с горчива ирония. — Постъпили сте извънредно милостиво с едно шестнадесетгодишно дете, дон Рамон! Просто ви е било неприятно да мърсите ръцете си с кръвта му, затова сте оставили тази работа на дивите зверове и на свирепите индианци, които единствени се мяркат из онези пусти земи.

— Той беше виновен! — каза дон Рамон тихо, но твърдо.

— За онази, която го е носила в утробата си и го е кърмила с млякото си, детето никога не е виновно — решително каза тя. — Добре, дон Рамон, вие осъдихте сина си, аз ще го спася!

— Какво искате да направите? — запитва земевладелецът, стреснат от решителността, която блестеше в очите на жена му.

— Какво ви интересува? Вие мислите, че сте изпълнили своя дълг, а аз ще изпълня моя. Бог ще отсъди кой е прав! Дано един ден не ви се наложи да давате сметка за кръвта на своя син.

При това проклятие дон Рамон наведе глава. Блед, обзет от угризение на съвестта, той бавно се отправи към асиендата.

За миг доня Хесусита го проследи с поглед.

— Боже, дано стигнем навреме! — извика тя. И излезе, последвана от Еусебио.

Два коня ги чакаха, скрити зад китка дървета. Те ги възседнаха.

— Къде отиваме, сеньора? — запита управителят.

— Да търсим сина ми — отвърна тя.

Доня Хесусита изглеждаше преобразена от надеждата. Руменина покриваше бузите ѝ, черните ѝ очи блестяха.

Еусебио отвърза четири великолепни хрътки, които намират дири, и им даде да помиришат една риза на Рафаел. Хрътките се понесоха по пътя със силен лай. Доня Хесусита и Еусебио подкараха конете след тях и се спогледаха с надежда.

Кучетата вървяха по следата без никаква трудност и двоумение. Нито за миг, не спираха.

Когато доня Хесусита стигна до мястото, където Рафаел бе изоставен от баща си, там нямаше никого. Момчето беше изчезнало...

Следите от пребиваването му бяха видими. Огънят гаснеше. По всичко личеше, че Рафаел е тръгнал най-много преди час.

— Какво да правим? — тревожно попита Еусебио.

— Да продължим след него — решително отвърна доня Хесусита и пришпори коня, който изцвили и се понесе бясно напред.

Еусебио тръгна след нея.

Същият ден вечерта в асиенда дел милагро цареше тревога.

Доня Хесусита и Еусебио не се бяха върнали.

Дон Рамон заповяда на всички да възседнат конете.

Понесли факли, вакеросите и пеоните се заеха да дирят своята господарка и управителя.

Нощта изтече без никакъв резултат.

При изгрев слънце намериша коня на доня Хесусита в пустинята — беше полуразкъсан. Амуницията му липсваше. По всичко личеше, че на мястото, където беше трупът на коня, бе станал жесток бой.

Отчаян, дон Рамон заповяда да се върнат.

„Господи — каза си той на влизане в асиендата. — Нима наказанието ми вече започва?“

Изминаха седмици, месеци, години, но никой не успя да разгадае тайната на тези мрачни събития и въпреки най-усилените издирвания не се разбра какво е станало с Рафаел, с майка му и с Еусебио.

**ПЪРВА ЧАСТ
ЧЕСТНО СЪРЦЕ**

I ПРЕРИЯТА

В западната част на Съединените щати, на стотици мили отвъд Мисисипи, се е ширнала огромна територия, непозната и до днес, където се простират необработвани земи и няма нито къщи на бели заселници, нито индиански колиби. Тази огромна територия, покрита с тъмни гори, пълни с тайнствени пътеки, преправени от стъпките на дивите животни, със зелени прерии, обрасли с висока и гъста трева, която се вълнува при най-лекия повей на вятъра, се напоява от големи реки — Великата канадска река, Арканзас и Червената река.

По тези земи, сред богатата растителност, скитат безбройни стада диви коне, биволи, елени, хиляди животински видове, които цивилизацията ден след ден изтласква от другите части на Америка и които тук отново намират първичната си свобода.

Затова и най-големите индиански племена са превърнали тези области в свои ловни територии.

Делаварите, криките и озагите се движат край границите близо до поселенията на белите американци, с които отскоро поддържат известни връзки, воюват срещу ордите на поуните, чернокраките, команчите — непокорни скитнически племена, които обитават прериите или планините и кръстосват надлъж и нашир тези пустинни местности, без никое от тях да има смелостта да ги обяви за своя собственост, сякаш негласно са се разбрали общо да ги опустошават, понякога дори се събират ма големи групи, за да ловуват, като че тръгват на боен поход.

Така че тук, в пустошта, човек може да срещне всякакви неприятели. Освен хищниците има и ловци, трапери^[1], и скитници, опасни за индианците толкова, колкото и за собствените им сънародници.

Прерията, зловещо поле на непрестанни битки, е всъщност една огромна костница, където всяка година мълчаливо изчезват в безпощадна подмолна война хиляди безстрашни хора.

Няма нищо по-внушително и по-величествено от тези прерии, които природата щедро е надарила с неизброими богатства. Няма нищо по-привлекателно от зелените им поля, от гъстите им гори, от широките им реки. Печалният ромон на потоците, песента на хилядите птички, скрити в гъстия листак, скоковете на животните, които се гонят сред високите треви — всичко изпълва с очарование, привлича и увлича прехласнатия пътешественик и той лесно става жертва на своя възторг, попада, в някоя от безбройните клопки на прерията, скрити сред цветята, заплаща с живота си за неразумната си доверчивост.

Към края на 1837 година, през последните дни на месец септември, наричан от индианците листопад — *имаки куисис*, — един млад мъж, цветът на чието лице веднага подсказваше, че не е индианец, при все че дрехите му бяха съвсем индиански, седеше в една от най-затъntenите местности на прерията край запален огън — по това време на годината малко преди залез слънце вече се чувствуваше нужда от топлина.

Този мъж беше на около тридесет и пет-тридесет и шест години, но поради дълбоките бръчки по широкото му, матово бледо чело изглеждаше по-възрастен.

Лицето му беше красиво, благородно, с израз на гордост и сила, присъщи на човек, който живее сред пустошта. Под дебелиите вежди големите черни очи гледаха топло и печално, а това омекотяваше блясъка им. Долната част на лицето му бе покрита с дълга гъста брада, чийто синкав оттенък странно контрастираше със светлата му кожа.

Мъжът беше висок, строен, със съвършено телосложение. Ръцете и краката му бяха жилести, с корави, изпъкнали мускули и издаваха необикновена физическа сила. Всичко в него вдъхваше смесица от симпатия и уважение, каквото изключителните хора предизвикват полесно в онези страни, отколкото у нас, защото тук физическата сила често се свързва с недодяланост.

Простият му костюм се състоеше от тесен панталон до глезените, стегнат с кожен колан на кръста, платнена ловна риза, извезана с разноцветни вълнени конци. През отворената риза се виждаха загорелите му от слънцето гърди, върху които висеше муска от черно кадифе, закачана на тънка стоманена верижка. Високи до над коленете ботуши от нещавена еленова кожа го пазеха от змиите. Калпаче от бобър, чиято опашка висеше отзад, покриваше главата му, а

под него се спускаха върху широките му рамене великолепни черни къдри, вече примесени със сребърни мишки.

Прекрасната карабина с гравирана цев, поставена до него, метнатата през рамо ловджийска торба, закачените на кръста два биволски рога за барут и куршуми ясно показваха, че човекът е трапер. Два дълги двуцевни пистолета бяха небрежно хвърлени до пушката.

Ловецът съсредоточено дереше един бобър с помощта на мачете — дълъг прав нож, който всеки прериен обитател носи със себе си. Същевременно той грижливо наглеждаше къс еленово месо, което се печеше на огъня, и се вслушваше в шумовете на прерията.

Мястото беше отлично избрано за кратко лагеруване. Беше горска полянка на върха на доста висок хълм, откъдето се виждаше надалеч в прерията, а това изключваше всякаква изненада. На няколко крачки от мястото, където траперът се беше настанил, бълбукаше бистър извор и водата весело течеше към равнината. Високата гъста трева беше прекрасна паша за двата чудесни коня с диви блестящи очи, които бяха спънати и лакомо пасяха. Над огъня от сухи дърва, заграден от три страни с камъни, се издигаше тънка струя дим, незабележим дори от десет крачки. Преграда от вековни дървета скриваше мястото от любопитните погледи на онези, които вероятно скитаха из околностите.

С една дума, ловецът бе взел всички предпазни мерки с предвидливост, която говореше, че добре разбира живота в горите.

Червеният залез хвърляше красиви отблясъци по короните на високите дървета, слънцето почти се бе скрило зад планините на хоризонта, когато конете внезапно спряха да пасат, вдигнаха глави и наостриха уши — признаци на безпокойство, които не убягнаха от погледа на ловеца.

При все че не се чуваше никакъв подозрителен шум и всичко наоколо изглеждаше спокойно, траперът побърза да сложи пред огъня бобровата кожа, опъната на две кръстосани пръчки, и без да става, протегна ръка към карабината.

Една сврака изкреця три пъти на равни промеждутъци.

Ловецът остави пушката и с усмивка продължи да наглежда Вечерята си. Почти веднага след това тревата се разлюля, от нея изскочиха две прекрасни хрътки и легнаха при ловеца. Той за миг ги погали, после с мъка се отърва от милувките им.

Конете продължиха да пасат.

Няколко минути след кучетата на поляната се появи втори ловец.

Тон беше много по-млад от първия — изглеждаше не повече от двадесет и две години — висок, слаб, пьргав, с мускулесто тяло и по-скоро кръгла глава. Сиви искрящи умни очи осветяваха откритото му честно лице, на което дългите пепеляворуси коси придаваха нещо детско.

Беше облечен като приятеля си. Като стигна при огъня, хвърли на земята връзка птици, които носеше на рамо.

Без да разменят нито дума, двамата ловци се заеха да приготвят вечерята, която след усилен ден винаги е много вкусна.

Нощта бе настъпила и прерията постепенно се събуждаше. Гласовете на дивите животни вече ечаха в простора.

След като сладко се наядоха, ловците запалиха лулите си г седнаха гърбом към огъня, за да не би светлината да им попречи да видят приближаването на неканени гости от тъмното. Пушеха с доволството на хора, които след дълъг и труден ден се наслаждават на кратка почивка, каквато скоро не ще имат.

— Е? — кратко попита първият и духна струйка тютюнев дим.

— Прав си — отвърна другият.

— Ха!

— Отклонили сме се много вдясно, затова сме загубили следата.

— Така си и мислех — продължи първият. — Виж какво, Веселяк, ти премного се доверяваш на канадските си навици, а тукашните индианци по нищо не приличат на ирокезите, които ай срещал там.

Веселяка поклати глава в знак на съгласие.

— Всъщност — поде първият — това сега не е толкова важно. Главното е да разберем кои са крадците.

— Аз зная.

— Чудесно — рече другият и извади лулата от устата си. — Та кой, значи, се е осмелил да задигне капани, белязани с моя знак?

— Команчите.

— Така си и мислех, дявол да го вземе! Десет от най-добрите ни капани са откраднати през нощта. Заклевам ти се, Веселяк, скъпо ще ми платят!... А къде ли са сега команчите?

— Най-много на три левги оттук. Група от около дванадесет разбойници, ако се съди по следите им, връщат се в планината!

— Няма всички да се върнат — каза ловецът и погледна пушката си.

— По дяволите! — изсмя се Веселяка. — И не заслужават! На теб разчитам, Честно сърце, да ги накажем за безобразието им. Но още повече ще искаш да ги накажеш, като разбереш кой ги води.

— Я, та и главатаря им ли познавам?

— Малко нещо... — каза Веселяка и се усмихна. — Неунутах им е главатарят.

— Орлова глава! — извика Честно сърце и скочи. — Аха! Разбира се, че го познавам и дано този път имам късмет да си разчистя старите сметки с него. От колко време неговите хора ми се изпречват на пътя и ми мътят водата!

Ловецът каза тези думи е такава омраза, че Веселяка потрепера. После очевидно съжали, не е издал чувствата си, взе лулата и продължи да пуши с престорена безгрижност, но приятелят му бе наясно.

Разговорът се прекъсна.

Двамата трапери потънаха в мислите си и мълчаливо пушеха един до друг.

Най-после Веселяка се обърна към приятеля си:

— Аз ли ще пазя? — запита той.

— Не — тихо отговори Честно сърце. — Спи, аз ще бдя и за двама ни.

Без да възразява, Веселяка легна до огъня и след няколко минути дълбоко заспа.

Щом бухалът поде утринната си песен, която сякаш приветствуваше хората, Честно сърце, който цялата нощ бе стоял неподвижен като мраморна статуя, събуди другаря си.

— Време е — каза.

— Добре — отвърна Веселяка и веднага стана. Траперите оседлаха конете си, предпазливо слязоха от хълма и поеха по следите ма команчите.

В този миг слънцето заблестя на хоризонта, прогони мрака и озари прерията с вълшебната си животворна светлина.

[1] Ловци, които зареждат клопки, примки. Б. пр. ↑

II ТРАПЕРИТЕ

А сега няколко думи за тези две лица, които има да играят важна роля в нашия разказ.

Честно сърце беше известен из западните прерии само под това име и минаваше за много опитен, честен и храбър мъж сред индианските племена, с които бурният му живот го бе свързал. Всички го уважаваха.

Белите ловци и трапери — северноамериканци, испанци и метиси — се учеха от ловния му опит и често се обръщаха към него за съвет.

Дори пиратите на прерията, хора от кол и въже, отрепки на цивилизацията, които живееха с разбойничество и грабеж, не смееха да го закачат и гледаха да не се изпречват на пътя му. Само с ума и с волята си този човек неусетно бе придобил власт, приета и признавана от свирепите обитатели на огромната прерия.

Той използваше тази власт само за общото благо, за да даде възможност на всички спокойно и сигурно да си гледат работата.

Никой не знаеше кой беше Честно сърце Пълна тайна покриваше ранните години на живота му.

Преди около петнадесет-двадесет години ловци го бяха срещнали на брега на Арканзас, когато поставяше капани за бобри. Малкото въпроси, които му зададоха за живота му, останаха без отговор. Мълчаливи по природа, ловците разбраха по неохотата, с която младежът изслуша въпросите им, че той крие някаква тайна, и не го разпитваха повече.

Освен това за разлика от другите ловци, които си избираха по един-двама другари, Честно сърце живееше сам, без да се установява някъде за постоянно. Кръстосваше цялата прерия, никъде не слизаше за по-дълго време.

Винаги тъжен и мрачен, той избягваше обществото на себеподобните си. Но при случаи винаги им помагаше и даже беше готов да излага живота си на опасност за тях. А щом започнеха да му

благодарят, той пришпорваше коня си и отиваше да поставя капани по далеч, за да могат хората, на които е помогнал, по-бързо да забравят сторената услуга.

Всяка година по същото време, към началото на октомври, Честно сърце изчезваше за цели седмици, без никой да разбере къде е отишъл. После отново се появяваше и лицето му беше по-мрачно и потъжно от обикновено.

Веднъж при едно от тези тайнствени пътувания той бе довел две чудесни, съвсем млади хрътки, които след това останаха при него и топ явно много ги обичаше.

Пет години преди времето, за което говорим, една вечер, когато се връщаше, след като бе заложил капаните си за през нощта, той забеляза през дърветата огъня на индиански бивак.

На един кол бе вързан бял момък на не повече от седемнадесет години. Червенокожите се целеха в него с ножове и се забавляваха с мъките му, преди да го принесат в жертва на кръвожадния си гняв. Обзет от съжаление към жертвата, без да помисли за страшната опасност, на която се излагаше, Честно сърце се втурна сред индианците, застана пред пленника и го закри с тялото си.

Тези индианци бяха команчи. Стреснати от неочакваното му появяване, смаяни от смелостта на трапера, те останаха няколко мига неподвижни.

Без да губи време, Честно сърце преряза каишите, с които пленникът бе вързан, подаде му нож и двамата се приготвиха скъпо да продадат живота си.

На индианците белите вдъхват инстинктивен, непреодолим страх. При все това, като се окопитиха, те се приготвиха да нападнат двамата си врагове.

Но огънят освети лицето на ловеца и червенокожите го познаха.

Спряха почтително и започнаха да си шепнат:

— Честно сърце! Великият бял ловец!

Орлова глава, така се казваше вождът на индианците, не познаваше ловеца. За пръв път слизаше от планините в Арканзаските прерии и нищо не разбра от възклицанията на своите воини. Освен това смъртно ненавиждаше белите и се бе заклел да започне война срещу тях и да ги изтреби до крак. Вбесен, понеже помисли, че

другарите му са уплашени, той тръгна сам към Честно сърце. Тогава стана нещо необикновено.

Въпреки цялото си уважение команчите се спуснаха към главатаря си и го обезоръжиха.

Честно сърце поблагодари на команчите и върна на вожда оръжието, което му бяха отнели. Орлова глава го взе и хвърли зловец поглед на благородния си противник.

Траперът пренебрежително сви рамене. Доволен, задето бе спасил един човешки живот, той си тръгна заедно с пленника.

Историята на пленника беше проста.

Дошли двамата с баща си от Канада, за да ловуват в прерията, и попаднали в ръцете на индианците. След дълга и отчаяна съпротива баща му умрял от раните си. Разярени, понеже по този начин една жертва им била отнета, команчите положили големи грижи за сина. Но тази помощ не била за добро. Те искали момчето да оздравее, за да бъде достоен обект за изтезания. Това несъмнено щяло да се случи, ако Честно сърце не бе се появил.

След като научи всичко това, траперът запитва момъка какви са намеренията му и дали суровият урок, който бе получил, не е променил намеренията му.

— Съвсем не, напротив — отговори момчето. — Повече от всякога съм готов да продължа този живот. Освен това — добави той — искам да отмъстя за баща си.

— Правилно — съгласи се траперът. Повече не говориха по този въпрос.

Честно сърце заведе момъкът до едно от своите скривалища — нещо като склад, закопан в земята, в каквито траперите крият богатствата си. Оттам извади всичко необходимо за живота на един трапер — карабина, нож, пистолети, ловна чанта, капани — и ги даде на новия си познат.

— Хайде — просто каза той, — и дано имате късмет. Другият го гледаше безмълвно, без да разбира. Честно сърце се усмихна.

— Вие сте свободен — поясни той. — Ето ви всичко необходимо за новия ви занаят, подарък от мене. Прерията е пред вас. Желая ви успех!

Момъкът поклати глава.

— Не — каза той, — няма да ви напусна, освен ако ме изгоните. Аз съм сам, нямам семейство, нито приятели. Вие ми спасихте живота, аз ви принадлежа.

— Не приемам да ми заплащат за услугите, които правя — отговори траперът.

— Напротив, карате да ви ги плащат много скъпо, тъй като не приемате благодарност. Вземете подаръците, не са ми нужни. Аз не съм просяк, комуто подхвърлят милостиня. Предпочитам да отида да се предам на команчите. Сбогом!

И канадецът решително тръгна към индианския лагер. Честно сърце беше развълнуван. Младежът изглеждаше толкова искрен и наивен, че нещо трепна в сърцето му.

— Чакайте! — каза той. Другият се спря.

— Аз живея сам — продължи траперът. — Тъжен ще ви бъде животът с мен. Голяма скръб ме потиска. Защо да се свързвате с един нещастник?

— За да споделя скръбта ви, ако сметнете, че съм достоен за това. И да ви утеша, ако е възможно. Когато е сам, човек може да изпадне в отчаяние. Природата го създаде, за да живее с другари.

— Така е — колебливо промълви траперът.

— Какво решавате? — попита младият човек с тревога. Честно сърце за миг спря върху него орловия си поглед, от който никаква мисъл не оставаше скрита, и очевидно доволен, запита:

— Как се казвате?

— Веселяка — отвърна момчето. — Ако предпочитате, казвам се Джордж Талбот, то обикновено ме наричат Веселяка.

Траперът се усмихна.

— Името звучи много обещаващо — каза той и протегна ръка. — Добре, Веселяк. От този миг ти си мой брат на живот и на смърт.

И го целуна по очите, какъвто е обичаят в прерията при подобни случаи.

— На живот щ на смърт! — пламенно отговори канадецът, горещо стисна протегнатата му ръка и па свой ред целуна новия си побратим по очите.

Така се запознаха Честно сърце и Веселяка. От пет години никаква облаче, никаква сянка не бе помрачила приятелството, което тези двама прекрасни хора си бяха обещали с клетва сред самотата на

прерията. То сякаш се засилваше, от ден на ден, чувствата им бяха единни. Напълно различни един от друг, двамата отгатваха и най-скритите си мисли, силите им нарастваха, а взаимното им доверие беше толкова голямо, че те без колебание предприемаха и осъществяваха такива дръзки начинания, на каквито и десет смели мъже не биха се решили.

Вървеше им във всичко. За тях викаш нямаше нищо невъзможно, сякаш някаква магия ги пазеше и ги правеше неуязвими и непобедими.

Бяха се прочули надалеч. Приятелите им говореха за тях с възторг, а враговете им — с трепет.

Отначало Честно сърце няколко месеца проучва младежа, воден от желанието, което всеки човек изпитва, да се довери на сигурен приятел, и сега вече нямаше тайни от Веселяка. Това доверие, което канадецът бе изчакал със затаено нетърпение, още повече укрепи техните връзки, понеже даваше възможност на Веселяка да утешава наранената душа на приятеля си, без да раздразва незагасналите ѝ рани.

В деня, когато ги срещнахме в прерията, старият им враг Орлова глава, чиято омраза не отслабваше, а нарастваше, дръзко ги бе ограбил.

С присъщото на племето му коварство индианецът мълчаливо бе прикрил и преглътнал обидата, нанесена му от собствените му воители, за която бяха виновни двамата бели ловци. Но търпеливо чакаше деня на отмъщението. За да подкопае почвата под краката им, той започна да настройва индианците срещу тях, пускаше клевети по техен адрес. Така успя, или поне мислеше, че е успял, да настрои враждебно дори белите ловци и метисите против Честно сърце и Веселяка и да ги представи като врагове на всички обитатели на прерията.

Веднъж постигнал това, Орлова глава застана начело на тридесетина предани воители и реши да предизвика онези, които се бе закълел да погуби. Затова една нощ той открадна всичките им капани, сигурен, че те няма да оставят ненаказано такова предизвикателство и ще искат да си отмъстят. Вождът не бе се излъгал в сметките си. Всичко стана така, както бе предвидил. Това му и трябваше.

Убеден, че никой от индианците и другите ловци няма да им помогне, Орлова глава беше сигурен, че с тридесетте решителни мъже, които водеше, лесно ще срази двамата ловци и ще ги умъртви сред страшни изтезания.

Но той направи грешка, като скри истинския брой на своите воители, с цел да отслаби бдителността на двамата трапери.

Те само отчасти се бяха хванали на уловката. Смятаха, че са достатъчно силни, за да се сражават против двадесет индианци, и не потърсиха помощ от никого. Презираха врага си, както видяхме, и решително тръгнаха по следите на команчите.

Тук завършваме това малко отклонение, което бе необходимо, за да се разберат по-нататъшните събития, и ще продължим от точката, където бяхме спрели в края на предишната глава.

III СЛЕДАТА

Орлова глава искаше да бъде открит от врага и не се постара да заличи следите си. Те отлично личаха сред ниската трева. Ако понякога се губеха, достатъчно беше ловците малко да се наведат и да погледнат косо, за да ги открият.

Досега не бяха имали случай да преследват такъв неприятел. Това се стори странно на Честно сърце, който от дълго време познаваше всички хитрини на индианците и знаеше колко умело прикриват следите си, ако считат, че е необходимо.

Затова непредпазливостта на врага го усъмни. Очевидно бе, че щом команчите не са взели предохранителни мерки, те или се чувствуват много силни, или са устроили клопка и очакват, че неприятелите им ще паднат в нея.

Траперите вървяха, като от време на време поглеждаха встрани, за да бъдат сигурни, но дирята продължаваше право напред, без завои и без никакви отклонения. По-лесно от това преследване не можеше да има и Веселяка също започваше да се чуди и безпокои.

Траперите обаче не постъпваха като команчите, а старателно заличаваха всички следи след себе си.

Стигнаха до брега на един доста широк поток, наричан Зеления поток, който се влива във Великата канадска река.

Преди да преминат потока, който не можеше да бъде далеч от лагера на индианците, Честно сърце спря другаря си и му даде знак да го последва.

Двамата слязоха от конете, хванаха ги за поводите и се скриха в една горичка, за да не бъдат забелязани, ако индианците са поставили пост да ги наблюдава.

Щом навлязоха зад гъстите дървета. Честно сърце направи знак на приятеля си да пази тишина, приближи се до ухото му и съвсем тихо каза:

— Преди да продължим, да помислим как е най-добре да постъпим.

Веселяка кимна.

— Мисля, че има някаква клопка — продължи траперът. — Индианците са опитни воители, познават живота в прериите и щом постъпват така, значи целят нещо.

— Така е — убедено каза канадецът.

— Дирята е толкова ясна, че сигурно крие някакъв капан.

— Да, но в желанието си да бъдат хитри са прекалили. Стари ловци като нас не се лъжат толкова лесно. Трябва да удвоим бдителността си, внимателно да огледаме всеки лист и всеки стрък трева, преди да се приближим до лагера на червенокожите.

— Не е ли по-добре — залита Веселяка и се огледа — да скрием конете си на сигурно място, където ще можем да ги намерим при нужда? После ще тръгнем пета да разузнаем тяхната позиция и броя им.

— Прав си, Веселяк — каза Честно сърце. — Съветът ти е добър. Така ще направим.

— В такъв случай мисля, че трябва да побързаме.

— Защо? Напротив, да не бързаме. Като видят, че не се появяваме, индианците ще отслабят бдителността си и ние ще се възползуваме от нехайството им, за да ги нападнем, ако се наложи. Освен това по-добре ще е да дочакаме нощта.

— Да скрием най-напред конете, после ще видим!

Траперите излязоха от горичката извънредно предпазливо. Вместо да прекосят потока, те обърнаха конете си, известно време вървяха по вече изминатия път, после свиха вляво, тръгнаха по едно пороище и скоро потънаха сред високите треви.

— Оставям те да водиш — каза Честно сърце, — аз съвсем не знам къде отиваме.

— Остави на мен! Веднъж случайно открих на два изстрела оттук такова място, което е истинска крепост. Там конете ще бъдат настанени чудесно, а ние ако се наложи, можем да издържим всякаква обсада.

— Карамба!^[1] — възкликна траперът, както обикновено, с което издаваше испанския си произход. — Как откри това неоченимо място?

— Случайно — отвърна Веселяка. — Веднъж отивах да заложа капани и реших за по-напряко да мина през планината пред нас, за да

стигна по-бързо при теб. По едно време, гледам в храстите космата муцуна — беше една чудесна мечка.

— А, май че си спомням. Тогава, ако не се лъжа, ти донесе не една, а две черни мечи кожи.

— Точно така. Две бяха — мъжка и женска. Като ги видях, ловджийската ми кръв кипна. Забравих умората, напълних пушката и тръгнах след тях. Сега сам ще видиш каква крепост си бяха намерили мечките.

Веселяка слезе от коня и поведе приятеля си.

Пред тях се издигаше амфитеатрално грамада от скали с най-странни форми. Хилави храсталаци растяха тук-там, пълзящи растения се провираха в пукнатините на камъните, покриваха върховете на скалите и придаваха на тази естествена пирамида вид на разрушен феодален замък, каквито се срещат в Европа по бреговете на големите реки.

Местните ловци бяха нарекли това място „Белия замък“ заради цвета та гранитните блокове, струпани там.

— Няма да можем да се качим с конете — каза Честно сърце, като бързо и внимателно огледа мястото.

— Да опитаме все пак — рече Веселяка и поведе коня за юздата.

Изкачването беше извънредно трудно и други коне, непривикнали на най-трудни пътеки, биха паднали и биха се пребили. Трябваше най-старателно да търсят място, където да стъпят, после да направят крачка, като се прехвърлят напред, и все така по безкрайни завои, просто свят да ти се завие.

След като вървяха около половин час по този необикновено труден път, траперите стигнаха до нещо като площадка, широка най-много десет метра.

— Тук е — каза Веселяка и спря.

— Как така тук? — попита Честно сърце, който не виждаше никакъв отвор.

Веселяка се усмихна.

— Ела!

Поведо коня си и сви зад една скала. Другарят му го последва с любопитство.

Като повървяха пет минути в нещо като коридор, широк около три стъпки, двамата се намериха пред зиналата паст па една дълбока

пещера.

Тази пътека, направена при някой от ужасните гърчове на природата, извънредно чести по ония места, беше толкова добре прикрита зад скали и трънаци, че можеше да бъде намерена само съвсем случайно.

Двамата другари влязоха.

Преди да почнат изкачването. Веселяка бе събрал много смолисти клони. Запали от тях два, подаде единия на Честно сърце и понесе другия.

Пещерата светна в цялото си диво величие.

Сводовете ѝ бяха високи, обкичени с блестящи сталактити, които отразяваха светлината, удесеторяваха силата ѝ и я превръщаха във фееричен блясък.

— Тази пещера — каза Веселяка, след като приятелят му бе огледал подробно мястото — е наистина едно от чудесата на прерията. Галерията пред нас постепенно се спуща надолу, минава под реката и излиза на другия бряг ма повече от миля разстояние в прерията. А под галерията, през която влязохме, и под тази, която е пред нас, има още четири други с отделни изходи. Виждаш, че тук няма опасност да бъдем обградени, а просторните зали представляват такова жилище, че и президентът на Съединените щати може да ни завиди.

Зарадван на това убежище, Честно сърце пожела да разгледа всичко най-подробно и при все че беше изключително мълчалив по природа, не можа да сдържи възхищението си.

— Защо не си ми казал досега?

— Чаках случай — отговори Веселяка.

Траперите завързаха конете в една вдлъбнатина в пещерата, където светлината проникваше през невидими пукнатини, и им оставиха достатъчно зоб. После, като се увериха, че нищо няма да липсва на животните по време на отсъствието им и че няма опасност да избягат, метнаха пушките през рамо, свирнаха на кучетата и поеха с широки крачки по галерията, която минаваше под реката.

Внезапно въздухът наоколо стана влажен. Над главата им се чуваше глух непрестанен шум. Минаваха под Зеления поток. Благодарение на нещо като отвор в една изветряла скала, която стърчеше над водата посред течението, тук се процеждаше светлина и те можаха да се оправят.

След половин час траперите излязоха в прерията през един вход, скрит сред храсти и пълзящи растения.

Бяха прекарали доста дълго време в пещерата. Най-напред бяха я огледали най-внимателно, защото предвиждаха, че някой ден ще им се наложи да намерят убежище в нея. После бяха приготвили нещо като яхър за конете, бяха похапнали и когато излязоха, слънцето залязваше. Отново тръгнаха по следите на команчите.

Сега започна истинското преследване по индиански. След като посочиха на кучетата дирята, траперите тихо запълзяха на колене и лакти сред високата трева, наострили очи и уши, едва дишайки. От време на време се спираха, за да подушат, да се вслушват в хилядите звуци на прерията, които ловците разпознават необикновено лесно и разбират без колебание.

Прерията бе потънала в мъртва тишина.

С приближаването на нощта в тази огромна пустош природата сякаш стихва и се настройва за тайните на мрака.

Пълзейки успоредно, траперите напредваха е удвоена предпазливост.

Изведнъж кучетата спряха. Добрите животни сякаш разбираха стойността на мълчанието по тези места и схващаха, че един само звук може да струва живота на господарите им.

Веселяка се огледа.

Очите му заблестяха, той се сви, скочи като пантера и се хвърли върху един индиански воин, който стоеше наведен, с протегнатата шия, сякаш предчувствуваше приближаването на неприятел.

От удара индианецът падна по гръб и преди да успее да извика, Веселякът го хвана за гърлото, натисна гърдите му с коляно и с изключително хладнокръвие заби ножа си в гърдите му.

Когато вадя, че е загубен, индианецът отказа да се съпротивява, само погледна канадеца с омраза и презрение, устните му се свиха в иронична усмивка и той посрещна смъртта с невъзмутимо лице.

Веселяка прибра ножа си, бутна трупа настрана и каза безстрастно:

— Един!

После запълзя.

Честно сърце бе следил най-внимателно всяко движение на другаря си, готов да му се притече на помощ. След като индианецът

падна мъртъв, той спокойно продължи по дирята на команчите.

Скоро между дърветата проблесна светлина от огъня и мирис на печено достигна до изостреното обоняние на траперите.

Те се изправиха като призраци до стъблото на един огромен корков дъб, прегърнаха чепатия му дънер и се скриха в гъстите клони.

Тогава се огледаха.

Висяха почти над бивака на команчите, който се намираше на десетина метра от тях.

---

[1] Испанско възклицание, изразяващо удивление. Б. пр. ↑

IV ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИТЕ

Приблизително по времето, когато траперите излизаха от пещерата и отново поемаха по следите на команчите, на двадесетина мили от тях доста голяма група бели пътници спряха на брега на Великата канадска река и започнаха да се готвят за нощуване. Бяха избрали прекрасно място, където още се виждаха останките от стара индианска ловна база.

Ловците и водачите метиси бързаха да разтоварят дванадесетина мулета, ескортирани от мексикански улани.

С денковете метисите направиха кръгла ограда, запалиха огън и без да се интересуват от другите, се събраха и започнаха да си готвят вечеря.

Един двадесет и четири—двадесет и пет годишен офицер с военна стойка и тънки характерни черти почтително се приближи до покрита люлка, ескортирана от двама конници, в която бяха впрегнати две мулета.

— Ваше превъзходителство, къде бихте искали да опънем палатката на госпожицата? — запита офицерът, като си свали шапката.

— Все едно, капитан Агилар, само побързайте, племенницата ми е капнала от умора — отговори конникът от дясната страна на носилката.

Беше висок мъж, с остри, сурови черпи, с орлов поглед и косите му бяха побелели като снеговете на Чимборасо^[1]. Под военната пелерина, с която беше наметнат, се виждаше великолепната му униформа на мексикански генерал, блестяща от свилено везмо.

Капитанът се поклони, отиде при уланите и им заповяда да опънат в средата на кръга красива палатка на розови и сини черти, която беше натоварена на едно муле.

След пет минути генералът слезе от коня, учтиво подаде ръка на една млада жена, която леко скочи от носилката, и я заведе до палатката, където благодарение на капитан Агилар всичко беше

пригответо, за да може тя да се чувства възможно най-удобно при тези условия.

След генерала и племенницата му още двама души влязоха в палатката.

Единият, нисък, дебел човек, с пълно и закръглено лице, косеше тъмни очила, светла перука и униформа на военен лекар.

Възрастта му трудно можеше да се определи, но той изглеждаше на около петдесет години и се наричаше Жером — Бонифас Дюриьо. Беше французин, лекар в мексиканската армия.

Като слезе от коня, той пое извънредно внимателно един голям куфар, поставен зад седлото на коня му. Изглежда, че никога не се разделяше с него.

Второто лице беше момиче, почти дете, на петнадесет години, на вид живо и вироглаво, с чипо носле и буден поглед. Беше метиска и служеше като камериерка при племенницата на генерала. Едър негър, с величественото име Юпитер, бързо се залови да пригответи вечерята с помощта на двама-трима водачи метиси.

— Е, докторе — каза усмихнато генералът на дебелия мъж, който бе седнал на куфара си и пухтеше като локомотив. — как намирате племенницата ми тази вечер?

— Сеньоритата е винаги очарователна — отвърна любезно докторът и избърса челото си. — Но горещината е ужасна.

— Е — каза генералът, — не повече от обикновено.

— Значи така ми се е сторило — отвърна лекарят. — А ти какво се хилиш, хлапе такова? — обърна се той към камериерката, която се смееше до припадък.

— Не обръщайте внимание на тази лудетина, докторе, нали знаете, че тя е дете — каза младата жена с очарователна усмивка.

— Доня Лус — продължи докторът, като свъси дебелиите си вежди и изду бузи, — винаги съм твърдял, че това момиче е същински дявол и един ден ще ви изиграе някоя лоша шега, въпреки че вие се отнасяте толкова добре с нея.

— Аууу! Какъв е зъл този събирач на камъчета — начумери се метиската. Намекваше за манията на доктора.

— Хайде, хайде, тихо — рече генералът. — Днешният път беше уморителен, нали, племеннице?

— Не, не особено — отвърна очарователното момиче и едва се въздържа да не се прозине. — Вече сме почти цял месец на път и започвам да свиквам с този живот. Признавам, отначало ми беше много мъчително.

Генералът въздъхна, но не отговори. Докторът съсредоточено подреждаше растенията и камъните, събрани през деня.

Метиската се въртеше като птиче из палатката и подреждаше всичко, от което господарката ѝ имаше нужда.

Ще се възползуваме от този миг на спокойствие, за да опишем с няколко думи младата жена.

Доня Лус де Бермудес беше дъщеря на една по-млада сестра на генерала. Тя бе очарователно дете на не повече от шестнадесет години. Големите ѝ черни очи с тъмни вежди, контрастиращи с бялото чисто чело, бяха оградени с дълги кадифени клепки, които свенливо засенчваха блясъка им. Малката ѝ кораловочервена уста беше украсена с бисерни зъби. Нежната кожа на лицето ѝ бе запазила мъшеца си и напомняше зрял плод, а оплетената ѝ на плитки синкава коса можеше да покрие цялото ѝ тяло.

Беше съчетание от грация и съвършенство. Необразована като всички свои съотечественички, доня Лус беше весела и засмяна, всичко я забавляваше и тя познаваше само приятната страна на живота.

Под надзора на генерала тя бе възпитавана при почти манастирски условия в една обител, откъдето бе излязла, да последва генерала в пътешествието из прериите.

Каква беше целта на това пътешествие? И защо вуйчо ѝ държеше тя да го придружава? Това не я интересува. Тя бе щастлива, че живее на открито, че вижда непрестанно нови места и че е много по-свободна отпреди. Не искаше повече и никога не задаваше излишни въпроси на вуйчо си.

Доня Лус беше щастливо дете, живееше ден за ден, доволна бе от настоящето и не мислеше за бъдещето.

Капитан Агилар влезе, последван от Юпитер, който носеше вечерята.

Камериерката Фебея бе сложила масата.

Вечерята се състоеше от консерви и печен еленов бут.

Край масата седнаха четирима — генералът, племенницата му, капитанът и докторът.

Юпитер и Фебея поднасяха ястията.

В началото разговорът беше доста вял, но когато сътрапезниците се понахраниха, доня Лус, която обичаше да закача доктора, се обърна към него.

— Добра ли беше днешната ви реколта, докторе?

— Не много добра, сеньорита.

— Е, но, струва ми се — усмихнато каза тя, — по пътя имаше достатъчно камъни и ако искахте, можехте да съберете толкова, че да натоварите цяло муле.

— Би трябвало да сте доволен от нашето пътешествие. То ви дава възможност да задоволите страстта си към всякакви там растения — обади се генералът.

— Не особено, генерале, право казано, прерията е победна на растителни видове, отколкото предполагам. Ако не се надявах да открия едно растение, чиито свойства могат да тласнат науката напред, щях да съжалявам за моята къщичка в Гваделупа, където живеех толкова тихо и спокойно.

— Охо, ние сме едва на границата на прерията — прекъсна го капитанът. — Ще видите, като навлезем по-навътре. Няма да имате време да събирате богатствата, които ще срещате на всяка крачка.

— Дано излезете прав, капитане — въздъхна лекарят. — Само да намеря растението, което търся, друго не ми трябва.

— Сигурно е много ценно растение — рече доня Лус.

— То се знае, сеньорита — извика докторът и стана, — растение, което Линей^[2] е описал и класифицирал, но никой след него не е намерил. Ако го намеря, името ми ще остане в науката, а вие питате дали е ценно!

— А за какво служи? — любопитно попита тя.

— За какво служи ли?

— Да.

— За нищо — отговори ученият.

Доня Лус избухна в сребрист смях, на чиито трели биха завидели и славеите.

— И вие наричате това растение ценно?

— Да, защото е рядко.

— А!... Ясно!

— Да се надяваме, че ще го намерите, докторе — каза генералът успокоително. — Юпитер, извикай началника на водачите.

Негърът излезе и се върна почти веднага, следван от един метис.

Той беше мъж на около четиридесет години, висок, силен, мускулест. В лицето му, което не беше грозно, имаше нещо отблъскващо. Жълтите му кривогледи очи, хлътнали в орбитите, диво блестяха. Челото му беше ниско, косите къдрави, цветът на лицето му — бакърен. В целия му вид нямаше нищо приятно. Носеше дрехи на следотърсач. Беше студен, невъзмутим, много мълчалив. Наричаха го Бърборко, прякор, прикачен му от индианците или от самите му другари на подбив.

— Заповядан, драги — каза генералът и му подаде пълна чаша, ракия, наричана мескал, по името на мястото, където се произвеждате. — Пийни!

Метисът изпразни чашата на един дъх, въпреки че тя съдържаше почти литър, изтри с ръкав мустаците си и зачака.

— Смятам да се установим за няколко дни на някое безопасно място, където ще мога спокойно да направя известни проучвания — рече генералът. — Тук мястото сигурно ли е?

Очите на водача светнаха, той впери поглед в генерала и кратко отвърна:

— Не.

— Защо?

— Много индианци и диви зверове.

— Знаеш ли някое по-добро място?

— Да.

— Далече ли е?

— Не.

— На какво разстояние?

— Четиридесет мили.

— За колко дни ще стигнем?

— За три.

— Добре. Ще ни заведеш. Утре призори тръгваме.

— Това ли е всичко?

— Това е.

— Лека нощ. Водачът си отиде.

— Обичам тоя Бърборко, защото разговорът с него не е отегчителен — усмихна се капитанът.

— Бих предпочел да говореше повече — каза докторът и поклати глава. — Винаги изпитвам медове ри е към много затворените хора, все ми се струва, че крият нещо.

След като излезе от палатката, водачът се върна при другарите си и оживено заговори с тях на тих глас.

Нощта беше прекрасна. Събрани пред палатката, пътешествениците разговаряха и мушеха.

Допя Лус пееше една от онези прелестни, пълни е нежност креолски мелодии.

На хоризонта се появи изведнъж червеникаво зарево, което бързо се разпространи; проехтя продължителен тътен като далечен гръм.

— Какво е това? — извика генералът и стана.

— Прерията гори — невъзмутимо отвърна Бърборко. Страшната вест, съобщена толкова спокойно, вдигна глъч в целия лагер. Трябваше веднага да избягат, ако не искаха да изгорят живи.

Един от водачите се възползува от безредието, промъкна се между денковете и изчезна в прерията, след като си размени с Бърборко няколко тайнствени знаци.

---

[1] Висок връх на Андите. Б. пр. ↑

[2] Линей — известен шведски естествовик (1707—1778). Б. пр.

↑

V КОМАНЧИТЕ

Скрити в гъстия листак на корковия дъб, Честно сърце и Веселяка наблюдаваха команчите.

Индианците разчитаха на бдителността на своите часови. Не подозираха, че неприятелите им са толкова близо и наблюдават и най-малките им движения. Клекнали или налягали край огъня, те ядяха и пушеха безгрижно.

Бяха около двадесет и пет души, облечени в дрехи от бизонова кожа и боядисани най-фантастично с различни цветове. Лицата на повечето бяха целите яркочервени, на други — черни, с широка бяла черта на бузите. Не бяха свалили щитовете, лъковете и стрелите от гърба си, пушките им бяха оставени близо до тях.

От многото вълчи опашки, които бяха закачени на мокасините им и се влачеха отзад, се разбираше, че те са прославени воители, на почит в племето си.

На няколко крачки от тях седеше неподвижно Орлова глава, подпрян на едно дърво. Скръстил ръце на гърди, но леко приведен напред, той, изглежда, се вслушваше в някакви смътни шумове, доловими само за неговото ухо.

Орлова глава беше от племето озаги. Още като дете бил осиновен от команчите, но запазил облеклото и нравите на своето племе.

Той беше най-много на двадесет и осем години, почти шест стъпки висок; дългите му ръце, и крака с огромни изпъкнали мускули издаваха необикновена сила.

За разлика от другарите си носеше само къс плат, вързан на кръста; гърдите и ръцете му бяха голи. Имаше красиво, благородно лице, очи черни и живи, разположени близо до орловия нос, устата доста голяма, която му придаваше известна прилика с хищна птица. Косата му беше обръсната с изключение на една ивица по средата на главата, която стоеше като гребен на шлем и завършваше с дълъг кичур за скалпиране, падащ назад. В косата му беше забучена китка орлови пера.

Лицето му беше нашарено с четири цвята — синьо, бяло, черно и червено. Победите над враговете му бяха отбелязани със синьо на гърдите. Мокасините му от нещавена еленова кожа стигаха чак до колената, а на петите му бяха закачени много вълчи опашки.

За щастие на траперите индианците бяха на бойната пътека и затова не водеха кучета. Иначе те щяха да бъдат открити много преди да се приближат до лагера.

При все че вождът седеше неподвижно като статуя, очите му блеснаха, ноздрите му трепнаха и топ машинално вдигна ръка, като че искаше да накара воините си да млъкнат.

— Подуши ни — пошепна Честно сърце толкова тихо, че другарят му едва го чу.

— Какво ще правим? — попита Веселяка.

— Ще действуваме! — кратко отговори траперът. Двамата започнаха да се прехвърлят от клон на клон, от дърво на дърво, без да стъпват на земята, докато стигнаха до отсрещната страна на лагера, точно над мястото, където спънатите коне на команчите пасяха.

Веселяка полека се спусна на земята и преряза ремъците, с които бяха вързани животните. Няколко удара с камшик и те се разбягаха на ЕСПЧКИ страни, като цвилеха и хвърляха чифтета.

Индианците безредно наскачаха, разкрещяха се и хукнаха подир конете си.

Орлова глава, който сякаш беше отгатнал къде се спотайват враговете му, се насочи право към тях, като се прикриваше доколкото можеше зад дърветата.

Ловците се отдръпваха стъпка по стъпка, като се оглеждаха, за да не бъдат обградени.

Виковете на индианците се отдалечаваха, те се бяха увлекли в гонитбата.

Вождът беше сам срещу двамата си неприятели.

Като стигна до едно дърво, чийто огромен дънер можеше да му послужи за сигурно прикритие, без да посяга към пушката, Орлова глава постави една стрела на лъка си. Но колкото и предпазливо да направи това, той малко все пак се разкри. Честно сърце вдигна пушката. Чу се изстрел, куршумът изсвири, вождът подскочи, яростно изрева и падна по гръб.

Ръката му беше счупена.

Двамата ловци се озоваха при него.

— Не мърдай, Орлова глава — каза Честно сърце. — Не мърдай или с тебе е свършено.

Индианецът остана неподвижен, външно невъзмутим, но кипеше от гняв.

— Можех да те убия — продължи ловецът, — но не исках. Подарявам ти живота за втори и последен път. Не се изпречвай вече на пътя ми и, главно, не ми задигай капаните, защото, заклевам ти се, отсега нататък ще бъда безмилостен.

— Орлова глава е вожд, почитан от мъжете на племето си — гордо отговори индианецът. — Той не се бои от смъртта. Великият ловец може да го убие, но няма да чуе от него молба за милост.

— Не, няма да те убивам, защото моят закон ми забранява да проливам човешка кръв без нужда.

— Уф — каза индианецът с подигравателна усмивка, — не знаех, че моят бял брат е мисионер.

— Не, аз съм просто честен трапер, затова не искам да те убивам.

— Моят бял брат има сърце на баба — каза индианецът. — Неунутах не прощава, той отмъщава!

— Прави каквото искаш, вожде — отговори траперът и пренебрежително сви рамене. — Нямам намерение да те поучавам, само да знаеш, че съм те предупредил. Сбогом!

— И дано дяволите да те вземат! — добави Веселяка и ритна презрително вожда.

Орлова глава даде вид, че понася безстрастно тази нова обида, само веждите му се свиха. Той не мръдна, но проследи с неумолим поглед двамата си неприятели, които изчезнаха в гората, без да му обръщат внимание.

— Все пак — замислено каза Веселяка — ти сбърка. Трябваше да го убиеш.

— Защо? — отговори траперът безгрижно.

— По дяволите, как защо? Една гадина по-малко в прерията.

— Толкова са много — отвори другият, — че един повече, един по-малко, няма значение.

— Да си вземем капаните, карамба! Да не мислиш, че искам да ги загубя.

— А, виж, добре, че се сети.

И наистина траперите вървяха към лагера, но по индиански — с безброй завои, за да заблудят команчите.

След двадесет минути стигнаха в лагера. Индианците още ме бяха се върнали, но положително нямаше да се забавят. Целият им багаж беше разхвърлян в безпорядък. Два-три коня, които ле бяха избягали, пасяха спокойно.

Без да губят време, ловците намериха капаните си, всеки нарами по пет и незабавно тръгнаха към пещерата, където бяха скрили конете си.

Въпреки доста тежкия товар двамата трапери вървяха леко, доволни, че толкова успешно бяха завършили набега си, и се смееха, като си припомняха как са изиграли индианците.

Дълго вървяха така. Вече се чуваше наблизко глухият ромон на потока. Но внезапно конско цвилене стигна до ушите им.

— Гонят ни — сепна се Честно сърце и се спря.

— Хм — каза Веселяка, — може да е див кон.

— Не е, дивите коне не цвият така. Команчите са: ще разберем. Той легна и залепи ухо на земята. Стана почти веднага.

— Сигурен бях, че са команчите, но те не са много уверени в дирята. Колебаят се.

— Или вървят по-бавно заради раната на Орлова глава.

— Възможно е. Е, много са самонадеяни. Да не мислят, че могат да ни хванат, ако сме решили да избягаме.

— Да не бяхме натоварени, вече щяхме да сме далеч. Честно сърце се спря и помисли.

— Я ела — каза той. — Имаме половин час. Повече не ни трябва.

Наблизко течеше поток. Ловецът влезе в него, последван от приятеля си.

Като стигна до средата на потока, Честно сърце грижливо зави капаните в бизонова кожа, за да ги запази от водата, пусна ги и те потънаха на дъното.

След това ловците прекосиха потока и направиха лъжлива диря около двеста крачки. После се върнаха, като внимаваха да не оставят следи. Пак влязоха в гората и дадоха знак, на кучетата да вървят при конете.

Умните животни се понесоха и скоро изчезнаха в мрака.

Решението да се разделят с кучетата беше разумно. Щеше да им помогне да заблудят индианците, които неминуемо щяха да се подведат от следите на животните сред високите треви.

В гората траперите се качиха на едно дърво и започнаха да се придвижват между небето и земята. В прерията този начин е много разпространен, отколкото се мисли в Европа. Често там лианите и клоните са така преплетени, че по земята човек само с брадва може да си проправи път.

А така, от клон на клон, някои преминават цели левги. Точно това правеха траперите в момента, макар и по други причини.

Ловците напредваха по посока на враговете си, чиито стъпки чуваха все по-ясно, и скоро видяха как, наредени в индианска нишка, т.е. един след друг, внимателно търсят следата.

Орлова глава яздеше начело, полулегнал на коня си поради раната, но по-ожесточен от когато и да било.

Докато команчите отминаха, двамата трапери се прикриха в листака и затаиха дъх. Най-дребното нещо можеше да издаде присъствието им.

Индианците минаха, без да ги съзрат. Траперите отново потеглиха.

— Уф — каза Веселяка след малко, — мисля, че този път се отървахме.

— Да не бързаме д(а се радваме, а да се отдалечим колкото може по-бързо. Червенокожите са хитри, няма да ги заблудим за дълго.

— По дяволите — внезапно извика Веселяка. — Изпуснал съм си някъде ножа. Ако тези демони го намерят, свършено е с нас.

— Сигурно ще го намерят — измърмори Честно сърце. — Затова да не губим нито миг.

Изведнъж в спокойната дотогава гора се понесе глух тътен, птици полетяха с уплашени крясъци. От всички страни запращяха сухи клони под забързаните стъпки на диви животни.

— Какво става? — запита Честно сърце, спря и се огледа тревожно. — Като че гората полудява.

Траперите се изкачиха на върха на дървото, на което се намираха — за щастие то беше едно от най-високите в гората.

Огромна светлина озаряваше хоризонта най-много на една левга от мястото, където бяха, нарастваше бързо и се приближаваше с

гигантски крачки.

— Проклятие! — извика Веселяка. — Команчите са запалили прерията.

— Да, и ми се струва, че този път е свършено с нас — хладно каза Честно сърце.

— Какво да правим? — попита канадецът. — След малко огънят ще ни обкръжи.

Честно сърце мислеше напрегнато.

След няколко мига вдигна глава и се усмихна тържествуващо:

— Няма да го бъде и този път — каза той. — След мен, братко!
— После добави тихо: — Искам да видя майка си!...

VI СПАСИТЕЛЯТ

Да се върнем към вожда на команчите, за да стане по-ясно на читателя в какво положение се намираха ловците.

Едва враговете му изчезнаха между дърветата и Орлова глава бавно се надигна, наведе се и наостри уши, за да се увери дали наистина се отдалечават. След като се убеди в това, той откъсна едно парче от покривалото си и криво-ляво бинтова ранената си ръка. Въпреки че се чувствуваше слаб поради загубата на кръв и силните болки, без колебание тръгна по дирите им.

Така Орлова глава ги проследи, без да го забележат, по обратния им път до лагера. Скрит зад едно абаносово дърво, кипящ от гняв, той гледа, без да може да се противопостави, как траперите търсеха капаните си и как си тръгнаха и ги отнесоха.

Въпреки че хрътките, които ловците водеха, бяха прекрасни животни, дресирани да подушват индианците отдалеч, по една съдбоносна случайност, която може би спаси живота на вожда, те лакомо се нахвърлиха да ядат остатъците от вечерята на команчите, а господарите им не допускаха, че са следени, и затова не ги спряха и не ги накараха да пазят.

След нечувани трудности команчите успяха да приберат конете си и се върнаха в лагера.

Като видяха ранения си вожд, те се изненадаха и страшно се раздражиха. Орлова глава умело използва гнева им, за да ги подтикне да продължат преследването на ловците. Команчите знаеха, че, като са натоварени с капаните, траперите ще се забавят и следователно не могат да им се изплъзнат.

Естествено, хитростите на Честно сърце само за кратко време заблудиха индианците. Те скоро откриха по дърветата ясни следи от преминаването на враговете им.

Тогова засрамен, че така е бил изигран от двамата омели мъже, чиято хитрост беше по-голяма от неговата и проваляше всичките му сметки, Орлова глава реши да свърши с тях, като подпали гората. Това

средство, ако се осъществеше според замисъла му — а Орлова глава не се съмняваше в това, — щеше най-сепне да му предаде в ръцете неговите опасни врагове.

Той пръсна войните си в различни посоки, така че да образуват широк кръг, и ги накара да запалят високите треви на много места едновременно.

Замисълът, макар жесток и варварски, беше удачен.

След като напразно се опитат да се измъкнат от огнения кръг, ловците щяха да се видят принудени да се предадат на свирепите си неприятели, ако не искат да изгорят живи.

Орлова глава бе пресметнал и предвидил всичко освен най-простото — единствената възможност, която оставаше на Честно сърце.

Както казахме, по заповед на вожда си индианците се пръснаха и запалиха много пожари едновременно. По това време на годината растенията и тревите, изсушени от жарките лъчи на слънцето, веднага пламнаха и огънят се разпространи във всички посоки със страшна бързина. Но все пак, преди пламъците да се съединят, за известно време между тях оставаха пролуки.

Честно сърце не се поколеба. Докато индианците тичаха като демони край огнената стена, с която бяха обградили враговете си, и надаваха радостни викове, следван от приятеля си, той бързо изтича между две огнени стени. Пламъците налитаха, свистяха и заплашваха да се съединят над главите и под краката им. Сред овъглените дървета, които падаха с трясък, заслепени от задушавач гъст дим, обгаряни от облаци искри, валящи от двете страни, двамата смели ловци продължиха своя бяг и успяха да пресекат огнения кръг с цената на някои леки обгаряния. Индианците помислиха, че са ги погребали завинаги, и се отдалечиха, а ловците се поздравиха с успеха на хитростта си.

Пожарът обаче взе огромни размери и гората се извиваше в прегръдките на огъня. Прерията се превърна в море от пламъци, сред което тичаха обезумели от ужас животни, прогонени от леговищата си.

Небето отразяваше кървавочервените отблясъци, а стремителният вятър тласкаше пламъците и дима.

Индианците също се уплашиха от това, което бяха извършили. Около тях като зловещи фарове се възправяха планини от пламъци.

Земята се беше нажежила и се тресеше от бесния бяг на огромни стада бизони, чието мучене можеше да изпълни с ужас и най-смелия.

В лагера на мексиканците владееше пълен безпорядък. Сред шум и страшна бъркотия, разкъсали въжетата си, коне препускаха на всички страни, хората прибираха оръжието и мунициите — гледката беше страшна.

Като зашеметени всички в лагера крещяха, проклинаха, даваха нареждания.

Огънят се приближаваше величествено и поглъщаше всичко по пътя си. Огромни стада животни бягаха пред него, подскачаха и виеха от ужас, гонени от страшната стихия по петите.

Гъст дим и искри вече долитаха над лагера на мексиканците. Още двадесет минути и с тях щеше да е свършено. Прегърнал племенницата си, генералът напразно питаше водачите как да избягнат огромната опасност, но ужасени от бедата, те бяха загубили цялото си самообладание.

И какво ли можеше да се направи? Пламъците образуваха огромен кръг и лагерът беше в центъра му.

Но междувременно силният вятър, който до този миг раздухваше пожара, внезапно спря.

Никакъв полъх не раздвижваше въздуха.

Разпространението на огъня се забави.

Съдбата бе дала още няколко минути на нещастниците.

В този миг лагерът имаше странен вид.

Поразени от ужас, хората бяха загубили дори инстинкта си за самосъхранение.

Уланите се изповядваха един на друг.

Водачите бяха потънали в мрачно отчаяние.

Генералът обвиняваше съдбата за нещастията, си.

Лекарят съжеляваше само за растението, което не бе успял да намери. За мело всичко отстъпваше пред това нещастие.

Скръстила ръце и коленичила, доня Лус горещо се молеше.

Огънят продължаваше да настъпва със своя авангард от диви животни.

— О! — извика генералът и разтърси ръката на водача. — Нима ще ни оставиш да изгорим, без да направиш нищо да ни спасиш?

— Какво мога да сторя срещу съдбата — невъзмутимо отвърна Бърборко.

— Няма ли някакъв начин да избегнем смъртта?

— Не.

— Има — извика един мъж с полуобгорели коси и лице, който се покатери през денковете и се втурна в лагера, следван от друг човек.

— Кой сте вие? — извика генералът.

— Не е важно — сухо отговори новодошлият. — Идвам да ви спася. Моят другар и аз бяхме във от опасност. За да ви се притечем на помощ, ние поехме невероятен риск и това е достатъчно. Спасението ви зависи от вас.

— Командувайте — каза генералът, — аз съм готов да изпълнявам.

— Нямате ли водачи?

— Имаме — отговори генералът.

— Тогава те са или предатели, или страхливци. Защото начинът на спасение в подобни случаи е известен на всички в прерията.

Генералът подозрително изгледа Бърборко, който се стресна от идването на двамата непознати.

— Всъщност — добави ловецът — после ще уреждате сметките си с тях. Сега не е време.

При вида на този решителен човек, който говореше кратко и авторитетно, мексиканците почувстваха, че той ще ги спаси. Заедно с надеждата и смелостта им се възвърна и те се приготвиха да изпълнят веднага заповедите му.

— Бързо! — каза ловецът. — Изскубете тревата около лагера.

Всички се заловиха за работа.

— Ние — продължи чужденецът, като се обърна към генерала — ще вземем мокри одеяла и ще ги прострем пред денковете.

Генералът, капитанът и лекарят, ръководени от ловеца, изпълниха неговите нареждания, докато приятелят му ловеше с ласо конете и ги връзваше в средата на лагера.

— По-бързо, по-бързо! — непрестанно викаше траперът. — Пожарът приближава!

И хората заработиха още по-усърдно.

Скоро широко пространство беше почистено.

Доня Лус гледаше с възхищение странния мъж, появил се толкова неочаквано и съдбоносно. Лице в лице с ужасната надвиснала опасност, той изглеждаше спокоен и хладнокръвен, като че имаше власт над страшната стихия, която бързо се приближаваше. Девојката не можеше да откъсне поглед от него. Чувствуваше се неволно привлечена от този неизвестен спасител, чийто глас, движения, с една дума, цялата му личност, я покоряваше.

Когато тревите и растенията бяха изкоренени с трескава бързина, присъща на хора, заплашени от смъртна опасност, траперът се усмихна леко.

— Сега — каза той на мексиканците — другото оставете на нас. — А вие добре се завийте с мокри одеяла.

Всички изпълниха съвета му.

Непознатият се огледа, после даде знак на другаря си и тръгна по посока на огъня.

— И аз ще дойда с зае — каза генералът с любопитство.

— Добре — кратко отвърна непознатият.

Като стигна на края на очистеното пространство, ловецът събра с крак купчина трева и сухи дърва, сипа отгоре малко барут и го подпали.

— Какво правите? — извика генералът удивено.

— Ще видите. Сражавам се срещу огъня с огън — отговори просто ловецът.

Приятелят му правеше същото на противоположната страна на лагера.

Бързо се издигна завеса от пламъци и в течение на няколко минути почти скри лагера под огнен свод.

Измина четвърт час в ужасна тревога, в непоносимо напрежение.

Постепенно пламъците намаляха, въздухът се поизчисти, димът се разнесе, бученето на пожара отслабна.

Хората започнаха да се разпознават сред страшния хаос.

Всички въздъхнаха с облекчение. Лагерът беше спасен.

Победен от ловеца, пожарът, чийто грохот заглъхваше, вече носеше в друга посока опустошенията си.

Всички се спуснаха към непознатия да му благодарят.

— Вие спасихте живота на племенницата ми — каза генералът пламенно, — как да ви се отблагодаря?

— С нищо не сте ми задължен, господине — просто отговори траперът. — В прерията всички са братя. Като ви се притекох на помощ, аз изпълних само дълга си.

Щом първите мигове на радост преминаха и редът в лагера бе донякъде възстановен, всички отидоха да си починат, тъй като страшните преживявания през тази нощ ги бяха източили.

Двамата ловци отблъснаха скромно, но твърдо всички предложения, които генералът им направи, за да им се отблагодари, спокойно се изтегнаха върху денковете да си отдъхнат няколко часа.

Малко преди изгрев слънце те станаха.

— Земята е изстинала — каза единият. — Да тръгваме, преди хората да са се събудили, иначе няма да ни пуснат току-така.

— Да тръгваме — само рече другият.

В мига, когато напускаха лагера, една ръка леко се допря до рамото на първия. Той се обърна.

Пред него стоеше доня Лус.

Двамата мъже се спряха и поздравиха почтително младата жена.

— Напускате ли ни? — попита тя с нежния си мелодичен глас.

— Налага се, сеньорита — отговори единият от ловците.

— Разбирам — каза тя с очарователна усмивка, — след като ни спасихте, няма вече какво да Правите тук, нали?

Двамата мъже се поклониха безмълвно.

— Мога ли да ви помоля за нещо? — запитва тя.

— Кажете, сеньорита!

Тя свали от врата си кръстче с диаманти.

— Вземете го за спомен от мен! Ловецът се поколеба.

— Моля ви! — промълви тя просълзена.

— Приемам, сеньорита — каза ловецът развълнувано и сложи кръстчето на гърдите си до муската. — Ще имам още един талисман освен този, който ми е дала майка ми.

— Благодаря — радостно отговори младото момиче. — И още нещо...

— Слушам.

— Как се казвате?

— Другарят ми се нарича Веселяка.

— А вие?

— Честно сърце.

Траперите се поклониха още веднъж за сбогом, бързо се отдалечиха и скоро се загубиха в здрача.

Доня Лус ги проследи с поглед, докато се виждаха, след това бавно се върна към палатката си, шепнейки:

— Честно сърце!... О! Ще го помня...

VII ИЗНЕНАДАТА

Съединените щати наследиха от Англия системата на непрестанно завоюване и заграбване на земи, която е един от най-типичните белези на английския характер.

Едва бе обявена независимостта на Северна Америка и мирът с бившата метрополия сключен^[1], и същите хора, които високо надигаха глава срещу тиранията, потисничеството и нарушенията на международното право, за чиито жертви се бяха обявили, започнаха да преследват индианците с онова безмилостно хладнокръвие, което дължат на англо-саксонския си произход. Владееха огромни територии, които тяхното население въпреки цялата си енергичност не беше в състояние да обработва, но решиха да разширят границите си от Атлантическия до Тихия океан. Обградено отвсякъде, местното население беше непрестанно изтласквано. Според пророческите думи на един стар индиански вожд, чрез измени и коварство то щеше да бъде издадено в Тихия океан.

За Съединените щати отново започва да се говори^[2]. Предупредени или зле информирани хора продължават да представят тази страна като класическа земя на свободата, премълчавайки отвратителната аномалия, че там две човешки раси биват унищожавани в полза на трета, която си е присвоила правото да разполага с живота и смъртта на останалите и да се отнася с тях като с животни.

Тези две потиснати раси, достойни за вниманието на всички честни хора, на всички истински приятели на човечеството, са черната и червената.

Вярно е, че за да покажат до каква степен са настроени човеколюбиво, Съединените щати веднага след обявяването на независимостта си през 1795 година подписаха договор за мир и дружба с „варварските държави“, съгласно който те получаваха несравнимо по-големи изгоди, отколкото им предлагаше Малтийският орден^[3], готов също да преговаря с тях.

Ако някому това се стори пресилено, ще припомним, че американецът има само един бог — бога долар! Единственият, който са зачитали и зачитат пиратите по цял свят!

Вадете си заключението!

Скватерите, хора от кол и въже, сбирщина от целия свят, изметът и срамът на северноамериканското общество, непрекъснато проникват на запад, заемат територии и изтласкват индианските племена и от последните им убежища.

След скватерите обикновено пристигат пет-шест войници, един барабанчик, един тръбач и някой офицер със звездното знаме на Съединените щати.

Те набързо издигат форт — укрепление от дървени трупи, — забиват отгоре му знамето и прогласяват, че границите на Съединените щати се простират дотук.

После около форта се издигат няколко колиби, събира се разнородно население, смесица от бели, червени и метиси, и се основава град, на който дават някое гръмко име, като например Атина или Сиракуза, Рим или Картаген. Няколко години по-късно, когато вече има две-три каменни къщи, градът бива обявен за столица на нов щат, какъвто в действителност още не съществува.

Такива са нещата в тази страна — прости и ясни.

Няколко дена след събитията, за които разказахме в предната глава, в едно такова поселище, издигнато едва преди две години, се разиграваше странна сцена. То бе разположено в прелестна местност на брега на Великата канадска река, в подножието на един хълм.

Това поселище се състоеше от двадесетина къщурки, безредно скупчени край малко укрепление с четири оръдия, от което можеше да се наблюдава реката.

Благодарение на прочутата американска деловитост селището вече бе добило значение на град. Имаше две кръчми, препълнени с клиенти, и три черкви, където различни секти събираха вярващите.

Лодки, натоварени със стока, браздыха реката, каруци се движеха по всички посоки, а несмазаните им колела скърцаха и проправяха дълбоки коловози.

Но въпреки това оживление или може би тъкмо поради него от пръв поглед биеше на очи, че селището е обзето от тревога.

Хората се разпитваха, събираха се на групи пред вратите на къщите. Много мъже, яхнали силни коне, по нареждане на капитана, командващ форта, тръгнаха на разузнаване в различни посоки. В пълна униформа, с далекоглед на гърди и с ръце на гърба, капитанът се разхождаше с широки крачки по насипа на форта.

Постепенно хората прибраха лодките на пристана, разтовариха каруците, вкараха добитъка в кошарите и се събраха на площада.

Слънцето бързо клонеше към хоризонта, нощта скоро щеше да настъпи. Всички конници се върнаха.

— Какво виждате — каза капитанът на събраните, — няма от какво да се страхуваме. Тревогата е била неоснователна, можете спокойно да се приберете по домовете си. На двадесет мили наоколо няма никаква следа от индианци.

— Хм — обади се един стар ловец метис, който стоеше облегнат на пушката си, — за индианците не е нищо да изминат двадесет мили.

— Възможно е, Бяло око — отговори комендантът, — но бъди сигурен, че всичко, което направих, беше, за да успокоя населението. Индианците няма да посмеят да си отмъстят.

— Индианците винаги си отмъщават, капитане — поучително каза ловецът.

— Доста уиски си изпил, Бяло око, размътил ти се е мозъкът и бълнуваш.

— Дано да сте прав, капитане, но цял живот съм прекарал в този край и знам нравите на червенокожите, а вие само от две години сте на границата.

— Повече и не е нужно — прекъсна го категорично капитанът.

— Освен това, ако нямате нищо против, и индианците са хора, а двамата команчи, които бяха убити тук предателски, противно на всякакъв закон и право, бяха воители на почит в племето си.

— Бяло око, ти си от смесена кръв и затова държиш за червената раса повече, отколкото трябва — каза иронично капитанът.

— Червените са доблестни — отговори гордо Бяло око. — Те не убиват само заради удоволствието да проливат кръв, както направихте вие преди четири дни с двамата индианци, които мирно си плаваха по реката с лодка, и то само за да опитате новата пушка, която получихте от Акрополис.

— Стига си дрънкал, Бяло око, не си ти човекът, който може да ми дава наставления.

Ловецът поздрави несръчно, метна пушката си на рамо и се отдалечи, като мърмореше:

— Все едно, пролятата кръв иска отмъщение; и червенокожите са хора, те няма да оставят престъплението ненаказано.

Капитанът си отиде в укреплението, видимо раздражен от това, което му бе казал метисът. Един след друг жителите си пожелаваха лека нощ, разотидоха се и се прибраха в къщи с безгрижието на хора, свикнали всеки миг да рискуват живота си.

Един час по-късно се беше съвсем стъмнило. Пълен мрак обгръщаше селото. Уморени от тежката работа през деня, жителите заспаха дълбоко.

Разузнавачите, изпратени привечер от капитана, не бяха свършили добре работата си или пък не бяха свикнали с хитростите на индианците. Иначе не биха вдъхнали такова лъжливо успокоение на колонистите.

Само на миля от селото имаше гора от храсталаци и дървета, вплели клони едно в друго. Нейните крайници вече бяха започнали да падат под неумолимата брадва на колонистите. Двеста воини команчи от племето змия, водени от прославени вождове, умело се бяха скрили в нея. Между тях беше и Орлова глава, който, макар и ранен, бе пожелал да вземе участие в нападението. Те чакаха с онова индианско търпение, което нищо не може да обезкуражи, подходящия миг, за да отмъстят страшно за нанесеното им оскърбление.

Дълги часове минаха, без никакъв шум да наруши нощната тишина.

Неподвижни като бронзови статуи, индианците чакаха без ни най-малка проява на нетърпение.

Към единадесет часа луната изгря и освети пейзажа със сребърни отблясъци.

В същия миг на два пъти се чу далечен кучешки вой.

Орлова глава веднага се отдели от дървото, зад което се криеше, и запълзя изключително ловко и бързо по посока на селото.

В крайнината на гората той се спря и внимателно се огледа. После изцвили толкова умело, че два коня от селото незабавно му отговориха.

След няколко мига опитният слух на вожда дочу едва доловим шум в листака, където прозвуча мучене на вол. Вождът стана и зачака.

След две секунди един човек се приближи до него.

Този човек беше старият ловец, наричан Бяло око. Краищата на устните му се свиваха в зловеща усмивка.

— Какво правят белите? — запита вождът.

— Спят — отговори метисът.

— Моят брат ще ми ги предаде ли?

— Дай, за да ти се даде!

— Вождът има само една дума. А бледоликата жена и беловласата глава?

— Тук са.

— Ще ги получа ли?

— Всички жители на селото ще бъдат предадени в ръцете на моя брат.

— Уф! Траперът не е ли дошъл?

— Още не.

— Ще закъснее?

— Вероятно.

— Какво друго ще ми каже моят брат?

— Бях ли поискал нещо на вожда? — каза ловецът.

— Кожите, пушките и барутът са назад, пазят ги моите момчета.

Индианецът веднъж обещава.

— Добре... Тогава, щом пожелаеш!

Десет минути по-късно индианците бяха господари на селото. Без да гръмне пушка, всички жители бяха събудени един след друг и пленени.

Фортът беше обсаден от команчите, които натрупаха в основите му дънери, мебели, каруци и всички земеделски оръдия на колонистите и чакаха сигнала на вожда, за да атакуват.

Внезапно една неясна фигура се появи на покрива на форта и вик на ястреб разцепи въздуха.

Индианците запалиха своеобразната клада, която бяха направили, и се втурнаха към оградата с ужасен пронизителен боен вик — сигнал за клане.

[1] Авторът говори за войната, която бившите английски колонии в Северна Америка са водили срещу метрополията — Англия, в края на XVIII век, приключила с извоюване на независимостта и образуването на Съединените щати. Б. пр. ↑

[2] Става дума за първата половина на XIX век. Б. пр. ↑

[3] Католически орден със седалище в Рим, признат за самостоятелна държава от 18 страни. Б. пр. ↑

VIII

ОТМЪЩЕНИЕТО НА ИНДИАНЦИТЕ

Американците бяха в извънредно критично положение.

Изненадан от безшумното нападение на команчите, капитанът бе стреснат в съня си от ужасяващия боен вик, който те нададоха, като запалиха вещите, струпани пред форта.

За миг полузаслепен от червеникавия отблясък на пламъците, смелият офицер скочи от леглото си и полуоблечен, със сабя в ръка, се втурна към помещенията на гарнизона. Там вече бяха чули тревогата и тичаха към местата си с присъщата за янките лекомислена храброст.

Но какво можеше да се направи?

Целият гарнизон, включително капитана, възлизаше на дванадесет души.

Можеха ли при такъв малък брой да се противопоставят на индианците, чиито зловещи силуети се открояваха фантастично при мрачните отблясъци на пожара?

Офицерът въздъхна.

— Загубени сме! — промълви той.

В непрестанните битки, които се водят по границата, законите на войната, възприети от цивилизования свят, са непознати.

Правилото „Горко на победените“ господствува в пълния смисъл на думата.

Ожесточените врагове се сражават с всички коварни варварски средства, не молят за пощада и не прощават.

Така и тук всяка битка е въпрос на живот и смърт.

Такива са обичаите.

Капитанът знаеше това и не си правеше никакви илюзии за съдбата, която го очаква, ако попадне в ръцете на команчите.

Той бе допуснал грешка, като се бе оставил червенокожите да го изненадат, и трябваше да понесе последствията от непредпазливостта, си.

Но той беше храбър воин. Щом не можеше да се измъкне здрав и читав от това гнездо на оси, искаше поне да загине с чест. Не беше

нужно да подтиква и войниците към изпълнение на техния дълг. И те като капитана знаеха, че няма никакви изгледи за спасение.

Защитниците на форта застанаха решително зад барикадите и започнаха да стрелят по индианците точно и вярно, като им причиняваха големи загуби.

Първият човек, когото капитанът зърна, когато се качи върху платформата на форта, беше старият ловец Бяло око.

— Ха — каза офицерът. — Какво ли прави този тук и как е влязъл?

Той измъкна пистолета от кобура, тръгна право към метиса, сграбчи го за гърлото и опря дулото в гърдите му. После му каза с онова хладнокръвие, което американците са наследили от англичаните и са развили в още по-голяма степен:

— Как си влязъл във форта, стара кукумявко?

— През вратата, как иначе? — отговори Бяло око, без да се развълнува.

— Аха, значи си магьосник, така ли?

— Може и да съм.

— Стига си се правил на ударен, метисе, продал си ни на братята си, червенокожите.

Метисът се усмихна зловещо и като забеляза това, капитанът изрева:

— Няма да спечелиш от предателството си. Ти ще бъдеш първата му жертва.

С неочаквано рязко движение ловецът се изскубна, отскочи назад и вдигна пушката си.

— Ще видим — захили се той.

Застанали един срещу друг на тясната платформа на форта, осветена от пожара, който се засилваше всяка секунда, двамата мъже изглеждаха страшни. Те представяха двете живеещи в Съединените щати раси, чиято борба може да свърши само с пълното унищожаване на едната.

Долу битката прерастваше в епопея.

С бойни викове индианците яростно се хвърляха към окопите, където американците ги посрещаха с изстрели от упор и с удари на нож.

Но огнят продължаваше да напредва. Войниците падаха един след друг. Скоро щеше да настъпи краят.

На заплахата на Бяло око капитанът отговори с презрителна усмивка.

С бързината на мълния той стреля с пистолета си по ловеца. Бяло око изпусна пушката — дясната му ръка бе счупена.

Капитанът се хвърли към него с радостен рев.

Метисът падна по гръб от неочаквания тласък.

Капитанът натисна с коляно гърдите му и го погледна.

— Е какво, видяхме ли? — попита той със саркастичен смях.

— Не. Аз съм глупак — отговори метисът. — Моят живот ти принадлежи. Убий ме!

— Не се тревожи, ще умреш по индиански.

— Побързай, ако искаш да си отмъщаваш — каза подигравателно ловецът, — защото скоро ще бъде късно.

— Има време... Защо ни предаде, подлецо?

— Какво те интересува?

— Искам да зная.

— Добре, бъди доволен — каза Бяло око след кратко колебание.

— Твоите братя, белите, избиха цялото ми семейство и аз си отмъстих.

— Но ние, ние какво сме ти направили?

— Не сте ли бели? Хайде, стреляй, че да се свърши... Мога да умра радостен, понеже и много други ще ме последват в гроба.

— Е, щом е така — каза капитанът със зловеща усмивка, — ще те изпратя при братята си, за да видиш, че съм честен противник.

Капитанът силно притисна с коляно ранения си враг, за да му отнеме всяка възможност за съпротива.

— По индиански! — каза той.

Извади ножа, хвана с лявата ръка твърдата, гъста и посивяла коса на метиса и сръчно го скалпира. При това отвратително обезобразяване ловецът нададе вик от страшна болка. Кръвта обилно струеше от оголения му череп и се стичаше по лицето му.

— Убий ме! — рече той. — Убий ме! Тази болка е непоносима.

— Така ли? — каза капитанът.

— Ох! Убий ме, убий ме!

— Как така? Та аз не съм палач — сви рамене капитанът. — Ще те върна при достойните ти приятели.

Той хвана ловеца за краката, замъкна го до края на платформата и оттам го бутна с ботуш.

Бяло око инстинктивно потърси нещо да се хване и се улови за една издадена греда.

За миг остана да виси.

Гледката беше страшна. От оголения му череп по лицето му, свито от страх и болка, се стичаше кръв. Целият се гърчеше и вдъхваше ужас и отвращение.

— Милост, милост! — шепнеше той.

Скръстил ръце на гърдите, капитанът го гледаше усмихнат.

Изтерзаните нерви на Бяло око не издържаха, сгърчените му пръсти пуснаха гредата, за която се бе заловил и отчаянието си.

— Палач, бъди проклет! — изкрещя той е върховна ярост. И падна.

— На добър път — захили се капитанът. При вратите на форта се надигна голям шум. Капитанът се втурна на помощ на войниците си. Команчите бяха завзели загражденията.

Те нахлуваха във форта, убиваха и скалпираха неприятелите, които срещаха по пътя си.

Само четирима американски войници още се държаха.

Останалите бяха загинали.

Капитанът се прикри в средата на стълбището, което водеше за платформата.

— Приятели — извика той на другарите си. — Да умрем без съжаление. Аз наказах онзи, който ни предаде.

На това своеобразно утешение войниците отговориха с радостно „ура“ и се приготвиха скъпо да продадат живота си.

Внезапно се случи нещо неочаквано.

Виковете на индианците стихнаха като по чудо.

Нападението спря.

— Какво ли правят? — промърмори капитанът. — Какво още са намислили?

След като овладя всички подстъпи към форта, Орлова глава нареди да се спре битката.

Колонистите, пленени в селото, бяха извеждани един след друг. Те бяха дванадесет, между които четири жени.

Когато нещастниците застанаха разтреперани пред него, Орлова глава нареди да отделят жените.

На мъжете заповяда да минават един по един, внимателно се вглеждаше в тях и даваше знак на воините, които стояха до него.

Те веднага хващаха американците, отсичаха китките на ръцете им, скалпираха ги и ги блъскаха във форта.

Седем колонисти претърпяха това ужасно мъчение.

Оставаше един.

Той беше слаб, висок, но все още бодър старец, е бели като сняг коси, които падаха на раменете му. Черните му очи блестяха, но лицето му беше неподвижно. Външно спокоен, той чакаше Орлова глава да реши съдбата му и да ю прати при другите нещастници.

Но вождът го огледа с голямо внимание.

Лицето му се отпусна, на устните му се появи усмивка и той протегна ръка на стареца.

— Не познаваш свой приятел? — запита той на развален испански с гърления си глас на индианец.

Старецът трепна и на свой ред изгледа индианеца.

— А! — каза той изненадано. — Ел Гало^[1]!

— Уф! — каза вождът със задоволство. — Аз съм приятел на Беловласата глава. Червенокожите нямат две сърца. Бащата спаси живота ми, бащата ще дойде в моята колиба.

— Благодаря, вожде, приемам предложението ти — отговори старецът и горещо стисна протегнатата му от индианеца ръка.

После бързо отиде и застана до една възрастна жена с благородно печално лице, по което личаха следи на някогашна голяма красота.

— Слава богу — развълнувано каза тя, когато старецът се върна при нея.

Щом всички колонисти се събраха във форта, индианците засилиха пожара и стена от пламъци завинаги отдели американците от света.

Скоро фортът се превърна в огромна клада. Отвътре долитаха отчаяни викове и барутни експлозии.

Команчите спокойно наблюдаваха разгарянето на пожара, доволни от отмъщението си.

Пламъците обхванаха цялата сграда, издигаха се бързо и осветяваха околността.

На върха на форта няколко фигури отчаяно прибягваха, други бяха коленичили, примирени със съдбата си.

Изведнъж се чу страшно прашене, разнесоха се предсмъртни виковете, фортът рухна в пламтящата клада, погълнала основите, и от нея избликнаха милиони искри.

Всичко беше свършено.

Американците бяха загинали.

Команчите издигнаха огромна върлина на мястото, където беше площадът на селото. На нея заковаха отсечените китки на колонистите, а на върха ѝ забиха брадва с острие, обагрено с кръв.

После запалиха няколкото оцелели колиби и Орлова глава даде заповед за тръгване.

От цялото население на нещастното селище бяха останали живи само четирите жени и старецът, които команчите поведоха след себе си.

Над димящите развалини надвисна тишина.

---

[1] Петел на испански. Б. пр. ↑

IX В ПЕПЕЛИЩАТА

Беше около осем часа сутринта. Веселото есенно слънце озаряваше прерията с ярка светлина.

Тук-там прелитаха птички и издаваха чудновати звуци. Други, скрити в гъстия листак, даваха мелодичен концерт. Понякога елен показваше изплашено глава над високата трева и изчезваше със скокове в далечината.

По левия бряг на Великата канадска река двама конници, облечени в траперски дрехи, препускаха в бърз тръс на прекрасни полудиви коне. Няколко хрътки с черна козина, с огнени петна около очите и по гърдите, тичаха и подскачаха край тях.

Тези конници бяха Честно сърце и Веселяка.

Но сега Честно сърце беше обзет от буйна радост. Лицето му сияеше, той весело се оглеждаше. Понякога спираше и се взираше в далечината, като че търсеше на хоризонта нещо, което още не виждаше. После махаше с досада и поемаше напред, за да повтори след стотина крачки същото.

— Е, хайде, успокой се! — каза най-сетне Веселяка със смях. — Ще стигнем, не се тревожи!

— Карамба! Зная, но ми се иска да сме вече там. Това за мен са единствените щастливи мигове. Да видя майка си! Мама! Милата мама, която остави всичко заради мен. Изпусна всичко без съжаление, без колебание. Колко е хубаво човек да има майка! Да има сърце, което го разбира и се отказва от всичко заради него, живее чрез него, радва се с радостите му, страда с болките му, поема върху себе си всичко и му оставя само радостите! О, Веселяк, за да разбере човек какво е прекрасното създание, наречено майка, трябва като мен дълги години да е бил лишен от нея и после неочаквано да я е намерил още полюбеща и всеотдайна отпреди. А ти ми казваш да не бързаме! Всяка минута закъснение ми отнема една майчина целувка. Няма ли да пристигнем най-после? — Ето ни вече при брода.

— Не знам защо, но някакъв таен страх гризе сърцето ми, смътно предчувствие ме гнети.

— Пропъди черните мисли, приятелю! След няколко минути ще бъдем при майка ти.

— Нали? Не зная дали не се лъжа, но ми се струва, че полето не изглежда като друг път. Толкова е тихо, чак неестествено. И всичко изглежда толкова пусто. Вече сме съвсем близо, а не се чуват нито кучета, нито петли, нито хилядите шумове на едно селище.

— Наистина — каза Веселяка с неясна тревога. — Много е тихо.

Конниците се намираха на едно място, където реката правеше остър завой. Стръмните ѝ брегове, покрити с огромни канари и сечища, не позволяваха да се вижда надалеч.

Селото беше само на един пушечен изстрел от брода, където те се готвеха да прегазят реката, но поради характера на местността не се виждаше.

Щом стъпиха във водата, конете рязко се дръгнаха. Хрътките нададоха пронизителния вой, присъщ на природата им, който смразява и най-смелите.

— Какво има? — прошепна Честно сърце, пребледня като мъртвец и се огледа уплашено.

— Виж — отговори Веселяка и посочи на приятеля си няколко трупа, които реката влачеше точно пред тях.

— А! — извика Честно сърце. — Тук е станало нещо ужасно. Майка ми, майка ми!

— Не се бой — каза Веселяка, — тя сигурно се е скрила. Без да слуша утешенията на приятеля си, който сам не си вярваше, Честно сърце заби шпорите в слабините па коня и навлезе в реката.

Бързо стигнаха на отсрещния бряг.

Тогава всичко стана ясно.

Пред тях се разкри най-потресаващата гледка, която човек може да си представи.

От селото и форта бяха останали купища развалини.

Черен, гъст зловонен дим се виеше към небето.

Сред селото се издигаше върлина с наковани по нея парчета човешко месо, за които ястребите се биеха с крясъци.

Търкаляха се трупове, полуразкъсани от зверове и орли.

Нямаше жива душа.

Камък върху камък не бе останал. Всичко беше разрушено, разсипано. Още от пръв поглед се разбираше, че оттук са минали индианци и техният кръвожаден гняв и неутолимата им омраза към белите бяха оставили кървавите си дири.

— О — извика Честно сърце разтреперан, — предчувствията ми не ме излъгаха. Мамо!

Отчаян, той се хвърли по очи, скри лице в длани и зарίδα.

Този кален човек, надарен с изключителна твърдост, страдаше, както страда лъв. В мъката му имаше нещо страшно.

Ридания, подобни на рев, разкъсваха гърдите му.

Веселяка се съобразяваше с болката на приятеля си. Какво ли можеше да го утеши? По-добре да го остави да плаче, докато първоначалното му отчаяние попремине. Железният му характер неминуемо щеше бързо да вземе връх и той щеше да започне да действа.

С вродения инстинкт на ловец, Веселяка започна да претърсва наоколо, за да намери някакъв знак, който би могъл да ги упъти.

След като дълго се въртя из развалините, Веселяка изведнъж се насочи към един близък храст, защото му се счу познат лай.

Той бързо се отправи натам. Една хрътка като неговите започна весело да скача и да се гали.

— Ха — каза ловецът, — кой е вързал така бедния Трим?

Разряза каишите, с които бе вързано животното, и забеляза, че на връвта му е прикрепена сгъната на четири хартия.

Той я грабна и изтича при Честно сърце.

— Братко — каза, — не губи надежда!

Траперът знаеше, че приятелят му не е човек, който ще го отегчава с изтъркани думи за утеха. Вдигна обляното си в сълзи лице.

Щом го пуснаха, кучето хукна невероятно бързо, с глухо и отривисто джафкане, като хрътка, надушила следа.

Веселяка беше предвидил това и бе сложил връзката си на шията на кучето.

— Де да знаеш какво може да се случи — измърмори канадецът, докато кучето се отдалечаваше. После отиде при приятеля си.

— Како има? — запита Честно сърце.

— Чети — каза Веселяка.

Траперът грабна хартийката и жадно зачете. В нея пишеше само:

„Ние сме пленници на червенокожите... Смелост!... Нищо лошо не се е случило на майка ви.“

— Слава богу — извика Честно сърце развълнувано, целуна хартийката и я притисна до гърдите си. — Майка ми е жива! Ще я намеря!...

— Положително — потвърди Веселяка уверено. Честно сърце изведнъж напълно се промени. Изправи снага, лицето му засия.

— Да започваме да търсим — каза той. — Може някой нещастник да е останал жив. От него ще научим какво се е случило.

— Добре — каза Веселяка радостно. — Хайде! Кучетата драскаха стръвно из развалините на форта.

— Да започнем оттам! — каза Честно сърце. Дватамата се заеха да разчистват развалините. Работеха с енергия, която ги учудваше.

След двадесет минути разкриха нещо като капак на зимник.

Слаби, неясни звуци долитаха отдолу.

— Там са! — каза Веселяка.

— Дано успеем да ги спасим.

След доста време и много големи усилия успяха да вдигнат капака.

Разкри се страшна гледка.

В тази гробница, лъхаща зловония, около двадесет души бяха буквално натрупани един върху друг.

Ловците не можаха да сдържат ужаса си и неволно се отдръпнаха.

Но веднага се приближиха отново към ямата, за да се опитат да спасят, ако не беше късно, някои от нещастните жертви.

От всички само един даваше признаци на живот. Останалите бяха мъртви.

Те го измъкнаха от подземиято, проснаха го върху куп сухи листа и му оказаха необходимата първа помощ.

Кучетата лижеха ръцете и лицето на ранения.

След няколко минути човекът помръдна леко, отвори няколко пъти очи и дълбоко въздъхна.

Веселяка пъкна между стиснатите му зъби гърлото на една отворена манерка с ром и го накара да изпие няколко капки.

— Зле е — каза траперът.

— Загубен е — отвърна Честно сърце и поклати глава. Междувременно раненият бе посъбрал сили.

— Господи! — пошепна той със слаб, треперещ глас. — Ще умра.

— Не губете надежда! — тихо каза Веселяка.

Бегла червенина се появи по бледите бузи на ранения и тъжна усмивка сви устните му.

— Защо да живея? — отговори той. — Индианците избиха всичките ми другари, след като зверски ги измъчиха. За мен животът би бил непоносим.

— Ако желаете нещо, което зависи от нас, кажете. Честна траперска дума, ще направим всичко възможно.

Очите на умирация проблеснаха диво.

— Дайте ми манерката си — каза той на Веселяка. Веселяка му я подаде.

Раненият пи жадно. Челото му се овлажни от пот, трескава червенина покри лицето му, което доби страшно изражение.

— Слушайте — каза той задъхано с дрезгав глас. — Тук бях командир аз. Индианците, подпомогнати от един мръсен метис, който ни предаде, превзеха с измама селото.

— Как се казва този човек? — попита живо траперът.

— Той е мъртъв!... Аз го убих! — отговори капитанът с необикновена омраза и радост. — Индианците искаха да превземат форта, битката беше ужасна. Ние бяхме дванадесет души срещу четиристотин индианци. Какво можехме да направим, освен да се сражаваме до смърт? Така и стана. След като разбраха, че няма да могат да ни заловят живи, индианците хвърлиха при нас колонистите от селото, скалпирани и с отрязани китки. После запалиха форта.

Гласът на ранения все повече отслабваше, думите му едва се долавяха. Той изпи още няколко глътки и продължи разказа си, слушан жадно от ловците.

— Под рововете на форта, имаше подземие, което служеше за зимник. Когато разбрах, че няма никакви изгледи да се измъкнем, че няма спасение, заведох другарите си в него с надеждата, че така ще се отървем. След няколко минути фортът рухна върху нас. Не можете да си представите мъките, които преживяхме в тази воняща яма без въздух, без светлина. Ранените, а почти всички бяха ранени, викаха,

молеха за вода, умиращите стенеха, това беше кошмарен концерт, който не може да се опише. Непоносимите ни страдания се увеличаваха от липсата на въздух. Някаква буйна лудост ни обхвана, ние се нахвърлихме един срещу друг, в мрака под огромния куп развалини започна отвратителна битка, която завърши със смъртта на всички. Колко трая, не зная. Вече чувствувах, че настъпва смъртта, която бе отнесла всичките ми другари, когато вие дойдохте, за да я отложите за малко. Но съм доволен. Смъртта ми няма да остане без възмездие.

След тези думи, произнесени с едва доловим глас, настъпи гробна тишина, нарушавана само от хъркането на умирация, чиято агония започваше.

Изведнъж капитанът се изпъна, надигна се и втренчи кръвясалите си очи в ловците.

— Червенокожите, които ме нападаха, са от племето команчи — каза той. — Вождът им се нарича Орлова глава. Закълнете се в траперската си чест, че ще отмъстите за мен.

— Заклеваме се! — извикаха и двамата с твърд глас.

— Благодаря! — промълви капитанът, после рязко се отпусна назад и остана неподвижен.

Беше мъртъв.

По сгърченото му лице, в отворените му очи още личеше изразът на ненавист и отчаяние, които го бяха оживили в последния му миг.

Ловците го гледаха известно време, после се отърсиха от мъчителното впечатление и се заеха да отдадат последна почит на жертвите на индианското отмъщение.

При светлината на последните лъчи на залязващото слънце те изпълниха това мъчително задължение.

След кратка почивка Честно сърце стана и оседла коня си.

— Сега, братко — каза той на Веселяка, — да тръгнем по следите на Орлова глава.

— Хайде! — отговори другарят му.

Двамата хвърлиха наоколо тъжен, прощален поглед, свирнаха на кучетата и смело поеха из гората, в чиито дебри бяха изчезнали команчите.

В този миг луната се показва сред океан от пари и разля печалните си лъчи над развалините на американското село, останало

навеки във властта на самотата и смъртта.

X УКРЕПЕНИЯТ ЛАГЕР

Сега да оставим ловците по следите на червенокожите и да се върнем към генерала.

Няколко минути след като двамата мъже напуснаха лагера на мексиканците, генералът излезе от палатката си, огледа се, вдъхна свежия утринен въздух и замислено закрачи напред-назад.

Нощните събития бяха направили голямо впечатление на стария воин. Откакто бяха потеглили, той за първи път виждаше експедицията в истинската ѝ светлина. Затова се питаше дали има право да налага този живот, пълен с опасности и постоянни изненади, на младото момиче, познало дотогава само нежни и спокойни вълнения. Ще може ли то да свикне с непрестанните опасности и тревоги в прериите, на които трудно устояват и най-закалените духом.

Беше много озадачен. Обожаваше племенницата си — тя беше единствената му радост, единствената му утеха. За нея би пожертвувал всичко, което имаше, без колебание и Съжаление. Но, от друга страна, причините, които го бяха накарали да предприеме това рисковано пътешествие, бяха такива, че той нямаше избор и изтръпваше само при мисълта да го прекъсне.

— Какво да правя?... Какво да правя?...

Доня Лус излезе от палатката си, зърна вуйчо си, който се разхождаше неспокойно, изтича към него и го прегърна.

— Добър ден, вуйчо — каза тя и го целуна.

— Добър ден, моето момиче — отговори генералът. Беше свикнал да я нарича така. — Виждам, че си весела тази сутрин.

Доня Лус също беше много нежна е вуйчо си.

— Защо да не съм весела, вуйчо. Отървахме се от голяма опасност, сега природата ни се усмихва, на всяко клонче птички пеят, слънцето грее. Няма ли да сме неблагодарни, ако недоволствуваме?

— Не те ли стреснаха снощните опасности, дете мое?

— Никак, вуйчо. Чувствувам се само много благодарна на съдбата за нейната благосклонност.

— Добре, моето момиче — весело отговори генералът. — Радвам се, че мислиш така.

— Доволна съм, че това ти харесва, вуйчо.

— Значи — продължи генералът — сегашният ни живот не е непоносим за теб.

— Ни най-малко; мисля, че е много приятен — усмихна се тя. — И главното — много разнообразен.

— Така е — съгласи се весело генералът. — Само че — продължи по-сериозно той — ние, струва ми се, забравяме нашите спасители.

— Те си отидоха — отговори доня Лус.

— Отидоха ли си? — трепна генералът.

— Преди един час.

— Как разбра?

— Много просто, вуйчо. Казаха ми сбогом, преди да си тръгнат.

— Това не е добре — каза генералът унило. — Услугата задължава не само този, който я получава, но и този, който я прави. Не е трябвало да си отиват, така без да ни кажат дали ще ги видим някога, без дори да ни съобщят имената си.

— Аз ги зная.

— Знаеш ли ги? — учуди се генералът.

— Да, вуйчо. Преди да си тръгнат, те ми ги казаха.

— И... Как се наричат?

— По-младият — Веселяка.

— А по-възрастният?

— Честно сърце.

— Ще трябва да ги намеря — каза генералът с вълнение, което и сам не можеше да си изясни.

— Кой знае? — отвърна замечтано младото момиче. — Може би при първата опасност те пак ще се появят.

— Дано причината за следващата ни среща да бъде по-различна. Капитан Агилар се приближи и поздрави.

— Е, капитане, съвзеха ли се вашите хора от преживяното?

— Напълно, господин генерал — отговори младият мъж. — Готови са да тръгнат, щом заповядате.

— След закуска вдигаме лагера. Дайте, ако обичате, необходимите нареждания на уланите и ми изпратете Бърборко.

Капитанът се оттегли.

— А ти, племеннице, се погрижи за закуската, докато аз говоря с водача.

Момичето просто литна.

Бърборко дойде веднага. Изглеждаше по-мрачен и навъсен от обикновено. Генералът се направи, че не забелязва това.

— Вчера ти съобщих намерението си да се преместим някъде, където бихме могли да лагеруваме безопасно няколко дни.

— Да, генерале.

— Ти ми каза, че знаеш точно такова място, нали?

— Да, генерале.

— Ще ни заведеш ли там?

— Веднага, щом кажете.

— Колко време ни трябва, за да стигнем?

— Два дни.

— Много добре. Тръгваме веднага след закуска. Бърборко се поклони безмълвно.

— Струва ми се — каза генералът с привидно безразличие, — че един от твоите хора липсва.

— Да.

— Какво е станало с него?

— Не зная.

— Как не знаеш? — запита генералът и го изгледа проникателно.

— Не зная. Щом започна пожарът, той се уплаши и избяга.

— Е?

— Сигурно е станал жертва на страхливостта си. — Какво искаш да кажеш?

— Че е изгорял.

— Горкият!

Лицето на водача се сви в язвителна усмивка.

— Друго имате ли да ми кажете, генерале?

— Не... Всъщност чакай!

— Чакам.

— Познавате ли двамата ловци, които ни спасиха миналата нощ?

— В прерията всички се познават.

— Какви са тези хора?

— Ловци, трапери.

- Не това те питам.
— А какво?
— Що за хора са?
— Аха — махна с ръка водачът.
— Да, това те питам.
— Не зная.
— А как се казват?
— Веселяка и Честно сърце.
— А нищо ли не знаеш за живота им?
— Нищо...
— Достатъчно, свободен си.

Водачът се поклони и бавно се запъти към другарите си, които се приготвяха за път.

— Хм — промърмори генералът и го проследи с очи. — Трябва да наблюдавам този чудак, има нещо подозрително в него.

След разговора с Бърборко генералът влезе в палатката, където капитанът, доня Лус и лекарят го чакаха за закуска. Нахраниха се набързо. Най-много половин час след това палатката беше прибрана, багажът — натоварен на мулетата, и керванът потегли на път под водачеството на Бърборко, който се движеше на около двадесет крачки напред.

Прерията се беше променила от миналата вечер.

Черна и изгорена, земята бе покрита на места с купища димяща пепел, стърчаха тук-там печалните скелети на овъглени дървета. В далечината се чуваше все още тътенът на пожара, червеникав дим се стелеше на хоризонта.

Конете вървяха предпазливо по неравната земя, понякога се препъваха в костите на животни, хванати в страшния капан на пламъците.

Мрачна тъга, засилвана от околната гледка, бе обзела пътешествениците. Те вървяха близо един до друг, без да говорят, потънали в мислите си.

Пътят минаваше по един дол, пресъхнало корито на някаква лъкатушна рекичка, дълбоко врязан между два хълма.

Почвата беше покрита с кръгли камъни, по които копитата на конете се плъзгаха и животните вървяха с мъка. Придвижването на кервана бе още по-затруднено поради отвесните палеци лъчи на

слънцето, от които пътешествениците нямаха възможност да се заслоняват, тъй като местността бе заприличала на огромна пустиня във вътрешността на Африка.

Така премина целият ден. Ако не смятаме умората, нищо не бе нарушило еднообразието на пътуването.

Вечерта лагеруваха в напълно гола равнина; все пак на хоризонта се виждаше зеленина. Това им вдъхваше утеха, защото разбираха, че най-после ще навлязат в област, пощадена от пожара.

На другия ден, два часа преди изгрев слънце, Бърборко даде заповед за тръгване.

Този ден беше още по-изтощителен от предишния и когато спряха за нощуване, пътешествениците бяха буквално смазани.

Бърборко не бе измамил генерала. Мястото беше великолепно избрано с оглед защита срещу индианско нападение. Тук се бяха разположили ловците, когато ги срещнахме за пръв път.

Генералът го огледа с опитното око на стар воин и изрази задоволството си.

— Браво — каза той на водача. — Заслужаваше си да понесем всички трудности. При нужда можем да издържим всякаква обсада.

Водачът не отговори. Той се поклони с двусмислена усмивка и се оттегли.

— Странно — каза си генералът, — общо взето, този човек се държи честно и аз не мога да го упрекна в нищо, но имам чувството, че ни мами и че крои нещо против нас.

Генералът беше стар и опитен воин и не искаше да оставя нищо на случайността. Затова, макар че хората му бяха уморени, той реши да не губи нито минута. Подпомогнат от капитана, заповяда да отсекаят много дървета и с тях да оградят мястото. От вътрешната страна на това укрепление уланите изкопаха широк ров и натрупаха пръстта откъм лагера. След този втори укрепителен пояс наредиха денковете, така че те образуваха трети защитен вал.

Палатката беше опъната в средата на лагера. Поставиха часови и всеки се отдаде на заслужена почивка.

Генералът имаше намерение да престои известно време на това място и желаше хората му да бъдат по възможност защитени от всяка опасност. След като бе взел всички тези предпазни мерки, смяташе, че е постигнал целта си.

Два дни пътешествениците бяха вървели по ужасни пътища, бяха спали съвсем малко, бяха се спирали само колкото да хапнат надвенатри и сега бяха грохнали от умора. Затова въпреки цялото си желание часовете не можаха да устоят на съня, който ги обори, и скоро заспаха дълбоко.

Около полунощ, когато всички в лагера бяха потънали в тежък сън, един човек тихо стана. Безшумно като влечуго се плъзна в тъмнината и с най-голяма предпазливост се измъкна от укрепените линии и заграждения.

Тогава легна по корем и незабелязано запълзя през високата трева по посока на гората, която покриваше подножието на хълма и се спущаше към равнината.

След известно разстояние, когато вече беше сигурен, че не може да бъде открит, той стана.

Лунен лъч, прокраднал се между два облака, освети лицето му. Беше Бърборко. Той се огледа внимателно, наостри уши и излая като прерийно куче. Почти незабавно се чу същият лай и един човек изникна на десетина крачки от Бърборко.

Беше водачът, който преди три дни бе изчезнал от лагера при първите отблясъци на пожара.

XI СДЕЛКАТА

Индианците и следотърсачите имат два езика и си служат с тях според обстоятелствата.

Единият се състои от думи, другият — от движения и мимики. В Америка, както езикът от думи, и езикът от движения има, така да се каже, най-различни наречия. Всеки си създава свое наречие. Това е сбор от странни и загадъчни движения, чиито значения се изменят своеволно и са разбираеми само за малък брой посветени.

Бърборко и приятелят му разговаряха с движения.

Този странен разговор трая цял час. И събеседниците бяха толкова увлечени, че въпреки изключителните предпазни мерки, които бяха взели, за да се укрият, не забелязаха, че от гъсталака ги следят две блестящи очи, вперени в тях с необикновена упоритост.

— В такъв случай — каза Бърборко, като се реши да произнесе няколко думи — чакам да видя какво ще направиш.

— Няма да чакаш дълго — отговори другият.

— Разчитам на тебе, Кенеди, аз си свърших моята работа.

— Добре, добре, няма нужда от толкова приказки, за да се разберем — сви рамене Кенеди. — Само че трябваше да ги заведеш на не толкова добре защитено място. Тук не е лесно да ги изненадаме.

— Това вече е ваша работа — злобно се усмихна Бърборко.

Събеседникът му го погледна внимателно.

— Хм, внимавай, побратиме — каза той, — с хора като нас да се седи на два стола е неразумно.

— Аз не седя на два стола. Но ние с тебе доста отдавна се познаваме, нали, Кенеди?

— Е, та какво?

— Какво ли? Просто не искам и този път да ми се случи това, което вече ми се случи веднъж, нищо повече.

— Отказваш ли се, или имаш намерение да ни измениш?

— Не се отказвам и нямам никакво намерение да ви изменям. Само че...

— Само че?...

— Този път не искам да ви доставя обещаното, докато условията ми не бъдат честно приети, иначе...

— Е, сега поне си откровен.

— Човек трябва да бъде честен в сделките — рече Бърборко и поклати глава.

— Да, така е. Добре, повтори условията си, ще видя дали можем да ги приемем.

— Защо да ги повтарям? Ти не си главният, нали?

— Не съм, но при все това...

— Ти нищо не можеш да направиш, няма смисъл. Е, ако беше тук Уактено — човекът, който убива, — друго щеше да бъде. Сигурен съм, че с него бързо щяхме да се разберем.

— Щом е така, говори, той те слуша — изгърмя звучен глас.

Храстите се раздвижиха и човекът, който дотогава бе слушал безмълвно разговора, очевидно бе решил, че е време да се появи, бързо изскочи от гъсталака и застана между двамата.

— Охо, вие сте ни подслушвали, капитан Уактено — каза невъзмутимо Бърборко.

— Това смущава ли те? — иронично се усмихна новодошлият.

— Ни най-малко.

— Тогава продължавай, приятелю, слушам те.

— Действително — каза водачът, — така е може би по добре.

— Отлично. Говори!

Човекът, когото Бърборко нарече със страшното индианско име Уактено, беше напълно белокож, най-много на тридесет години, висок и добре сложен, с красива стойка. Носеше с известна небрежност живописен костюм на следотърсач. По лицето му с благородни черти се четеше онзи израз на надменност и сдържаност, който често се среща у хората, свикнали със суровия, свободен живот в прериите.

Той погледна Бърборко с големите си блестящи очи и на устните му се появи загадъчна усмивка. Нехайно се облегна на пушката си и заслуша водача.

— Ще ви предам хората, които са ми платили, за да ги придружавам и вода, само ако имам голяма полза от това — каза бандитът.

— Така е — съгласи се Кенеди. — И капитанът е готов да те възнагради.

— Да — кимна другият.

— Много добре — каза водачът. — Но какво ще бъде възнаграждението?

— Какви са твоите искания? — запита капитанът. — Нали трябва да знаем условията ти, за да видим дали може да ги приемем?

— Условията ми са много прости.

— По-точно?

Бърборко се поколеба, или по-скоро взе да пресмята възможностите за печалба и загуба, които тази сделка му предлагаше, после продължи:

— Мексиканците са много богати.

— Възможно е — каза капитанът.

— Та, струва ми се...

— Говори, без да извърташ, Бърборко, няма време за усуквания. Както у всички мелези, индианската ви кръв все се обажда и не можете искрено да пристъпвате към същността на нещата.

— Добре — грубо почна водачът, — искам пет хиляди пиастри, иначе нищо няма да стане.

— Най-после, поне да знаем за какво говорим. Та, значи, искаш пет хиляди пиастри?

— Да.

— И срещу тази сума се задължаваш да ни предадеш генерала, племенницата му и всички, които ги придружават, така ли?

— Щом кажете.

— Добре. А сега слушай аз какво ще ти кажа.

— Слушам.

— Ти ме познаваш, нали?

— Познавам те отлично.

— Знаеш ли, че на думата ми може да се разчита.

— Напълно.

— Добре. Ако изпълниш честно задължението, което поемаш по собствена воля, значи ако ни предадеш, не казвам всички мексиканци от експедицията, хора наистина достопочтени, но неинтересни за мен, а само младото момиче, което се нарича доня Лус, давам не пет

хиляди, както ти искаш, а осем хиляди пиастри. Надявам се, че разбираш какво ти говоря, нали?

Очите на Бърборко светнаха алчно.

— Да — отвърна той.

— Добре.

— Но ще бъде трудно да я изведа сама от лагера.

— Това е вече твоя работа.

— Предпочитам да ви ги предам всички заедно.

— По дяволите! За какво ми са?

— Хм. Какво ще каже генералът?

— Това не ме интересува. Отговори, приемаш ли предложението, или не го приемаш?

— Приемам.

— Заклевах ли се да спазиш нашите условия?

— Заклевам се.

— А сега ми кажи, колко време смята генералът да остане на това място?

— Десет дни.

— Защо разправяш тогава, че до десет дни няма да можеш да изведеш момичето извън лагера?

— Е, че аз не знам кога искаш да ти я предам.

— Добре, прав си. Давам ти девет дни. Преди тръгването им момичето трябва да бъде при мен.

— Щом е така...

— Съгласен ли си?

— Напълно.

— Разбрахме ли се?

— Изцяло.

— Вземи, Бърборко — каза капитанът и подаде на водача една прекрасна диамантена игла, която носеше забодена на ловджийската си риза. — Ето ти капарото.

— Охо — радостно извика бандитът и грабна скъпоценната игла.

— Това е подарък от мене извън осемте хиляди пиастри, които ще ти броя, щом получа доня Лус.

— Ти си щедър и благороден, капитане — каза Бърборко, — да ти служи човек е цяло щастие.

— Но не забравяй — каза Уактено с твърд глас и хладно го изгледа, — че ме наричат „Човекът, който убива“. Ако ме излъжеш, в прерията няма място, достатъчно защитено и неизвестно, където можеш да се укриеш и да избегнеш отмъщението ми.

— Зная, капитане — отговори метисът и неволно потръпна. — Но бъди спокоен, няма да те излъжа.

— Надявам се! Сега си върви. Да не би да забележат отсъствието ти. След девет дни ще бъда тук.

— След девет дни ще ви предам момичето.

След тези думи Бърборко тръгна към лагера и се прибра, без да го забележат.

Щом останаха сами, двамата мъже, с които Бърборко бе сключил тази необикновено гнусна сделка, потънаха мълчаливо в храсталака и запълзяха като змии.

Скоро стигнаха до едно малко поточе, което течеше незабележимо из гората. Кенеди свирна два пъти различно.

Чу се лек шум и на няколко крачки пред тях изникна конник, водещ два коня.

— Ние сме, Франк, не бой се! Конникът веднага отиде при тях. — Какво ново? — попита Кенеди.

— Нищо особено — отвърна конникът. — Открих индианска следа...

— А — каза капитанът, — много хора ли са?

— Доста.

— В каква посока?

— Пресичат прерията от изток към запад.

— Добре, Франк, а какви са тези индианци?

— Предполагам, че са команчи. Капитанът се замисли.

— Вероятно е ловен отряд.

— Възможно е — отговори Франк. Двамата мъже възседнаха конете.

— Франк, и ти, Кенеди, вървете на Бъфало и се настанете в пещерата. Наблюдавайте внимателно мексиканците и гледайте да не ви открият.

— Бъди спокоен, капитане.

— Зная, че сте ловки и предани. Разчитам на вас, другари. Наблюдавайте и Бърборко. Този метис не ми вдъхва голямо доверие.

— Не се тревожете.

— Сега довиждане, скоро ще ви се обадя.

Въпреки тъмнината тримата мъже препуснаха в галон и изчезнаха из прерията в две различни посоки.

XII НЕПОЗНАТИ ЧУВСТВА

Генералът таеше дълбоко в себе си причините, които го бяха принудили да предприеме това пътуване из западните прерии на Съединените щати. Даже лицата, които го придружаваха, не можеха да ги разгадаят.

Вече няколко пъти по негова заповед без видимо основание отрядът правеше с нищо неоправдани отклонения, спираше в съвсем пуста местности, където прекарваше по осем, десет и даже петнадесет дни. Тогава генералът тръгваше рано сутрин, придружен от някой водач, и се завръщаше едва привечер.

Какво правеше през тези дълги часове, без никой да знае къде отива? Каква цел преследваха неговите издирвания, от които се завръщаше още по-мрачен и натъжен?

По време на тия отсъствия на генерала доня Лус водеше доста еднообразен живот сред грубите хора, които я заобикаляха. Тя прекарваше унило дълги часове, седнала пред палатката си, или отиваше безцелно да язди из околностите на лагера, придружавана било от капитан Агилар, било от пълния доктор.

И този път стана същото. Оставено само от вуйчо си и даже от доктора, който все по-упорито търсеше своето фантастично растение и всяка сутрин излизаше от лагера, младото момиче бе принудено да се задоволява с компанията на капитан Агилар. Но макар и да беше млад, строен и донякъде надарен с интелигентност, капитан Агилар не беше особено интересен спътник за доня Лус.

Храбър воин с лъвско сърце, до смърт предан на генерала, комуто дължеше всичко, той изпитваше към племенницата му безкрайна привързаност и уважение, неотлъчно бдеше за нейната сигурност, но му бяха чужди малките внимания и ласкави думи, които тъй много се нравят на младите момичета и съкращават еднообразните часове.

Този път обаче доня Лус не скучаеше. След ужасната нощ на прерийния пожар, когато пред нея се появи Честно сърце като

легендарните герои, за чиито подвизи тя толкова бе чела, и я спаси, нея и останалите, едно ново чувство, което тя още не съзнаваше, бе покълнало в сърцето ѝ и постепенно бе завладяло цялото ѝ същество.

Образът, на трапера, обграден от светлия ореол на човек, който с непоколебима решителност може да се бори лице в лице със страхотна опасност и да я превъзмогне, бе непрестанно пред очите ѝ. Тя с гордост си приповтаряше различните перипетии на тази трагедия, траяла само няколко часа, в която траперът бе играл главната роля. Безпогрешната памет, с която са надарени младите непорочни момичета, възкресяваше точно и най-незначителните подробности от преживяното. С една дума, тя мислено възстановяваше всички събития, свързани с неочакваното появяване на трапера, благодарение на чиято неукротима смелост и хладнокръвие те бяха приключили щастливо за тях тогава, когато вече бяха загубили всяка надежда за спасение.

Внезапното заминаване на ловеца, отказът му да приеме най-естествената благодарност, сякаш той вече не се сещаше за онези, които бе спасил, бяха засегнали младото момиче. То се чувствуваше неизразимо засегнато от действителното или престорено равнодушие, което траперът бе проявил. Ето защо доня Лус непрестанно мислеше как да накара спасителя си да се разкае за това безразличие, ако случайно се срещнат втори път.

Известно е, макар това на пръв поглед да изглежда нелепо, че от омразата, или поне от любопитството, до любовта има само една крачка. Доня Лус направи тази крачка тичешком, без даже сама да забележи.

Както споменахме, доня Лус бе възпитана в манастир, чиито стени я ограждаха от света. Детството ѝ бе преминало тихо и безцветно в изпълнение на разни религиозни или по-скоро суеверни задължения, които в Мексико са главната основа на религията. Когато вуйчо ѝ я взе от манастира, за да я поведе из прерията, младото момиче не познаваше дори най-незначителните изисквания на живота и знаеше за външния свят, в който изведнъж бе потопено, толкова, колкото слепец по рождение знае за блясъка на слънчевите лъчи. Това нейно невежество бе добре дошло за плановете на вуйчо ѝ и то за самата доня Лус се оказа сериозна пречка, в която тя често, без да ще, се препъваше.

Благодарение на грижите на вуйчо й дните преди заминаването им изтекоха почти безоблачно. Трябва все пак да отбележим една случка, на вид без значение, но която остави в душата на доня Лус дълбоки следи. Генералът бе цял погълнат от подготовката на експедицията — наемаше хора, за всичко трябваше да се погрижи и бе принуден да изостави племенницата си. За да не скучае обаче, ако стои все сама с една старица в неговия дворец на Кале де лос платерос, той често я изпращаше у една своя сродница, в чийто дом се събираше отбрано общество, сред което момичето прекарваше относително приятни вечери.

Една вечер имаше повече гости и те се разотидоха по-късно. Стариият часовник на манастира Мерсед едва започваше да бие единадесет, когато доня Лус и гувернантката й, водени от един слуга с голям фенер в ръка, се прибираха в двореца, като плахо се оглеждаха. На няколко крачки от двореца, на ъгъла на улиците Св. Августин и Платерос, четири-пет съмнителни лица изникнаха сякаш от земята, с един удар загасиха фенера на слугата и заобиколиха двете жени. Ужасът на младото момиче беше неописуем.

То беше толкова изплашено, че не можа дори да извика, само падна на колене пред бандитите със сплетени ръце, докато гувернантката надаваше оглушителни писъци.

Мексиканските бандити, които бяха много делови хора, на бърза ръка завързаха устата на гувернантката с кърпата й и я принудиха да млъкне. После, с онова спокойствие, с което подобни хора си вършат работата, сигурни в своята безнаказаност, понеже делят плячката си с властите, се заеха да пребъркват жертвите си. Не срещнаха никаква съпротива. Напротив, двете жени сами побързаха да дадат скъпоценностите си, които бандитите радостно набутаха в джобовете си.

Но в решителния момент една шпага внезапно изсъска над главите им и двама бандити се простряха на земята, като кълнях и виеха от болка. Останалите обаче, засегнати от такова нападение, на каквото не бяха свикнали, се окопитиха и се нахвърлиха срещу неизвестния нападател, за да отмъстят за другарите си. Последният, без да се плаши от броя им, отстъпи крачка, зае отбранителна позиция и се приготви добре да ги посрещне. Случайно лунен лъч освети

лицето му. Бандитите се стъписаха и скриха своите мучете в ножниците.

— Аха — рече непознатият с презрителна усмивка, — познахте ли ме, гълъбчета? Дявол да го вземе. Така ли изпълнявате заповедите ми? Ще поговорим по това. Хубав урок щях да ви дам.

Бандитите стояха неми, съкрушени и привидно разкаяни.

— А сега, господа нехранимайковци — продължи непознатият, — изпразвайте джобовете си и върнете на тези дами всичко, което сте им отнели.

Бандитите незабавно развързаха гувернантката и върнаха богатата плячка, която преди миг вече смятаха за своя собственост.

Доня Лус не можеше да дойде на себе си от изненада. Тя оглеждаше с голямо удивление странния мъж, който имаше такава власт над бандити без съвест и без чест.

— Всичко ли е върнато? — обърна се непознатият към нея. — Нищо ли не ви липсва, сеньорита?

— Нищо господине — отвърна тя ни жива, ни умряла, без даже да разбира какво говори.

— А сега — продължи той, обръщайки се към бандитите — да се махате веднага! Аз ще съпроводя дамите.

Бандитите не чакаха втора покана. Те изчезнаха като ято гарвани, отнасяйки със себе си ранените.

След като остана сам с двете жени, непознатият спасител се обърна към доня Лус.

— Позволете ми, сеньорита — каза той с най-изискана вежливост, — да ви придружа до вашия дворец, тъй като още не сте се съвзели от преживения страх.

Без да отговори, младото момиче машинално се улови за подадената му ръка.

Когато стигнаха до двореца, непознатият почука на входа, свали шапка и каза:

— Сеньорита, щастлив съм, че случаят ми позволи да ви окажа една малка услуга. Ще имам честта пак да ви видя. От дълго време следя незабелязано стъпките ви. Надявам се, че след като имах щастието да ви заговоря, ще ми се удаде да сторя това и втори път, сигурен съм в това, въпреки че скоро ще заминете на дълго

пътешествие. Ето защо позволете ми да ви кажа не сбогом, а довиждане.

И той се поклони дълбоко пред младото момиче, после бързо се отдалечи.

Няколко дни след тази странна случка, за която доня Лус не счете за нужно да казва на вуйчо си, тя напусна Мексико, без да срещне непознатия. В навечерието на заминаването обаче младото момиче намери върху молитвеника си лист хартия, сгънат на четири, на който с дребен, изящен почерк бе написано:

„Вие заминавате, доня Лус, спомнете си, че ви казах довиждане.

Вашият спасител от улица Платерос.“

Тази странна среща дълго време бе занимавала въображението на доня Лус. Тя бе допуснала даже за миг, че спасителят ѝ и Честно сърце са едно и също лице. Но това предположение бързо отпадна. Имаше ли вероятност да е той? Защо Честно сърце, след като я спаси, тъй бързо изчезна? Не, това би било нелепо.

Но поради известна логичност или по-скоро нелогичност на човешката душа, колкото повече тази мексиканска история се заличаваше от паметта на доня Лус, толкова по-голямо място заемаше образът на Честно сърце във въображението ѝ.

Тя искаше да види трапера, да говори с него.

Защо?

Сама не знаеше. Просто да го вижда, да слуша гласа му, да се опива от топлия му горд поглед, нищо повече! Всички млади момичета са такива.

Но как да го види?

Тук изникваше невъзможност, пред която младото момиче свеждаше безпомощно глава.

Все пак някакъв глас в дълбочината на сърцето ѝ, който говори на младите влюбени момичета, ѝ казваше, че скоро желанието ѝ ще бъде изпълнено.

Тя се надяваше.

На какво?

Някоя непредвидена случка, някоя ужасна беда може би ще ги изправи един пред друг!

Истинската любов понякога се съмнява, но никога не се отчайва.

Четири дни след като се бяха настанили в лагера върху хълма, вечерта, когато се прибираше в палатката си, доня Лус се усмихна вътрешно, гледайки вуйчо си, който, дълбоко замислен, се готвеше за сън.

Най-после тя бе намерила начин да потърси Честно сърце.

ХІІІ

ЛОВ НА ПЧЕЛИ

Едва слънцето се бе показало на хоризонта, генералът, чийто кон бе вече оседлан, излезе от тръстиковата хижа, в която спеше, и се приготви за път. Когато слагаше крак на стремето, една малка ръка вдигна завесата на палатката и доня Лус се появи.

— Охо, вече си станала — усмихна се генералът. — още по-добре, мило дете. Поне ще мога да те целуна преди тръгване; може би това ще ми донесе щастие — добави той с глуха въздишка.

— Вие няма да тръгнете така, вуйчо — отговори тя и му подаде челото си за целувка.

— Защо, мила госпожице? — запита той весело.

— Защото съм ви приготвила нещо и искам да хапнете, преди да се качите на коня. Няма да ми откажете, нали, мили вуйчо? — каза тя с усмивка ма галено дете, която тъй радва старците.

— Разбира се, че няма да откажа, мое дете, при условие, че закуската, която тъй мило ми предлагаш, няма да се забави. Много бързам.

— Само няколко минути! — отвърна тя и се прибра в палатката.

— Добре тогава, съгласен съм — каза той и тръгна след нея.

Младото момиче запляска радостно с ръце. След миг закуската бе готова и двамата седнаха на масата.

Докато сипваше на вуйчо си и внимаваше нищо да не му липсва, доня Лус го наблюдаваше под око и изглеждаше толкова смутена, че накрая генералът я запита, като я гледаше изпитателно:

— Я кажи, сигурно си решила да ме молиш за нещо, Лусита. Нали знаеш, че нищо не мога да ти откажа.

— Вярно е, вуйчо. Но този път се страхувам, че мъчно ще успея да ви убедя.

— А, значи е нещо сериозно? — весело запита генералът.

— Напротив, мили вуйчо, но въпреки това се страхувам, че ще ми откажете.

— Говори, мое дете — отвърна старият воин разчувствуван, — говори без страх. Когато ми кажеш всичко, тогава ще ти отговоря.

— Е, добре, вуйчо — изчерви се доня Лус и продължи с решителен глас: — Трябва да ви призная, че никак не ми е приятно да стои в лагера.

— Разбирам те много добре, мое дете, но какво мога да направя?

— Всичко.

— Как така?

— Вижте, вуйчо! Ако и вие стояхте тук, нямаше да има значение. Щяхте да бъдете при мене.

— Много мило е това, което ми казваш, но ти знаеш, че не мога да бъда постоянно тук, тъй като отсъствам всяка сутрин.

— Да, точно това е пречката.

— Наистина.

— Но ако вие поискате, тя може лесно да бъде превъзможната.

— Така ли мислиш?

— Сигурна съм.

— Не виждам как може да стане това. Освен ако реша да не излизам и да стоя при тебе.

— О, има начин всичко да се уреди.

— Сериозно ли говориш?

— Разбира се, вуйчо.

— Я гледай, я гледай, и какъв е този начин, миличка?

— Няма да ми се сърдите, нали, вуйчо?

— Глупавичка! Сърдил ли съм ти се някога?

— Вярно, вие сте толкова добър.

— Хайде, говори, малка хитрушо!

— Е, добре, вуйчо, този начин е...

— Този начин е...?

— Да ме вземате със себе си всяка сутрин.

— Оохо! — сви вежди генералът. — Знаеш ли какво искаш, мило дете?

— Но, вуйчо, нещо съвсем естествено, струва ми се. Генералът не отговори. Беше се замислил. Доня Лус следеше с тревога лицето му.

След няколко мига той вдигна глава.

— Всъщност — промълви той — така може би е по-добре. Наистина ли ще ти бъде приятно да идваш с мене? — защита той,

вперил поглед в лицето ѝ.

— О, мили вуйчо, вие сте толкова добър!

— Е добре, пригответи се; отсега нататък ще ме придружаваш в моите утринни разходки.

Доня Лус скочи, целуна вуйчо си развълнувано и нареди да оседлаят коня ѝ.

Четвърт час по-късно младото момиче и генералът, предшествувани от Бърборко и следвани от двама улани, напуснаха лагера и навлязоха в гората.

— В коя посока искате да отидем днес, генерале? — запита водачът.

— Заведете ни до трал е реките хижи, за които ни споменахте вчера.

Водачът се поклони в знак на покорство. Малкият отряд вървеше бавно и трудно по едва очертана пътека, на всяка крачка канете се заплитаха е лиани или се препъваха в корени на дърветата, подаващи се от земята.

Доня Лус беше щастлива. Може би при тези разходки щеше да срещне Честно сърце.

Бърборко, който вървеше няколко крачки напред, изведнъж нададе вик.

— Е, какво толкова необикновено става, Бърборко, та се решавате да си отворите устата — запита генералът.

— Пчели, господарю!

— Как пчели? Нима има пчели по тези места?

— Да, отскоро.

— Как отскоро?

— Точно така. Нали знаете, че пчелите са пренесени в Америка от белите?

— Вярно. Но как ще има пчели тук?

— Много просто. Пчелите са предните постове на белите. С нахлуването на белите във вътрешността на Америка пчелите отлитат напред, за да им очертаят пътя и да посочат обезлесените места. Появяването им в някоя необитаема област винаги предвещава пристигането на колония пионери или скватери.

— Колко странно! — промълви генералът. — Сигурен ли сте в това, което казвате?

— О, разбира се, господарю. Това е известно на всички индианци. И те никога не се мамят: оттеглят се, щом видят, че пристигат пчели.

— Много чудно наистина!

— Медът им сигурно е много вкусен — каза доня Лус.

— Чудесен, сеньорита, ако искате, много лесно ще ви извадим мед.

— Съгласни сме — каза генералът.

Водачът сложи върху храстите примамка за пчели и след малко забеляза с острия си поглед, че няколко насекоми вече се вият над гъстака. Направи знак на следващите го да спрат.

Пчелите накацаха върху примамката, опитаха я от всички страни и след като се запасиха, се издигнаха високо във въздуха и бързо като куршуми полетяха в права линия.

Водачът проследи внимателно посоката, в която пчелите отлетяха, даде знак на генерала и на останалите да го последват. След това препусна, прескачайки преплетените корени, падналите дървета, храстите, без да сваля поглед от небето. По този начин след едночасова изтощителна гонитба успяха да открият кошера в хралупата на едно изсъхнало абаносово дърво. Със силно жужене пчелите нахлуха в него през един отвор на повече от осемдесет стъпки над земята.

Водачът предупреди спътниците си да стоят по-далеч, за да не ги засегне падащото дърво или гневът на пчелите, и със секира започна да сече дървото. Пчелите не изглеждаха никак уплашени от ударите на секирата и продължаваха да влизат и излизат от естествения си кошер. Даже силното пращане, което предвещаваше падането на стеблото, не ги отклони от работата им. Най-после дървото се сгромоляса с трясък, разцепи се и разкри цялото богатство, събрано от пчелната колония.

Водачът грабна сноп суха трева, която бе приготвил, и я запали, за да се предпази от пчелите. Но те никого не нападнаха, не търсеха отмъщение. Бедните животинчета бяха зашеметени, летяха около разрушеното си владение и само се чудеха каква е тази катастрофа.

Водачът и уланите се заеха да извадят питите с лъжици и ножове и да ги сложат в мехове. Медът в едни пити беше тъмнокафяв и явно по-отдавнашен, в други — чисто бял, а в трети съвсем бистър.

Докато всички бързаха да приберат най-хубавите пити, от всички точки на хоризонта запрелитаха безброй рояци пчели, нахълтаха в

разчупените пити и обираха меда, докато бившите собственички на кошера, изтощени и замаяни, наблюдаваха разграбването на имуществото си, без ни най-малък опит да спасят поне част от него.

Слисването на пчелите от кошера, които пристигаха след катастрофата, бе неопишуемо. Те идваха натоварени, кръжаха над мястото на старото дърво, чудеха се, че е пусто, най-после, изглежда, разбираха бедата и отлитаха на рояци по съседните клони, откъдето сякаш наблюдаваха разрушеното си огнище и оплакваха унищоженото си владение.

Доня Лус се развълнува от скръбта на бедните пчелички.

— Ах, колко съжалявам — каза тя, — че пожелах мед. Колко нещастници заради моето лакомство!

— Да тръгваме — усмихна се генералът. — Нека им оставим тези няколко пити.

— Е — сви рамене водачът, — ако ги оставим, зверовете веднага ще ги унищожат.

— Какви зверове? — запита генералът.

— Ами белки, опосуми и най-вече мечките.

— Мечките ли? — възкликна доня Лус.

— Да, сеньорита! Те най-ловко откриват хралупа с мед и го изваждат.

— Значи обичат мед? — запита с любопитство момичето.

— Не само го обичат, луди са за мед, сеньорита — отговори водачът, който сега изглеждаше не толкова мрачен. — Толкова са лакоми за мед, че в продължение на седмици гризат някое дърво, за да направят в него отвор, широк, колкото да вкарат лапите си, и тогава откъват всичко — и меда, и пчелите, без да подбират.

— А сега — рече генералът — да продължим пътя си и да отидем при траперите.

— Скоро ще стигнем — отвърна водачът, — на няколко крачки пред нас е Великата канадска река, а траперите са по протежение на притоците ѝ.

Малкият отряд потегли.

Историята с пчелите направи тягостно впечатление на доня Лус и тя не успяваше да прикрие тъгата си. Участта на тези кротки и трудолюбиви животинки, нападнати и пръснати само заради една прищявка, я опечали и тя се умисли.

Генералът забеляза мъката ѝ.

— Мило дете, — кротко каза той, — какво става с теб? Не си весела, както на тръгване. На какво се дължи тази рязка промяна?

— О, вуйчо, не се тревожете. Аз съм като всички момичета: не много разумна и донякъде странна. Този лов, вместо да ми достави удоволствие, ме натъжи, не мога да се освободя от това чувство.

— Щастливо дете си ти, миличка — въздъхна генералът, — щом една толкова незначителна причина още може да те натъжава. Дай боже, дълго да останеш такава и никога да не те сполетят по-големи, истински страдания!

— Нима мога да бъда нещастна при вас, вуйчо?

— Уви, дете, кой знае дали още дълго ще бдя над тебе!

— Не говорете така, вуйчо. Надявам се, че още много години ще живеем заедно.

Генералът само въздъхна.

— Вуйчо — поде след известно време доня Лус, — не намирате ли, че в тази безкрайна и величествена природа около нас има някаква тайнствена сила, която облагородява мислите, възвишава душата и прави човека по-добър? Колко трябва да са щастливи хората, които живеят сред тази безгранична самота!

Генералът я погледна изненадано.

— Откъде ти идват такива мисли наум, мило дете? — запита той.

— Сама не знам, вуйчо — смутено отвърна тя. — Аз съм невежо, момиче, прекарало краткия си живот тихо и спокойно под вашето крило. И все пак има мигове, когато ми се струва, че ще бъда безкрайно щастлива, ако мога да живея в тази огромна пустош.

Изненадан и очарован от непринудената откровеност на племенницата си, генералът се готвеше да ѝ отговори, когато водачът се приближи, направи знак на всички да млъкнат и тихо каза:

— Човек!...

XIV

ЧЕРНИЯ ЕЛЕН

Всички спряха на място.

В прерията думата „човек“ означава почти винаги враг.

От човека в прерията се опасяват повече, отколкото от най-хищните диви животни.

Човек, това означава съперник, натрапен съдружник, който с правото на по-силния идва да раздели придобитото с първия му притежател и често, да не кажем почти винаги, да отнеме плодовете на тежкия му труд.

Ето защо, когато бели, индианци или метиси се срещнат в прерията, те винаги се поздравяват с дебнещ поглед, с наострени уши и с пръст върху спусъка на карабината.

При думата „човек“ генералът и уланите се приготвиха за всеки случай да отбият внезапно нападение. Заредиха карабините си и се прикриха зад храстите.

На петдесетина крачки пред тях стоеше мъж, хванал дулото на дълга карабина, опряна на земята, и внимателно ги наблюдаваше. Той беше висок, строен, с енергично лице, с открит и решителен поглед. В дългата му грижливо сресана коса бяха вплетени кожички от самур и разноцветни панделки. Ловджийската кожена риза стигаше до коленете му. Странни гетри, украсени с връзки, ресни и дрънкулки, обвиваха краката му. Беше обут с великолепни мокасина, бродирани с мъниста.

На плещите си носеше червена наметка, вързана около кръста му с червен колан, на който висяха два пистолета, ловджийски нож и индианска лула. Карабината му бе грижливо украсена с яркочервени шарки и медни гвоздейчета.

На няколко крачки от него пасеше конят му. Като своя господар и той беше накичен най-фантастично — целият бе изпъстрен с ярки червени петна и ивици, юздите и ремъците бяха отрупани с мъниста и панделки, а по гривата и опашката му бяха гъсто набучени орлови пера, които се поклащаха от вятъра. — Генералът не можа да прикрие удивлението си.

— От кое индианско племе е този човек? — запита той водача.

— От никое — отвърна водачът.

— Как така от никое?

— Той е бял трапер.

— Облечен така!

Водачът сви рамене.

— Намираме се в прерията — каза той.

— Вярно — пошепна генералът.

През това време мъжът, когото описахме, навярно отегчен от колебанията на малкия отряд, поиска да разбере с кого, има работа и — как да се държи и заговори решително.

— Хей, хей — провикна се той на английски, — що за хора сте вие и какво, по дяволите, търсите тук?

— Карамба! — отговори генералът, метна пушката си през рамо и заповяда на другите да сторят същото. — Ние сме пътешественици, изморени от дълъг път. Слънцето препича, молим да ни разрешите да си починем няколко минути във вашето ранчо.

На тези думи, произнесени на испански, траперът отговори също на испански.

— Заповядайте без страх. Черния елен е добър, когато не искат да му сторят зло. Ще си разделим малкото, което притежавам, и нека ви е за добро.

При името Черния елен водачът не успя да прикрие уплахата си, поиска да каже нещо, но няма време за това, тъй като траперът метна карабината си през рамо, скочи на коня и се отправи към мексиканците.

— Моето ранчо е на няколко крачки оттук — каза той на генерала — и ако сеньоритата иска да хапне бизонова гърбица, мога да ѝ доставя това удоволствие.

— Благодаря ви, кабалеро — отвърна с усмивка младото момиче, — мога да ви уверя, че в момента се нуждая най-вече от почивка.

— Всяко нещо с времето си — мъдро каза траперът. — Позволете ми за няколко минути да заместя водача ви.

— На вашите заповеди — отвърна генералът, — вървете напред, а ние ще ви следваме.

— Тогавя да тръгваме — каза траперът и застана начело на малкия отряд. В този миг погледът му случайно се спря на водача,

дебелите му вежди се свъсиха. — Хм — измърмори той през зъби, — какво означава това? Ще видим.

И без повече да се занимава с водача, без да покаже, че го е познал, даде знак за тръгване.

След като вървяха известно време мълчаливо край доста широк поток, траперът рязко зави, навлезе в гората и се отдалечи от брега.

— Моля да ме извините за това непредвидено заобикаляне, но тук наблизко има езеро и бобри и не искам да ги изплашим.

— О — възкликна доня Лус, — колко ще се радвам, ако мога да видя как работят тези трудолюбиви животни!

Траперът спря.

— Нищо по-лесно сеньорита — отвърна той. — Ако желаете, последвайте ме, а другите ще ни дочакат тук.

— О, да, да — отговори с готовност доня Лус, но веднага се опомни и добави: — Извинявайте, вуйчо!

Генералът изгледа трапера.

— Вървете, мое дете, ние ще ви чакаме тук — рече той.

— Благодаря, вуйчо — отвърна момичето радостно и скочи от коня.

— Отговарям за нея — заяви открито траперът, — не се страхувайте.

— Не се опасявам от нищо, щом ви я поверявам, приятелю — каза генералът.

— Благодаря — кимна Черния елен, направи знак на доня Лус и изчезна с нея сред храстите и дърветата.

Като изминаха известно разстояние, траперът спря. Ослуша се и се огледа на всички страни, после се наведе към младото момиче и леко докосна ръката му:

— Слушайте — каза той.

Доня Лус се спря безпокойна и трепереща. Траперът забеляза смущението ѝ.

— Не се страхувайте, аз съм честен човек. Тук, сама с мен, в тази пустош вие можете да бъдете толкова спокойна, колкото ако сте пред главния олтар на Мексиканската катедрала.

Доня Лус крадешком погледна трапера. Въпреки странното му облекло лицето му излъчваше такава откровеност, погледът му беше толкова чистосърдечен и мил, че тя се почувствува напълно успокоена.

— Говорете — каза момичето.

— Сега ви познах — поде траперът, — вие сте от групата чужденци, които от няколко дни изследват прерията във всички посоки, нали?

— Да.

— Между вас има един смахнат със сини очила и руса перука, който не знам защо, събира разни треви и камънаци, вместо да се помъчи, като всеки добър ловец, да хване бобър или улучи елен.

— Сещам се за кого говорите, наистина е от нашите хора. Много способен лекар е.

— Знам, той ми каза. Често идва насам, станахме приятели. Веднъж ми даде един прах и ми пресече треската, която влачих два месеца, без да мога да се излекувам.

— Радвам се, че сте оздравял.

— Заради тази услуга искам да направя нещо за вас.

— Благодаря, приятелю, но не знам с какво друго можете да ми бъдете полезен, освен да ми покажете бобрите.

Траперът поклати глава.

— И с друго мога да ви помогна, сеньорита — продължи той, — даже много по-скоро, отколкото предполагате. Слушайте ме внимателно, сеньорита, аз съм беден човек, но тук, в прериите, ние знаем много неща, които великата природа ни разкрива, защото живеем лице с лице с нея. Искам да ви дам един добър съвет: човекът, който ви служи за водач, е върл злосторник. Всички в западните прерии го знаят. Може да се лъжа, но той ви гласи клопка. Тук има доста обесници като него и нищо чудно, ако се споразумее с тях, да ви погуби или най-малкото да ви обере.

— Сигурен ли сте в това, което говорите? — извика младото момиче, изплашено от тези думи, които странно съвпадаха с думите на Честно сърце.

— Дотолкова, доколкото човек може да твърди нещо, за което няма доказателства. Но като се има предвид миналото на Бърборко, от него може всичко да се очаква. Вярвайте ми, и да не ви е още изменил, скоро ще го направи.

— Боже мой, трябва да предупредя вуйчо си!

— В никакъв случай. Значи всичко да провалим. Хората, с които вашият водач се е съюзил или ще се съюзи, ако не го е сторил, са

многобройни, решителни и познават основно прерията.

— Какво да правим тогава? — запита обезпокоено младото момиче.

— Нищо. Ще чакате и незабелязано ще наблюдавате най-внимателно всяка стъпка на вашия водач.

— Но...

— Нали разбирате — прекъсна я траперът, — щом ви предупреждавам да се пазите от него, това значи, че няма да ви оставя тогава, когато ще имате нужда от помощ.

— Вярвам ви.

— Добре. Ето какво ще направите: щом се убедите, че вашият водач ви изменя, ще ми изпроводите смахнатия доктор; нали можете да разчитате на него?

— Напълно.

— Добре. Тогава, както ви казах, ще ми го изпратите да ми каже само това: „Черни елен!...“ Черния елен съм аз.

— Да, знам. Вие ни се представихте.

— Много добре. Значи той ще ми каже: „Черни елен, часът удари!“ Нищо повече. Ще запомните тези думи, нали?

— Естествено. Само че не разбирам с какво ще ни помогне това. Траперът тайнствено се усмихна.

— Хм, тези няколко думи ще ви доведат за два часа петдесетте най-решителни мъже от прерията. Това са хора, които, само да им даде знак техният главатар, са готови да загинат, за да ви освободят от ръцете на тези, които биха ви отвлекли, ако действително се случи онова, от което се опасявам.

Настъпи кратко мълчание. Доня Лус изглеждаше замислена.

Траперът се усмихна.

— Не се учудвайте на интереса, който проявявам към вас. Един човек, който значи всичко за мене, ме закле да бдя над вас през време на отсъствието му.

— Какво искате да кажете? — запита тя любопитно. — Кой е този човек?

— Той е ловец, комуто се подчиняват всички бели трапери от прерията. Като разбра, че Бърборко е ваш водач, той се усъмни. Подозира, че метисът има намерение да ви вкара в някоя клопка.

— И как се нарича този човек? — защита тя възбудено.

— Честно сърце! Ще имате ли сега доверие в мене?

— Благодаря, приятелю, благодаря — отвърна младото момиче.
— Никога няма да забравя поръките ви и ако за нещастие дойде такъв момент, не ще се поколебая да ви припомня обещанието.

— И добре ще сторите, сеньорита, защото това ще бъде единственият начин да се спасите. Значи разбрахме се, нали? Всичко е наред. Не казвайте нито дума за нашия разговор. И най-важното, не давайте вид, че сме се споразумели. Този метис е хитър като бобър. Ако се усъмни в нещо, ще се изплъзне из ръцете ни като истинска усойница.

— Бъдете спокоен, никому не ще кажа нито дума.

— А сега да продължим пътя си към езерото на бобрите. Честно сърце бди над вас.

— Той вече ни спаси живота веднъж по време на пожара в прерията — възкликна доня Лус.

— Аха! — пошепна траперът, наблюдавайки я с особен интерес.
— Всичко върви на добре. После добави на висок глас: — Не се страхувайте, сеньорита. Ако следвате точно съвета, който ви дадох, нищо и ям а да ви се случи в прерията, на каквито и вероломства да станете жертва.

— О, ако ни сполети беда, бъдете сигурен, не ще се поколебая да ви призова на помощ, заклевам ви се!

— Значи всичко е наред — усмихна се Черния елен, — А сега да отидем да видим бобрите.

Те потеглиха и след няколко минути излязоха от гората. Тогава траперът спря, направи знак на момичето да застане неподвижно и като се обърна към него, каза: — Погледнете!

XV БОБРИТЕ

Доня Лус отстрани върбовите клони, наведе глава и погледна.

Бобрите бяха преградили не само реката, но и всички потоци, вливащи се в нея, тъй че околната земя се бе превърнала в обширно езеро.

В момента само един бобър работеше на главния шлюз. Скоро се появиха още пет бобъра, които носеха тресчици, тиня и клечки. След това всички заедно се отправиха към едно място, където язът очевидно имаше нужда от поправка. Оставиха товара си върху разрушената част, гмурнаха се във водата и почти веднага изскочиха на повърхността.

Всяко животинче носеше по малко глина, която им служеше вместо хоросан за спояване и закрепване на треските и клонките. След това донесоха още трески и още глина. Зидането продължи, докато дупката бе запълнена.

Щом свършиха тази работа, трудолюбивите животинчета си дадоха кратка почивка — гонеха се из езерото, гмуркаха се на дъното или играеха на повърхността, като шумно пляскаха по водата с опашки.

Доня Лус наблюдаваше странното зрелище с още по-голям интерес. Тя би стояла цял ден да гледа чудните животни.

Докато първите бобри се развличаха, появиха се два нови члена на общността. Известно време те наблюдаваха сериозно играта на другарите си, без да се присъединят към тях. След това се изкачиха на брега недалеч от мястото, където бяха спрели траперът и доня Лус, седнаха на задните си лапи, опряха предните на един млад бор и започнаха да гризат кората му. От време на време откъсваха някое парченце кора, хващаха го между предните си лапи и започваха да го глождят, да правят движения и гримаси като маймунки, когато белят орех.

Очевидно целта на тези бобри бе да прегризат дървото и те усърдно работеха. Младият бор имаше диаметър към четиридесет и пет сантиметра. Беше прав като свещ и доста висок. Те положително

щяха да го прегризат за кратко време; но обезпокоен от дългото отсъствие на племенницата си, генералът реши да я подири и изплашени от тропота на конете, бобрите се гмурнаха във водата.

Генералът меко упрекна племенницата си за дългото и отсъствие. Но очаровано от неповторимата гледка, момичето нищо не отговори и се зарече и друг път да отиде да наблюдава игрите на Добрите.

Под водачеството а трапера пътешествениците се отправиха към ранчото му за да се скрият от палещите лъчи на слънцето, достигнало зенита.

Доня Лус, чието любопитство бе възбудено до крайна степен от интересното зрелище, прекъснато от неудачното появяване на генерала, започна да разпитва Черния елен за навиците на бобрите и начина, по който се ловят.

Както всички хора, които живеят сами и са принудени да мълчат, щом му се удадеше случай, траперът гледаше да се наприказва, затова не чака да го молят повторно.

— Охо, сеньорита — започна той, — червенокожите казват, че бобърът е човек, който не може да говори: И са прави. Бобрите са разумни, предпазливи, смели, трудолюбиви и пестеливи. Когато времето започне да застудява, цялото семейство се заема да приготвя зимнина. Млади и стари работят. Понякога правят дълги пътешествия, за да намерят кори, каквито предпочитат. Повалят доста дебели дървета, но вземат само клоните, чиято кора им е харесала. После ги нарязват на парчета, дълги около три стъпки, пренасят ги до водата, пускат ги по течението и то ги отнася до къщичките им, където ги прибират.

Жилищата им са чисти и удобни. След като се нахранят, те изхвърлят в реката над шлюзовете парчетата дърво, чиято кора са изгризали. Никога не позволяват на чужд бобър да се настани при тях и често се бият жестоко, за да осигурят независимостта на своята територия.

— Колко интересно! — възкликна младото момиче.

— Да — продължи траперът. — Но това не е всичко. Напролет, когато си менят козината, мъжкият бобър оставя женската в къщи, а сам тръгва като господар на далечно пътешествие за удоволствие и понякога се отдалечава извънредно много. Къпе се в бистрите планински води, катери се по бреговете, за да гризе нежните филизи на

тополи и върби. Но когато наближи лятото, изоставя ергенския си живот и си спомня за семейните задължения. Тогава се връща при своята другарка и при новото си поколение и започва да ги води да събират зимнина.

— Трябва да признаем — каза генералът, — че това животинче е едно от най-интересните създания на природата.

— Да — потвърди доня Лус — и не разбирам как може да се избива като вреден дивеч.

— Какво да се прави, сеньорита? — отвърна философски траперът. — Всички животни са създадени за човека, особено бобърът, чиято кожа е толкова ценна.

— Вярно — каза генералът, — но как ги ловите? Всички бобри не са така доверчиви като тези. Някои много старателно прикриват жилищата си.

— Да — отвърна Черния елен, — но опитният ловец има сигурно око и открива по най-малкия признак следите на бобъра и жилището му, даже и да е затулен в най-гъсти храсталаци, и обикновено точно отгатва колко са обитателите му. Тогава траперът поставя своя капан, закрепя го за брега на два или три пръста под водата и го завързва с верига за кол, забит дълбоко в тинята или в пясъка. После обелва едно клонче и го потапя в специална примамка за бобри. Това клонче се поставя така, че да стърчи на три-четири пръста над водата, като краят му е забучен в отвора на капана. Бобърът има много остро обоняние и миризмата на натопеното клонче го привлича. Като допре муцунката си до клончето, за да го ухапе, кракът му попада в капана. Изплашен, той се гмурва във водата, но капанът не го изпуска. Той се бори известно време, но не след дълго, изтощен, потъва на дъното и се удавя. Ето как се ловят обикновено бобрите, сеньорита. Но някои реки имат корито от камъни, където не може да се забие кол за закрепване на капана, и тогава сме принудени дълго да търсим хванатите бобри и даже да преплуваме големи разстояния. Често се случва по няколко члена от едно семейство да се хванат в капаните; тогава другите стават недоверчиви и с каквито и хитрости да си служим, те за нищо на света не захапват клончето. Предпазливо се приближават до капаните, откачват пружината с клон, често преобръщат капаните наопаки, откарват ги под шлюзовете си и ги заравят в тинята.

— А тогава? — запита момичето.

— Тогава — продължи Черния елен — не ни остава нищо друго, освен да натоварим капаните на гръб, да се при знаем за победени от бобрите и да отидем по други места, където бобрите не са се толкова изхитрили. Но ето и моето ранчо.

Пътниците бяха стигнали пред бедна колиба, построена от преплетени клони, едва годна да запази човека от слънчевите лъчи. Тя беше като всички колиби на прерийните трапери, които никак не се грижат за удобствата си.

Независимо от това Черния елен най-любезно покани чужденците в дома си. Пред колибата друг трапер, клекнал край огнището, печеше бизоновата гърбица, за която Черния елен бе споменал на гостите си. Този човек беше на около четиридесет години и бе облечен като Черния елен. Но умората и безкрайните несгоди на тежкия му занаят бяха издълбали о лицето му мрежа от неизличими бръчки, поради което той изглеждаше много по-стар, отколкото беше.

Наистина, не съществува по-опасен, по-тежък и по-малко доходен занаят от този на трапера. Клетите хора често биват ограбвани било от индианци, било от бели ловци, скалпирани или избивани, и никой не се интересува за съдбата им.

— Седнете, сеньорита, и вие, господа — любезно каза Черния елен. — Моят дом, колкото и беден да е, все пак е достатъчно широк, за да побере всички ви.

Пътешествениците приеха с благодарност поканата, слязоха от конете си и скоро се настаниха върху легла от сухи листа, покрити с мечи, еленови и бизонове кожи.

Ястието, истинско ловджийско ястие, бе полято с няколко кани чудна ракия, от която генералът винаги носеше, когато тръгваше на път. Траперите я оцениха по достойнство.

Доня Лус, водачът и уланите полегнаха да си починат, докато горещината отслабне, а генералът помоли Черния елен да го последва и двамата излязоха от колибата.

След като се поотдалечиха, генералът се разположи до едно абаносово дърво и покани спътника си също да седне. След кратко мълчание каза:

— Приятелю, позволете ми най-напред да ви благодаря за топлото гостоприемство. Сега искам да ви задам някои въпроси.

— Кабалеро — отговори уклончиво траперът, — вие знаете какво казват червенокожите: между всяка дума смукни от лулата си, за да премислиш по-добре какво ще кажеш.

— Това е разумно. Но бъдете спокоен. Нямам никакво намерение да ви задавам въпроси, отнасящи се до вашата професия или до нещо друго, което лично ви засяга.

— Ако мога да ви отговоря, кабалеро, бъдете сигурен, че не ще се поколебая да задоволя желанието ви.

— Благодаря, приятелю, тъкмо това исках да чуя. Сега ми кажете, от колко време живеете в прериите?

— От десет години вече, господине, и дано да остана тук още толкова.

— Значи този живот ви харесва?

— Повече, отколкото можете да си представите. Само човек, дошъл тук почти от детска възраст, преживял всички неволи, всички страдания, изпитал всички превратности, може да разбере опияняващия чар на този живот, неземните радости и непознатите усещания, които той ни доставя. О, кабалеро, най-красивият, най-големият град на стара Европа е жалък, гаден и долен в сравнение с тази пустош. Вашият посредствен, уреден, ограничен живот не може да се сравни с нашия. Само тук човек диша свободно, с пълни гърди, само тук може да живее, да мисли. Цивилизацията го свежда почти до равнището на звяр, като му оставя само толкова инстинкт, колкото да преследва неуморно отвратителните си лични интереси. А тук, в прерията, сред пустошта, лице с лице с природата, мислите се окрилят, душата се възвеличава и той става действително това, за което е предопределен, а именно — цар на всички творения.

Докато говореше, траперът се преобрази, лицето му доби вдъхновен израз, очите му блестяха, движенията му излъчваха благородство, каквото само страстта може да породя.

Генералът дълбоко въздъхна и една сълза се търкулна по страната му.

— Наистина — тъжно каза той, — този живот има странно очарование за хора, които са го живели, и то ги държи завинаги. А вие откъде дойдохте в прериите?

— От Квебек, господине, аз съм канадец.

— Аха!

Настъпи мълчание, После генералът запитва:

— Няма ли мексиканци между вашите другари?

— Има неколцина.

— Бих искал да получа някои сведения за тях.

— Само един човек може да ви ги даде, но за съжаление в момента не е тук.

— А как се казва той?

— Честно сърце.

— Честно сърце! — повтори генералът оживено. — Струва ми се, че познавам този мъж.

— Наистина.

— Боже мой, колко жалко, че не е тук!

— Но вие много лесно можете да го видите, ако действително желаете това.

— Да, много бих искал.

— Тогава бъдете спокоен, скоро ще го видите.

— Как така?

— О, много просто. Честно сърце слага капаните си до моите. Сега аз ги наглеждам, но той скоро ще се върне.

— Дано! — възбудено каза генералът.

— Щом се върне, ще ви предупредя, ако дотогава не сте напуснали лагера.

— Нима знаете къде станува моят отряд?

— В прерията се знае всичко, което става — усмихна се траперът.

— Значи обещавате?

— Давам ви думата си, господине.

— Благодаря.

Доня Лус излезе от хижата.

Пътниците начело с генерала се качиха на конете си, благодариха на траперите за сърдечното гостоприемство и потеглиха обратно към лагера.

XVI ПРЕДАТЕЛСТВО

Завръщането беше тъжно. Генералът бе погълнат от мисли — припомняше си разговора с трапера. Доня Лус разсъждаваше върху предупреждението му. Заинтригуван от разговорите на Черния елен е младото момиче и с генерала, водачът чувствуваше че ще трябва да бъде нащрек. Само двамата улани язدهа безгрижно, понеже не подозираха драмата, която се разиграваше около тях, и мислеха само за почивка.

Бърборко неспокойно се оглеждаше на всяка крачка, сякаш търсеше съучастници сред гъсталака, през който малката група се движеше.

Денят преваляше, слънцето скоро щеше да се скрие и тайнствените обитатели на гората от време на време вече надаваха глухи ръмжения.

— Далеч ли сме още? — запита генералът.

— Не — отговори водачът, — няма повече от час.

— Да побързаме тогава, не искам нощта да ни свари в тези гъсталаци.

Групата препусна в бърз тръс и за по-малко от половин час стигна до първите укрепления на лагера.

Капитан Агилар и докторът посрещнаха пътниците.

Вечерята беше отдавна готова и всички седнаха на трапезата.

Но тъгата, която бе обхванала генерала и племенницата му, се засилваше, вместо да изчезне. Това се чувствуваше ясно и всички се хранеха бързо, без да разговарят. Накрая, под предлог, че е изморен, всеки се оттегли за почивка, но всъщност искаше да бъде сам и да се съсредоточи върху днешните събития.

И водачът не се чувствуваше спокоен. Един мъдрец е казал, че нечистата съвест е най-тягостният другар за през нощта. А съвестта на Бърборко беше най-мръсна от всички нечисти съвести и затова никак не му се спеше. Той се разхождаше из лагера, напразно търсеше в изтерзания си от безпокойство, а може би и от угризения мозък

някакъв начин да излезе от кашата, в която се бе забъркал, но колкото и да мъчеше въображението си, не успяваше да надвие страха.

Вече бе късна нощ, луната се бе скрила, над стихналия лагер се бе спуснал дълбок мрак.

Всички спяха или се преструваха, че спят. Само водачът, който бе поел първата смяна, бдеше, седнал на един денк; скръстил ръце, втренчил поглед, той се чувствуваше обзет от все по-мрачни мисли.

Внезапно някаква ръка докосна рамото му и нечий глас пошушна на ухото му само една дума:

— Кенеди!

С обичайните при всички случаи за индианеца и метиса хладнокръвие и бавност водачът се огледа изпитателно, за да разбере дали е сам, после хвана ръката, която още бе облепната на рамото му, и повлече нощния посетител към един отдалечен кът, където беше сигурен, че никой не ще ги види.

Когато двамата мъже минаваха покрай палатката, завесата се полуотвори и една сянка се плъзна безшумно след тях.

Двамата мъже се прикриха между денковете, застанаха съвсем близо един до друг и заговориха шепнешком.

— Слава богу! — промълви водачът. — С нетърпение чаках да дойдеш, Кенеди!

— Знаеше ли, че ще дойда? — запита другият недоверчиво.

— Не, но се надявах.

— Нещо ново?

— Да, много.

— Говори бързо!

— Всичко е загубено.

— Ха! Какво искаш да кажеш?

— Това, което казвам. Днес генералът, аз го водех, отиде...

— Зная, видях ви.

— По дяволите! Защо не ни нападна?

— Бяхме само двама.

— Аз щях да съм третият и щяхме да бъдем с равни сили, с генерала имаше само двама улани.

— Вярно, не се сетих.

— Сгрешил си, всичко щеше да бъде вече свършено, а сега вероятно планът ни ще пропадне.

— Как така?

— Е! Ясно как. Генералът и племенницата му разговаряха надълго с този хитрец Черния елен, а както ти е известно, той отдавна ме познава и сигурно ги е предупредил да се пазят от мене.

— Защо тогава ги заведе до езерото на бобрите?

— Можех ли да предполагам, че ще срещнем този проклет трапер?

— При нашия занаят трябва да бъдем винаги нащрек.

— Прав си. Наистина сбърках. Но сега нищо не може да се направи, защото ми се струва, че Черния елен е осведомил подробно генерала за мен.

— Хм! Сигурно е така, какво да правим тогава?

— Трябва да действваме колкото може по-бързо, за да нямам време да вземат мерки.

— Точно това искам и аз, нали знаеш?

— Да. Къде е капитанът? Върна ли се вече?

— Пристигна тази вечер. Всички наши хора са скрити в пещерата. Четиридесет души.

— Браво! Ах, защо не дойдохте всички, а само ти? Видя ли какъв удобен случай изпуснахме. Те спят като заклани, за десет минути щяхме да ги изловим.

— Прав си, но не може всичко да се предвиди. Освен това иначе беше уговорено с капитана.

— Вярно. Ами тогава защо си дошъл?

— За да ти известя, че сме готови и чакаме само сигнал от тебе, за да действваме.

— Кажки как да постъпя, посъветвай ме!

— Какво дяволите, искаш да те посъветвам? Знам ли аз какво става тук, та да ти кажа как да действуваш?

Водачът помисли, след това вдигна глава и внимателно се вгледа в небето.

— Слушай — каза той, — сега е най-малко два часът.

— Да.

— Ще се върнеш в пещерата.

— Веднага ли?

— Да.

— Добре. После?

— Ще кажеш на капитана, че ако иска, ще му предам момичето още тази нощ.

— Хм, това ми изглежда трудно.

— Ти си просто глупак.

— Може, обаче не виждам как ще свършиш тази работа.

— Чакай малко. Охраната на лагера е разпределена така: през деня войниците каралят на укрепленията. Но тъй като не са свикнали с живота в прерията и през нощта тяхната помощ би била повече вредна, отколкото полезна, другите водачи и аз сме натоварени с охраната на лагера, докато войниците спят.

— Умно са го измислили — засмя се Кенеди.

— Нали? — отвърна Бърборко. — Всички пристигате на коне. Когато наближите подножието на хълма, шестима посмели между вас ще дойдат с мене и с тяхна помощ се наемам да вържа войниците и самия генерал, докато спят.

— Добре, плана си го бива.

— Намираш ли?

— Разбира се.

— Много добре. Щом вържем нашите юнаци, аз ще свирна и капитанът ще дойде с останалата част от групата. Тогава вече той сам да се разправя с момичето, аз няма да се меся.

— Чудесно.

— По този начин ще избегнем проливане на кръв и излишни изстрели, щом можем да минем и без тях.

— Доста си предпазлив.

— Дявол да го вземе, слушай, драги, когато се върши такава доходна работа, трябва да се направи всичко, за да успее.

— Умно казано. Твоят план много ми харесва и искам незабавно да го осъществим. Но най-напред нека се разберем как да действваме, за да се избягнат недоразуменията, които са винаги неприятни.

— Добре.

— Ако, както се надявам, капитанът одобри твоя план и сметне, че ще се изпълни успешно, щом стигнем до подножието на хълма, аз ще се кача с петима мъжаги, които лично ще избира. От коя страна ще ме вкараш в лагера?

— Ами че оттам, откъдето сега влезе, мястото ти е познато.

— А ти къде ще бъдеш?

— На самия вход, готов да ви помагам.

— Добре. По всичко се разбрахме. Нещо друго имаш ли да ми казваш?

— Нищо.

— Тогава тръгвам.

— Да, колкото по-рано, толкова по-добре.

— И тук си прав. Заведи ме сега до мястото, откъдето трябва да изляза. Толкова е тъмно, че ако вървя сам, може да се заблудя и да се спъна в някой заспал войник, а това ще ни обърка сметките.

— Дай си ръката.

— Ето.

Двамата мъже станаха и се отправиха към мястото, откъдето трябваше да излезе пратеникът на капитана. Но в същия миг някаква сянка изникна пред тях и един глас каза твърдо:

— Вие сте предатели и ще умрете!

Въпреки цялото си хладнокръвие двамата мъже за миг се смразиха от страх.

Без да им даде време да се опомнят, лицето, което бе извикало, стреля с два пистолета срещу тях почти от упор.

Бандитите изреваха: единият падна, другият скочи като оцелот, прехвърли се през укрепленията и изчезна, преди да успеят да стрелят още веднъж по него.

Двата изстрела и викът на бандитите разбудиха лагера. Всички се спуснаха към укрепленията.

Генералът и капитан Агилар пристигнаха първи на мястото, където се бе разиграла описаната сцена.

Те завариха доня Лус с два пламтящи пистолета в ръце, а в краката ѝ се гърчеше мъж в предсмъртни конвулсии.

— Какво значи това, мила племенничко, какво, за бога, е станало? Ранена ли си? — уплашено запита генералът.

— Успокойте се, вуйчо, не съм ранена — отговори младото момиче, — аз само наказах един предател. Двама негодници заговорничеха в тъмнината срещу нас; единият избяга, но мисля, че този е тежко ранен.

Генералът бързо се наведе към бандита. При светлината на факела, който носеше в ръка, той позна Кенеди, водача, за когото Бърборко заявяваше, че е изгорял жив по време на пожара в прерията.

— О — каза той, — какво значи това?

— Това значи, вуйчо, че ако провидението не ми бе помогнало, група бандити, които се крият някъде наблизко още тази нощ щяха да ни нападнат изневиделица.

— Тогава да не губим време.

Подпомогнат от капитан Агилар, генералът побърза да вземе всички мерки, за да отблъснат евентуално нападение.

Бърборко бе избягал, но широка кървава следа показваше, че е тежко ранен. Ако беше светло, щяха да се опитат да го преследват и може би щяха да го заловят, но в тоя мрак, като при това не знаеше дали няма скрити наблизко врагове, генералът не позволи на войниците да излязат от лагера и да рискуват живота си. Предпочете да остави на негодника възможност за спасение.

Кенеди беше мъртъв.

След като първото вълнение и напрежението от непосредствената опасност преминаха, доня Лус почувствува, че е жена. Силите ѝ я напуснаха, очите ѝ се замъглиха, конвулсивни тръпки разтърсваха цялото ѝ тяло, краката ѝ се подкосиха и тя сигурно щеше да падне на земята, ако докторът не беше я задържал.

Той я отнесе почти в безсъзнание в платката и положи всички необходими грижи за здравето ѝ.

Доня Лус постепенно дойде на себе си, сърцето ѝ се успокои, мисълта ѝ се изясни.

Тя си припомни препоръката, която ѝ бе направил същия ден Черния елен, и разбра, че е дошъл часът да го помоли за помощ. Направи знак на доктора да се приближи.

— Драги докторе — тихо каза тя, — искате ли да ми направите една голяма услуга?

— Разчитайте на мен, сеньорита.

— Познавате ли трапера Черния елен?

— Да, неговата колиба е близо до езерото на борбите.

— Точно така. Добри ми докторе, щом се съмне, трябва да отидете при него и да му кажете, че идвате от мое име.

— Но защо, сеньорита?

— Моля ви се — дяволито каза тя.

— О, тогава можете да бъдете спокойна, ще отида — отговори лекарят.

— Благодаря ви.

— И какво трябва да му кажа?

— Ще му разправите всичко, което стана тук тази нощ.

— Разбира се.

— И после ще добавите, запомнете добре тези думи, трябва точно да му ги предадете.

— Слушам с двете си уши. Ще запечатам тези думи в мозъка си.

— „Черен елен, часът удари!“ Разбрахте, нали?

— Отлично, сеньорита.

— Заклевате ли се да направите това, което ви моля?

— Заклевам се — каза той сериозно. — При изгрев слънце ще отида при трапера, ще му разкажа всичко, което стана тук през нощта, и ще добавя: „Черни елен, часът удари!“ Това ли е всичко, което желаете от мен?

— Да, това е всичко, драги докторе.

— Е, добре, почивайте си без страх, сеньорита, заклевам се в честта си, че ще сторя това, което ми поръчахте.

— Благодаря ви — промълви младото момиче с мила усмивка и стисна ръката му.

След това, сломена от ужасните преживявания през нощта, тя се отпусна на леглото си и заспа здрав възстановителен сън.

Призори, въпреки че генералът напразно се постара да му попречи да замине, като му посочи всички опасности, достойният учен отхвърли всички доводи на приятеля си и без да му даде никакви обяснения, излезе от лагера и се спусна по хълма. Като стилна до гората, той пришпори коня си и се понесе в галоп към колибата на Черния елен.

XVIII

ОРЛОВА ГЛАВА

Орлова глава беше колкото предпазлив, толкова и решителен вожд. Той знаеше, че може да очаква всичко от американците, ако не успее да прикрие напълно следите си.

Затова след успешното изненадващо нападение срещу белите, които отскоро бяха разорали земите по брега на Великата канадска река, той не пренебрегна нито една предохранителна мярка, за да запази отряда си от ужасното отмъщение, което го заплашваше.

Човек едва ли може да си представи умението на индианците да заличават следите си.

Те минават по двадесет пъти през едно и също място, смесват следите си, докато станат неразгадаеми, без да пропуснат нито едно възвишение или падина, вървят в стъпките си един след друг, за да прикрият броя си, газят по цели дни в потоците, като понякога водата им стига до кръста, случва се дори последователно да заличават с ръка една по една дирите, които биха могли да насочат хитрите им и проникателни врагове.

Племето змия, към което се числяха воините, командувани от Орлова глава, наброяваше около петстотин души. То бе навлязло в прерията, за да лови бизони и да води непрекъснати сражения с поуните и сиуксите, с които постоянно враждува.

Целта на Орлова глава бе, щом привърши похода, да се присъедини към братята си, за да скрие на сигурно място плячката, заловена при превземането на селото. Освен това имаше намерение да вземе участие във великия по-ход, който племето му подготвяше срещу траперите — бели и метиси, — разпръснати из прерията, които индианците смятаха, и то напълно основателно, за свои безпощадни врагове.

Въпреки многобройните предпазни мерки отрядът вървеше бързо.

Вечерта на шестия ден след унищожаването на форта команчите се спряха на брега на една безименна рекичка, каквито често се срещат

по тия места, и се приготвиха за пренощуване.

Няма нищо по-просто от установяването на индиански лагер, когато червенокожите воини са на пътеката на войната, т.е. в боен поход.

Те спъват конете, за да не могат да се отдалечават: ако няма опасност от изненада, запалват огън сред лагера, а в противен случай всеки сам се грижи да се нахрани и подслони.

От напускането на разрушения форт разузнавачите не бяха открили никакви съмнителни следи и команчите напредваха без никакви опасения, че са наблюдавани или следени от враговете си.

Те бяха приближили лагера на своето племе, тъй че се намираха в пълна безопасност.

Орлова глава нареди да се запали огън и лично постави часови, за да бдят за сигурността на воините.

След като взе тези предохранителни мерки, военачалникът се облегна на едно абаносово дърво, извади лулата си и заповяда да му доведат стареца и мексиканката.

Когато двамата се изправиха пред него, Орлова глава поздрави сърдечно стареца и му предложи лулата си в знак на благоволение. Старецът пое лулата и се приготви да отговаря на въпросите, които без съмнение индианският вожд се канеше да му зададе.

И наистина, след кратко мълчание Орлова глава заговори.

— Добре ли се чувствува моят брат сред червенокожите? — запита той.

— Нямам право да се оплаквам, вожде — отговори старецът. — Откакто съм при вас, с мен се отнасят с голямо уважение.

— Моят брат е приятел — надутото отговори команчът. Старецът се поклони.

— Ние сме вече в нашите ловни земи — поде индианецът, — а моят брат, Беловласата глава, е уморен от дългия си живот. Той е много по-добър за огъня на Съвета, отколкото да преследва на кон елени или бизони. И тъй, какво желае моят брат?

— Вожде — отговори старецът, — вашите думи са самата истина. Беше време, когато като всяко дете на прерията, прекарвах по цели дни на лов, възседнал буен мустанг; силите ми сега изчезнаха, тялото ми загуби своята гъвкавост, а погледът ми — своята непогрешимост. Вече не съм годен за поход, колкото и кратък да е той.

— Добре — отговори невъзмутимо индианецът, изпусайки кълба дим през устата и ноздрите си, — нека моят брат каже на своя приятел какво желае, и то ще бъде изпълнено.

— Благодаря, вожде. Ще се възползувам от вашето благосклонно предложение. Ще бъда щастлив, ако се съгласите да ми дадете всичко необходимо, за да се прибера безпрепятствено в земите на белите, където ще мога спокойно да преживея малкото дни, които ми остават.

— Ха, как да не го направя? Няма нищо по-лесно от това. Щом се приберем при нашето племе, тъй като моят брат не желае да остане при червенокожите си приятели, желанията му ще бъдат изпълнени.

Настъпи кратко мълчание. Старецът помисли, че разговорът е привършен, и се приготви да се отдалечи. С властно движение Орлова глава му заповяда да остане.

Известно време го гледа изпитателно, изтърси лулата си, пъкна я в пояса и със странен израз каза тъжно:

— Моят брат е щастлив. Макар че е преживял много зими, той не върви сам по пътищата на живота.

— Какво иска да каже вождът? — запита старецът. — Не разбирам.

— Моят брат има семейство, нали? — продължи команчът.

— Уви! Моят брат се лъже. Аз съм сам на тоя свят.

— Какво говори моят брат? Не е ли до него съпругата му?

Тъжна усмивка се очерта по бледите устни на стареца.

— Не — каза той след кратко мълчание, — аз нямам съпруга.

— Каква му е тогава тази жена? — запита вождът, преструвайки се на изненадан, и посочи възрастната мексиканка, която стоеше тъжна и мълчалива до стареца.

— Тази жена е моята господарка.

— Уф! Моят брат да не би да е роб? — рече команчът със зла усмивка.

— Не — отвърна гордо старецът, — аз не съм роб на тази жена, а неин предан слуга.

— Уф! — възкликна отново индианецът и поклати глава, като дълбоко се замисли над отговора на стареца.

Но той не можа да проумее тънката разлика в — думите, отказа се да разреши тази неразбираема за него задача, тръсна глава,

иронично погледна стареца през полуотворените си клепачи и го запита:

— Добре тогава, жената ще замине ли с моя брат?

— Така смятам.

Възрастната жена, която дотогава бе седяла мълчалива, помисли, че е време да се намеси.

— Благодаря на вожда за всичко — каза тя. — И понеже той е толкова добър, че се поставя на наше разположение, ще ми позволи ли да се обърна към него с една молба?

— Нека моята майка говори, ушите ми са отворени.

— Аз имам син, който е велик бял ловец и сега навярно се намира в прерията. Ако моят брат се съгласи да ни държи още няколко дни при себе си, може би ще го срещнем; под негова закрила ние няма от какво да се боим.

При тези непредпазливи думи старецът направи уплашено движение.

— Сеньора — бързо каза той на матерния си език, — внимавайте-какво...

— Тишина! — прекъсна го индианецът строго. — Защо моят брат говори пред мене на непознат език? Или се бои, че ще разбере неговите думи?

— О, вожде — промълви старецът и махна отрицателно с ръка.

— Нека тогава моят брат да остави бледоликата ми майка, тя говори на един вожд.

Старецът млъкна, но сърцето му се сви от тежко предчувствие.

Орлова глава знаеше много добре с кого има работа и си играеше с двамата като котка с мишка. Без да издава чувствата си, той се обърна към жената, поклони ѝ се с вродената учтивост, свойствена на индианците, и каза тихо и приветливо:

— О, о! Синът на моята майка бил велик ловец? Толкова по-добре.

Сърцето на бедната жена се разтуптя от радост.

— Да — гордо каза тя, — той е един от най-смелите трапери в западните прерии.

— Уф! — възкликна още по-любезно вождът. — Твоят именит син трябва да има име, почитано от всички в прериите.

Беловласият старец приличаше на мъченик. Следен от строгия поглед на команча, той не знаеше как да предупреди своята господарка да не произнася името на сина си.

— Неговото име е много известно — каза жената.

— О! — намеси се старецът. — Всички майки са такива, за тях синовете им са винаги герои. Макар че е прекрасен момък, синът ѝ не е нещо повече от другите и името му сигурно не е стигнало до ушите на моя брат.

— Откъде знае моят брат? — запита индианецът с язвителна усмивка.

— Така си мисля, пък моят брат и да го е чул случайно, навярно то отдавна се е заличило от паметта му и не си струва да му се припомня. Ако моят брат позволи, ние ще си вървим, денят беше уморителен повече е време за почивка.

— След малко — каза кратко команчът и като се обърна към жената, я запита настойчиво: — Как е името на бледоликия воня?

Разбрала от намесата на своя верен слуга, чиято преданост и предпазливост добре познаваше, че е направила грешка, старата жена се чудеше как да я поправи.

— Не ме ли чува моята майка? — поде вождът.

— Защо трябва да ви казвам едно име, което, по всичко изглежда, ви е непознато и ни най-малко не може да ви интересува? Ако моят брат ми позволи, аз ще си отида.

— Не преди моята майка да ми е казала името на своя син, великия воин — каза команчът, като свъси вежди и с нескриван гняв тропна с крак.

Старецът разбра, че всичко това трябва час по-скоро да приключи; мигновено се реши и каза:

— Моят брат е велик вожд; въпреки че косата му е тъмна, мъдростта му е огромна. Аз съм негов приятел и съм сигурен, че той не ще иска да злоупотреби със случайността, която е поставила в ръцете му майката на неговия неприятел: синът на тази жена е Честно сърце.

— Уф! — изсумтя Орлова глава със зловеща усмивка. — Знаем. Защо бледоликите имат два езика и две сърца и винаги се опитват да измамат червенокожите?

— Ние не искахме да ви измамим, вожде!

— Докато бяхте при нас, ние се отнасяхме с вас като с хора от племето ни. Аз ви спасих живота.

— Това е вярно!

— Е добре — продължи Орлова глава със същата язвителна усмивка, — аз ще ви докажа, че индианците не забравят и знаят да отвръщат на злото с добро. Вижте тези рани; знаете ли кой ми ги нанесе? Честно сърце! Ние сме врагове. Неговата майка е в моя власт. Аз мога веднага да наредя да я вържат за стълба на изтезанията, това е мое право, нали?

Двамата бели наведоха глави.

— Законът на прерията е: око за око, зъб за зъб! Изслушай ме, стари дъбе: заради нашето старо приятелство аз ви давам срок. Утре при изгрев слънце ти ще тръгнеш да търсиш Честно сърце. Ако след четири дни той не дойде да се предаде сам в ръцете ми, неговата майка ще загине. Моите млади воини ще я изгорят жива на кървавия стълб, а моите братя ще си направят бойни свирки от нейните кости. Върви! Казах!

Старецът се опита да умилостави вожда, падна на колене, но отмъстителният индианец го ритна и се отдалечи.

— Ах, сеньора — промълви старецът отчаян, — вие сте загубена!

— Преди всичко, Еусебио — прошепна майката, задавена от сълзи, — не довеждай сина ми на никаква цена! Какво значение има, че аз ще умра? Уви! Не живях ли и без това много дълго?

Старият слуга я изгледа с възхищение.

— Винаги ще си останете същата! — каза той развълнувано.

— Нима животът на майката не принадлежи на детето ѝ? — беше отговорът на любещото сърце.

Сломени от мъка, двамата старци се прислониха до едно дърво и не мигнаха цялата нощ.

Орлова глава сякаш не забелязваше отчаянието им.

XVIII ЕУСЕБИО

Мерките, които Орлова глава бе взел, за да заличи следите на отряда, можела да заблудят само бели, неспособни да се движат без компас в безкрайните пусти прерии, с по-малко изострени сетива от сетивата на следотърсачите и траперите. Но за хора като Честно сърце и Веселяка тези мерки бяха съвсем недостатъчни.

Двамата смели следотърсачи нито за миг не загубиха следите на команчите. Свикнали с индианските похвати, те не можеха да бъдат измамени нито от внезапните завои, нито от криволиченията, нито от лъжливите спирания, т.е. нито от едно от безбройните препятствия, които команчите бяха оставили по пътя си.

Помагаше им още нещо, за което команчите не бяха се сетили и което насочваше двамата трапери толкова ясно, колкото ако команчите сами се бяха погрижили да обозначат пътя си.

По-горе споменахме, че при развалините на една коли ба траперите бяха намерили вързана ловна хрътка. След като бе освободено, кучето се позавъртя около Веселяка, после с вирнат нос хукна да настигне господаря си — стария Еусебио. И наистина го настигна.

Следите на кучето, които индианците не се бяха погрижили да заличат по простата причина, че не ги бяха забелязали, се виждаха навсякъде, а за опитни трапери като Честно сърце и Веселяка те бяха предостатъчно указание за вярната посока.

С пушки напъряко на седлата, придружавани от своите хрътки, ловците спокойно вървяха след команчите, които и не подозираха, че имат такъв ариергард.

Вечер Честно сърце се спираше точно на мястото, където Орлова глава беше установил предния ден своя лагер. Планът на двамата трапери бе да вървят винаги на няколко мили от индианците. Те биха могли много лесно да ги задминат, ако искаха да сторят това, но по свои съображения, Честно сърце желаше известно време още да ги следва отдалеч.

След като прекараха нощта на една горска полянка до бистро поточе, чийто ромон ги бе приспал, двамата ловци бяха оседлали конете и се готвеха да потеглят на път. Хапнаха на крак по къс еленово месо. Честно сърце, който от сутринта не бе продумал, се обърна към своя другар:

— Да седнем за миг — каза той, — няма защо да бързаме, Орлова глава вече е стигнал при племето си.

— Да — отвърна Веселяка и седна на тревата, — имаме време да си поговорим.

— Как не можах да разбера, че тия проклети команчи са пратили само боен отряд. Ние двамата не можем и да мислим да завземем лагера, там има петстотин воители.

— Така е — отвърна философски Веселяка, — наистина са много. Все пак, приятелю, ако искаш, можем и да опитаме. Не се знае какво ще излезе.

— Благодаря ти — топло отвърна Честно сърце, — но, според мене, няма смисъл.

— Както искаш.

— Само хитрост може да им помогне.

— Да измислим тогава нещо, аз съм на твое разположение.

— Доколкото знам, имаме тук наблизко заложени капани, нали?

— Наистина, дявол да го вземе — рече канадецът, — най-много на половин миля оттук, до голямото езеро на бобрите.

— От няколко дни не знам къде ми е главата. Разбираш ли, Веселяк, пленяването на майка ми ме влудява. Трябва да я освободя на всяка цена.

— Така мисля и аз, Честно сърце, и съм готов да ти помогна, доколкото мога.

— Утре рано ще отидеш при Черния елен и ще го помолиш от мое име да събере колкото може бели ловци и трапери.

— Отлично!

— През това време аз ще отида в лагера на команчите, за да преговарям за откупа на майка си; ако не искат да я освободят, ще прибегнем до оръжие и тогава ще видим дали двадесет най-добри стрелци не ще се справят с петстотин прерийни разбойници.

— А ако те вземат в плен?

— В такъв случай ще ти изпратя кучето си, то ще те намери в пещерата до реката. Като го видиш само, ще разбереш какво е станало и ще действуваш, както намериш за добре.

Канадецът поклати глава.

— Не — каза той, — това няма да направя.

— Как няма да го направиш? — изненада се траперът.

— Разбира се, че не, Честно сърце. Ти си толкова храбър и съобразителен, знам, че съм почти нищо пред тебе. Но имам едно качество и никой не може да ми го отнеме. Това е моята привързаност към тебе.

— Знам, приятелю, знам, че ме обичаш като брат.

— И искаш да те оставя, и както казват в моята страна, отвъд Великата река, да те хвърля с леко сърце в устата на вълка! Не, повтарям, няма да го направя. То ще бъде черна неблагодарност от моя страна. Ами ако те постигне нещастие! Никога няма да мога да си простя.

— Говори по-ясно, Веселяк — каза Честно сърце нетърпеливо. — Кълна се в честта си, не мога да те разбера.

— О, много е ясно — отговори канадецът. — Макар че не съм кой знае колко умен и не умея да говоря хубаво, поне имам здрав разум и не се мамя, когато става въпрос за хора, които обичам. На този свят нямам по-близък от тебе, след като моят клет баш,? почина.

— Говори, приятелю — каза Честно сърце, — и прощавай, че избухнах, не можах да се сдържа.

Веселяка поразмисли няколко мига и след това каза:

— Ти знаеш, че нашите най-ярошни врагове в прерията са команчите. Необяснимо как, само с тях сме се били, но те не могат да се похвалят с ни най-малък успех. Оттам е тази безмилостна омраза между тях и нас, която в последно време се засили още повече след битката с Орлова глава, на когото ти умело, или по-скоро неумело строши само ръката, вместо да му строшиш веднъж завинаги главата. Бъди сигурен, че вождът на команчите никога няма да ти прости тази подигравка с него; и аз бих сторил същото на негово място и затова не мога да му се сърдя!

— По-ясно, по-ясно! — прекъсна го Честно сърце.

— Добре, по-ясно — продължи Веселяка, без да се засегне от забележката на своя приятел. — Орлова глава се мъчи на всяка цена да

докопа скалпа ти. Много добре знаеш, че ако бъдеш толкова непредпазлив, че да му се предадеш, той ще се възползува от случая да уреди веднъж завинаги сметките си с тебе.

— Но майка ми е в негови ръце — отвърна Честно сърце.

— Да — каза Веселяка, — но той не знае, че тя ти е майка. Известно ти е, приятелю, че индианците, освен в изключителни случаи, се отнасят много добре със заловените в плен жени и се държат почтително с тях.

— Това е вярно — съгласи се траперът.

— И така, понеже никой няма да отиде да каже на Орлова глава, че неговата пленница е твоя майка, като изключим тревогата ѝ за тебе, сред червенокожите тя ще бъде в безопасност, както ако беше на централния площад в Квебек. В такъв случай не е нужно да предприемаме никакви безразсъдни действия, а да съберем двадесетина смели и добри другари и да следим индианците. При пръв удобен случай ще ги нападнем, ще избием колкото можем и ще освободим майка ти. Аз смятам, че това е най-разумното, което можем да направим. Ти какво мислиш?

— Аз мисля, приятелю — отговори Честно сърце и топло стисна ръката му, — че ти си най-добрият приятел на света и че няма по-добър съвет от твоя, затова трябва да го последвам.

— Браво — извика Веселяка, — ето това е добре казано.

— А сега?... — каза Честно сърце и стана.

— Сега какво? — запита Веселяка.

— Ще се качим на конете, тайно ще заобиколим индианския лагер, като се стараем да не ни открият, и ще отидем в хижата на нашия добър приятел Черния елен, който е много опитен и може да ни даде добър съвет. Във всеки случай той ще ни бъде много полезен при бъдещите ни действия.

— Както кажеш — радостно се провикна Веселяка и се метна на седлото.

Траперите напуснаха горската поляна и направиха голям завой, за да избягнат индианския лагер, който беше на не повече от две мили, ако се съдеше по дима на вигвамите. След това се отправиха към мястото, където бе най-вероятно да намерят Черния елен, зает с капаните си за бобри.

Двамата вървяха близо час, разговаряха и се смееха. Доводите на Веселяка бяха убедили Честно сърце, който познаваше основно индианските нрави, че никаква опасност не грози майка му.

Изведнъж хрътките се сепнаха и започнаха да се суетят и тревожно се спуснаха напред с глухо и радостно джафкане.

— Какво им е на нашите кучета? — запита Честно сърце. — Те сякаш подушиха приятел.

— Дявол да го вземе, сигурно са открили Черния елен, навярно ей сега ще се появят заедно с него.

— Може — каза замислено траперът и двамата продължиха напред.

След няколко мига се зададе ездач, заобиколен от кучетата, които скачаха по него и лаеха.

— Не е Черния елен — извика Веселяка.

— Вярно — додаде Честно сърце. — Та това е Еусебио!

Какво е станало? Той е сам. Дали не се е случило нещо лошо с майка ми?

— Давай напред! — Веселяка безжалостно пришпори коня си и полетя с невероятна бързина.

Траперът го последва със свито от смъртен страх сърце. Тримата ездачи скоро се събраха.

— Нещастие! Нещастие! — извика старецът с болка.

— Какво има, Еусебио? Говори по-бърже — изстена Честно сърце.

— Майка ви, дон Рафаел, майка ви!...

— Но говори най-после!... Говори! — изкрещя младият мъж.

— О, господи! — промълви старецът, като кършеше ръце. — Вече е късно.

— В името на небето, говори! Не мога да издържа.

Еусебио го погледна отчаяно.

— Дон Рафаел — каза той, — смелост! Бъдете мъж!

— Боже мой, боже мой! Какво злоещо известие ми носиш?

— Майка ви е пленница на Орлова глава.

— Знам.

— Ако още тази сутрин не се предадете в ръцете на вожда на команчите...

— Е, какво?

— Тя ще бъде изгорена жива!...

— Ах! — сърцераздирателно възкликна Честно сърце. Веселяка го задържа, за да не падне от седлото.

— Днес ли, казваш, старче, ще бъде изгорена? — запита Веселяка.

— Да.

— Тогава имаме още време.

— Уви! Срокът беше до изгрев слънце, а сега погледнете — каза той и посочи към небето.

— Не — извика Честно сърце с израз, който не можеше да се предаде с думи, — аз ще спася майка си!

И лягайки върху гривата на коня, той полетя с шеметна бързина.

Другите го последваха.

Честно сърце се обърна към Веселяка:

— Ти къде отиваш? — запита пресипнал.

— Да ти помогна да спасиш майка си или да умра с тебе!

— Тръгвай! — отсече Честно сърце и заби шпорите си в окървавените хълбоци на коня.

Имаше нещо страшно и ужасяващо в лудия бяг на тримата мъже: те препускаха един до друг, бледи, със стиснати устни и святкащи погледи, прескачаха потоци и долове, превъзмогвайки всички препятствия, шибяха непрестанно конете, които гълтаха километрите и пъшкаха глухо и мъчително от болка, потънали в кръв и пот. От време на време Честно сърце издаваше особен звук, подобен на цвиленето на мексиканските жребци, и конете удвояваха усилията си.

XIX

СЪВЕТЪТ НА ВЕЛИКИТЕ ВОЖДОВЕ

Въпреки бурния разговор, който води с Еусебио, Орлова глава продължи да се отнася към пленниците си с най-голямо внимание и с деликатност, които са вродени в червената раса и които най-малко могат да се очакват от страна на хора, окачествени, според нас без всякаква видима причина, като диваци.

Факт, който трябва особено да се изтъкне, е начинът, по който индианците се отнасят с пленниците си. Те съвсем не ги изтезават безпричинно, както често се твърди. Напротив, държат се с тях дружелюбно и по своему съчувствуват на нещастиято им.

При обстоятелствата, за които говорим, кръвожадното решение на Орлова глава по отношение на майката на Честно сърце беше едно изключение, чиито корени се криеха, естествено, в омразата на индианеца към белия трапер.

Раздялата между двамата пленници бе много мъчителна и покъртителна. Старият прислужник потегли да търси трапера отчаян, а нещастната майка последва команчите с разбито сърце.

На другия ден Орлова глава пристигна на определеното от великите вождове място, където цялото племе се бе събрало.

Няма нищо по-живописно и по-интересно от индиански лагер. Когато червенокожите са на поход, било военен, било ловен, те просто опъват палатки от бизонови кожи на два кръстосани пръта, забити в земята, там където спрат. Тези палатки, долният край на които се закрепя с буци пръст, имат на върха си отвор, през които излита димът, иначе в тях не би могло да се живее.

Сега лагерът бе извънредно възбуден. Жените сновяха насам-натам и пренасяха дърва и месо или пък караха шейни с кучешки впряг, на които бе натоварено цялото им имущество. Наклякали със сериозни лица около огньовете, запалели на открито поради мекото време, воините пушеха лули и разговаряха.

Все пак беше лесно да се разбере, че се подготвя нещо необикновено, защото въпреки ранния час — слънцето едва се бе

показало на хоризонта — главните вождове бяха събрани в палатката на Съвета, където ако се съди по сериозния им и задълбочен израз, обсъждаха някакъв важен въпрос.

Този ден бе последният от срока, който Орлова глава бе дал на Еусебио да доведе Честно сърце.

Верен на своята омраза, Орлова глава бързаше да си отмъсти и затова свика великите вождове на племето, за да му разрешат да изпълни пъкления си план.

Тук трябва отново да подчертаем, че индианците не проявяват жестокост заради самата жестокост. Необходимостта е техният първичен закон. Никога те не изтезават пленник, особено пък жена, ако интересът на племето не го изисква.

Щом вождовете се събраха около огъня на Съвета, в кръга влезе индианец със запалена лула в ръце, поклони се, като се обърна последователно с лице към четирите посоки на света, шепнейки тихо заклинания, после подаде лулата на старейшината.

След като всички вождове смукнаха един след друг от лулата, той изсипа пепелта в огъня и каза:

— Вождове на великото племе команчи, нека Натош, т.е. бог — ви даде мъдрост, за да бъдат всички ваши решения в съгласие със справедливостта.

Поклони се почтително и се оттегли.

Настъпи кратко мълчание, всеки дълбоко се замисли върху тези думи.

Накрая старейшината на вождовете стана.

Той бе дълбоко уважаван старец, чието тяло бе покрито с безброй заздравели рани; славеше се с голямата си мъдрост.

Наричаше се Есхис, което значи Слънце.

— Моят син Орлова глава — започна той — ще направи едно важно съобщение пред Съвета на вождовете. Нека говори. Ушите ни са отворени. Орлова глава е колкото храбър, толкова и мъдър вожд. Думите му ще бъдат изслушани от нас с уважение.

— Благодаря — отговори Орлова глава. — Моят баща е изпълнен с мъдрост. Натош няма нищо скрито от него.

Вождовете се поклониха. Воинът продължи:

— Бледоликите, нашите вечни гонители, ни преследват и тормозят непрестанно. Те ни принуждават да изоставяме една след

друга нашите най-богати ловни земи и да се крием вдън горите като плахи елени. Мнозина от тях се осмеляват да нахлуват даже в прериите, които ни служат за убежище, и да ловят собствените ни бобри, елени и бизони. Тези хора без всякаква вяра, изметът на своите народи, ни ограбват и убиват, когато имат възможност да вършат това безнаказано. Справедливо ли е безропотно да търпим техните грабежи? Ще се оставим ли да ни изколят като плашливи зайци, без Да си отмъстим? Законът на прериите не гласи ли око за око, зъб за зъб? Нека моят отец отговори, нека моите братя кажат дали това е право!

— Отмъщението е разрешено — каза старейшината Слънце, — то е неотменимо право на слабия и подтиснатия, но трябва да бъде в съответствие с нанесеното оскърбление.

— Правилно! Моят баща говори като мъдрец. Какво мислят за това моите братя?

— Слънцето не може да говори неистини. Всичко, което той казва, е добро — отговориха вождовете.

— Оплаква ли се от някого моят брат? — запита старейшината.

— Да — отвърна Орлова глава. — Аз бях оскърбен от един бял трапер. На няколко пъти той нападна моя лагер, уби из засада няколко от моите млади воители, аз самият бях ранен от него. Този трапер е най-върлият враг на команчите, той ги преследва и гони като диви зверове, за да се наслаждава на мъките им и да слуша стенанията им.

При тия думи, произнесени необикновено изразително, тръпка на гняв премина сред насъбраните вождове. Разбирайки, че е спечелил на своя страна слушателите си, без да даде израз на радостта си, хитрият индианец продължи:

— Ако ставаше въпрос само за мене, аз бих могъл да простя тези обиди, колкото и да са тежки. Но тук става въпрос за един наш общ враг, за човек, който се е заклел да погуби цялото ни племе. Ето защо аз не ще се поколебая да го сразя посредством най-близкото му същество, колкото и тягостно да е това за мен. Неговата майка е в ръцете ми. Но аз не се реших да я принеса в жертва. Не се поддадох на омразата си. Исках да бъда справедлив. За мен бе много лесно да убия тази жена, но предпочетох да изчакам вашето решение, достопочтени вождове на нашето племе. Сторих и нещо повече, защото се отвращавам без нужда да проливам кръв т да наказвам невинния заради виновния. Дадох на тази жена четири дни срок, за да може

нейният син да я спаси, като сам се яви и изтърпи изтезанието на нейно място. Един бледолик, също мой пленник, отиде да го издири. Но синът ѝ има заешко сърце. Той има смелост да убива само обезоръжени врагове. Той не дойде и няма да дойде... Тази сутрин по изгрев слънце изтече даденият му от мене срок. Къде е този мъж? Той не се яви! Какво ще кажат моите братя? Право ли действувам, или трябва да бъда укорен? Ще бъде ли тази жена привързана към стълба на изтезанията, така че бледоликите грабители, изплашени от нейната участ, да признаят, че команчите са опасни воители, които не оставят ненаказана никоя кръвна обида? Аз свърших! Правилно ли говорих, могъщи мъже?

След тази дълга реч Орлова глава седна на мястото си, скръсти ръце на гърдите си и с наведена глава зачака решението на вождовете.

Дълго мълчание последва думите му.

Най-после Есхис се изправи.

— Моят брат говори добре — каза той. — Думите му са думи на мъж, който не се поддава на страстите. Всичко, което каза, е вярно: белите, нашите кръвожадни врагове, са решили да ни погубят. Колкото да ни е мъчително, изправянето на тази жена на стълба на изтезанията с необходимо.

— Да, необходимо е — повториха вождовете и сведоха глава.

— Тогава — заключи Есхис — направете нужното. Нека това мъчение да бъде изкупление, а не отмъщение. Всички трябва да знаят, че команчите не измъчват жени за удоволствие, но че те знаят да наказват виновниците. Аз свърших!

Вождовете станаха, почтително се поклониха на старейшината и се разотидоха.

Орлова глава бе наложил своето. Той щеше да си отмъсти, без да поема върху себе си отговорността за действие, чиято гадост той напълно разбираше. Бе успял с хитрост да спечели вождовете на племето под благовидния предлог, че държи на правото, което всъщност никак не го интересуваше.

Тогава започнаха приготовленията за изтезанието.

Жените издялаха тънки ясенови клечки за забиване под ноктите на жертвата, други направиха фитили от сърцевина на бърз и ги напоиха със сяр, а най-младите отидоха в гората да насекат зелени клони;

запалени на кладата, те щяха да горят бавно, така че да (се получи гъст дим, който щеше да задуши осъдената.

През това време мъжете обелиха кората на едно право дърво, което щеше да послужи за стълб на изтезанията, намазаха го с еленова мас, смесена с червена боя, и около него натрупаха дърва за кладата. Жрецът на племето обиколи няколко пъти стълба, произнасяйки тайнствени заклинания.

След като всичко бе готово, доведоха осъдената до стълба и я накараха да седне, без да я връзват на кладата.

Тогава танцът на скалпа започна.

Нещастната жена гледаше безучастно това, което ставаше около нея. Нищо вече не можеше та я разтревожи — тя бе решила да пожертвува живота си.

Горящите ѝ от треска и подути от сълзи очи шареха безцелно по заобикалящата я тълпа, която надаваше зверски викове. Съзнанието ѝ обаче бе все така ясно и проницателно, както в най-щастливите ѝ дни.

Бедното ѝ сърце бе изпълнено с друга, много по-голяма мъка, в сравнение с която предстоящите изтезания не представляваха нищо. Горката майка трепереше от ужас да не би синът ѝ, предупреден за страшната участ, която я очакваше, да ѝ се притече на помощ, като се предаде в ръцете на жестоките си врагове.

Слухът ѝ бе изострен до краен предел и всеки миг ѝ се струваше, че чува бързите стъпки на своя син, който идва да я спаси. Тя се молеше от дън душата си да умре тя вместо него.

Танцът на скалпа продължаваше около нея със същата ярост.

Голям брой стройни и красиви воини, великолепно украсени, но с начернени лица, обикаляха двама по двама около стълба на изтезанията; начело вървяха седмина с тъпани и хлопки, с татуирани на черни и червени резки лица, а главите им бяха накичени с пера от кукумявка, стигащи до раменете им.

Воините държаха в ръце пушки и боздугани, украсени с пера и червени лентички, и танцуваха, като блъскаха земята с прикладите на пушките си. Те образуваха голям полукръг около стълба на изтезанията, а срещу тях затваряха кръга жените, които също танцуваха.

Орлова глава водеше воините и носеше дълъг прът, на върха на който се люлееше натъпкана със слама сврака, разперила злоещо

криле, непосредствено под нея висеше човешки скалп, а по-надолу още един скалп, кожа от рис и птичи пера.

След като индианците танцуваха така известно време, свирачите се наредиха до осъдената и започнаха да крещят, да бият с все сила тъпаните и да тръскат хлопките; вдигаше се оглушителен шум.

Тази игра продължи дълго време, съпроводжана от ужасни викове. Всичко това можеше да подлуди нещастната жена, предвещавайки ѝ страшните изтезания, които я очакваха.

Най-после Орлова глава докосна леко осъдената с жезъла си. При този знак шумът незабавно секна, редовете се разтуриха и всеки хвана оръжието си.

Изтезанието започваше!

XX ИЗТЕЗАНИЕТО

Щом танцът на скалпа свърши, най-изтъкнатите воители се наредиха пред стълба на изтезанията с оръжие в ръка, а жените, особено по-старите, се нахвърлиха срещу осъдената нещастница и започнаха да я хулят, да я блъскат, да дърпат косите ѝ, да я бият. Тя не се съпротивляваше, не се бранеше. Единственото нещо, за което вътрешно се молеше, бе изтезанието да започне час по-скоро.

Тя бе следила с трескаво нетърпение танца на скалпа, защото се боеше, че любимият ѝ син може да се появи и да застане между нея и палачите ѝ. Сърдеше се на индианците, че губят ценно време в ненужни церемонии. Ако имаше сили, би ги упрекнала, задето толкова се бавят и суетят преди да изпълнят присъдата.

Всъщност команчите, макар да приемаха тази присъда като справедлива, се отвращаваха от мисълта, че ще подложат на мъчения една вече възрастна, беззащитна жена, която никога не бе им сторила никакво зло.

Дори Орлова глава, въпреки своята омраза, изпитваше смътно угризение за престъплението, което възнамеряваше да извърши. Затова, вместо да ускори последните приготовления, той действуваше бавно и с отвращение, което не успяваше да превъзмогне.

Тези храбри мъже, привикнали на най-големи опасности, смятаха за безчестно да изтезават едно слабо същество, жена, чиято единствена защита са сълзите. Ако насреща им беше мъж, цялото племе щеше единодушно да се произнесе за привързването му към стълба на изтезанията.

Като пленници, индианците гледат с насмешка на мъченията, ругаят палачите си и в предсмъртните си песни упрекват победителите си, че са подли и че не умеят да изтезават жертвите си, изброяват своите подвизи, изреждат имената на враговете, чиито скалпове са смъкнали. Със своето язвително и пренебрежително държане към победителите си те предизвикват гнева им, засилват омразата им и по този начин до известна степен оправдават жестокостта им.

Но какво удовлетворение може да достави екзекуцията на една слаба, примирена със съдбата си, като агнец пред заколение, полумъртва жена? Никаква слава не очакваше мъчителите ѝ. Напротив, всички щяха да ги осъдят!

Команчите разбираха това. Ето защо се колебаеха. Все пак присъдата трябваше да се изпълни.

Орлова глава се приближи до пленницата, отстрани досадните жени и я запита с глух глас:

— Жено, аз изпълних обещанието си. Твоят син не дойде и ти трябва да умреш!

— Благодаря — каза тя отмаляла, като се подпря, за да не падне.

Индианският вожд я гледаше, без да разбира.

— Не се ли страхуваш от смъртта? — запита я той.

— Не — отвърна тя и го погледна кротко, — смъртта за мене ще бъде добре дошла. Животът ми бе непрестанна мъка. Смъртта за мене ще бъде истинско освобождение.

— А синът ти?

— Синът ми ще бъде спасен, ако аз умра. Ти се закле в костите на прадедите си.

— Да, заклех се.

— Тогава свършвайте по-скоро с мене.

— Нима жените от твоето племе са като нашите индианки, които приемат изтезанията, без да трепнат? — запита той удивено.

— Да — отвърна тя развълнувано, — всички майки гледат с презрение на изтезанията, когато се касае за спасението на децата им.

— Слушай — каза Орлова глава, неволно трогнат. — Аз също имам майка и я обичам. Ако искаш, мога да забавя изтезанието ти до залез слънце.

— Защо? — запита тя с покъртителна чистосърдечност. — Ако моите мъки наистина те трогват, ти можеш да ми окажеш само една милост.

— Говори! — каза той живо.

— Нареди да ме умъртвят веднага!

— Но ако синът ти пристигне?

— Какво значение има това за тебе? Трябва ти една жертва. Добре, тази жертва е пред тебе, можеш да я измъчваш колкото желаеш. Защо се колебаеш, нареди да ме умъртвят веднага!

— Желанието ти ще бъде изпълнено — скръбно отговори команчът. — Пригответи се!

Тя склони глава на гърдите си и зачака.

По знак на Орлова глава двама воители хванаха пленницата и я привързаха през кръста за стълба на изтезанията.

След това започна мятането на ножове. Ето в какво се състои то:

Всеки воин улавя за върха ножа за скалпиране с палеца и показалеца на дясната ръка и го мята срещу жертвано тѣй, че да ѝ причини само леко одраскване.

Индианците се стремят изтезанието на жертвата да продължи колкото може по-дълго и нанасят последния удар на врага едва след като, така да се каже, са изтрѣгнали живота му бавно и постепенно.

Воините започнаха да мятат ножовете толкова умело, че едва одраскваха нещастницата.

Кръвта ѝ започна бавно да тече. Жената бе затворила очи и погълната в мислите си, горещо се молеше час по-скоро да ѝ нанесат смъртоносния удар.

Индианците все повече се разгорещяваха. Любопитството, желанието да покажат ловкостта си заместиха състраданието, което изпитваха в началото. Одобряваха с грѣмки викове всеки по-сполучлив удар.

С една дума, както това се случва и при цивилизованите народи, и при диваците, кръвта ги опияни, честолюбието им се разпали, всеки се стремеше да надмине останалите и всички други съображения отпаднаха.

След като всички метнаха ножовете си, няколко от най-добрите стрелци взеха пушките си.

Сега беше нужно сигурно око, тѣй като един погрешен изстрел можеше да прекрати изтезанието и да лиши присъстващите от привлекателното зрелище, на което бяха дошли да се наслаждават.

При всеки изстрел превитото тяло на нещастницата потрепваше, единствен признак, че е още жива.

— Да свършваме вече — каза Орлова глава, който въпреки желанието си чувствуваше, че бронзовото му сърце омеква пред толкова храброст и себеотрицание. — Команчите не са ягуари. Тази жена страда достатъчно, нека умре и всичко да бъде свършено.

Чуха се няколко гласа на недоволство сред жените и децата, които бяха най-ожесточените привърженици на изтезанието.

Но воините се съгласиха с вожда си. В това изтезание, което не бе придружено от ругатни на жертвата, както обикновено, нямаше нищо привлекателно за тях. Освен това те вътрешно се срамуваха от себе си, задето измъчват жена.

Тогава решиха да не прилагат към жертвата си другите мъчения, като забиване на тресчици под ноктите, запалване на напоени със сярфитили между пръстите, налагане на маска от мед върху лицето за привличане на разни насекоми и много други още, които е трудно да се изброят.

Пригответяха клада, върху която жената трябваше да бъде изгорена.

Преди да пристъпят към последното действие на тази ужасна трагедия, отвързаха бедната жена. Оставиха я да си поеме дъх и да се посъземе след неописуемите вълнения, които бе изживяла. Тя падна изтощена, почти в безсъзнание.

Орлова глава се приближи до нея.

— Моята майка е храбра — каза той. — Много воини не биха изтърпели така безстрашно изтезанията.

Бледа усмивка се появи на посинелите ѝ устни.

— Аз имам син — отвърна тя с благ поглед. — Заради него страдам.

— Всеки воин ще е щастлив да има такава майка.

— Защо отлагате смъртта ми? Това е жестоко. Воините не бива да изтезават жени.

— Моята майка има право. Мъките ѝ са свършени.

— Нима ще умра най-сетне? — запита тя с въздишка на облекчение.

— Да, сега пригответь кладата.

При тези думи бедната жена неволно потръпна от ужас.

— Да ме изгорите! — извика тя ужасена. — Защо ще ме изгорите?

— Такъв е обичаят.

Тя оброни глава в дланите си, но веднага се изправи, впери вдъхновен поглед към небето и примирено промълви:

— Боже, нека бъде волята ти!

— Съвзе ли се вече достатъчно моята майка, за да бъде привързана към стълба? — съчувствено запита Орлова глава.

— Да — отвърна тя и стана решително.

Той не можа да скрие възхищението си, тъй като индианците смятат храбростта за най-голямата добродетел.

— Следвай ме тогава!

Пленницата тръгна с твърда стъпка, цялата ѝ сила се бе възвърнала — та нали щеше най-сетне да умре!

Вождът я отведе до кървавия стълб, за който бе при вързана за втори път. Натрупаха зелени вейки и след, като Орлова глава даде знак, ги запалиха.

Огънят мъчно се разгаряше, защото суровите клони изпущаха гъст дим. Появиха се и пламъчета, които постепенно се засилиха.

Нещастната жена не можа да сдържи вик на ужас.

В същия миг един ездач в бесен галоп се появи сред лагера, скочи от коня и преди някой да му се възпротиви, разхвърля кладата и преряза въжетата, които стягаха жертвата.

— О, защо дойде? — промълви бедната жена и падна в обятията на сина си.

— Майко, прости ми! — извика Честно сърце отчаяно. — Господи, колко ли си страдала?

— Върви си! Върви си, Рафаел! — повтаряше тя, обсипвайки го с милувки. — Остави ме да умра вместо тебе. Нима не знаещ, че всяка майка трябва да пожертвува живота си за своето дете?

— О, не говори така, майко, ще полудея — каза младият мъж, като отчаяно я притискаше към сърцето си.

Но смущението, предизвикано от неочакваното пристигане на Честно сърце, премина и индианските воини отново си възвърнаха безстрастието, което проявяват при всички обстоятелства.

Орлова глава се приближи до трапера.

— Моят брат е добре дошъл — каза той. — Вече не го очаквах.

— Ето ме, не ми беше възможно да дойда по-рано. Майка ми е свободна, нали?

— Да, свободна е.

— Може ли да замине, където поиска?

— Където поиска.

— Не — извика пленницата и застана решително пред индианския вожд. — Много е късно вече. Аз трябва да умра. Синът ми няма право да заема мястото ми.

— Майко, какво говориш?...

— Само това, което е право — пламенно каза тя. — Часът, до който ти трябваше да дойдеш, мина. Ти нямаш право да бъдеш тука и да осуетиш изпълнението на присъдата ми. Върви си, върви си, Рафаел, моля ти се. Остави ме да умра, за да те спася — добави тя, обляна в сълзи, и се хвърли в прегръдките на сина си.

— Майко — отговори младият мъж, обсипвайки я с милувки, — твоята любов към мене замъглява разума ти. Аз няма да допусна да се (извърши подобно престъпление. Само аз трябва да остана тук.

— Боже мой, боже мой повтаряше клетата жена, ридайки, — той не може да разбере... Аз ще бъда толкова щастлива да умра, за да го спася!

И покрусена от толкова силни вълнения, горката майка се отпусна примряла в ръцете на сина си.

Честно сърце целуна нежно майка си по челото, предаде я на Еусебио, който бе току-що пристигнал, и каза с болка:

— Вървете си! Клетата ми майка! Нека бъде щастлива, ако може да бъде щастлива без детето си!

Старият прислужник въздъхна, стисна горещо ръката на Честно сърце, постави господарката си напъряко на седлото, обърна коня и бавно напусна лагера, без никой да го спре.

Честно сърце проследи с поглед майка си и когато конският тропот заглъхна в далечината, въздъхна глухо и прошепна, като прекара ръка по челото си:

— Всичко е свършено! Дано преживее остатъка от дните си в мир!

След това се обърна към индианските вождове, които го наблюдаваха със смесено чувство на възхищение и уважение, и извика с твърд, решителен глас и със святкащ поглед:

— Воини от племето на команчите, вие всички сте подлеци! Доблестните мъже никога не изтезават жени!

Орлова глава се усмихна:

— Ще видим — каза той насмешливо — дали бледоликният трапер е толкова храбър, колкото иска да се представи.

- Поне ще загина като мъж — гордо отговори Честно сърце.
- Майката на трапера е свободна.
- Да. Е, какво искаш от мене?
- Пленник не може да носи оръжие.
- Вярно — отговори младият мъж с презрителна усмивка. —

Ще ви го дам.

— Още не, скъпи приятелю — внезапно се разнесе подигравателен глас.

Беше Веселяка.

Траперът носеше напъряко на седлото си едно четири-петгодишно дете, а една млада, доста привлекателна индианка бе здраво вързана за опашката на коня му.

— Синът ми! Жена ми! — ужасено извика Орлова глава.

— Да — изсмя се канадецът, — твоята жена и твоят син, които плених. Ха, ха, добре те изиграх, нали?

По знак на своя приятел Честно сърце с един скок грабна индианката. Зъбите й тракаха от страх, тя хвърляше обезумели погледи наоколо си.

— Сега — каза Веселяка със зловеща усмивка — можем да поговорим. Мисля, че сме наравно, какво ще кажете, а?

И той опря пистолета си до челото на нещастното дете, което усети студеното оръжие и нададе страхотни писъци.

— О — извика Орлова глава отчаяно, — синът ми! Върнете ми сина!

— А жена ти, нима я забрави? — отвърна Веселяка присмехулно и сви рамене.

— Какви са условията ти? — запита Честно сърце.

ВТОРА ЧАСТ
УАКТЕНО — ТОЗИ, КОЙТО УБИВА

I

ЧЕСТНО СЪРЦЕ

Положението се бе напълно променило.

Траперите, които до преди няколко мига бяха в ръцете на индианците, не само бяха свободни, но можеха и да поставят тежки условия.

Много пушки бяха обърнати към канадеца, много стрели бяха насочени срещу него. Но по даден от Орлова глава знак пушките бяха свалени, а стрелите — прибрани в колчаните.

Гняв и срам бушуваха в сърцата на команчите, задето бяха изиграни от двама души, и то в самия им лагер. Те разбираха, че не са в състояние да се борят със своите дръзки противници. Наистина, какво можеха да сторят срещу тези смели трапери, които не скъпяха живота си?

Да ги убият?

Но преди да паднат, ловците щяха да погубят безмилостно пленниците си, които индианците искаха да спасят.

Сред червенокожите е развито най-силно семейното чувство. За своите деца или заради жена си най-храбрият индиански воин не ще се поколебае да направи такива отстъпки, каквито не би направил и пред най-жестоките изтезания.

Затова, след като видя жена си и сина си в ръцете на Веселяка, Орлова глава не мислеше за нищо друго, освен как да ги спаси.

Индианците умеят да се съобразяват с непредвидено възникналите обстоятелства. Вождът на команчите стаи в сърцето си омразата и гнева, които го разяждаха. С движение, пълно с благородство и безгрижие, той отхвърли от раменете си наметалото, после спокойно и усмихнато се приближи до траперите. Познавайки добре навиците на червенокожите, двамата бели стояха невъзмутими наглед и очакваха резултата от своя смел удар.

— Моите бледолики братя — каза Орлова глава — са пълни с мъдрост, въпреки че косите им са още черни. Те познават всички

хитрини, прилагани от великите воини. Те са хитри като бобри и смели като лъвовете.

Двамата трапери се поклониха мълчаливо. Орлова глава продължи:

— Тъй като моят брат Честно сърце се намира в лагера на команчите от Големите езера, най-после настъпи часът да се разпръснат всички облаци между него и червенокожите. Честно сърце е справедлив. Нека говори без страх. Той се намира пред велики вождове, които не ще се поколебаят да признаят вината си, ако са сгрешили пред него.

— Охо-хо! — насмешливо се провикна канадецът. — Орлова глава бързо промени чувствата си към нас. Вярва ли той, че ще ни залъже с празни приказки?

Гневен пламък светна в очите на индианеца, но с върховно усилие той успя да се овладее.

Тогаваша между него и траперите застана Есхис, най-уважаваният вожд на племето.

Старецът вдигна бавно ръка.

— Нека моите синове ме изслушат — каза той. — Всичко трябва да се изясни още днес. Бледоликите трапери ще изпушат с нас лулата на Съвета.

— Така да бъде — отвърна Честно сърце.

Старецът махна с ръка и около него се събраха главните вождове на племето.

Веселяка не промени положението си. Той бе готов при най-малкото подозрително движение да погуби пленниците си.

След като лулата обиколи всички, старият вожд за миг се съсредоточи. После се поклати пред белите трапери и заговори:

— Индиански воини! Благодаря на господаря на живота, задето в своята любов към нас, червенокожите, ни изпраца днес тези двама бледолики, за да разкрият най-после сърцата си. Бъдете храбри, момци, не помрачавайте душите си. Изгонете от тях злия дух! Ние те обичаме, Честно сърце, слушали сме за твоята човещина спрямо индианците. Ние вярваме, че твоето сърце е открито и че във вените ти тече кръв, ясна като слънцето. Вярно е, че ние, индианците, не умеем да се сдържаме, когато в нас нахлуе огнената вода; и че може да не сме постъпвали добре с тебе при някои обстоятелства. Но се надяваме, че

ти ще забравиш това и че докато и ти, и ние сме в прерията, ще ловуваме едни до други, както трябва да правят воители, които се обичат и се уважават.

Честно сърце отговори:

— Вие, вождове, и вие, храбри воители от племето команчи от Големите езера! Вярвам, че ушите ви са отворени и ще се вслушате в думите, които излизат от моите уста. Господарят на живота просветли ума ми и вдъхна в гърдите ми приятелски слова. Моето сърце е изпълнено с добри чувства към вас, към вашите жени, към вашите деца. И това, което ви говоря сега, е израз на дълбоките чувства, изпълващи приятеля ми и мене. Никога в прерията моята хижа не е била затворена за ловците от вашето племе. Защо тогава воювахте против мене? Защо се стремите да отнемете живота ми? Аз се отвращавам от проливането на индианска кръв, защото, повтарям, въпреки злото, което ми сторихте, сърцето ми ме тегли към вас.

— Уф! — прекъсна го Орлова глава. — Моят брат говори добре. Но раната, която ми нанесе, още не е заздравяла.

— Моят брат е неразумен — отговори траперът. — Нима той ме смята толкова несръчен стрелец, че да не съм могъл да го убия, ако такава е било намерението ми? Аз ще ви докажа на какво съм способен и как разбирам доблестта на воина. Само да дам знак и тази жена и това дете не ще бъдат живи.

— Да — потвърди Веселяк.

Тръпки минаха сред присъстващите. Орлова глава почувствува как студена пот изби по слепоочията му.

Честно сърце млъкна за миг и обгърна индианците със загадъчен поглед. След това пренебрежително сви рамене, хвърли оръжието в краката си, скръсти ръце на широките си гърди и се обърна към канадеца.

— Веселяк — каза той със спокоен и твърд глас, — освободи тези две клетки създания.

— Мислиш ли какво говориш? — извика канадецът като гръмнат. — Това ще бъде смъртната ти присъда.

— Знам.

— Но в такъв случай?...

— Моля те.

Канадецът не отговори, само започна да си подсвирква през зъби. Извади ножа си и с един удар преряза вървите на пленниците си. Те подскочиха като ягуари и с радостен вик се скриха сред своите. Канадецът прибра ножа, хвърли оръжието си, слезе от коня и решително застана до Честно сърце.

— Какво правиш? — извика Честно сърце. — Бягай, приятелю!

— Да бягам ли? Защо? — отговори безгрижно канадецът. — О, не! Тъй като и без това някой ден ще се мре, предпочитам да умра днес. Никога може би не ще ми се удаде по-добър случай.

Двамата стиснаха ръцете си с мъжка сила.

— Сега, индиански вождове — спокойно каза Честно сърце, — ние сме във ваша власт. Правете каквото намерите за добре.

За миг команчите се спогледаха изумени. Стоическото себеотрицание на двамата мъже, които можеха не само да им се изплъзнат, но и да се възползват от своето огромно предимство, за да им диктуват условията си, а вместо това хвърлиха оръжието и се предадоха в техните ръце, надминаваше всички героични дела, е които се славеше тяхното племе.

Настъпи дълго мълчание, при което биха могли да се чуят ударите на сърцата в гърдите на всички тези бронзови мъже; със своята примитивна природа те прекрасно чувствуваха и отлично преценяваха истинския героизъм и благородство.

След няколко мига колебание Орлова глава също хвърли оръжието си, приближи се до траперите и като се стараше да си придаде напълно равнодушен и безразличен вид, каза с развълнуван глас:

— Вярно е, бледолики воители, вие сте надарени с голямо благоразумие и то смекчава думите, които ни отправяте. Ние всички ви разбираме. Знаем също, че истината говори чрез вашите уста. Много е трудно за нас, индианците, които нямаме разума на белите, да не извършим понякога неволно осъдителна постъпка. Но ние вярваме, че Честно сърце ще разкъса обвивката на сърцето си, за да стане и то ясно като нашето. За нас томахащата ще бъде заровена толкова дълбоко в земята, че и синовете на синовете на нашите внуци, след хиляди месеци и сто отгоре, не ще могат да я открият.

После сложи двете си длани върху раменете на трапера, целуна го между очите и добави:

— Нека Честно сърце бъде мой брат!

— Така да бъде — отвърна траперът, щастлив от тази развръзка.
— Отсега нататък аз ще се държа с команчите толкова приятелски, колкото недоверчиво съм се отнасял към тях досега.

Индианските вождове наобиколиха новите си приятели и с цялата си чистосърдечност изразиха обичта и уважението си към тях.

Двамата трапери отдавна бяха известни сред племето змия. Техните подвизи, разказвани от старите воители вечер около лагерния огън, бяха разпалвали въображението на младежите и предизвиквали възхищение.

Помирването на Честно сърце с Орлова глава бе напълно искрено и от старата им вражда не остана нито следа.

Доблестта на белия трапер бе победила ненавистта на червенокожия воин!

Двамата мъже разговаряха спокойно, седнали пред входа на една от палатките, когато се чу силен вик и в лагера се втурна запъхтян индианец, с изкривено от ужас лице.

Всички го наобиколиха, за да разберат какво се е случило. Индианецът се приближи до Орлова глава.

— Какво има? — запита вождът.

Индианецът хвърли свиреп поглед към Честно сърце и Веселяка, които също не разбираха на какво се дължи това негово възбуждане.

— Пазете тези двама бледолики да не избягат, ние сме предадени — извика той, задъхан от умора.

— Нека моят брат се изкаже по-ясно — заповяда Орлова глава.

— Белите трапери, наречени „дългите ножове от Запада“, са се събрали и образуват боен отряд от около стотина души, които се приближава към лагера, за да го нападне от всички страни едновременно.

— Сигурен ли си, че тези трапери идват като врагове? — запита вождът.

— Как другояче ще бъде? — отговори индианецът. — Те пълзят като змии из високата трева, с пушка в ръка и нож за скалпиране между зъбите. Ние сме предадени. Тези двама бели са изпратени сред нас, за да приспят бдителността ни.

Орлова глава и Честно сърце размениха едва забележима усмивка, понятна само за тях двамата.

Вождът на команчите се обърна към индианеца:

— А ти видя ли този, който води траперите?

— Да, видях го.

— Не беше ли той Черен елен — Амик, този, който се грижи за капаните на Честно сърце?

— Че кой друг може да бъде?

— Добре, върви си — каза Орлова глава. После се обърна към Честно сърце.

— Какво трябва да правим? — запитва той.

— Абсолютно нищо — отвърна Честно сърце. — Това се отнася само до мене. Нека моят брат ме остави да действувам сам.

— Моят брат е господар на действията си.

— Аз ще отида да пресрещна траперите, а в това време Орлова глава да задържи своите воини в лагера.

— Добре.

Честно сърце метна пушката през рамо, стисна ръката на Веселяка, усмихна се на вожда на команчите, отпрати се към гората с обичайната си твърда и спокойна стъпка и изчезна между дърветата.

— Хм! — измънка Веселяка и запали индианската си лула. После се обърна към Орлова глава: — Виждаш ли, вожде, че на тоя свят, ако послушаш сърцето си, може и да не сгрешиш!

И крайно доволен от дълбокото си философско изказване, което му се струваше точно на място, канадецът се обви в гъст облак дим.

По заповед на Орлова глава всички постове около лагера се прибраха.

Индианците с трепет очакваха да разберат какво ще направи Честно сърце.

II ПИРАТИТЕ

Точно между лагера на команчите и лагера на мексиканците, в една дълбока падина между два високи хълма, около четиридесет души бяха насядали около огньовете, запалени така, че да не издават присъствието им.

Авантюристите, с потъмнели лица и свирепи погледи, облечени в най-странни мръсни дрехи, представляваха картина, достойна за молива на карикатуриста Кало^[1] или за четката на Салваторе Роза^[2].

Тази шайка, разнородна смесица от всички националности на света, беше истинска колекция от нехранимайковци. Хора от кол и от въже, без чест и без достойнство, жалки скитници, изметът на цивилизацията, която ги бе изхвърлила от своите редове, те бяха принудени да търсят убежище в западните прерии, но и там, в пустошта, се бяха обособили в шайка, която се биеше ту срещу траперите, ту срещу индианците с ненадмината жестокост и вероломство.

Те бяха, с една дума, така наречените пирати на прериите.

Това прозвище напълно им подходжда, тъй като и те, като своите събратя от океаните, които издигат всякакви знамена, или по-право погазват всички знамена, нападат пътниците, осмелили се да потеглят сами през прериите, ограбват керваните. А когато няма друга плячка, те коварно се спотайват из високите храсталаци, издебват индианците и ги избиват, за да получат наградата, която „бащинското“ правителство на Съединените щати дава за всеки скалп на туземец, точно така, както във Франция се дава награда за главата на убит вълк.

Шайката се командуваше от капитан Уактено, когото вече имахме случай да срещнем.

Сред разбойниците цареше вълнение, което предвещаваше нов тайнствен поход. Едни чистеха и пълнеха оръжието си, други кърпеха дрипите си, трети пушеха и пиеха мескал, а останалите спяха, покрити с пробитите си наметала.

Конете, оседлани и готови за път, бяха вързани за колове.

На къси разстояния един от друг, подпрени на дългите си карабини, мълчаливи и неподвижни като бронзови статуи, часовите бдяха за безопасността на останалите.

Последните светлини на угасващите огънове хвърляха червеникави отблясъци върху пиратите и им придаваха още по-зловещ вид.

Капитанът беше обзет от необикновено безпокойство. Той се движеше между подчинените си с широки крачки, яростно тупаше с крак и от време на време се спираше, вслушвайки се в шумовете на прерията.

Ноцта ставаше все по-мрачна, луната изчезна, вятърът свиреше между дърветата. Един след друг пиратите заспаха дълбоко.

Само капитанът бдеше.

Стори му се, че в далечината чува изстрел, после втори и всичко стихна.

— Какво означава това? — измърмори капитанът. — Дали моите обесници не са се оставили да ги хванат?

Той грижливо се загърна в пелерината си и се отправи към мястото, откъдето бе чул изстрелите.

Тъмнината беше непрогледна и въпреки че познаваше добре местността, капитанът напредваше трудно между трънливите храсталаци, които му преграждаха пътя на всяка крачка. На няколко пъти бе принуден да се спре и да се огледа, преди да поеме отново в посоката, от която постоянно се отклоняваше поради скалите и гъсталаците.

При едно кратко спиране му се стори, че чува наблизно шумолене на листа и прашене на сухи клони, сякаш из гората тичаше човек или див звяр.

Капитанът се скри зад стеблото на едно гигантско махагоново дърво, извади пистолетите ей и готов да стреля, наведе глава и внимателно се послуша.

Всичко наоколо беше спокойно. Настъпил бе тайнственият нощен час, когато природата сякаш спи, а неведомите звуци на пустошта стихват и, според индианския израз, „чува се само гласът на безмълвието“.

— Излъгал съм се — промълви пиратът и понечи да направи крачка назад. Но шумът се повтори, още по-ясен и близък, последван

почти веднага от глухо стенание.

— Става интересно — каза си той, — сега ще разбера каква е работата.

Той се вторачи и забеляза на няколко крачки пред себе си едва очертаваща се сянка на човек. Който и да беше, човекът вървеше с мъка, спъваше се на всяка крачка и спираше, за да си поеме дъх. От време на време издаваше глух стон. Капитанът се изпречи пред него. Като го видя, непознатият извика уплашено, падна на колене и зашепна с прекъсван от ужас глас:

— Милост! Милост! Не ме убивайте!

— Та това е Бърборко — извика капитанът. — Кой ли го е наредил така?

Наведе се над него. Наистина беше водачът, загубил съзнание.

— Чумата да го тръшне той глупак! — продума капитанът с презрение. — Как да го разпитам сега?

Но пиратът умееше да се справя с всяко положение. Той втъкна пистолетите в колана си и нарами ранения на гръб. Без особени усилия го отнесе до лагера. Просна го до един позагаснал огън и хвърли няколко наръча сухи съчки, за да го разпали. Лумна пламък и освети човека, който лежеше в безсъзнание. Лицето на Бърборко беше смъртно бледо, студена пот се стичаше по слепоочията му, а от една рана на гърдите му бликаше кръв.

— Дявол да го вземе! — пошепна Уактено. — Добре са го улучили. Само дано успее, преди да напусне този свят, да ми каже кой го е наредил така и какво е станало с Кенеди.

Като всички горски хора и капитанът имаше известни практически познания по медицина, затова раната от огнестрелно оръжие не го затрудни.

Благодарение на грижите му бандитът скоро дойде на себе си. Въздъхна дълбоко, хвърли блуждаещ поглед наоколо и лежа известно време, без да може да каже нито дума. След няколко мъчителни опити успя да седне с помощта на капитана, поклати глава и каза глухо и задъхано:

— Всичко е загубено, капитане. Нападението се провали.

— Проклятие! — изрева капитанът и бясно тропна с крак. — Какво стана?

— Това момиче е демон! — продължи Бърборко. Хъркащият му гаснещ глас показваше, че му остава да живее само няколко минути.

— Ако можеш — каза капитанът, който нищо не разбираше от думите на ранения, — разправи ми какво се случи, кой те рани, за да отмъстя за тебе.

Зловецът усмивка изкриви посинелите устни на водача.

— Кой ме нарани ли? — запита той иронично.

— Да.

— Доня Лус.

— Доня Лус! — подскочи смаяно капитанът. — Това е невъзможно.

— Слушай — продължи водачът. — Минутите ми са преброени. Скоро ще умра. Човек в моето положение не лъже. Остави ме, не ме прекъсвай, не знам дали ще имам достатъчно време, да ти разправа всичко, преди да си отида от този свят.

— Говори! — заповяда капитанът.

И понеже гласът на ранения все повече отслабваше, капитанът се наведе до него, за да не пропусне нито думи от разказа му.

Водачът затвори очи, мълча известно време, после промълви с усилие:

— Дай ми ракия!

— Ти си луд. Ракията ще те убие. Раненият поклати глава.

— Напротив, тя ще ми даде сили да ти разправа всичко. И без това съм с единия крак в гроба.

— Вярно! — пошепна капитанът.

— Не се бави. Няма време, трябва да ти разправа много важни работи.

— Ето — каза капитанът след кратко колебание и поднесе манерката си до устните на водача.

Раненият пи жадно и продължително. Трескава руменина обагри бузите му, почти угасналите му очи се отвориха и заблестяха за миг.

— Сега — каза той с по-твърд и доста силен глас — не ме прекъсвай. Щом видиш, че отслабвам, пак ми дай да пия. Така може би ще успея да ти разправа всичко.

Капитанът кимна и Бърборко започна. Разказът му трая доста дълго, понеже той често бе принуден да спира от слабост. Когато завърши, добави:

— Виждаш, капитане, че тази жена, както ти казах, е същински демон. Тя уби Кенеди и мене. Откажи се от нея, капитане! Тя е трудна плячка. Не ще можеш никога да я плениш.

— Добре, добре! — каза капитанът и свъси вежди. — Нима мислиш, че така лесно ще изоставя плановете си?

— Тогава добър успех! — глухо прошепна водачът. — Моята е свършена вече. Сметките ми са уредени. Сбогом, капитане! Аз отивам при дяволите, там ще се срещнем...

И падна възник.

Капитанът се опита да го вдигне. Бърборко беше мъртъв.

— На добър ти час! — презрително рече той.

Нарами трупа, бързо го отнесе в един храсталак, изкопа трап и го зарови. След това се върна при огъня, обви се в пелерината си, легна с крака към жаравата и докато заспиваше, промълви:

— След няколко часа ще се съмне, тогава ще видим какво ще правим.

Разбойниците не спят до късно. Още преди изгрев в лагера на пиратите всички бяха на крак. Готвеха се за път.

Вместо да се откаже от плановете си, капитанът реши да ускори изпълнението им, за да не даде възможност на мексиканците да се окопитят и да потърсят между белите трапери сигурни съюзници, които биха му попречили да постигне целта си.

Щом прецени, че всички са разбрали нарежданията му, капитанът даде знак за тръгване. Отрядът потегли по индиански, с други думи, пое посока, обратна на мястото, накъдето се беше запътил.

Стигнали до мястото, което им осигуряваше желаната безопасност, пиратите слязоха от конете и ги повериха на неколцина свои решителни другари да ги пазят. След това едни запълзяха из високите треви като усойници, други запрескачаха от клон на клон, от дърво на дърво, вземайки всички предпазни мерки да не бъдат открити. Те се насочваха към лагера на мексиканците.

---

[1] Жак Кало — френски художник и карикатурист, (1592 — 1635). Б. пр. ↑

[2] Салваторе Роза — италиански художник (1615—1673). Б. пр.

↑

III САМОЖЕРТВАТА

Както казахме в една от предишните глави, докторът бе излязъл от лагера на мексиканците, натоварен от доня Лус със специално поръчение до Черния елен.

Както всички учени, и докторът беше разсеян по природа и при това пълен с най-добри намерения.

Отначало той си блъскаше главата, за да отгатне смисъла на малко загадъчните, според него, думи, които трябваше да предаде на трапера. Не разбираше каква помощ можеха да очакват неговите приятели от един полудив мъж, който живее сам в прериите и се занимава единствено с ловуване и с поставяне на капани. Той веднага бе приел да изпълни поръчението само от приятелско чувство към племенницата на генерала, макар че ме се надяваше на никакъв положителен резултат.

Естествоизпитателят тръгна решително на път, убеден, че така ще намали безпокойството на младото момиче. С една дума, смяташе, че задоволява прищявка на болен, не че изпълнява някаква сериозна задача.

И така, убеден, че мисията, с която бе натоварен, е безсмислена, вместо да препусне в галоп към хижата на Черния елен, докторът слезе от коня, закачи юздата за ръката си и започна да търси билки. Скоро това занимание до такава степен го погълна, че той напълно забрави поръките на доня Лус и причината, поради която бе излязъл от лагера.

А времето течеше. Денят вече преваляше и докторът, който отдавна трябваше да се завърне, още не се появяваше.

Силно безпокойство цареше в лагера на мексиканците. Генералът и капитанът бяха взели всички мерки срещу евентуално нападение. Наоколо не се чуваха никакви подозрителни шумове и мексиканците вече започваха да мислят, че тревогата е била напразна.

Само доня Лус чувствуваше как я обзема все по-силно вълнение и с поглед, устремен към прерията, напразно очакваше завръщането на своя пратеник.

Изведнъж ѝ се стори, че високите треви в прерията се поклащат, което беше съвсем неестествено, защото не полъхваше ни най-слаб ветрец. Оловна горещина бе надвиснала над прерията, листата на дърветата, изгаряни от слънчевите лъчи, даже не потрепваха. Само тревите бавно и тайнствено продължаваха да се люлеят насам-натам.

И чудно нещо! Това почти неуловимо движение, забележимо само при внимателно виждане, не обхващаше цялата прерия. То се очертаваше в права посока към лагера, предаваше се вълнообразно напред, а по-назад тревата постепенно застиваше в предишната си неподвижност.

Часовите по укрепленията не можеха да разберат на какво се дължи това тайнствено движение сред високите треви на прерията.

Като опитен воин, генералът реши да разузнае обстановката; макар че никога не бе имал работа с индианци, той често бе слушал за техния начин на воюване и подозираше някаква хитрост.

Тъй като не искаше да отслаби отбраната на лагера, не изпрати никой войник, а реши сам да открие причината на това явление.

В момента, когато се канеше да се прекатери през укрепленията, капитанът го спря, като сложи почтително ръка на рамото му.

— Какво има, приятелю? — запита генералът, като се извърна.

— Бих искал, с ваше разрешение, да ви запитам нещо — отговори момъкът.

— Кажете!

— Вие излизате от лагера, нали?

— Да.

— Вероятно, за да разузнаете?

— Точно така.

— Е добре, генерале, това е мое задължение.

— Как така? — запита генералът учудено.

— Много просто. Аз съм незначителен млад офицер, който на вас дължи всичко.

— Какво от това?

— Опасността, на която бих се изложил, ако има такава опасност, не ще провали успеха на вашия поход, докато...

— Докато?...

— Ами ако ви убият? Генералът се сепна.

— Трябва всичко да се предвижда, когато се намираме пред противници като тези, които ни застрашават — продължи капитанът.

— Така. И после?...

— Ето какво. Походът ни ще се провали и никой от нас не ще види вече цивилизования свят. Вие сте главата, а ние, останалите, сме само ръцете. Затова вие трябва да останете в лагера.

Генералът размисли няколко мига, после стисна сърдечно ръката на момъка и каза:

— Благодаря! Но все пак аз лично трябва да видя какво се крои срещу нас. Положението е много сериозно, не мога да се доверя даже и на вас.

— Не бива да излизате, генерале — настоя капитанът, — ако не заради нас, то поне заради вашата племенница. Ако загинете, това невинно крехко създание ще остане съвсем само сред тези диви племена, без подкрепа, без покровител. Какво значение има моят живот? Аз съм беден и самотен, нямам родители и всичко дължа на вашата добрина. Дойде време да ви докажа признателността си. Позволете ми да ви се отплатя.

— Но... — понечи да го прекъсне генералът.

— Вие знаете — продължи момъкът разпалено, — че ако можех вместо вас да се грижа за доня Лус, щях с радост да приема това задължение. Но съм много млад и тази благородна задача не е по силите ми. Сега аз ще заема вашето място, то се пада на мене.

Полунасила-полудоброволно, старият генерал отстъпи, младежът в миг прескочи укрепленията, махна за сбогом с ръка и се отдалечи с широки крачки.

Генералът го проследи с очи, докато изчезне, после загрижено прокара ръка по челото си и промълви:

— Чудесно, прекрасно момче!

— Точно така, вуйчо — отвърна доня Лус, която се бе приближила незабелязано.

— Ти тук ли беше, скъпо дете? — запита генералът с усмивка, която не можеше да прикрие тревогата му.

— Да, вуйчо, и всичко чух.

— Добре, малката ми — каза генералът с усилие, — обаче сега не е моментът да се разчувствуваме. Трябва да мисля за твоята

безопасност. Не стой тука, ела с мене, защото много лесно може да те достигне някой индиански куршум.

Той я хвана за ръка и полека я заведе до палатката. Целуна я по челото и ѝ заръча да не излиза. След това се отправи към укрепленията и започна да следи най-внимателно какво ставаше из прерията. Пресмяташе времето, откакто докторът бе излязъл, и се учудваше защо още не се завръща.

— Сигурно е паднал в ръцете на индианците, само дано не го убият! — каза си той.

Капитан Агилар беше храбър войник, кален в непрестанните войни, които Мексико водеше, и умееше да съчетава смелостта с предпазливостта.

На известно разстояние от лагера той легна по корем и допълзя до няколко скали, които можеха да му послужат за отлично укрепление. Всичко около него изглеждаше спокойно, нищо не можеше да му подсказе, че врагът е наблизо.

След като разузна внимателно околността, капитанът вече се канеше да се завърне в лагера, убеден, че генералът се е заблудил и че никаква близка опасност не ги грози, когато пред краката му, с вирнати уши и крайно изплашен, подскочи едър прериен заек и изчезна в луд бяг.

— Охо! — прошепна младият офицер. — Я да видим какво има тука!

Измъкна се от прикритието си и предпазливо пристъпи към храсталаците, за да ги претърси. В миг те се раздвижиха силно и десетина души го обградиха, преди да успее да направи и най-малкото движение, за да се защити или пък да се скрие зад скалите, от които тъй неблагоприятно се бе отдалечил.

— По дяволите! — извика той с хладно презрение. Така поне ще знам с кого имам работа.

— Предай се! — извика един от мъжете, които бяха до, него.

— Хайде де! — изсмя се той. — Да не сте полудели! Ако искате да ме заловите, трябва чисто и просто да ме убиеете!

— Тогава прости се с живота, гълъбче! — отвърна същият бандит.

— Точно това искам! — каза капитанът подигравателно. — Но не ще се предам току-тъй, ще се вдигне шум, моите приятели ще ни чуят

и планът ви да ни изненадате напълно ще пропадне.

Тези думи бяха произнесени с такова хладнокръвие, че накараха пиратите да се позамислят.

Уактено, който ги предвождаше, отвърна:

— Да, но ние ще съумеем да те премахнем безшумно и тогава твоят план пропада.

— Ще видим — рече момъкът.

И докато пиратите се опомнят, той отскочи назад, повали двама души и побягна с всичка сила към лагера.

След първата изненада бандитите се спуснаха след него. Преследването продължи доста време, без пиратите да успеят да съкратят разстоянието между себе си и беглеца. Те се стараеха да не се издадат, поради което правеха чести завои и това значително ги забавяше.

Капитан Агилар бе вече стигнал на такова разстояние от лагера, че хората му можеха да го чуят. Той спря за миг да си поеме дъх и това позволи на преследвачите му да го наближат. Той разбра, че ако продължи да бяга, ще се случи точно това, което искаше да осуети.

Решението му бе взето моментално. Той реши да умре, но да загине като войник и със смъртта си да спаси тези, за които се жертвуваше.

Той се облегна на едно дърво, сложи ножа до себе си, извади пистолетите си и като се изправи срещу разбойниците, които бяха само на тридесетина крачки пред него, извика гръмогласно, за да привлече вниманието на другарите си:

— Тревога! Тревога! Враговете са тука!...

После с най-голямо хладнокръвие изпразни четирите си двуцевни пистолета, като се целеше във враговете си, сякаш се упражняваше в стрелба, и повтаряше при всеки повален пират:

— Тревога! Враговете са тук! Те ни обграждат. Пазете се! Пазете се!

Раздразнени от тази смела съпротива, бандитите бясно се нахвърлиха срещу него, забравяйки всяка предпазливост.

Тогава започна страхотна борба на един-единствен човек срещу двадесет-тридесет души, като на мястото на всеки загинал пират пристигаше друг.

Младият мъж бе решил да пожертвува живота си, но да го продаде колкото може по-скъпо. При всеки изстрел, при всеки удар с нож той надаваше предупредителен вик по посока на лагера. Мексиканците също стреляха срещу пиратите, които вече съвсем открито се бореха с мъжа, който им преграждаше пътя с непреодолимата сила на своето благородно сърце.

Най-после капитанът падна на едно коляно. Пиратите се нахвърлиха безразборно върху него и в желанието си да го довършат по-скоро си нанасяха рани един на друг.

Борбата не можеше да продължи дълго. Капитан Агилар загина, след като повали цяла дузина пирати — достойна цена за неговата героична смърт.

— Хм, хм! — мърмореше капитан Уактено, гледайки го с удивление, и избърсваше кръвта от раната, която бе получил в гърдите. — Какъв корав мъж! Ако и другите са като него, никога не ще ги победим!

— Хайде — обърна се той към разбойниците, които чакаха заповедите му, — да не се оставяме повече да ни стрелят като диви гълъби. Напред! Бог е с нас! Напред!

Пиратите се спуснаха след него, размахвайки оръжието си, и започнаха да се катерят по скалите, като ревяха:

— Напред! Напред!

Мексиканците бяха видели героичната смърт на капитан Агилар и се приготвиха да отмъстят за него.

IV ДОКТОРЪТ

Докато се развиваха тези събития, докторът най-спокойно събираше билки и цветя.

Възхитен от богатата флора, достойният учен бе забравил всичко. Той мислеше само за обилната жътва, която можеше да набере, движеше се приведен, спираше пред всяко растение и дълго го съзерцаваше, преди да се реши да го откъсне.

Натоварен с безброй растения, които смяташе за извънредно ценни, той най-сетне седна до едно дърво, за да ги класифицира на спокойствие с вниманието на учен педант, извади от чантата си един сухар и го загриза.

Погълнат от своите занимания, които му доставяха необикновено удоволствие, достъпно само за специалисти като него и напълно непознато за простосмъртните, той би седял така до тъмно, когато щеше да му се наложи да потърси подслон за през нощта, но една сянка падна върху ценната му сбирка и докторът вдигна глава.

Облегнат на дългата си карабина, Черния елен го наблюдаваше насмешливо.

— Ха, ха! — извика той на доктора. — Какво правите тук, мили човече? Като видях как се люлее тревата, за малко щях да ви пратя един куршум. Помислих ви за сърна.

— Боже мой! — сепна се докторът в уплаха, — Внимавайте, можехте да ме убиете!

— Дявол да го вземе! — усмихна се траперът. — Не се бойте! Открих навреме грешката си.

— Слава богу! — и докторът се втурна към някакво рядко цвете, което бе забелязал в краката на трапера.

— Е, не искате ли да ми кажете какво правите тука? — продължи траперът.

— Нали виждате какво правя, приятелю?

— Виждам само, че изкоренявате плевелите от прерията и просто се чудя за какво ви са.

— Какво невежество! — пошепна докторът и добави снизходително: — Приятелю, аз събирам растения за хербария си. Флората в тези прерии е великолепна и съм сигурен, че съм открил най-малко три непознати досега вида от „хиростемон пентадактилон“, принадлежащи на мексиканската флора.

— Какво, какво — задави се траперът от смях, — открили сте три вида „хи... хи...“

— „Хиростемон пентадактилон“, приятелю, а може и да са четири.

— И на кого е нужно всичко това? Полезно ли е въобще?

— Дали е полезно? — възмути се докторът.

— Не се сърдете, аз не разбирам от тези работи.

— Вярно — отвърна докторът, смекчен от признанието на Черния елен, — вие не можете да схванете огромното значение на тази моя работа, благодарение на която науката прави огромна крачка напред.

— И сте дошли в прерията само за да събирате тези треволяци?

— Да, само за това.

Черния елен го гледа известно време с възхищение, каквото будят необичайните явления. Той не можеше да разбере как един разумен човек може доброволно да се подложи на такива лишения и опасности само за да къса и събира някакви си треви, които не служат за нищо. На края реши, че има работа със смахнат човек, изгледа го състрадателно, клатейки глава, метна карабината на рамо и се приготви да продължи пътя си.

— Добре, добре! — успокоително каза той, сякаш говоше на дете или на побъркан. — Имате право, добри човече. Берете колкото си искате треви. Това не пречи никому, тревата няма да се свърши. Добра сполука и довиждане!

И като свирна на кучетата си, потегли, но след няколко крачки се върна.

— Една дума само — рече той на доктора, който отново се бе задълбочил в работата си.

— Кажете! — отвърна докторът, без да вдига глава.

— Надявам се, че младата сеньора, която вчера гостува с вуйчо си в моята хижа, се чувствава добре. Горкото момиче, да знаете колко много се интересувам от него.

Докторът изведнъж стана и се удари по челото.

— Каква разсеяност от моя страна! — каза той. — Съвсем забравих!

— Какво сте забравили? — запита траперът учудено.

— Аз всякога такива ги върша! — промърмори докторът. — За щастие бедата не е голяма, щом вие сте тук, всичко лесно ще се уреди.

— За каква беда говорите? — запита траперът с лека тревога.

— Можете ли да си представите — продължи докторът спокойно, — науката така ме поглъща, че понякога забравям да ям и да пия, още повече пък поръченията, които ми дават, нали разбирате?

— Говорете, говорете — каза траперът нетърпеливо.

— Много просто. Тръгнах от лагера призори, за да дойда във вашата хижа. Но когато пристигнах тук, бях така очарован от безбройните редки растения, които газех с коня си, че без да мисля повече, спрях, за да откъсна едно рядко растение. После забелязах друго, което нямах в хербария си, после трето... и забравих за какво бях тръгнал. Даже вашето неочаквано появяване преди малко не ми напомни за поръчението до вас.

— Значи сте тръгнали от лагера призори?

— Да, при изгрев слънце.

— А знаете ли сега колко е часът? Докторът погледна слънцето.

— Към три часа. Но това вече няма значение. Понеже сте тук, ще ви предам думите на доня Лус и всичко ще се уреди, нали?

— Дано вашата разсеяност не стане причина за някое голямо нещастие — въздъхна траперът.

— Какво искате да кажете?

— Скоро ще узнаете. Дано се лъжа. Говорете по-бързо. Слушам ви.

— Ето какво, доня Лус ме натовари да ви кажа...

— Значи доня Лус ви изпрати при мене?

— Да, лично тя.

— Да не би да се е случило нещо сериозно в лагера?

— Вярно, че може и да е нещо по-сериозно, отколкото предполагам в началото. Ето какво: нощес един от нашите водачи...

— Бърборко ли?

— Да. Познавате ли го?

— Продължавайте!

— И така, изглежда, че този човек се е сговарял с някакъв друг бандит да предадат лагера вероятно на индианците. Доня Лус по една случайност чула разговора им и когато минавали край нея, за да избягат, стреляла срещу двамата от упор.

— Уби ли ги?

— За нещастие не. Единият, макар и тежко ранен, вероятно е успял да се измъкне.

— Кой?

— Бърборко.

— И после?

— После доня Лус ме закле да дойда при вас и да ви кажа, чакайте... — докторът се замисли — да си припомня думите.

— „Черни елен, часът удари“ — бързо го прекъсна траперът.

— Точно така — зарадва се докторът и си потри ръце. — Думите ми бяха на езика. Признавам, че ми се видяха доста неясни и нищо не разбрах от тях, но вярвам, че вие ще ми ги поясните.

С изкривено от гняв лице траперът здраво го сграбчи за ръка и като приближи лицето си до неговото, му кресна:

— Нещастнико! Защо не дойдохте веднага при мене, вместо да си губите времето като глупак с тия плевели? Вашето забавяне може да погуби всичките ви приятели!

— Възможно ли е? — извика докторът, без да се засяга от грубото държание на трапера.

— Вас са ви натоварили с поръчение за живот и смърт, глупак такъв! Сега какво да правим? Може да е вече късно!

— О, не говорете така! — извика докторът отчаяно. — Ще умра от мъка, ако се случи нещо непоправимо.

И бедният човек се разплака — беше сломен. Черния елен бе принуден да го утешава.

— Смелост, човече! Може би още не всичко е загубено!

— О, ако съм станал причина за такова нещастие, не ще мога да го преживея.

— Ех, станалото — станало! Трябва да се примирим! — каза философски траперът. — Ще се помъча да им се притека на помощ. Аз не съм сам тука, както някой може да си помисли. Вярвам, че за няколко часа ще събера тридесетина от най-добрите стрелци в прерията.

— Ще ги спасите, нали?

— Поне ще сторя всичко, за да ги спася, и ако е речено, ще успея!

— Дано!

— А сега слушайте ме. Ще се върнете веднага в лагера.

— Веднага!

— Но никакво бране на цветя и треви! Разбрано, нали?

— Заклевам се. Проклет да е часът, когато започнах да събирам растения! — каза докторът в отчаяние.

— Добре, разбрано. Ще успокоите младото момиче, както и вуйчо й. Ще им кажете да бъдат много внимателни и бдителни. Ако бъдат нападнати, да се съпротивляват всички сили, тъй като наскоро приятели ще им се притекат на помощ.

— Ще им кажа.

— Сега на коня и в галоп към лагера!

— Бъдете спокоен. А вие какво ще правите?

— Не се грижете за мене. Няма да стоя със скръстени ръце. Помъчете се само да пристигнете при приятелите си колкото може по-скоро.

— За по-малко от час ще бъда при тях.

— Смелост и успех! И главно, не се отчайвайте! — Черния елен пусна юздата на коня, която държеше, и ученият полетя в галоп, нещо необикновено за човек, който едва можеше да се държи на седлото.

Траперът гледа след него известно време, след това се намери лице с лице с Еусебио, който носеше на седлото си майката на Честно сърце, все още в безсъзнание.

Тази среща бе добре дошла за Черния елен. Той получи от Еусебио ценни сведения за Честно сърце и неговото местонахождение.

След това двамата се отправиха към хижата на Черния елен, която бе наблизко; в нея щяха да настанят временно майката на приятеля си.

V СЪЮЗЪТ

Какво ставаше през това време с Честно сърце?

След като вървя няколко минути, без да се обръща и без да използва многобройните пътеки, които кръстосват прерията надлъж и нашир. Честно сърце спря. Опря карабината си о земята и внимателно се вслуша в хилядите звуци на прерията, всеки от които има своето значение за човек, свикнал с живота в тази пустош.

Вероятно доволен от това, което бе чул, той на три пъти изписка като сврака, и то толкова умело, че няколко птици, скрити в плътния листак, веднага му отвърнаха приятелски.

Едва бе стихнал третият сигнал и безмълвната дотогава, сякаш потънала в пълна самота гора се оживи като по вълшебство. От всички страни наизскочиха иззад храсталаци и дървета трапери в ярки облекла и наобиколиха Честно сърце.

Първите, които видя пред себе си, бяха Черния елен и Еусебио.

— О, скъпи приятели — заговори развълнувано Честно сърце, — разбирам всичко. Благодаря ви хиляди пъти за сърдечната ви помощ, но тя вече не ми е нужна.

— Толкова по-добре — каза Черния елен.

— Значи успяхте да се измъкнете от ръцете на тези червенокожи дяволи? — запита старият прислужник.

— Не говорете лошо за команчите — усмихнато отвърна Честно сърце. — Сега те са мои братя.

— Сериозно ли говориш? — запита живо Черния елен. — Наистина ли си в добри отношения с индианците?

— Ще видите сами. Между тях и мене и моите приятели е сключен мир. Ако сте съгласни, ще ви срещна с тях.

— Ей богу, при сегашните обстоятелства едва ли би могло да се случи нещо по-добро — възкликна Черния елен. — Тъй като ти си свободен, сега трябва да се погрижим за други, които в този момент се намират в смъртна опасност и вероятно незабавно се нуждаят от нашата помощ.

— Какво искаш да кажеш? — запита Честно сърце с жив интерес.

— Искам да кажа — отвърна Черния елен, — че хората, които ти спаси от последния пожар в прерията, в този момент са обградени от шайка пирати и всеки миг могат да бъдат нападнати. — И добави: — Ако това вече не е станало.

— Трябва бързо да им се притечем на помощ! — извика Честно сърце, без да успее да прикрие вълнението си.

— Точно това искаме и ние, но преди всичко трябваше да те освободим, Честно сърце. Ти си душата на нашия отряд, без тебе нищо не можем да сторим.

— Благодаря ви, приятели. Сега, както виждате, аз съм свободен и нищо вече не може да ни спре. Да тръгваме веднага!

— Да — каза Черния елен, — но и ние имаме насреща си силен враг. Пиратите знаят, че няма милост за тях, и се бият като тигри. Колкото сме по-многобройни, толкова по-голяма вероятност има да успеем.

— Вярно. Какво смяташ да правим?

— Сега, когато си сключил от наше име мир с команчите, мисля, че...

— Ти си напълно прав, дявол да го вземе — прекъсна го Честно сърце. — Не се бях сетил за това. Индианските воители ще бъдат доволни, ако им дадем възможност да проявят своята храброст, и с радост ще ни подпомогнат в нашия поход. Ще ги убедя. Следвайте ме, сега ще ви представя на нашите нови приятели.

Траперите образуваха плътна група от четиридесетина души. След като обърнаха карабините си с цевите надолу в знак на приятелство и мир, те се отправиха към лагера на индианците, следвайки Честно сърце.

— А какво стана с майка ми? — развълнувано запита той Еусебио.

— Тя е на сигурно място в хижата на Черния елен.

— Как се чувства?

— Добре е, макар да е съсипана от тревога. Тя живее само със сърцето си и е необикновено храбра. И най-големите физически страдания не я засягат. Тя вече забрави изтезанията, на които бе подложена.

— Слава богу. Но не бива да живее повече в този непрекъснат страх. Къде е конят ти?

— Скрит е наблизно.

— Качвай се на него и върви веднага при майка ми. Ще я успокоиш и ще я отведеш в пещерата при Зеления поток, където ще бъдете в пълна безопасност. Ти ще останеш с нея. Пещерата лесно ще намерите. Не е далеч от скалата Мъртвия бизон. Щом наближите това място, моите хрътки, които ти оставям, ще те заведат направо там. Разбрано, нали?

— Напълно.

— Заминавай веднага. Ето лагера. Твоето присъствие тук е ненужно, а там е крайно необходимо.

— Тръгвам!

— Сбогом!

— Довиждане!

Еусебио свирна на кучетата, които завърза за една каишка, стисна още веднъж ръката на момъка и пое надясно през гората.

Групата трапери стигна до горската поляна, където беше лагерът на команчите. Индианците се бяха наредили в полукръг на няколко крачки от първите пристъпи на лагера, а в средата бяха застанали вождовете им. В чест на гостите те бяха облекли най-красивите си дрехи и се бяха татуирали и въоръжили като за боен поход.

Честно сърце спря своята група и продължи самичък, като развяваше бизонова кожа.

Тогава Орлова глава се отдели от останалите вождове и излезе напред, като също размахваше бизонова кожа в знак на мир и приятелство.

Когато двамата мъже бяха на три крачки един от друг, те се спряха и Честно сърце заговори.

— Господарят на живота — каза той — вижда в нашите сърца. Той знае, че пътят между нас е ясен и открит и че думите, които излизат от гърдите ни и нашите уста произнасят, са искрени. Белите ловци идват, за да посетят своите червенокожи братя.

— Нека бъдат добре дошли — отговори сърдечно Орлова глава и се поклони с достолепие и благородство, свойствени на индианците.

След тези думи команчите и траперите дадоха изстрели във въздуха, надавайки радостни викове.

После двете групи се разместиха и се сляха в една.

Честно сърце бе разбрал от думите на Черния елен колко времето е ценно, затова повика Орлова глава настрана и откровено му обясни какво очакват от неговото племе.

Вождът на команчите се усмихна.

— Моят брат ще остане доволен — каза той. — Нека почака малко.

И отиде при останалите вождове.

Скоро след това глашатаят на племето се покачи на една издигната площадка и свика с гръмък глас най-добрите воини в палатката на Съвета.

Молбата на Честно сърце срещна пълно разбиране и одобрение. Бяха посочени деветдесет изтъкнати воини, които под командването на Орлова глава щяха да придружават траперите и да помагат е всички сили за успешното завършване на похода срещу пиратите.

Когато решението на вождовете бе оповестено, всеобща радост обхвана лагера на индианците. Съюзниците решиха да тръгнат по залез слънце, за да изненадат разбойниците.

Всички заиграха с подобаващи церемонии великия танц на войната, като повтаряха в хор:

„Господарю на живота, ти, който ми даде смелост да проливам кръвта си, погледни ме с благосклонно око!“

Преди да тръгнат. Орлова глава, който отлично познаваше опасните си противници, избра двадесет от своите воини и им даде по един сноп дървесни кори, за да ги запалят и с дима им да вдигнат тревога в случай на опасност. Прегледа внимателно оръжието им и видимо доволен, даде знак за тръгване.

Команчите и траперите се наредиха в индианска нишка и предвождани от своите вождове, напуснаха лагера, изпратени с пожелания за успех от останалите, които ги съпровождаха до гората.

Малката войска беше съставена от сто и тридесет решителни мъже, добре въоръжени и командувани от началници, които не се спираха пред никакво препятствие, не отстъпваха пред никаква опасност.

Тъмнината беше непроницаема. Луната се появяваше от време на време през гъстите черни облаци, пръскаше бледа светлина и

придаваше на предметите фантастичен вид. Вятърът нахлуваше на пристъпи из падините с глухи стенания.

Воините вървяха мълчаливи и запомняха в тъмата на призраци, които, изскокнали от небитието, бързат да извършат пъкленото си дело, което само нощта може да приюти под крилото си.

Към полунощ с нисък глас бе даден сигнал за почивка.

Спряха, очаквайки вести от своите разузнавачи.

Всеки се загърна както можеше и легна на мястото, където бе спрял, за да бъде готов да скокне при първия знак.

Никакъв огън не бе запален.

Индианците разчитат само на разузнавачите си и не поставят никога часови, когато се намират на пътеката на войната.

Изминаха два часа.

Лагерът на мексиканците беше най-много на три мили разстояние, но вождовете искаха да бъдат сигурни че пътят е свободен, и ако не е, да разберат с колко души разполага противникът и какви са плановете му за нападение.

Честно сърце бе разяждан от нетърпение. И тъкмо се канеше сам да отиде на разузнаване, когато откъм храсталаците се дочу едва доловим шум и двама души се появиха пред него.

Първият беше индиански разузнавач, а вторият — докторът.

Нещастният учен беше и окаяно състояние. Той бе загубил перуката си, дрехите му бяха разпокъсани, лицето му — изкривено от ужас. По цялото му тяло личаха белези от жестока борба. Когато стигна до Орлова глава и Честно сърце, той се строполи на земята и припадна. Побързаха да го свестят.

VI ПОСЛЕДНАТА АТАКА

Мексиканските улани, поставени по подстъпите на укреплението, оказваха ожесточена съпротива на пиратите. Разярен от смъртта на капитан Агилар, разбрал, че от такива врагове не може да се очаква пощада, генералът реши да се съпротивява докрай и по-скоро да загине, отколкото да падне в ръцете им. Неговите хора, включително водачите, носачите и жените, на които едва ли можеше да се разчита, бяха само седемнадесет, а пиратите бяха сигурно над тридесет.

Силите явно бяха неравни. Но пък здравата позиция на лагера, кацнал на върха на скалите, донякъде ги уравниваше.

Капитан Уактено ясно виждаше трудностите на нападението, което щеше да предприеме, особено при една открита атака. Той бе разчитал на изненадата и най-вече на предателството на Бърборко. Но сега, принуден от стечението на обстоятелствата да действа, разярен от тежките загуби, нанесени на отряда му от капитан Агилар, той бе решил да атакува.

След първия миг на възбуда, когато Уактено видя как хората му падат като гнили круши, а той не може нито да отмъсти за тях, нито да спечели педя земя, реши не да отстъпи, а да превърне обсадата в блокада. Надяваше се, че така ще може да превземе лагера при падането на нощта или в най-лошия случай да принуди чрез глад обсадените да се предадат.

Той беше сигурен, че мексиканците не могат да получат помощ отникъде в тези прерии, където се срещат само индианци, враждебно настроени срещу белите, или пък трапери и ловци, които предпочитат да не се намесват в чужди работи.

Огледа се. Положението оставаше непроменено. Въпреки свръхчовешките им усилия да се изкачат до укрепленията на лагера, пиратите не бяха напреднали нито крачка. Куршумите на мексиканските карабини поваляха в пропастта всеки, който се опитваше да се покаже на открито!

Тогава капитанът приложи веднага своето решение. Даде сигнал за отстъпление, като няколко пъти излая като прерийно куче. Сражението незабавно спря. Пълна тишина покри стръмнините, където миг по-рано се чуваха бойни викове, пушечни изстрели, вопли на ранени.

Хората преустановиха кървавото си дело. Дойде ред на кондорите, лешоядите и ястребите. Естествено бе те да пристигнат след пиратите. Ята зловещи птици закръжиха над трупите с пронизителни крясъци. Потресени от отвратителното зрелище, обсадените в скалистия лагер мексиканци бяха неми свидетели на това ужасно пиршество с човешка плът.

Пиратите, от своя страна, се оттеглиха в една долчинка извън обсега на неприятелските карабини и се преброиха. Загубите им бяха огромни: бяха останали само деветнадесет от общо четиридесет души. За по-малко от час бяха убити двадесет и един — повече от половината.

Като се изключи капитан Агилар, мексиканците нямаха нито убити, нито ранени.

Повечето пирати бяха на мнение да се оттеглят и да се откажат от тази атака, която нямаше никакви изгледи за успех.

Капитанът бе по-обезкуражен и от другарите си. Ако се касаеше за злато и скъпоценни камъни, той щеше да се откаже от своите планове. Но друга, много по-сериозна причина го караше да действа докрай, независимо от последствията. Съкровището, към което се стремеше той беше доня Лус. След като я бе спасил в Мексико от ръцете на своите бандити, той се бе влюбил безумно в нея. От Мексико дотук я беше следил стъпка по стъпка, дебнейки като хищник удобен случай да грабне жертвата си. За да осъществи тази си цел, той не би се спрял пред никакви пречки, пред никакви опасности.

Уактено трябваше да пусне в ход цялото си красноречие, подклаждано от страстта, за да задържи бандитите при себе си, да им вдъхне отново смелост и да ги убеди още веднъж да нападнат лагера, преди да се оттеглят и окончателно да се откажат от целта си. Това трудно му се удаде, защото, както става обикновено, най-храбрите бяха избити, а останалите не желяеха да се излагат отново на опасности. Най-сетне с настойчивост и заплахи капитанът успя да изтръгне от

бандитите обещанието да останат и да предприемат решителна атака през нощта.

Уактено заповяда на хората си да се прикрият най-старателно и да не се показват без негова заповед, каквото и да правят мексиканците. Той се надяваше да убеди по този начин обсадените, че поради големите загуби и непреодолимите препятствия пиратите са се оттеглили и няма да се върнат. Това беше хитро скроен план, който в действителност успя почти напълно.

Алените пламъци на залязващото слънце обагриха с последните си отблясъци върховете на дърветата и на скалите. Вечерният ветрец разведряваше въздуха. Тишината бе смущавана само от оглушителните крясъци на лешоядите, които продължаваха кървавия си пир и стръвно се бореха за всеки къс човешко месо.

Генералът наблюдаваше със свито сърце тази непоносима гледка и с болка си мислеше, че и трупът на капитан Агилар, който ги бе спасил с геройската си смърт, ще бъде изложен на подобно осквернение. Той реши на всяка цена да прибере тялото му и да го погребее с нужните почести. Доня Лус, която той уведоми за намерението си, не можа да се противопостави, макар че разбираше много добре какви опасности крие този план.

Генералът избра четирима решителни войници и заедно с тях се запъти към мястото, където бе паднал капитан Агилар. Останалите в лагера улани наблюдаваха равнината, готови да се притекат на помощ, ако храбрите им другари бъдат нападнати по време на благородната си мисия.

Скрити в пукнатините на скалите, пиратите не изпускаха из очите едно движение на враговете си, но внимаваха да не издадат присъствието си.

Генералът успя спокойно да изпълни решението си. Тялото на младия капитан бе лесно открито. С пистолет в едната ръка и ножа в другата, той се бе почти свлякъл до едно дърво, високо вдигнал глава, вперил поглед напред, усмихнат, сякаш и след смъртта си отправяше предизвикателство към онези, които го бяха убили. Тялото му беше буквално покрито с рани, но по щастлива случайност лешоядите още не бяха го докоснали.

Уланите поставиха трупа на капитана върху кръстосаните си карабини и се прибраха тичешком в лагера. Генералът ги следваше,

като наблюдаваше околните храсти. Никакво движение не се забелязваше. Цареше пълно спокойствие. Пиратите сякаш бяха изчезнали, без да оставят никаква следа освен трупове на другарите си. Генералът реши, че врагът вероятно се е оттеглил, и въздъхна с облекчение.

Нощта настъпваше бързо. Погледите на всички бяха насочени към уланите, които носеха тялото на мъртвия капитан. Никой не забеляза двадесетината сенки, които пропълзяха тихо по скалите и се прикриха близо до лагера, хвърляйки зловни погледи към защитниците му.

Генералът нареди да се постави тялото на капитан Агилар върху набързо направено траурно ложе, взе една лопата и настоя лично да изкопае гроба на младия офицер. Всички улани се строиха с карабини при нозе.

Генералът свали шапката си и гласно зачете заупокойната молитва, на която племенницата му и всички останали пригласяха. Имаше нещо величествено и трогателно в тази скромна церемония в сърцето на прерията, чиито хиляди тайнствени гласове сякаш се сляха в молитвен хор пред необятната природа.

Побелелият старец, който четеше молитва над тялото на този момък, почти дете, пълен с живот само допреди няколко часа, замислените скръбни лица на младото момиче и на воините, които съзнаваха, че скоро може да ги постигне същата участ, но стояха спокойни и примирени и се молеха за покойния, въздишките на вечерния вятър, тръпнещ в клоните на дърветата, всичко това напомняше времето, когато хората са се криели в пустинята, за да бъдат по-близо до истината.

Нищо не смути трогателната церемония. Всички се простиха с мъртвеца и го спуснаха в гроба, обвит с офицерския му плащ, а до него сложила оръжието му. Само малка купчина пръст, а и тя скоро щеше да се изравни, показваше мястото, където почиваше винаги един мъж, геройски спасил чрез върховна саможертва тези, които му бяха поверили живота си.

Другарите му се заклеха да отмъстят за смъртта му или да загинат безстрашно като него.

Нощта бе окончателно настъпила. Генералът направи последна проверка на часовите, пожела лека нощ на племенницата си и легна

пред входа на палатката ѝ.

Изминаха три часа в пълно спокойствие.

Изведнъж, подобно на демони, двадесетина души пропълзяха тихо до подстъпите на лагера и преди часовете да се опомнят, ги обезоръжиха и избиха.

И тогава в лагера на мексиканците нахлуха пиратите, а след тях — ужасът на кланетата и грабежите.

VII БИТКАТА

Пиратите нахълтаха в лагера, виеха като чакали и размахваха оръжие. Уактено ги остави да палят и убиват, а сам той, без да се занимава с тях, се спусна към палатката. Но там пътят му бе преграден. Генералът бе събрал седем-осем войници и твърдо очакваше врага, решил да загине, но да не позволи на никой от тези негодници да се докосне до племенницата му.

При вида на стария воин, с искрящ поглед, с пистолет в едната ръка и сабя в другата, капитанът се поколеба. Но колебанието му трая само миг. Той повика десетина пирати на помощ.

— Освободете пътя — извика той, размахвайки ножа си. — Никога! — отвърна генералът, като хапеше яростно устни.

Тогава двамата мъже се втурнаха един срещу друг, техните хора също и започна ужасна и безмилостна схватка. Тъй като всеки знаеше, че не може да очаква пощада, старяеше се да нанесе смъртоносен удар на противника си, без да мисли за своя живот. Ранените правеха последно усилие да се надигнат и да забият камата си в гърлото на някои от онези, които още се сражаваха.

Тази кървава схватка не можеше да трае дълго. Всички мексикански улани бяха избити. Сам генералът падна на земята, повален от капитана, който го завърза здраво с колана си, за да не може повече да се съпротивлява. Поради свои лични съображения, известни само нему, капитанът се бе постарал да го запази жив по време на борбата и генералът се бе отървал само с леки наранявания.

Всички мексиканци загинаха, но тяхната участ бе последвана и от повече от половината пирати.

Черният ординарец на генерала, Юпитер, въоръжен с огромен боздуган, който сам си бе направил от стеблото на едно младо дърво, дълго се съпротивлява срещу тези, които се мъчеха да го повалят, като сразяваше безмилостно всички, които имаха непредпазливостта да се приближат до смъртоносното му оръжие.

Накрая успяха да го обвържат с ласо и да го проснат на земята полузадушен и капитанът го спаси в последния миг, когато един от пиратите бе вдигнал ножа да пререже гърлото му.

Като видя генерала в невъзможност да се съпротивлява, Уактено нададе радостен вик и без даже да помисли да избърше кръвта, която изтичаше от двете му рани, прескочи като тигър тялото на врага си, който се гърчеше без сили в краката му, и се втурна а палатката.

Тя беше празна.

Доня Лус беше изчезнала.

Капитанът бе смазан!

Какво бе станало с младото момиче? Палатката беше малка, без всякаква покъщнина и не бе възможно доня Лус да се е скрила вътре. Полунареденото легло говореше, че до нападението доня Лус си е почивала спокойно в него.

Тя бе изчезнала, без да остави никакви следи.

Такова бягство беше необяснимо за капитана, тъй като лагерът бе нападнат едновременно от всички страни. Как можеше едно младо момиче, разбудено внезапно, да притежава такава смелост и да запази толкова хладнокръвие, че да побегне и да мине незабелязано покрай нападателите, които пазеха всички изходи?

Капитанът напразно се мъчеше да разбере тази загадка Тон тропаше яростно с крак, промушваше с ножа си всички денкове, които биха могли да послужат за временно скривалище на изчезналата, но всичко беше напразно.

Убедил се най-сетне, че претърсването на палатката няма да доведе до нищо, Уактено изскочи навън, мятеше се насам-натам като див звяр и си казваше, че ако по чудо доня Лус е успяла да побегне в прерията сама, полуоблечена, той лесно ще открие следите ѝ.

А през това време грабежите продължаваха с такава бързина и ред в безредието, че правеха чест на практическите познания на пиратите.

Победителите, изнурени от убийствата и грабежите, разпаряха с ножовете си пълните с мескал мехове и се отдаваха на пиянски оргии.

Внезапно пронизителен вик прозвуча недалеч и град от куршуми се изсипа върху пиратите. Изненадани на свой ред, те се хвърлиха към оръжието си и се помъчиха да се съберат. В същия миг се появи група

индианци, които скачиха като ягуари през денковете, следвани от отряд бели трапери, предвождани от Честно сърце, Веселяка и Черния елен.

Положението на пиратите стана критично.

Уактено видя опасността, която застрашаваше хората му, и не без съжаление се отказа от безрезултатното дирене. Той събра хората си, повлече със себе си двамата единствени пленници, които бе заловил, а именно генерала и черния му прислужник, и като се възползува от суматохата, която съпровожда винаги такива внезапни нападения, заповяда на пиратите да се разпръснат във ЕСИЧКИ посоки, за да избягнат по-лесно преследването от страна на противниците си.

Пиратите дадоха почти от упор един залп срещу нападателите, което причини известна суматоха сред последните, и изчезнаха в нощта като ято лешояди.

Капитанът остана последен. Разочарован, той се оттегли ярост в сърцето, като кроеше най-зловещи планове.

Уведомен от индиански разузнавач и най-вече от доктора за проектираното нападение на лагера, Честно сърце веднага бе потеглил, за да отиде колкото може по-бързо на помощ на мексиканците. За зла беда, въпреки бързината, с която се движеха траперите и команчите, те пристигнаха много късно, за да могат да спасят членовете на експедицията.

Когато разбраха, че пиратите са побягнали, Орлова глава и воините му се втурнаха по следите им.

Останал сам в лагера, Честно сърце заповяда най-щателно да се претърсят околните храсталаци и високите треви, в които пиратите не бяха успели да нахлуят, за да търсят своите жертви, поради бързото им прогонване от лагера.

Така бе открита Фебея, младата прислужница на доня Лус, както и двама улани, приютили се в хралупата на едно дърво, които бяха довлечени по-скоро умрели, отколкото живи от Черния елен и няколко други ловци. Те се мислеха в ръцете на пиратите и Честно сърце положи големи усилия да ги убеди, че хората около тях са приятели, пристигнали наистина твърде късно, но които няма да им сторят никакво зло.

След като се покопитиха, Честно сърце влезе с тях в палатката и поиска да му разкажат накратко какво се бе случило.

Младата метиска възвърна самообладанието си, след като разбра кой е насреща ѝ. Тя не чака втора покана и за няколко минути разказа на Честно сърце за ужасните събития, на които бе станала неволна свидетелка.

— Значи — запита Честно сърце — капитан Агилар е убит?

— Уви, да! — отвърна тя с въздишка.

— А генералът?

— О, той се отбраняваше като лъв и падна след геройска съпротива.

— И той ли загина? — запита Честно сърце развълнувано.

— О, не — отвърна тя живо, — само е ранен. Видях как бандитите го носеха. Мисля даже, че раните му са леки, тъй като разбойниците се стараеха да не го засегнат по време на боя.

— Толкова по-добре — каза траперът и наведе глава замислено.

После с колеблив и леко разтреперан глас запита:

— А господарката ти, с нея какво стана? — Моята господарка, доня Лус ли?

— Да, доня Лус, Мисля, че така се нарича. Бих дал всичко, за да узная нещо за нея и да разбера, че е на сигурно място.

— Тя е на сигурно място, понеже се намира при вас — промълви един мелодичен глас.

И доня Лус се появи, още бледа от ужасните преживявания, но спокойна, с усмивка на уста и блестящ поглед.

Всички неволно се стъписаха при ненадейната поява на момичето.

— Слава богу! — извика траперът. — Нашата помощ все пак не е била съвсем излишна!

— Разбира се — отговори тя мило и добави с тъга: — Сега, след като загубих човека, който заместваше баща ми, аз моля за вашата закрила, кабалеро!

— Вие вече я имате — отвърна той пламенно. — Що се отнася до вуйчо ви, разчитайте на мене. Аз ще ви го върна, даже и с цената на живота си. Вие знаете — добави той, че отдавна съм ваш покорен слуга.

След като мина първото вълнение, всички искаха да узнаят как доня Лус е успяла да се скрие от пиратите.

Тя просто разправи какво се бе случило. Легнала с дрехите си, и от тревога не могла да заспи, сякаш смътно предчувствие я карало да бъде нащрек. Когато чула рева на пиратите, скочила ужасена и веднага разбрала, че всеки опит за бягство е обречен на неуспех.

Огледала се уплашено и зърнала куп дрехи, нахвърляни безразборно в един хамак^[1], висящ навън.

Тогава една мисъл, дошла сякаш от небето, проблеснала в главата ѝ.

Вмъкнала се под тези дрехи и свивайки се колкото може повече, тя се сгушила на дъното на хамака под разхвърляните дрехи.

Благодарение на провидението вождът на пиратите, търсейки на всички страни, не се сетил да бръкне в хамака, който изглеждал празен.

Спасена вследствие на тази случайност, тя останала сгушена в продължение на един час в неопишуемо душевно състояние.

Пристигането на ловците и гласът на Честно сърце, който тя веднага познала, ѝ вдъхнали надежда, тя излязла от скривалището си и очаквала с нетърпение удобен момент да се появи пред тях.

Ловците бяха удивени от този тъй простичък и същевременно толкова трогателен разказ и поздравиха най-сърдечно младото момиче за нейната храброст и хладнокръвие, които единствени я бяха спасили.

Когато в лагера бе възстановен отчасти редът, Честно сърце се приближи до доня Лус.

— Сеньорита — каза той, — скоро ще съмне. След като си отпочинете няколко часа, ще ви заведе при майка ми. Сигурен съм, че след като ви опознае, ще ви обикне като собствена дъщеря. А щом бъдете на сигурно място, ще се погрижа да върна вуйчо ви.

Без да дочака доня Лус да му благодари, Честно сърце се поклони почтително и излезе от палатката.

Останала сама, доня Лус въздъхна и седна замислена.

---

[1] Хамак — плетена мрежена люлка Б. пр. ↑

VIII

ПЕЩЕРАТА КРАЙ ЗЕЛЕНЯСАЛИЯ ПОТОК

Бяха изминали два дни от събитията, описани в предишната глава.

Ще отведем читателя, между три и четири часа следобед в пещерата, открита от Веселяка, която Честно сърце бе превърнал в предпочитано жилище.

Вътрешността на пещерата, осветена от факли от специално дърво, което индианците наричат дърво свещ, забити в пукнатините на скалите, приличаше на цигански катун или на разбойническо свърталище.

Четиридесетина трапери и команчи се бяха разположили из галериите: едни спяха, други пушеха, трети почистваха оръжието си или кърпеха дрехите си. Неколцина бяха налякали край две-три огнища, над които висяха казани, и готвеха огромни късове дивеч за вечеря.

На всеки изход на пещерата стояха неподвижно по двама часови, с наострени уши и будни очи, и мълчаливо бдяха за безопасността на всички.

В нещо като стая, отделена от останалата част на пещерата с естествена каменна преграда, разговаряха две жени и един мъж, седнали върху грубо издялани столове.

Двете жени бяха доня Лус и майката на Честно сърце, а мъжът, който седеше срещу тях, пушейки цигара от царевична коса, и се намесваше понякога в разговора с някое възклицание, породено било от изненада, било от удивление или от радост, беше Еусебио.

Пред входа на това отделение, което образуваше един вид отделна стая в пещерата, друг мъж се разхождаше напред-назад, с ръце на кръста, подсвирквайки през зъби някаква мелодия, която вероятно съчиняваше в момента.

Беше Черния елен.

Честно сърце, Орлова глава и Веселяка не бяха там.

Разговорът между двете жени, изглежда, беше крайно интересен. Майката на трапера разменяше често многозначителни погледи със стария прислужник, който, без да забележи, бе оставил цигарата си да угасне и от време на време машинално я слагаше в устата си.

— Кажете ми, мило дете — запита старата жена, — през тези два месеца, откакто сте на път, генералът, вашият вуйчо, никога ли не ви е дал възможност да разберете, било от негови думи, било от постъпките му, каква е целта на тази експедиция?

— Никога! — отговори доня Лус.

— Странно! — прошепна старата жена.

— Наистина странно! — повтори Еусебио, като продължаваше да смуче угасената цигара.

— Но все пак — продължи майката на Честно сърце — как прекарваше времето си вуйчо ви, след като навлязохте в прерията? Извинете, мило дете, може би моите въпроси ви учудват, но аз не ги задавам от празно любопитство. По-късно ще разберете, че само от интерес към вас ви разпитвам така.

— Не се съмнявам, сеньора — отговори доня Лус с очарователна усмивка. — Затова ще ви отговоря без колебание. След като стигнахме в прерията, вуйчо ми беше все тъжен и загрижен, гледаше да се среща с хора, свикнали с тукашния живот, и когато намереше такъв човек, с часове разговаряше с него, разпитваше го.

— А за какво го разпитваше, мое дете, можете ли да си спомните?

— Ще ви призная, за мой срам, сеньора — отвърна младото момиче и леко поруменя, — че не отдавах голямо значение на тези разговори. Смятах, че това не е моя работа. Дотогава животът ми бе протекъл печално и еднообразно, а сега имах възможност да се възхищавам от величествената природа, която като по вълшебство се появи пред мен. Очите ми не можеха да се наситят на тези чудеса.

— Наистина, мило дете, простете ми, тези въпроси ви изморяват. Сега вие не можете да разберете тяхното значение. Ако искате, ще поговорим за нещо друго — каза старата жена и целуна доня Лус по челото.

— Както обичате, сеньора — отвърна доня Лус и също я целуна. — Щастлива съм, че мога да разговарям с вас за каквото и да било, всичко ще ми бъде интересно.

— Ние тук си бърбим, бърбим, а не мислим за моя син, който замина още тази сутрин и, по собствените му думи, трябваше да се е върнал.

— О, дано не му се е случило нещо лошо! — извика доня Лус уплашено.

— Вие се интересувате живо за него, нали? — усмихнато запита майката на Честно сърце.

— О, сеньора, може ли да бъде другояче — развълнувано отговори доня Лус и лицето ѝ се покри с червенина — след всичко, което той стори, а и за в бъдеще ще стори за нас, в това съм сигурна.

— Моят син ви обеща да освободи вуйчо ви. Бъдете уверена, че ще изпълни обещанието си.

— Ни най-малко не се съмнявам, сеньора! Какъв благороден и силен характер! — извика тя пламенно. — Колко правилно е назван Честно сърце!

Старата сеньора и Еусебио я наблюдаваха с усмивка. Радваха се на нейния възторг. Тя забеляза вниманието, с което я слушаха, спря смутено, наведе глава и още повече се изчерви.

— Можете да продължите, мое дете — каза майката на Честно сърце. — Щастлива съм, че така говорите за сина ми. — И добави, сякаш на себе си: — Да, той е силен и благороден характер. Както всички ценни хора, и той е непризнат. Но търпение! Изпитанията ще свършат и ще дойде ден, когато справедливостта ще възтържествува.

— Нима е нещастен? — запита плахо момичето.

— Не казвам това, дете мое — отговори клетата майка и сподави една въздишка. — Но кой ли може да каже на тоя свят, че е щастлив? Всеки носи товара на грижите си.

В пещерата настъпи раздвижване. Влязоха няколко души.

— Синът ви пристигна, сеньора — каза Черния елен.

— Благодаря, приятелю — отговори тя.

— О, колко се радвам! — възкликна доня Лус и живо скочи.

Но веднага се засрами от необмислените си думи и седна смутена.

Честно сърце влезе, придружен от Веселяка, Орлова глава и няколко трапери. Той се отправи с широки крачки към отделението на майка си и поздрави доня Лус с известно стеснение, което не му бе

привично. Майка му забеляза това. Младото момиче отговори на поздрава му не по-малко смутено.

— Е, мои благородни затворнички — шеговито каза той, — много ли скучахте, докато ме чакахте? Времето сигурно ви се е сторило извънредно дълго в тази пещера. Простете ми, че ви доведох в такова отвратително жилище, доня Лус. Вие сте родена да обитавате великолепни дворци. За съжаление, този е най-хубавият ми дом.

— При майката на човека, който ми спаси живота, аз се чувствавам като кралица, където и да се намирам — благородно отвърна доня Лус.

— Много сте великодушна — запъна се траперът. — Карате ме наистина да се смущавам!

— Синко — прекъсна го майка му, очевидно за да даде друга насока на разговора, който започваше да става мъчителен за двамата млади, — какво свършихте днес? Имате ли добри новини? Доня Лус толкова се безпокои за вуйчо си. Гори от желание по-скоро да го види.

— Разбирам безпокойствието ви, доня Лус — отговори траперът. — Надявам се, че скоро ще ви зарадвам. Днес не свършихме много нещо. Не успяхме да открием дирите на бандитите. За щастие, на връщане, на няколко крачки от пещерата, срещнахме доктора, който, по стар навик, търсеше треви из пукнатините на скалите. Той ни каза, че видял някакъв съмнителен човек да се навърта насам. Веднага започнахме да търсим и успяхме да го заловим. Сега го водим с нас.

— Както виждате — закачливо каза доня Лус, — понякога е полезно да се събират треви! По всичко изглежда, че нашият доктор ви е направил голяма услуга.

— Неволно, разбира се — засмя се Честно сърце.

— Не казвам противното — продължи все така шеговито доня Лус, — но все пак трябва да благодарим на тревите.

— Признавам, че събирането на треви има своя добра страна. Но всяко нещо с времето си. Не искам да упреквам доктора, но той не винаги следва това правило.

Въпреки печалната случка, за която намекваха тези думи, никой не можа да скрие усмивката си, когато стана дума за злополучния лекар.

— Хайде, хайде — каза доня Лус, — не искам да нападам моя беден доктор. Стига му мъката, която го гризе от този злокобен ден

насам.

— Права сте! Няма повече да говоря за това. Сега ви моля да ми позволите да отида при другарите си, които буквално умират от глад и чакат само мене, за да седнат на вечеря.

— А какво ще правите с човека, когото заловихте? — запита Еусебио.

— Още не съм мислил. Но смятам да го разпитам, щом се навечеряме, и отговорите му вероятно ще ни подсказат какво да правим с него.

Свалиха казаните от огъня, нарязаха месото и трапери и индианци насядаха като братя един до друг и започнаха да се хранят с охота.

Само на жените храната бе поднесена в тяхното отделение от Еусебио, който изпълняваше длъжността на главен келнер с такова достойнство и сериозност, сякаш се намираше в най-изискана обстановка.

Пленникът бе поставен под надзор на двама здрави трапери, въоръжени до зъби, които не го изпускаха от очи. Но той ни най-малко не мислеше да бяга, напротив, с голям апетит се справи с храната, която поставиха пред него.

Веднага след вечерята вождовете се оттеглиха настрани и си поговориха полугласно. След това по заповед на Честно сърце пленникът бе доведен при тях.

Досега те не го бяха погледнали.

Но щом се яви, веднага го познаха и не можаха да скрият изненадата си.

— Капитан Уактено! — промълви Честно сърце удивен.

— Точно така, господа — отвърна пиратът надменно и с ирония.
— Искали сте да ме разпитвате? Готов съм да ви отговарям.

IX ДИПЛОМАЦИЯ

След всичко станало бе нечувана дързост от страна на капитан Уактено да дойде в лагера на враговете си и да се предаде без каквато и да било съпротива в ръцете на хора, които не биха се поколебали да си отмъстят за всички сторени от него злини.

Траперите бяха изумени от постъпката на пирата и започнаха да подозират някаква клопка. Изненадата им растеше, колкото повече мислеха върху неговото поведение. Напълно разбираха, че той сам се бе оставил да го хванат и че постъпката му крие някаква користна цел, особено като се имаше предвид колко внимателно бе заличил следите си и се бе постарал да намери толкова непристъпно скривалище, че дори индианците, тези неповторими следотърсачи, се бяха отказали да го търсят.

Защо бе дошъл сред своите смъртни врагове? Каква важна причина го бе накарала така непредпазливо сам да се предаде?

Това се питаха траперите, когато го наблюдаваха с любопитство и интерес; защо този дързък мъж, независимо от своя морал, предприемаше една безумна постъпка?

— Господине — обърна се към него Честно сърце след кратко мълчание, — щом сте се предали в наши ръце, несъмнено не ще откажете да отговорите на въпросите, които ще сметнем за нужно да ви зададем?

Неопределена усмивка мина по тънките бледи устни на пирата.

— Не само няма да откажа да отговарям на въпросите ви — отвърна той спокойно и отчетливо, — но даже ще изпреваря тези въпроси и сам ще ви разкажа, по собствена воля, всичко, което се случи. Сигурен съм, че така ще разберете смисъла на някои факти, които ви озадачават и които напразно се мъчите да си обясните.

Траперите, които постепенно се бяха приближили, зашепнаха удивено и заслушаха по-внимателно. Тази сцена се развиваше твърде странно и обещавахе да бъде крайно интересна.

Честно сърце размисли за миг, после се обърна към пирата:

— Говорете, господине. Ние ви слушаме.

Капитанът се поклони и с подигравателен той започна разказа си. Когато стигна до превземането на лагера, продължи така:

— Беше добре изиграно, нали господа! Положително ще трябва да ме поздравите за това, вие, които се смятате за ненадминати в тази област! Но има нещо, което не знаете и което сега ще ви кажа: заграбването на богатствата на мексиканския генерал за мене имаше само второстепенно значение. Аз преследвах друга цел и ще ви я разкрия. Искях да отвлека доня Лус. Още от Мексико следях всяка стъпка на кервана. Подкупих техния главен водач, Бърборко, мой стар агент. Оставих на другарите си златото и скъпоценностите, а аз търсех само младото момиче.

— Но, изглежда, не го намерихте, нали? — прекъсна го Веселякът язвително.

— Така ли мислите? — каза пиратът невъзмутимо. — Всъщност имате право, този път не постигнах целта си. Но всичко още не е свършено, може би следващия път ще успея.

— Вие говорите пред сто и петдесет от най-добрите стрелци на прериите за този отвратителен план с такава увереност, като че ли се намирате на сигурно място сред вашите бандити в някое от най-потайните ви свърталища, капитане. Това е или голяма непредпазливост, или рядка самомнителност — каза строго Честно сърце.

— О, опасността не е толкова голяма, колкото си я представяте. Вие знаете, че аз не се поддавам лесно на страха. Затова оставете заплахите и да говорим, ако обичате, като сериозни и зрели мъже.

— Ние, траперите и индианските воители, събрани в тази пещера, имаме правото в името на общата ни сигурност да приложим към вас закона на граничните области — око за око, зъб за зъб — въз основа на доказаното даже от вашите признания обвинение в грабеж, убийства и опит за отвличане. Този закон ще приложим незабавно. Какво имате да кажете в своя защита?

— Всяко нещо с времето си, Честно сърце. След малко ще се занимаем с този въпрос. Най-напред нека приключим с това, което исках да кажа. Бъдете спокойни, то ще ни отнеме само няколко минути. Аз сам Ще се върна на този въпрос. Но с какво право вие се само назначавате за съдии в тези прерии?

— Този закон е стар като света. Дълг на всеки честен човек е да премахне звяр, който се изпречи на пътя му.

— Сравнението не е много ласкателно за мене — отвърна пиратът, — но аз не съм много чувствителен и няма да се засегна. Ще ме оставите ли най-сетне да говоря?

— Говорете, крайно време е всичко това да свърши.

— Същото желая и аз. Затова изслушайте ме. На тоя свят всеки гледа на живота по своему — един с широта, друг — тесногръдо. А моята мечта е да се оттегля не след дълго в някоя глуха красива област на Мексико и да заживея спокойно и охолно. Както виждате, не съм много амбициозен. Преди няколко месеца успях да извърша няколко доста сполучливи удара в прерията благодарение на моята смелост и съобразителност и натрупах завидна сумичка, която по стар навик реших да внеса в банка, така че един ден да разполагам със състоянието, за което ви споменах. Отидох в Мексико и предадох капитала си на един почтен френски банкер, когото ви препоръчвам за всеки случай.

— Какви са тия брътвежи — остро го прекъсна Честно сърце, — подигравате ли се с нас, капитане?

— Ни най-малко. Продължавам. В Мексико случаят ми позволи да направя на доня Лус голяма услуга.

— Вие? — гневно извика Честно сърце.

— А защо не? Работата е много проста. Аз я спасих от ръцете на четирима бандити, които най-спокойно я ограбваха. Видях я и се влюбих безнадеждно в нея.

— Господине — извика с отвращение Честно сърце, вие преминавате всякакви граници. Доня Лус е младо момиче, за което може да се говори само с най-голямо уважение, и аз не ще позволя на никого да я обижда пред мене.

— Ние сме на едно и също мнение — насмешливо продължи пиратът, — но това не пречи да бъда влюбен в нея. Аз събрах сведения и узнах, че е племенница на генерала и че ще заминава. До отпътуването ѝ успях да съставя план, който, както вие преди малко споменахте, бил напълно пропаднал. Но аз все пак още не се отказвам от него!

— Що се отнася до това, ще се постарая да ви помогнем.

— И добре ще сторите, ако можете, разбира се.

— Този път смятам, че свършихте.

— Не още, ако нямате нищо против. Но за останалото, което искам да ви кажа, смятам, че е необходимо присъствието на доня Лус. Само от нея зависи успехът на моята мисия пред вас.

— Не ви разбирам.

— Не е нужно да ме разбирате в момента. Но бъдете спокоен, Честно сърце, скоро загадката ще ви се изясни.

За голяма изненада на траперите, през целия разговор пиратът не бе загубил нито за миг своето самообладание, нито за миг не бе променил насмешливия израз на лицето си, не бе изоставил подигравателния си той и свободното си държане. Той приличаше повече на благородник, отишъл да навести съседи по имение, отколкото на пленник, когото очаква разстрел. Не даваше най-малък признак на тревога пред опасността, която го грозеше.

Докато траперите се съвещаваха тихо. Уактено си сви цигара от царевична коса, запали я и я запуши спокойно.

— Доня Лус — започна Честно сърце със зле прикрито нетърпение — няма нищо общо с нашия разговор и нейното присъствие не е необходимо.

— Дълбоко се лъжете, драги господине — отговори невъзмутимо пиратът, като изпусна кълбо дим из устата си. — Присъствието й е необходимо, ще ви обясня защо: вие много добре разбирате, че аз съм хитра лисица и няма да дойда току-така да се предам в ръцете ви, ако не съм оставил зад себе си човек, който с живота си да гарантира моя живот. Този човек е вуйчото на младото момиче. Ако до полунощ не се завърна в нашето свърталище, както благоволихме да се изразите, сред моите скъпи другари, точно десет минути след полунощ почтеният генерал ще бъде разстрелян без отлагане.

Гневна тръпка премина сред траперите.

— Знам много добре — продължи пиратът, — че вие лично ни най-малко не се интересувате за живота на достойния генерал и драговолно бихте го пожертвували заради моя. Но смятам, че за мое щастие, доня Лус не е на вашето мнение и отдава голямо значение на живота на своя вуйчо. Затова, ако обичате, поканете я да дойде и лично да чуе предложението, което ще й направя. Времето тече, пътят оттук до моя лагер е дълъг и ако пристигна късно, само вие ще бъдете

отговорен за нещастieto, което ще се случи поради това нежелателно закъснение.

— Ето ме, господине — каза доня Лус, която се намираше сред присъстващите и бе чула всичко.

Пиратът хвърли полуизпушената си цигара, учтиво се поклони и я поздрави почтително.

— Щастлив съм — каза той, — че ми оказвате тази чест.

— Престанете с ироничните си комплименти, господине. Слушам ви. Какво имате да ми кажете?

— Вие съдите зле за мене — отговори пиратът, — но се надявам, че по-късно ще си възвърна вашето уважение. Не ме ли познавате? Мисля, че съм оставил у вас най-добри спомени.

— Възможно е, господине, за известно време да съм пазила добър спомен за вас — развълнувано каза младото момиче. — Но след всичко, което стана преди няколко дни, за мен вие сте негодник.

— Думата е много силна!

— Извинете, господине, ако тя ви наранява, но още не съм се отърсила от ужаса, който ми причинихте, ужас, който вашата днешна постъпка още повече засилва, вместо да намали. Благоволете без протакане да съобщите намеренията си.

— Отчаян съм, че толкова зле ме разбирате. Моля ви да отдадете всичко случило се на огъня на страстта, която изпитвам, и вярвайте...

— Господине, вие ме обиждате! — прекъсна го надменно доня Лус — Какво общо може да има между мене и един разбойнически главатар?

При това тежко оскърбление лицето на пирата пламна, той захапа устни, овладя се с усилие и отговори спокойно и почтително:

— Така да бъде, сеньорита, заслужих вашите упреци.

— Само за да ми кажете тези празни думи ли ме извикахте, господине? В такъв случай по-добре ще направя да се махна. Момиче като мене не е свикнало нито на такова държане, нито на такива изрази.

И тя понечи да отиде при майката на Честно сърце, която също тръгна към нея.

— Един миг, сеньорита — извика яростно пиратът, — щом пренебрегвате молбите ми, тогава изслушайте заповедите ми!

— Вашите заповеди! — изрева Честно сърце и се спусна на към него. — Вие забравяте къде се намирате, господине!

— Хайде, стига заплахи, приятели мои — продължи пиратът с гръмък глас. Скръсти ръце на гърдите си, вдигна глава и хвърли презрителен поглед на всички. — Вие прекрасно знаете, че нищо не можете да ми сторите, че нито косъм няма да падне от главата ми.

— Това е вече прекалено — извика траперът.

— Оставете, Честно сърце — каза доня Лус, като застана пред него. — Този човек е недостоеен за вашия гняв. Ролята на бандит му приляга най-добре. Най-сетне той хвърли маската си!

— Да, хвърлих маската си — изрева яростно пиратът. — Послушайте, неразумно момиче. След три дни ще се върна. Виждате, че съм добър — добави той със зловеща усмивка! — Давам ви време да размислите. Ако тогава не се съгласите да ме последвате, вуйчо ви ще бъде подложен на най-страшни изтезания и като последен спомен от мене ще ви изпратя главата му!...

— Чудовище!... — извика младото момиче в отчаяние.

— Хайде де — сви той рамене и злобно се изсмя. — Всеки люби по своему, а аз съм се закълел, че ще станете моя жена!

Но доня Лус вече не го слушаше. Сломена от болка, тя бе припаднала в ръцете на майката на трапера и на Еусебио, които побързаха да я отнесат.

— Доста — извика със страхотен глас Честно сърце и сложи ръка на рамото му. — Бъдете благодарен, че се измъквате от ръцете ни жив и здрав!

— След три дни по същото време ще ме видите отново, драги мои — отвърна той презрително.

— Дотогава щастието може да се обърне — подметна Веселяка.

Пиратът само се изсмя, после излезе от пещерата с твърда, спокойна крачка, сякаш нищо не се бе случило. Даже не благоволи да се обърне, толкова беше опиянен от впечатлението, което бе направил, и от вълнението, което бе предизвикал.

Едва бе изчезнал, и от другите изходи на пещерата Веселяка, Черния елен и Орлова глава се спуснаха по следите му.

Честно сърце постоя за миг замислен, след това, блед и загрижен, отиде да се осведоми за състоянието на доня Лус.

Х ЛЮБОВ

Доня Лус и Честно сърце се намираха в особено състояние. И двамата бяха млади, красиви и се обичаха, без да имат смелостта да признаят чувствата си, без даже да подозират, че ги изпитват.

Макар животът им да бе протекъл при съвсем различни условия, и двамата бяха изпълнени с най-съкровени вълнения и сърцата им бяха непокварени.

Детството на девойката бе преминало бледо и безцветно, сред безкрайни религиозни церемонии, в една страна, където християнската религия е по-скоро езичество.

Тя никога не бе почувствувала трепет в сърцето си. Не познаваше любовта, както не познаваше и страданията. Просто бе живяла като птичка, забравяйки миналото и без да се безпокои за бъдните дни.

Пътуването с вуйчо ѝ напълно бе променило живота ѝ. В прерията, изправена пред безкрайните хоризонти, които се разгръщаха, пред величествени реки ѝ високи планини, чиито върхове сякаш стигат небето, мислите ѝ се възвеличаваха и облагородяваха. От очите ѝ сякаш падна завеса и тя разбра, че не е създадена за безсмисления манастирски живот.

Честно сърце се бе появил пред нея при изключителни обстоятелства и бе завладял съзнанието ѝ, отворено за всички преживявания, готово да възприема и най-силни впечатления.

Въпреки необикновените дрехи на трапера, откритият му характер, мъжественият израз на гордото му лице, благородната му походка я бяха неволно развълнували.

По силата на съкровения стремеж, скрит у всяко същество, принадлежащо на голямото човешко семейство, без да съзнава това, доня Лус бе срещнала сърцето, за което копнееше.

Нежна и крехка, тя имаше нужда от такъв енергичен мъж с топъл поглед, лъвска смелост и желязна воля, имаше нужда да се чувства закриляна и подкрепяна в живота от неговата мощна десница.

Още от първия миг тя се бе предала без съпротива, с непреодолимо чувство на щастие, на влечението, което я тласкаше към Честно сърце, и преди да се опомни и дори да помисли да се съпротивява, любовта бе завладяла душата ѝ.

Последните събития разбудиха с нечувана сила страстта, която доня Лус таеше в дъното на сърцето си. Сега, когато беше до него и непрекъснато слушаше от майка му и от другарите му най-хубави неща за него, тя разбра, че любовта ѝ е неделима част от самото ѝ съществуване и не можеше да си представи как толкова време е живяла, без да обича този мъж, когото ѝ се струваше, че познава от раждането си.

Сега вече доня Лус живееше само за него и чрез него, една негова усмивка, един негов поглед бяха достатъчни, за да засияе от щастие, беше радостна, когато го виждаше, и тъжеше, когато беше далеч от него.

Честно сърце бе достигнал до същото състояние, но по съвсем различен път.

Прерията, в която, така да се каже, бе израсъл, го бе научила да се възхищава от величавите явления и дела на природата, а непрестанните борби, които бе принуден да води, било с индианците, било с дивите зверове, бяха развили всичките му духовни и физически сили.

Както могъщите му мускули и дарбата му да си служи с оръжието му помагаша да се справи с всички препятствия, така чрез силата на мисълта си и изтънчеността на чувствата си той можеше всичко да разбере. Той имаше усет за всичко добро и величаво.

Както винаги се случва с благородните характери, свикнали отрано да се борят с всички несгоди и само със собствени сили да се справят с всякакви изненади, той бе постигнал необикновена душевна широта, като при това бе запазил странна детска наивност по отношение на някои още непознати за него чувства.

Всекидневните изисквания на бурния и несигурен живот, който той водеше, бяха задушили в него кълна на страстите. Навиците му на самотник го бяха превърнали въпреки волята му в съзерцателна натура.

Той не познаваше друга жена освен майка си. Индианките, със своите нрави, възбуждаха само отвращение у него. Той бе достигнал до тридесет и шест годишна възраст, без да бе копнял за любов, без да бе

познавал това чувство. Нещо повече — никой не му бе споменавал тази дума, която включва в своите пет букви толкова изживявания и която по цялата земя е извор на толкова възвишени дела и на толкова ужасни престъпления.

След като цял ден бяха ловували из гори и долини или петнадесет-шестнадесет часа бяха търпеливо дебнали бобрите с Веселяка, също пълен невежа по въпросите на любовта, вечер край лагерния огън в прерията двамата разговаряха само върху преживените събития.

Седмиците, месеците и годините течаха, без да променят живота на Честно сърце, като се изключи някакво неопределено, сякаш безпричинно вълнение, което го глождеше и което той не можеше да си обясни. Но Честно сърце щеше да се убеди, че природата има свои неумолими закони, на които всеки трябва да се подчини независимо от условията, при които се намира.

Ето защо, когато срещна доня Лус, същото чувство на инстинктивна и неудържима любов, което действуваше върху девойката, тласна към нея и Честно сърце.

Изненадан от внезапния интерес към една непозната, която вероятно никога вече нямаше да види, траперът едва ли не я упрекна за това си чувство. Ето защо той се отнесе към нея с известна хладина, която не му беше привична.

Както всички горди души, свикнали хората да им отстъпват, той се чувствуваше засегнат от това, че една девойка го е покорила, че той е попаднал под влиянието ѝ и не може да се освободи от него.

Но когато след пожара в прерията напусна лагера на мексиканците, въпреки бързото си заминаване той отнесе спомена за нея и този спомен все повече го завладяваше.

Постоянно му се струваше, че до слуха му долита нежният и звучен глас на доня Лус. Насън или наяве, тя беше винаги пред него, усмихваше се, гледаше го с пленителните си очи.

Душевната му борба бе жестока. Въпреки страстта, която го разяждаше. Честно сърце знаеше каква непреодолима преграда го дели от доня Лус, схващаше ясно до каква степен любовта му е безсмислена и неосъществима. Той си повтаряше всички възражения, които биха могли да се направят в такъв случай, за да си докаже, че е безумец.

Най-сетне успя да се убеди, че цяла пропаст го дели от тази, която обича. Но макар и сломен от тежката борба със себе си, у него все пак оставаше искрица надежда, която никога не напуска силните характери. И вместо да признае искрено поражението си и да се отдаде на своята страст, сега единствената му радост, единственото му щастие, той продължаваше глухата си съпротива, търсеше извинение за всички дребни отстъпки, които правеше пред любовта си.

Той отбягваше девойката с упоритост, която би могла да я засегне. А когато бяха принудени да се срещнат, Честно сърце ставаше мълчалив, мрачен, едва отговаряше на нейните въпроси, и то със стеснение, присъщо само на неопитните влюбени, възползуваше се от първия удобен случай да се махне.

Момичето го следеше с печален поглед, тихо въздишаше и понякога бисерни сълзи мълчаливо се стичаха по розовите ѝ страни, защото смяташе, че той я избягва от безразличие към нея, без да разбира, че това бе израз на любов.

Но през няколкото дни след превземането на лагера чувствата на двамата влюбени, неусетно и за самите тях, ги бяха още по-дълбоко завладели.

С проницателността на всяка истинска майка и майката на Честно сърце бе отгатнала увлечението на своя син, душевната му борба и бе станала скрита довереница и закрилница на тази любов, която всеки от влюбените смяташе, че е стаил дълбоко в душата си.

Ето как стояха нещата два дни след предложението, направено от Уактено на доня Лус.

Честно сърце изглеждаше още по-тъжен и загрижен от преди. Той нервно крачеше насам-натам из пещерата и от време на време хвърляше тревожни погледи наоколо си. Накрая се облегна на стената, наведе глава и дълбоко се замисли. Стоеше така доста време, когато нежен глас пошепна на ухото му:

— Какво те мъчи, синко? Защо си тъжен? Лоши известия ли си получил?

Честно сърце вдигна глава като стреснат от сън.

Пред него стояха майка му и доня Лус, нежно хванати подръка. Той ги погледна печално и отвърна със сподавена въздишка!

— Уви, майко, утре е последния ден. А аз още нищо не съм измислил, за да спася доня Лус и да върна вуйчо ѝ.

Двете жени потрепераха.

— Утре — прошепна доня Лус, — Този човек ще дойде утре.

— Какво ще направиш, синко?

— Сам не знам, майко — отговори той трескаво. — Този човек е по-силен от мене. Той разби всичките ми планове. Досега не успяхме да узнаем къде се крие. Всичките ви издирвания оставаха напразни.

— Честно сърце, — тихо запита доня Лус, — нима ще ме оставите в ръцете на този бандит? Защо тогава ме спасихте?

— О — трепна траперът, — този упрек ме убива!

— Аз не ви упреквам. Честно сърце — отвърна тя живо. — Но съм много нещастна. Ако стоя тук, ще стана причина за смъртта на единствения си близък роднина. Ако отида с бандита, ще бъда опозорена.

— Ах, а аз да не мога нищо да сторя. — извика той пламенно, — да ви гледам разплакана, да зная, че сте нещастна, и да не мога с нищо да ти помогна! С радост ще пожертвувам живота си, само и само да ви спестя някое безпокойство.

— Не губи надежда, синко! — насърчи го старата жена. — Аз съм сигурна, че ти ще намериш изход.

— Да не губя надежда! Какво говориш, майко? От два дни приятелите ми и аз правим невъзможното и всичко е безуспешно. Как да не губя надежда? След няколко часа този негодник ще дойде да иска жертвата, която си е набелязал! По-добре да умра, отколкото да бъда свидетел на такова злодеяние!

Доня Лус го погледна странно, печална усмивка освети лицето ѝ, тя леко сложи нежната си ръка на рамото му и го запита със своя мелодичен и покоряващ глас:

— Честно сърце, обичате ли ме?

Младият мъж се сепна, тръпка премина по тялото му.

— Защо ме питате — каза той развълнувано.

— Отговорете ми, без да се колебаете, както аз ви питам — настоя тя. — Мигът е тържествен. Имам към вас една гореща молба.

— Говорете! Вие знаете, че не мога нищо да ви откажа.

— Отговорете ми тогава — повтори тя трепетно. — Обичате ли ме?

— Дали ви обичам! Ако това означава, сеньорита, че трябва да пожертвувам живота си за вас, ако трябва да бъда подложен на най-

жестоките мъчения, за да изкупя с кръвта си единствена ваша сълза, ако това означава, че не трябва да ви оставя да направите жертвата, която ще изискат от вас утре, за да спасите вуйчо си, о, сеньорита, аз ви обичам от цялата си душа! И така, говорете без страх, каквото и да ми поискате, ще го извърша с радост!

— Добре, приятелю — каза тя, — разчитам на вашата дума и утре, когато този човек дойде, ще ви я припомня. Но преди всичко вуйчо ми трябва да бъде спасен, дори с цената на моя живот. Той беше за мен баща, обичаше ме като дъщеря, заради мене попадна в ръцете на разбойниците. Закълнете се, Честно сърце, че ще го освободите — добави тя с неопишуема тревога.

Честно сърце се канеше да ѝ отговори, но в пещерата влязоха Веселяка и Черния елен.

— Най-после — извика Честно сърце и се спусна към тях.

Тримата мъже размениха няколко думи тихо, след което траперът бързо се върна при жените. Лицето му сияеше.

— Имаш право, майко — трепетно извика той. — Щастието ни се усмихна. Сега аз ви казвам: Не губете надежда, доня Лус, скоро ще върна вуйчо ви!

— О, възможно ли е? — радостно каза тя.

— Надявайте се и ме чакайте! Сбогом, майко! Пожелайте ми успех!

Без да каже нищо повече, Честно сърце изскочи от пещерата, последван от почти всички свои другари.

— Какво искаше да каже? — тревожно пошепна доня Лус.

— Ела, мило дете — отговори старата жена, — да отидем и бъдем мислено с него.

Двете полека се отправиха към своята стаичка. В пещерата бяха останали само десетина души, да закрилят двете жени.

XI ПЛЕННИЦИТЕ

След нахлуването на червенокожите и траперите в обсадения лагер, по заповед на своя главатар пиратите се разпръснаха кой накъдето види, за да избягнат по-лесно преследването.

Уактено и четиримата разбойници, които носеха генерала и неговия черен прислужник здраво вързани и със запушени уста, се спуснаха по стръмните скали с риск да се сгромолясат в зиналите под тях пропасти.

Когато изминаха известно разстояние, окуражени от тишината, която цареше наоколо, както и от нечуваните трудности, които бяха превъзмогнали, за да достигнат тия места, пиратите се поспряха да поемат дъх.

Дълбока тъмнина ги обгръщаше, само над главите им на шеметна височина блещукаха като бледи звезди факлите на преследващите ги трапери, които не се осмеляваха да се спуснат по същите стръмнини.

— На добър ви час — присмя се капитанът. — А сега, от какво да се опасяваме. Оставете тук пленниците, а двама от вас ще отидат да разузнаят положението наоколо.

Заповедите му бяха изпълнени. Двамата пирати скоро се завърнаха и съобщиха, че са открили една пещера, която може да им послужи за временно скривалище.

— Хайде тогава — каза капитанът — да вървим веднага там!

И той пръв потегли. Останалите го последваха. Скоро, стигнаха до доста широка вдлъбнатина, която се намиреше на няколко метра под мястото, където се бяха спрели да си починат. Щом се настаниха, първата им грижа беше плътно да запушат входа с едно одеяло и това не бе трудно — входът беше толкова нисък, че разбойниците се бяха проврили през него наведени.

— Така — каза капитанът. — Сега се намираме у дома си и няма защо да се опасяваме от излишно любопитство.

Той извади огниво от джоба си и запали една факла от дърво свещ, с което се беше запасил за всеки случай. Когато осветиха наоколо, бандитите радостно се развикаха. Това, което бяха взели в началото за обикновена вдлъбнатина, се оказа широка естествена пещера, каквито често се срещат из тия места.

— Охо! — разсмя се капитанът. — Я да видим къде се намираме. Вие стойте тук и наблюдавайте зорко пленниците, а аз ще се поразходя да разузная нашето ново владение.

И като запали втора факла, Уактено се запъти към вътрешността на пещерата. Тя се спускаше със слаб наклон под планината, стените бяха доста високи, а на места се разширяваха и образуваха нещо като зали. През невидими пукнатини в скалите влизаше въздух, тъй като факлата гореше ярко и капиталът дишаше спокойно. Колкото повече напредваше, той все повече се убеждаваше, че приближава някакъв изход, защото въздухът ставаше все по-свеж.

Бе вървял почти двадесет минути, когато силно въздушно течение шибна лицето му и залюля пламъка на факлата.

— Аха, ето изхода — прошепна той. — Да внимаваме! Първо да загасим светлината, не се знае кого ще срещнем навън.

Стъпка с крак факлата и няколко мига стоя неподвижно, за да свикнат очите му с тъмнината. Капитанът беше предпазлив човек и си знаеше работата.

Планът му за нападение на лагера бе пропаднал само поради стечение на обстоятелствата, които не можеха да се предвидят. Ето защо, след като попремина ядът му от несполуката, той се примири, но реши да си отмъсти при пръв удобен случай. Впрочем изглеждаше, че съдбата му се усмихва отново, като му предлага точно сега едно почти неоткриваемо скривалище.

Така че той дочака с неизразима радост и надежда очите му да свикнат с тъмнината, за да може да различи предметите и да разбере дали наистина е открил изход, при който случай позицията му щеше да е почти неуязвима.

И не се измами. След малко забеляза в далечината слаба светлина. Решително се отправи към нея и след няколко минути стигна до тъй желания изход.

Наистина съдбата му помагаше. Изходът се оказа на брега на малка рекичка, чиито води стигаха до самата пещера, тъй че бандитите

можеха било с плуване, било със сал да влизат и излизат от убежището си, без да оставят следи и по този начин да заблудят всеки преследвач.

Уактено познаваше на пръсти прерията, където от десет години упражняваше доходния си занаят. Затова, щом се огледа, разбра къде се намира. Той знаеше, че тази рекичка с многобройни завой се намира на доста голямо разстояние от лагера на мексиканците. Като разучи добре мястото, той въздъхна облекчено и понеже не се страхуваше вече, че ще бъде открит, запали факлата и се завърна обратно.

С изключение на един, който пазеше пленниците, другарите му спяха дълбоко. Капитанът ги разбуди.

— Тревога! — каза той. — Ставайте веднага, сега не е време за спане. Имаме друга работа да вършим.

Бандитите станаха неохотно, като търкаха очите си и се прозяваха.

Капитанът ги накара най-напред да закрийт добре отвора, през който бяха влезли в пещерата, след това им заповяда да го последват заедно с пленниците, на които бяха развързали краката, за да могат да вървят. Всички спряха в една от многобройните зали, които Уактено пътем бе открил, остави в нея пленниците с един пазач, а с другите трима продължи навътре в пещерата.

— Виждате ли? — каза той, като им показва изхода. — Всяко зло за добро. Случаят ни помогна да открием убежище, където никой няма да ни подири. Ти, Франк веднага върви на уреченото място и доведи другарите, а ти Антонио ще набавиш провизии. Тръгвайте. Не е нужно да ви казвам, че ще чакам с нетърпение да се върнете.

Двамата бандити безропотно се спуснаха в реката и изчезнаха. После Уактено се обърна към третия бандит и му каза:

— Ние с тебе, Гонзалес, ще съберем дърва за огъня и сухи листа за легло. Хайде, по-бързо, по-бързо!

Час по-късно весел огън пламтеше в пещерата, а разбойниците спяха дълбоко върху меки легла от сухи листа.

При изгрев слънце пристигнаха и другите членове на шайката. Те бяха тридесетина души.

Достойният им главатар чувствуваше как сърцето му се изпълва със задоволство при вида на тази сбирщина от негодяи, с които още можеше да се разпорежда. С тях той възнамеряваше да оправи работите си и скоро бляскаво да си отмъсти.

След като доволно се нахраниха с късове дивечово месо, богато поляно с мескал, капитанът реши, че е време да се занимае и с пленниците си.

Уактено влезе в помещението, което служеше за затворническа килия. Откакто бе попаднал в ръцете на разбойниците, генералът не бе продумал и беше привидно безчувствен към грубото отношение, на което бе изложен. Раните му се бяха подлютили и му причиняваха ужасни страдания, но той нито веднъж не се бе оплакал. Тежка мъка глождеше сърцето му, откакто беше пленен: той виждаше, че планът, който го бе довел в прерията, е провален и че няма надежда да го осъществи някой ден. Всичките му другари бяха избити, сам той не знаеше каква съдба го очаква. Единствено мисълта, че племенницата му бе успяла да се спаси от лапите на разбойниците, донякъде смекчаваше страданията му. Но какво ли бе станало с нея в прерията, където се срещат само диви зверове и индианци? Как ще може момиче, свикнало с удобства, да понесе такива несгоди и лишения? Тези мисли удвояваха страданията му.

Капитанът се изплаши от вида на своя пленник.

— Хайде, хайде, генерале — каза той, — смелост, дявол да го вземе! Съдбата често се променя, знам това от опит. Не бива да се отчайвате. Никой не може да предвиди какво му носи утрешния ден. Дайте ми честната си дума, че няма да се опитвате да избягате, и аз веднага ще ви развържа ръцете.

— Не мога да ви дам честна дума — отговори твърдо генералът. — Това значи да ви излъжа. Напротив, заклевам се, че ще се помъча да избягам с всички възможни средства.

— Браво, добре го казахте! На ваше място и аз бих отговорил по същия начин. Но смятам, че и при най-силно желание ще ви бъде невъзможно да направите нито крачка. Ето защо въпреки това, което казахте, аз ще ви развържа, вас и вашия прислужник, а вие правете каквото искате. Разбира се, и въпрос не става въобще да ви освободя.

С ножа си той преряза въжетата, които свързваха ръцете на генерала, после направи същата услуга и на черния Юпитер. Щом видя ръцете си свободни, негърът започна да скача от радост и да се смее, като показваше огромните си блестящи зъби.

— Тихо, черньо — извика пиратът, — стой мирен, ако не искаш да получиш куршум в главата.

— Аз няма да замина без моя господар — отговори Юпитер, като въртеше уплашено големите си очи.

— Браво, черньо! — изсмя се капитанът. — Твоята преданост ти прави чест.

След това Уактено изплакна с прясна вода раните на генерала и ги превърза грижливо, накара да донесат на пленниците храна, до която се докосна само негърът, и се оттегли.

Към обяд капитанът събра предводителите на шайката и им каза:

— Не можем да отречем, че изгубихме първата схватка. Пленниците, които заловихме, не могат ни най-малко да компенсират нашите загуби. Ние не можем да приемем този провал, който ни позори и ни прави за присмех. Възнамерявам да предприема втора схватка и ако и този път се проваля, всичко ще бъде загубено. През моето отсъствие добре пазете пленниците. И запомнете следното: ако утре до полунощ не се завърна жив и здрав при вас, точно четвърт час след полунощ ще разстреляте двамата пленници без всякаква пощада. Разбрахте, нали?

— Бъдете спокоен, капитане — отвърна Франк от името на своите другари. — Можете да заминете. Заповедите ви ще бъдат изпълнени.

— Разчитам на вас. Но най-важното, няма да ги разстрелвате нито минута по-рано, нито минута по-късно.

— Разбрано. Заповедта ще бъде изпълнена точно в определения час.

— Сбогом. И не губете търпение, ако се забавя. Капитанът се упъти направо към лагера на траперите, при Честно сърце.

Видяхме за какво бе отишъл.

XII ВОЕННА ХИТРОСТ

След като направи предложението си на траперите, главатарят на пиратите забърза към скривалището си. Но той познаваше живота в прериите и не се съмняваше, че враговете му го следят отдалеч. Затова приложи всичките си хитрини, за да ги заблуди. Правеше безброй завои, непрекъснато се връщаше на старите си следи, и, както се казва, правеше десет крачки назад, за да напредне само с една.

Тези безкрайни предпазни мерки го забавиха извънредно много. Стигна до реката, чиито води миеха входа на пещерата, и хвърли последен поглед наоколо си, за да се убеди, че ничие вражеско око не наблюдава движенията му.

Всичко беше спокойно и той се канеше да спусне във водата прикрития с листа сал, когато лек шум в храстите привлече вниманието му. Пиратът трепна, бързо измъкна един пистолет от колана си и решително се приближи към мястото, откъдето идваше тревожният шум. Един човек, наведен над земята, с лопатка в ръце, изкореняваше треви и растения. Пиратът се усмихна и прибра пистолета. Бе познал доктора, който упорито се бе отдал на обичайната си страст. Увлечен в работата си, ученият не бе забелязал пирата.

След като го наблюдава известно време с насмешка, Уактено понечи да си върви, но една мисъл го осени. Той се приближи до доктора и сложи тежката си ръка на рамото му. При това грубо докосване бедният доктор подскочи уплашено и изпусна на земята и тревите, и лопатката.

— Хей, човече — извика капитанът подигравателно. — какво ви е прихванало, та все ровите така земята денонощно?

— Как? — отвърна докторът. — Какво искате да кажете?

— Много просто, не виждате ли, че приближава полунощ?

— Вярно — простодушно отговори докторът, — но луната е толкова красива!...

— Че я взехте за слънце, така ли? — изсмя се пиратът. После продължи сериозно: — Но не е там въпросът. Разправят, че макар да не

сте с всичкия си, вие сте опитен лекар...

— Аз съм дал доказателства за това, господине — отвърна докторът, засегнат от думите му.

— Много добре. Вие сте човекът, който сега ми трябва. Ученият се поклони неохотно. Явно беше, че това внимание ни най-малко не го ласкае.

— Какво желаете — запита той, — да не сте болен?

— Аз не, слава богу, но един от вашите приятели, който е мой пленник, и затова трябва да ме последвате.

— Как така? — опита се да се възпротиви докторът.

— Никакви възражения, тръгвайте след мене или ще ви пръсна главата. Впрочем бъдете спокоен, нищо не застрашава живота ви. Хората ми ще ви окажат уважението, на което имате право като учен.

Тъй като всякаква съпротива беше излишна, докторът се съгласи и дори за миг бегла усмивка заигра по устните му, която пиратът не забеляза. Иначе щеше да се позамисли.

Пиратът даде път на учения и двамата стигнаха до реката. В мига, когато тръгнаха от мястото, където бяха водили този разговор, клоните на един гъсталак се разтвориха предпазливо и оттам се подаде бръсната глава, от върха на която падаше назад само дълъг перчем със забодено в него перо, после едно тяло и накрая — целият човек: Орлова глава като ягуар се спусна по следите им. Той видя качването на двамата на сала, после влизането им в пещерата и на свой ред изчезна в гората, като пошепна:

— Уф! — най-изразителното възклицание в езика на команчите.

Докторът бе чисто и просто послужил за примамка на пирата, който попадна в клопката, поставена му от индианския вожд. Беше ли докторът съучастник на Орлова глава? Скоро ще узнаем.

Рано сутринта пиратът нареди да се претърси цялата местност около пещерата, но не бе открита никаква следа. Той потри ръце доволно. Значи излизането му беше двойно успешно, тъй като се бе завърнал в пещерата, без да бъде проследен.

Сигурен, че вече няма от какво да се бои, той реши да не държи около себе си толкова безделници, постави временно за главатар на шайката Франк, стар, изпитан разбойник, в когото имаше пълно доверие, задържа само десетина сигурни хора и отпрати останалите.

Въпреки че задачата, с която се бе нагърбил сега, беше крайно съблазнителна, а успехът ѝ — почти осигурен, той не искаше да остави другите си задължения и да хрантути двадесетина безделници, които от нямане що да правят можеха да му изиграят някоя лоша шега.

Както се вижда, капитанът бе не само предпазлив, но и човек, който познава основно почтените си съдружници.

Когато пиратите напуснаха пещерата, капитанът направи знак на доктора да го последва и го заведе при генерала.

След като ги представи един на друг с обичайната си ирония, бандитът ги остави сами.

Само че, преди да напусне помещението, капитанът извади, от колана пистолета си и като го допря до гърдите на доктора, каза:

— Макар и да сте смахнат, ако все пак решите по някакъв начин да ме предадете, запомнете добре, драги господине: и при най-малкото съмнително движение от ваша страна ще ви пръсна главата. Вие сте предупреден. Действайте както намерите за добре.

И като прибра пистолета в колана си, той излезе с гръмогласен смях.

Докторът изслуша предупреждението с опечалено лице, но с лукава усмивка, която за щастие капитанът не забеляза.

Генералът и Юпитер се намираха в едно помещение далеч от входа на пещерата. Бяха сами, тъй като капитанът не смяташе за нужно да държи при тях постоянно часови. Седнали върху купчина сухи листа, навели глави, скръстили ръце, те седяха дълбоко замислени.

Когато видя доктора, генералът се оживи, усмивка, пълна с надежда озари тъжното му лице.

— Ето ви и вас, докторе — каза той и му подаде ръка, — трябва ли да се радвам, или да се опечаля от вашето идване?

— Сами ли сме? — запита докторът, без да отговори на въпроса.

— Така мисля — отвърна генералът учудено. — Във всеки случай лесно можете да проверите.

Докторът обходи всички ъгли и се върна при пленниците.

— Сега можем да поговорим — каза той.

Ученият обикновено беше толкова съсредоточен в своите занимания и толкова разсеян, че генералът нямаше почти никакво доверие в него.

— Какво стана с племенницата ми? — запита с тревога генералът.

— Успокойте се. Тя е ма сигурно място при един трапер на име Честно сърце, който се отнася с най-дълбока почит към нея.

Генералът въздъхна с облекчение. Тази новина му възвърна смелостта.

— О — каза той, — какво значение има сега за мене, че съм пленник! Щом племенницата ми е спасена, мога да понеса всичко.

— Не, не — извика живо докторът, — до утре трябва да избягате на всяка цена.

— Защо?

— Отговорете ми най-напред, съгласен ли сте?

— Друго не желая.

— Раните ви ми изглеждат доста леки, почти са оздравели.

— Вярно е.

— Ще можете ли да вървите?

— О, да.

— Да се разберем. Искам да кажа, ще издържите ли дълъг път?

— Смятам, че мога, щом се налага.

— Хе, хе — намеси се негърът, който дотогава мълчеше, — аз не съм ли достатъчно силен, за да нося господаря, ако не може да върви?

Генералът стисна ръката му.

— Така е. Сега на думата — каза докторът. — Всичко това е прекрасно, но вие трябва да избягате.

— Прав сте, но как?

— Там е работата — каза докторът и се почеса по челото, — че и аз не знам как. Но бъдете спокоен, ще намеря някакъв начин. Само че не знам точно какъв.

Чуха се стъпки и Уактено се появи на входа.

— Е, как са болните? — запита той.

— Не са много добре — отвърна докторът.

— Е, нищо — продължи пиратът, — всичко ще се нареди. Освен това генералът скоро ще бъде освободен и ще може да се лекува както трябва. Хайде, докторе, смятам, че ви оставих достатъчно време да поговорите с приятеля си.

Докторът последва пирата, без да отвърне. На излизане направи знак на генерала да бъде предпазлив.

Денят премина без произшествия. Пленниците нетърпеливо очакваха нощта. Увереността на доктора ги бе завладяла. Те вече твърдо се надяваха.

Привечер почтеният учен се появи отново. Той вървеше самонадеяно, лицето му сияеше, в ръката си държеше запалена факла.

— Какво има, докторе? — запита генералът. — Изглеждате много весел.

— Наистина съм радостен, генерале. Намерих средство да се измъкнем всички оттук.

— Кое е това средство?

— То е вече в ход — каза докторът и кратко се изсмя, както правеше винаги, когато беше доволен.

— Какво искате да кажете?

— Ей богу, нещо съвсем просто, за което обаче никога не можете да се досетите: всички бандити спят, ние сме господари на пещерата.

— Възможно ли е? Ами ако се събудят?

— За това бъдете спокоен! Те ще се събудят, но не по-рано от шест часа.

— Как така?

— Аз просто се погрижих да им осигуря приятни сънища, т.е. поднесох им на вечеря силна отвара от опиум, те изпопадаха, сякаш са от олово, и сега хъркат като ковашки мехове.

— Отлично! — извика генералът.

— Нали? — запита докторът скромно. — Искях да поправа злото, което ви бях сторил от разсеяност. Аз не съм воин, а обикновен лекар. Послужих си със своите оръжия и виждате, че в случая те струват колкото и другите.

— Струват стотици пъти повече! Докторе, вие сте знаменит човек!

— Хайде, хайде, да не губим време!

— Вярно, да тръгваме! Но какво направихте с капитана?

— Дявол го знае къде е. Той излезе след вечерята, без да се обади никому. Но аз подозирам къде е: може да се лъжа, но смятам, че ще го срещнем скоро.

— Е, всичко е на добре, а сега да вървим!

Тримата потеглиха. Въпреки приспивателното на доктора генералът и негърът не се чувстваха спокойни. Минаха край

помещението, където разбойниците спяха, налягали както дойде.

Стигнаха до изхода и тъкмо се канеха да отвържат сала, за да минат реката, под бледите лъчи на луната зърнаха сал с петнадесетина души, който бавно се приближаваше към тях.

Пътят за бягство беше пресечен. Как да се съпротивяват срещу толкова противници?

— Каква беда! — промълви генералът отчаяно.

— Ах! — въздъхна докторът. — А колко се мъчих, докато измисля този план за бягство.

За да не бъдат забелязани, бегълците се прикриха зад една издадена скала и зачакаха с разтуптени сърца приближаването на сала, чиито маневри им се струваха все по-подозрителни.

XIII

ЗАКОНЪТ НА ПРЕРИИТЕ

На едно доста широко пространство пред пещерата на Честно сърце дърветата бяха изсечени и набързо бяха издигнати сто и петдесет-двеста вигвами. Цялото племе команчи се бе настанило тук на лагер. Трапери, ловци и червенокожи воители живееха в пълно съгласие.

Вигвамите на това импровизирано селище, нашарени с различни цветове, бяха наредени доста симетрично, а сред него, в една по-обширна палатка, над която стърчаха дълги пръти с трофейни скалпове, денонощно гореше огън. Тук се събираше Съветът на вождовете.

В селището цареше голямо оживление. Индианските воители бяха татуирани и въоръжени като за война, сякаш готови да тръгнат на боен поход. Траперите бяха облекли най-хубавите си дрехи и бяха почистили оръжието си най-грижливо, може би смятаха, че скоро ще им се наложи да си послужат с него.

Конете, напълно оседлани, пазени от десетина воители, ровеха земята с копита, готови да полетят в поход.

Червенокожите и траперите сновяха нагоре-надолу. Изглеждаха заети, безпокойни.

Нещо рядко и необичайно за индианците — на определени разстояния бяха поставили часови, които да сигнализират за идването на всяко външно лице.

Личеше, че се подготвя някакво своеобразно прерийно тържество.

Но странно! Честно сърце, Орлова глава и Черния елен отсъствуваха. Само Веселяка следеше приготовленията и разговаряше със старейшината на команчите Есхис. Лицата им бяха строги, замислени. Виждаше се, че са много угрижени.

Бе денят, определен от главатаря на пиратите, когато доня Лус трябваше да му бъде предадена. Щеше ли да посмее той да се яви? Или предложението му беше само едно самохвалство и нищо повече?

Тия, които познаваха пирата, а те бяха много, защото почти всички имаха основание да се оплакват от него, бяха склонни да мислят, че той ще дойде. Единственото качество, което му се признаваше, бе неговата безумна смелост и желязна воля. Щом се зарече да направи нещо, той го изпълняваше независимо от всичко.

Освен това, от какво можеше да се опасява Уактено, ако дойдеше втори път сред своите врагове? Нали държеше в ръцете си генерала, чийто живот зависеше от неговия? Всички знаеха, че той не ще се поколебае да пожертвува възрастния човек заради своята сигурност.

Беше към осем часа сутринта. Ослепителното слънце пръскаше животворните си лъчи над картината, която се опитахме да нахвърлим.

Доня Лус излезе от пещерата, хванала подръка майката на Честно сърце. Зад тях вървеше Еусебио. Лицата на двете жени бяха бледи, печални, изтощени. Зачервените им очи показваха, че са плакали.

Веселяка се приближи до тях и ги поздрави.

— Още ли не се е завърнал синът ми? — тревожно запита старата жена.

— Още не — отговори траперът, — но успокойте се, сеньора, скоро ще пристигне.

— Боже мой! Ме знам защо, но ми се струва, че някаква неприятност го е задържала.

— Не, сеньора. Аз щях да знам, ако имаше нещо подобно. Когато тръгнах насам нощес, за да дойда да ви успокоя и да изпълня нарежданията му, той беше в отлично настроение. Не се тревожете и имайте вяра в него.

— Уви! — изстена горката жена. — От двадесет години живея в постоянни тревоги, всяка вечер лягам с мисълта, че на сутринта няма да видя сина си.

— Не се безпокойте, сеньора — каза нежно доня Лус. — Аз знам, че ако Честно сърце в този миг се излага на опасност, то е само за да спаси вуйчо ми. Дано успее!

— Скоро всичко ще се изясни — каза Веселяка. — Вярвайте ми. Знаете, че не искам да ви заблуждавам.

— Да — каза възрастната жена, — вие сте добър, обичате сипа ми и нямаше да бъдете тук, ако съществуваше някаква опасност за него.

— Аз ви благодаря за доброто мнение, което имате за мене, сенъора, в момента нищо повече не мога да ви кажа.

Но ви моля, имайте търпение и бъдете сигурна, че сега той мисли само за вас и за щастието на доня Лус.

— Да, винаги е такъв, добър, предан.

— Затова и го наричат Честно сърце — прошепна момичето и се изчерви.

— И никой не си е заслужил името повече от него — каза траперът убедено. — Трябва човек да е живял дълго време с Честно сърце, да го познава така, както аз го познавам, за да може да го оцени.

— И аз благодаря за хубавите думи, които казвате за моя син, Веселяк — отвърна старата жена и стисна коравата ръка на трапера.

— Аз казвам само истината, сенъора. Просто съм справедлив. Колко хубаво щеше да е в прериите, ако всички трапери бяха като него!

— Боже мой, времето тече, няма ли най-послед да се завърне! — прошепна тя и трескаво се огледа.

— Скоро ще се завърне, сенъора.

— Искам първа да го видя и да го поздравя, когато се завърне.

— За жалост това е невъзможно.

— Защо?

— Вашият син ме натовари да ви помоля, вас и доня Лус, да се приберете в пещерата. Той не желае да присъствувате на сцената, която ще се разиграе тук.

— Но как ще узная дали вуйчо ми е спасен? — запита младата жена с тревога в гласа.

— Бъдете спокойна, сенъорита, няма дълго да се безпокоите. Но моля ви, не стойте повече тук, приберете се в пещерата.

— Може би така ще бъде по-добре — каза майката на Честно сърце. — Хайде, миличка — усмихнато добави тя, — нека се приберем, щом синът ми желае това.

Доня Лус я последва, като се обръщаше крадешком с надеждата да види този, когото обичаше.

— Колко е хубаво да има човек майка — тихо прошепна Веселяка и сподави тежка въздишка, следейки с поглед двете жени, които изчезнаха в сянката на пещерата.

Индианските часови нададоха вик, който веднага бе подет от поставения пред съвещателната палатка воин. При този сигнал

вождовете на команчите станаха и излязоха от палатката, където се бяха събрали.

Траперите и команчите взеха оръжието си, наредиха се от двете страни на пещерата и зачакаха.

Облак прах се движеше с необикновена бързина към лагера. Скоро се разпръсна и се появи отряд конници, препускащи в карьер. Повечето от тях носеха мексикански дрехи. Начело яздеше на великолепен вран кон мъж, когото всички веднага познаха. Беше капитан Уактено. Той дръзко идваше със своята шайка да иска изпълнението на отвратителната сделка, която бе предложил преди три дни.

В прериите съществува обичай, когато два отряда се срещнат или пък воини или трапери посетят някое селище, да изпълнят специална церемония. Те се спускат едни към други, крещят и стрелят във въздуха.

Този път нямаше нищо подобно. Команчите и траперите останаха безучастни и мълчаливи, очаквайки, без да трепнат, пристигането на пиратите.

Този хладен, и сух прием не изненада капитана. Той леко свъси вежди, но даде вид, че нищо не е забелязал, и смело влезе в лагера, начело на отряда си.

Като приближиха вождовете на племето, наредени пред палатката на Съвета, двадесетте ездачи се заковаха неподвижно, сякаш се бяха превърнали в бронзови статуи. Тази маневра бе изпълнена с такова умение и ловкост, че траперите, майстори на ездата, с мъка се съдържаха да не извикат от възхищение.

Едва-що пиратите се бяха спрели, и редиците на траперите и индианците се разгънаха като ветрило, обградиха ги от всички страни и се затвориха в кръг зад тях. Чрез тази маневра, изпълнена с невероятна бързина, двадесетте пирати се намериха обградени в обръч, образуван от петстотин добре въоръжени конници.

Капитан Уактено почувствува тръпка на безпокойство и почти се разкая, че е дошъл. Но надви неволното си вълнение и се усмихна презрително. Беше сигурен, че няма от какво да се опасява.

Поздрави с леко кимване вождовете, наредени пред него, и запита твърдо Веселяка:

— Къде е доня Лус?

— Не знам какво искате да кажете — отвърна траперът насмешливо. — Доколкото ми е известно, тук няма девойка, над която да имате някакви права.

— Какво означава това и какво става тук? — запита капитанът, като хвърли наоколо си предизвикателен поглед. — Честно сърце забрави ли посещението, което му направих преди три дни?

— Честно сърце никога нищо не забравя — отвърна с твърд глас Веселяка. — Но не става въпрос за Честно сърце, а за вас. Как се осмелихте да дойдете тук начело на тази сбирщина разбойници?

— Добре — поде язвително капитанът. — Виждам, че не искате да отговорите на въпроса ми. Що се отнася до последната забележка, тя съвсем не ме засяга.

— Грешите, господине. Щом като имахте непредпазливостта да се предадете сами в нашите ръце, предупреждавам ви, че ние не ще бъдем толкова глупави да ви оставим да се измъкнете.

— Я гледай! И какво сте намислили?

— Скоро ще узнаете, господине.

— Чакам — отвърна пиратът предизвикателно.

— В тези прерии — продължи траперът със звучен глас — важи един единствен закон, законът на прериите. И този закон гласи: око за око, зъб за зъб. Знаете това, нали?

— И после? — запита сухо капитанът.

— От десет години — продължи невъзмутимо Веселяка — вие командувате шайка разбойници. Станахте ужаса на прериите. Ограбвахте и убивахте и бели и червенокожи, защото вие нямате родина. Убийствата и грабежите са вашият единствен закон. Пътници, трапери, ловци, индианци — никого не щадяхте, стига да можехте от кръвта им да спечелите шепа злато. Само преди няколко дни вие нападнахте лагера на мирни мексикански пътешественици и ги избихте безмилостно. На тези ваши престъпления трябва най-сетне да се сложи край и този край вече настъпи. Ние всички тук, индианци и трапери, сме се събрали, за да ви съдим и да приложим към вас неумолимия закон на прериите.

— Око за око, зъб за зъб — извикаха воините, обкръжили пиратите, като размахваха оръжието си.

— Лъжете се жестоко, мили мои — отвърна пиратът самоуверено, — ако смятате, че ще подложат безропотно гърлото си под

ножа ви като теле на кланица. Аз предполагах, че нещо такова може да се случи, и пристигнах с най-храбрите си хора. С мене са двайсет решителни мъже, които ще съумеят да се защитят. Още не сме в ръцете ви!

— Поогледайте се, господине, и размислете какво можете да старите.

Пиратът хвърли поглед назад — петстотин пушки бяха насочени срещу хората му.

Тръпки го побиха, смъртна бледност покри лицето му. Пиратът разбра, че се намира пред огромна опасност. Но веднага си възвърна самообладанието и като се обърна към трапера, каза подигравателно:

— Хайде де! Защо са всички тези напразни заплахи? Вие знаете много добре, че съм защитен от ударите ви. Наистина, както казахте, преди няколко дни аз нападах мексикански пътешественици, но вие знаете, че най-важният от тези пътешественици е в ръцете ми! Ако един само косъм падне от главата ми, генералът, вуйчо на девойката, която напразно искате да ми отнемете, веднага ще плати с живота си за обидата. Хайде, господа, престанете със своите заплахи! Предайте ми доброволно тази, за която съм дошъл, иначе, заклевам се, че след един час генералът няма да бъде между живите!

— Лъжете се — провикна се един глас. — Генералът е свободен!

И Честно сърце пресече тълпата и застана пред пирата.

Радостна тръпка премина сред редиците на трапери и индианци, а пиратите се смразиха от ужас.

XIV ВЪЗМЕЗДИЕТО

Генералът и двамата му другари не стояха дълго време в недоумение. След няколко лъкатушения салът се приближи и около петнадесет души с пушки в ръце слязоха от него и нахълтаха в пещерата със силни викове.

Бегълците ги посрещнаха с радост. Те разпознаха от пръв поглед Честно сърце, Орлова глава и Черния елен, които вървяха начело на групата.

Какво бе станало?

Когато Уактено принуди доктора да влезе в пещерата, Орлова глава, сигурен, че е открил убежището на пирата, се завърна при другарите си и им съобщи какво е видял. Изпратиха Веселяка при Честно сърце, който веднага пристигна. Решиха да нападнат леговището на разбойниците, докато други части, съставени от трапери и индианци, обграждаха пещерата, за да не допуснат никой да избяга.

Видяхме резултата от тази маневра.

След първите мигове на радост и доволство, че акцията е успяла, без пушка да гръмне, генералът уведоми освободителите си, че десетина разбойници спят дълбоко в пещерата под влиянието на опиума, даден им от славния доктор.

Пиратите бяха здраво вързани и отведени. След това всички останали части се събраха и целият отряд пое в галоп към лагера.

Изненадата на Уактено бе неописуема при възклицанието на Честно сърце, но тази изненада се превърна в ужас, когато той видя генерала, когото смяташе тъй добре пазен от своите хора.

Той разбра, че всичките му планове са провалени, че хитростите му са отишли напразно и че този път той е безвъзвратно загубен.

Кръвта нахлу в гърлото му, очите му мятаха светкавици. С дрезгав и пресипнал глас той изрева на Честно сърце:

— Добре е изиграно! Но всичко не е още свършено между нас, дявол да го вземе! О, аз ще си отмъстя!

И Уактено пришпори коня си. Честно сърце улови решително поводите.

— Още не сме свършили — каза той.

Пиратът го изгледа за миг с кръвясали очи и като се мъчеше да откопчи коня си, извика с прекъсван от гняв глас:

— Какво искате повече от мене?

Честно сърце стискаше с желязната си ръка юздата на коня, който бясно подскачаше.

— Вие сте осъден — отговори той — и спрямо вас ще бъде приложен законът на прериите!

Пиратът се изсмя злоещо, извади пистолетите си и яростно извика:

— Само да посмее някой да ме докосне! Пуснете ме да мина!

— О, не — отвърна траперът невъзмутимо, — този път, приятелю, добре се хвана и няма да ми избягаш!

— Тогава смърт! — И Уактено насочи пистолетите си към Честно сърце.

Но по-бърз от светкавица, Веселяка, който следеше тревожно движенията му, се хвърли пред приятеля си. Чу се изстрел. Куршумът засегна канадеца, който падна, облян в кръв.

— Първият! — изрева пиратът с див смях.

— Вторият! — изсъска Орлова глава и като пантера се метна върху коня на пирата.

Преди капитанът да успее да направи и най-малкото движение за защита, команчът омота около лявата си ръка дългите му коси и дръпна главата му назад.

— Проклятие! — изрева пиратът, като напразно се мъчеше да се освободи от нападателя си.

Тогава се разигра сцена, която потресе всички.

Конят, който Честно сърце бе пуснал, побеснял от ударите и от двойния си товар, полетя напред, помитайки всичко пред себе си. А на гърба му двамата врагове, сплетени като змии, се бяха вкопчили в смъртна прегръдка. Държейки все така здраво косите на пирата, Орлова глава го натисна с коляно, нададе ужасния боен вик на команчите и размаха ножа си около челото на противника си.

— Убий ме, мръснико, какво чакаш — извика Уактено и стреля със свободната си лява ръка, но куршумът отлетя в простора.

Вождът на команчите го погледна с презрение:

— Ти си подлец, баба, която се бои от смъртта!

В същото време той натисна още по-здраво бандита с коляно и заби ножа в главата му. Капитанът нададе пронизителен вой, който се смеси с победния вик на вождя на команчите. Конят се спъна о някакъв пън и падна. Вкопчаните врагове се претърколиха.

Само един от тях се надигна.

Беше Орлова глава: размахваше кървавия скалп на пирата.

Но Уактено още не бе мъртъв. Полудял от болки и гняв, заслепен от кръвта, която се стичаше по очите му, той стана и се хвърли срещу противника си, който не очакваше подобно нападение.

Вплетоха отново телата си, като всеки се стараеше да прободее с ножа си другия.

Няколко трапери се спуснаха да ги разтърват. Когато приближиха, всичко беше свършено.

Ножът на Орлова глава бе забит до дръжката в сърцето на капитан Уактено.

Обградени от всички страни, останалите пирати от шапката не се и опитаха да се съпротивляват. Когато Франк видя, че главатарят им е мъртъв, заяви от името на другарите си, че всички се предават.

По знак, на Честно сърце те хвърлиха оръжието си и бяха здраво вързани.

Веселяка, храбрият канадец, чиято преданост спаси Честно сърце, бе получил тежка, но за щастие не смъртоносна рана. Бързо го вдигнаха и го отнесоха в пещерата, където майката на Честно сърце пое грижата за него.

Орлова глава приближи до Честно сърце, който стоеше мрачен и замислен край едно дърво.

— Вождовете са събрани около огъня в палатката на Съвета и очакват моя брат — каза той.

— Идвам с моя брат — кратко отговори траперът.

Двамата влязоха в палатката. Там бяха събрани всички индиански вождове. Между тях се намираха и генералът, Черния елен и няколко други трапери.

Един индианец донесе запалена лула, почтително се поклони към четирите посоки на света и едно след друго я поднесе на

вождовете. След като лулата обиколи всички, той изсипа пепелта в огъня, произнасяйки някакви заклинания, и излезе.

Тогава старейшината Слънце стана, поклони се пред членовете на съвета и каза:

— Вождове и воини! Изслушайте думите, които излизат от гърдите ми и които Господарят на живота е вложил в сърцето ми. Какво смятате да правите с двадесетте пленници, които са във ваши ръце? Ще ги освободите ли, та да продължат своите грабежи и убийства? Да продължат да отвличат жените ви, да крадат конете ви и да убиват братята ви? Или ще ги отведете в техните каменни селища на изток? Пътят е дълъг, осеян с опасности, пресечен с високи планини и бързи реки. По пътя пленниците ви могат да избягат, могат да ви издебнат, докато спите, и да ви избият. Освен това вие знаете, воини, че когато стигнете до техните каменни селища, белите хора с дълги ножове ще ги освободят. Няма справедливост за червенокожите! Не, воини! Господарят на живота, който най-сетне предаде тези кръвожадни хора в наша власт, желае те да умрат! Той слага край на техните престъпления! Когато срещнем по пътя си ягуар или сива мечка, ние ги убиваме. Тези хора са по-жестоки и от ягуара, и от сивата мечка. Те трябва да заплатят за кръвта, които са пролели. Нека загинат на стълба на изтезанията! Аз хвърлям пред Съвета своето червено огърлие! Правилно ли говорих, могъщи воини?

След тези думи старият вожд седна на мястото си. Настъпи тържествено мълчание. Беше очевидно, че всички присъстващи одобряват думите му.

Честно сърце почака няколко минути, видя, че никой не се кани да отговори на речта на вожда. Тогава стана и взе думата:

— Вождове и воини от племето команчи, и вие, бели трапери, братя мои — каза той с тих скръбен глас. — Думите, които произнесе старият сахем^[1] са прави! За нещастие сигурността на прериите изисква смъртта на нашите пленници. Тази крайна мярка е ужасна, но ние сме принудени да я приложим, ако искате да се радваме в мир и спокойствие на плода на нашия тежък труд. Но ако действително трябва да спазим неумолимия закон на прериите, нека не проявяваме излишно варварство. Да ги накажем, щом трябва, но да ги накажем като великодушни, а не като жестоки хора. Нека покажем на тия бандити, че ние произнасяме присъда и че не ги наказваме със смърт,

за да отмъстим лично за себе си, а за цялото общество. Техният главатар, най-виновният от всички, заплати с живота си. Нека бъдем снизходителни, без да изменяме на справедливостта. Да ги оставим сами да изберат смъртта си. Да няма ненужни изтезания! Господарят на живота ще ни се усмихне. Той ще бъде доволен от своите червенокожи деца, на които ще даде обилен лов. Аз свърших! Правилно ли говорих, могъщи мъже?^[2]

Членовете на Съвета изслушаха внимателно думите на Честно сърце. Вождовете посрещнаха с благосклонна усмивка благородните чувства на белия трапер, за които всички — и индианци, и трапери — го обичаха и уважаваха.

Стана Орлова глава.

— Моят брат Честно сърце говори добре — каза той. — Годиците му не са много на брой, но мъдростта му е голяма. Ние сме щастливи, че ни се удава случай да му докажем своето приятелство, и затова приемаме с готовност неговото предложение. Ще направим така, както той желае.

— Благодаря — отговори Честно сърце развълнувано, — благодаря, мои братя. Команчите са велико и благородно племе, което аз обичам, и съм щастлив, че то ме прие като брат.

Съветът приключи и вождовете излязоха от палатката.

Пленниците стояха струпани на едно място, зорко пазени от цял отряд воини.

Глашатаят събра всички членове на племето и траперите, които се бяха пръснали из лагера.

Тогава Орлова глава взе думата и се обърна към пиратите:

— Кучета сред бледоликите — каза той. — Съветът на великите вождове на могъщото племе команчи, чиито обширни ловни земи заемат голяма част от земята, реши вашата съдба. Вие живяхте като диви зверове. Сега се постарайте да умрете не като страхливи баби, а като храбреци. Тогава може би Господарят на живота ще се смили над вас и след смъртта ви ще ви приеме в ескенане, това място на наслади, където ловуват смелите Мъже, гледали смъртта в очите.

— Ние сме готови — отговори невъзмутимо Франк. — Вържете ни за стълба на изтезанията, измислете най-страхотните мъчения. Не ще видите лицата ни да побледнеят.

— Нашият брат Честно сърце се застъпи за вас — продължи вождът. — Вие няма да бъдете вързани за стълба на изтезанията. Вождовете ви оставят правото сами да изберете как ще умрете.

Тогава излезе наяве една черта, свойствена на белите, живели дълго време в прерията в допир с червенокожите. Изоставили навиците на своите прадеди, те са възприели обичаите на индианците.

Предложението на Орлова глава засегна честолюбието на пиратите.

— С какво право — провикна се Франк — Честно сърце се застъпва за нас? Смята ли той, че не сме мъже? Или че изтезанията ще изтръгнат от устата ви недостойни степенания и жалби. Не, не и не! Нека ни вържат за стълба на изтезанията! Мъченията, на които ще ни подложат, не ще могат да се сравнят по жестокост с тези, на които ние сме подлагали воините от вашето племе, попаднали в ръцете ни.

При тия високомерни думи гневен трепет премина сред индианците, докато пиратите тържествуваха.

— Кучета! Зайци! — крещяха те. — Команчите са баби, по-добре да си облекат поли!

Честно сърце излезе напред. Настъпи мълчание.

— Зле сте разбрали думите на вожда — каза той. — Не бива да смятате за обида, че ви оставихме сами да изберете как да умрете. Това е израз на уважение към вас. Ето камата ми! Ще ви развържат. Нека тя премине от ръка на ръка и се забие поред в гърдите ви! Мъжът, който свободно, без да се колебае, си нанася смъртен удар, е по-храбър от този, който, привързан към стълба на изтезанията, не може да понеса мъченията и нагрубява палачите си, за да го убият по-бързо.

Думите на трапера бяха посрещнати с оживени възклицания. Пиратите се спогледаха за миг, сякаш се съвещаваха, после се прекръстиха и извикаха в един глас.

— Приемаме!

Тълпата, която ги заобикаляше, досега бурна и весела, се смълча в очакване на ужасната трагедия, която щеше да се разиграе.

— Развържете пленниците — нареди Честно сърце. Заповедта му веднага бе изпълнена.

— Дай си камата! — извика Франк. Траперът му я подаде.

— Благодаря и сбогом — продума пиратът твърдо, разгърди се и бавно, с усмивка на уста, сякаш се наслаждаваше на смъртта, заби

камата до дръжката к гърдите си.

Смъртна бледност покри постепенно лицето му, блуждаещи, очите му се извъртяха в орбитите, той се олюля като пиян и падна на земята. Беше мъртъв.

— Сега е мой ред — каза следващият пират, изтръгна от раната още димящата кама и я заби в сърцето си. И падна върху тялото на Франк.

След него дойде ред на третия, после на четвъртия, на петия и на всички останали. Никой не се поколеба, никой не прояви малодушие. Всички паднаха с усмивка на уста, благодарейки, на Честно сърце за смъртта, която им бе дарил.

Присъстващите бяха потресени от тази страхотна екзекуция, но завладени от ужасното зрелище и сякаш опиянени от дъха на кръвта, го следяха с безумен поглед и дишаха тежко, без да се помръднат.

Дойде ред на последния пират. Той погледна купчината трупове, проснати пред него, после изтегли камата от ръцете на предпоследния, усмихна се и каза:

— Щастлив съм, че умирам в такава чудесна компания. Но, дявол да го вземе, къде ли отива човек след смъртта? Колко съм глупав! Скоро ще узная.

С бързо движение заби ножа в гърдите си и падна мъртъв.

Това страшно клане трая не повече от четвърт час.^[3] Нито един от пиратите не бе повторил удара си, всички бяха загинали още от първия!

— Аз ще взема тази кама — каза Орлова глава и изтегли ножа от потръпващото тяло на последния бандит. Той бе чудесно оръжие за всеки воин. Спокойно го изтри в тревата и го закачи на пояса си.

Пиратите бяха скалпирани и изнесени във от лагера. Оставиха ги ма лешоядите, които, привлечени от дъха на кръвта, вече се виеха със зловещи крясъци над богатия пир.

Страшната шайка на капитан Уактено бе унищожена. За нещастие в прериите имаше още такива банди.

След екзекуцията индианците безгрижно се прибраха във вигвамите си. За тях това бе едно от обичайните събития, които не са в състояние да ги затрогнат.

Треперите обаче въпреки тежкия живот, който водят, и навика им да проливат своя или чужда кръв, се разотидоха подтиснати от това ужасно зрелище.

Честно сърце и генералът се отправиха към пещерата.

Жените, които бяха останали вътре, не подозираха каква страшна сцена се бе разиграла и с какво кърваво изкупление бе приключила.

---

[1] Сахем — вожд (инд.) Б. пр. ↑

[2] С тези думи завършват всички речи на индианците. Б. а. ↑

[3] Цялата сцена е историческа и напълно достоверна. Сам авторът е присъствувал в областта Апахерия на подобна екзекуция. Б. а. ↑

XV ОПРОЩЕНИЕТО

Срещата на генерала с племенницата му бе затрогваща.

Преживял толкова тежки изпитания в последно време старият воин бе щастлив, че може да прегърне невинната девойка, която бе за него всичко и по чудо се бе спасила от сполетелите я нещастия.

Не можеха да се наприказват. Генералът я разпитваше как е живяла, докато той е бил в плен, а тя — за опасностите, на които е бил изложен, и за отношението на пиратите към него.

— А сега, вуйчо, какви са намеренията ти? — запита тя накрая.

— Уви, мое дете — тъжно отговори той и въздъхна, — трябва незабавно да напуснем тези страшни места и да се приберем в Мексико.

Сърцето на момичето се сви от мъка, макар то и да съзнаваше; че трябва веднага да отпътуват. Но да си замине сега, това значеше да напусне този, когото обичаше, да се раздели завинаги с него, без всякаква надежда да се види отново с човека, с когото всяка измината в щастлива близост минута ѝ изтъкваше все повече неговия чудесен характер и който бе станал сега тъй необходим за живота ѝ и за щастието ѝ.

— Какво има, мило дете? Ти си тъжна, очите ти са насълзени.

— Уви, мили вуйчо, как да не бъде тъжна — отвърна тя с плач в гласа — след всичко, което се случи през последните няколко дни? Сърцето ми е сломено.

— Наистина, ужасните събития, на които бяхме и свидетели, и жертви, са предостатъчни, за да те натъжат, но ти си още млада, мое дете, и след късо време тия събития ще останат като блед спомен за неща, които, вярвам, не ще се повторят в бъдеще.

— Значи ще заминем наскоро?

— Още утре, ако е възможно. Какво да правя повече тук? Самата съдба е против мене, щом ме принуждава да се откажа от експедицията, чието успешно завършване щеше да ощастливи

последните ми дни. Но не можах да получа тази утеха. Така да бъде — добави той примирено.

— Какво искаш да кажеш, мили вуйчо? — запита девойката.

— Нищо, което би могло да те интересува, мило дете. По-добре да не знаеш. Нека остана сам с мъката си. Аз съм стар, свикнах вече — добави той печално.

— Милият ми вуйчо!

— Благодаря за хубавите ти чувства към мене, скъпо дете, но нека оставим тези тъжни разговори. По-добре да поговорим, ако искаш, за добрите хора, на които толкова много дължим.

— За Честно сърце, нали? — прошепна доня Лус и се изчерви.

— Да — отговори генералът, — за Честно сърце и за неговата майка, тази достойна жена, на която още не съм успял да благодаря поради раната на бедния Веселяк и благодарение на която ти не си била лишена от нищо.

— Тя се грижеше за мене като нежна майка.

— Как ще мога да ѝ се отплатя, а също и на нейния благороден син? Тя е щастлива, че има такова дете. Уви! Тази радост ми е отнета. Аз съм сам в живота — рече генералът.

— Ами аз? — запита младото момиче закачливо.

— О, да, ти! — отговори той и нежно я целуна. — Ти си моята любима дъщеря, но нямам син...

— Вярно! — пошепна тя замечтано.

— Честно сърце е горд — продължи генералът. — Той не би приел нищо от мен. Какво да направя, за да му се отблагодаря? Как да изразя признателността си за неocenимите услуги, които ни оказа?

Настъпи кратко мълчание.

Доня Лус се наведе към генерала, целуна го по челото и му прошепна с треперещ глас, като криеше лице в рамото му:

— Вуйчо, имам чудесна идея!

— Кажи, детето ми, не се стеснявай. Може би самото провидение говори чрез твоята уста!

— Вуйчо, ти казваш, че нямаш син, на когото да оставиш името си и огромното си състояние, нали?

— Да, уви! Мислех си, че ще намеря... но надеждите ми завинаги рухнаха и ти виждаш, че съм напълно сам.

— Знам, че Честно сърце и майка му няма да се съгласят да приемат нищо от тебе.

— Така е.

— Все пак смятам, че има начин, който ще ги накара, просто ще ги принуди, да приемат.

— А какъв е този начин? — оживи се генералът.

— Вуйчо, щом съжаляваш толкова, че (нямаш син, на когото да оставиш името си, защо не осиновиш Честно сърце?

Генералът я погледна. Тя бе цяла зачервена, трепетна.

— Миличка — каза той и нежно я целуна, — идеята ти е чудесна, но е неосъществима. Аз ще бъда най-щастлив и горд, ако имам син като Честно сърце. Но ти сама си ми казвала, че майка му го обожаваш. Тя сигурно го ревнува и никога не ще се съгласи да сподели любовта му с чужд човек.

— Може би — прошепна тя.

— Освен това — продължи генералът, — ако даже от любов към него майка му се съгласи, което ми се струва невъзможно, за да му даде известно положение в обществото, тъй като майките са готови и на най-големи жертви за щастието на своите деца, самият той ще откаже. Смяташ ли, мое дете, че този мъж, израснал в прерията, чийто живот е протекъл сред великолепната природа, ще се съгласи за шепа злато, което той презира, и за едно име, което му е ненужно, да се откаже от този чуден приключенски живот, пълен с радост и силни преживявания, станал му вече необходим? Не, не, той ще се задуши в нашите градове. За един съвършен организъм като неговия нашата цивилизация ще се окаже гибелна. Забрави тези мисли, мила, уви, сигурен съм, че Честно сърце няма да приеме.

— Кой знае? — поклати тя глава.

— Ще бъда безкрайно щастлив — продължи генералът твърдо, — ако успея, и тогава всичките ми мечти ще се осъществят. Но защо да храним напразни надежди? Сигурен съм, че ще откаже, и то с право!

— Опитай все пак, вуйчо — настоя доня Лус. — Ако Честно сърце отхвърли предложението ти, поне ще си доказал, че не си непризнателен и че достойно си го оценил.

— Държиш ли на това? — запита генералът, който само чакаше да бъде убеден.

— Да, вуйчо — каза тя и го прегърна, за да скрие радостта и руменината си, — не знам защо, но вярвам, че ще успееш.

— Добре тогава, помоли Честно сърце и майка му да дойдат при мене.

— След пет минути ще ти ги доведе — извика тя радостно.

Скочи като сърна и тичешком изчезна из завоите на пещерата.

Останал сам, генералът оброни глава и потъна в мрачни и тежки мисли.

Само след няколко минути Честно сърце и майка му, водена от доня Лус, бяха при генерала.

Той вдигна глава, поздрави пристигналите най-почтително и със знак помоли племенницата си да ги остави сами. Тя се отдръпна трепереща.

В тази част на пещерата цареше сумрак, който не позволяваше да се различават ясно отделните предмети. По странна случайност майката на Честно сърце бе забулила почти цялото си лице с воал, тъй че въпреки усилията си генералът не можеше да съзре чертите ѝ.

— Повикали сте ни, генерале — каза весело Честно сърце. — Както виждате, побързахме да се отзовем на поканата ви.

— Благодаря, приятелю — отвърна генералът. — Най-напред искам да ви изкажа признателността си за всичко, което сторихте за мен. Това, което казвам на вас, приятелю, позволете ми да ви наричам така, се отнася и до вашата добра, чудесна майка и на нея благодаря за вниманието ѝ към моята племенница.

— Генерале — отвърна Честно сърце разчувствуван, — благодаря ви за милите думи. Те ни възнаграждават за всичко, което мислите, че ни дължите. Като ви помогнах, аз изпълних обета си да не оставям никога свой ближен без подкрепа. Вярвайте ми, не желая никаква друга награда. Достатъчно ми е вашето уважение. Задоволството, което изпитвам сега, е най-голямата отплата за мене.

— Все пак позволете ми да настоя, аз бях искал да ви възнаградя по някакъв начин.

— Да ме възнаградите ли? — буйно извика младият мъж и цял зачервен, се отдръпна.

— Оставете ме да довърша — продължи бързо генералът. — Ако предложението, което искам да ви направя, не ви се нрави, ще ви моля да ми отговорите също тъй откровено, както аз говоря сега с вас.

— Говорете, генерале, слушам ви.

— Приятелю, моето пътуване из прериите имаше за мен една свещена цел, която не можах да постигна. Вие знаете защо. Хората, които тръгнаха с мене, загинаха. Сега, когато останах почти сам, съм принуден да се откажа от търсенето, което, ако се бе увенчало с успех, щеше да изпълни с щастие последните дни на живота ми. Съдбата жестоко ме наказва. Всичките ми деца загинаха. Един син може би щеше да ми остане, но в момент на безразсъдна гордост аз го изгоних от своя дом. Днес, когато дойде залезът на моя живот, домът ми е празен, огнището мм е студено. Аз съм сам, уви! Без роднини, без приятели, без наследник, на когото да оставя не състоянието, а името, завещано ми неопетнено от толкова прадеди. Бихте ли желали да заместите семейството, което ми липсва? Отговорете, Честно сърце, искате ли да станете мой син?

При тия думи генералът стана прав, хвана ръката на младия мъж и силно я стисна. Очите му бяха плувнали в сълзи.

Това неочаквано предложение изпълни трапера с трепетно вълнение и той не знаеше какво да отговори.

Майка му бързо свали воала от лицето си, което в този миг изглеждаше преобразено, светнало от радост. Застана между двамата мъже, сложи ръка на рамото на генерала, загледа го втренчено и с треперещ от вълнение глас възкликна:

— Най-сетне, дон Рамон де Гариляс! Вие значи желаете да си възвърнете сина, когото преди двадесет години тъй безмилостно изгонихте?

— Сеньора, какво искате да кажете? — запита генералът задъхано.

— Искам да кажа, дон Рамон — продължи тя тържествено, — че аз съм доня Хесусита, вашата съпруга, и че Честно сърце е вашият син Рафаел, когото вие прокълнахте?

— О — промълви генералът и падна на колене с лице, обляно в сълзи, — прости, прости ми, сине мой!

— Татко — извика Честно сърце и се спусна към него, за да го вдигне, — татко, какво правите?

— Синко — каза старецът, почти обезумял от болка и радост, — няма да стана, докато ме получа твоята прашка!

— Станете, дон Рамон — кротко продума доня Хесусита. — Отдавна вече в сърцето и на майката, и ла сина са останали само обич и почит към вас.

— О! — извика старецът и ги прегърна, опиянен от радост. — Това е преголямо щастие за мен. Аз не съм заслужил да бъда толкова щастлив, след като постъпих тъй жестоко.

— Татко — великодушно отвърна траперът, — благодарение на заслуженото наказание, което ми наложихте, аз станах честен човек. Забравете миналото, което сега вече е само сън, и мислете за бъдещето, което ви се усмихва.

Доня Лус се появи плаха и смутена. Щом я зърна, генералът я хвана за ръка и я доведе при доня Хесусита, която протягаше ръце към нея.

— Мило мое момиче — каза генералът със светнало от радост лице, — ти можеш без страх да обичаш Честно сърце. Той е наистина мой син. Намерих го тогава, когато вече не очаквах такова щастие!

Доня Лус възкликна радостно, скри смутено лицето си в обятията на доня Хесусита и подаде ръка на Рафаел, който я обсипа с целувки и падна на колене пред младото момиче.

ПОСЛЕПИС

Това се случи само няколко месеца след експедицията на граф Раусе Булбон. Тогава французите бяха на голяма почит в Сонора. Всички френски пътешественици, които се случваше да минат през тази част на Америка, бяха сигурни, че където и да спрат, ще срещнат най-сърдечен и мил прием.

Подтикван от страст към пътешествията, без друга цел, освен да видя свят, напуснах столицата.

Възседнал великолепен мустанг, подарен ми от един трапер, който лично го бе заловил за мене, прекосих целия американски континент.

Без да бързам, винаги сам, по стар обичай, изминавах стотици мили през снежни планини, през безкрайни пустини, през пълноводни реки и буйни потоци само за да посетя и разгледам испанските градове по крайбрежието на Тихия океан.

Пътувах вече петдесет и седем дни като истински скитник, спирах се там, където ми се приискваше да разпъна палатката си.

Приближавайки целта на моето пътуване, бях достигнал на няколко мили от Ермосильо; град, заобиколен от защитни стени, с население от петнадесет хиляди души, отбранявай от хиляда и сто редовни войници под командата на генерал Браво, един от най-храбрите пълноводни на Мексико, и който град бе превзет за два часа на нож от граф Раусе начело на по-малко от двеста и петдесет войници.

Слънцето бе залязло. Тъмнината ставаше все по-плътна. Конят ми, изтощен от няколкодневно непрекъснато препускане по петнадесет мили на ден, тъй като бързах да стигна час по-скоро в Гуаймас, едва се движеше и се спъваше на всяка крачка о старите камъни по пътя.

Самия аз бях крайно изморен, умирах от глад, тъй че мисълта да прекарам още една нощ под открито небе, не ми харесваше. Страхувах се да не се заблудя в тъмнината. Напразно търсех светлинка, която да

ме насочи към някое жилище. Знаех, че около Ермосильо има доста асиенди.

Като всички хора, водили дълго време скитнишки живот и преживели повече или по-малко неприятни случки, и аз съм доста философски настроен. Това е особено необходимо при пътешествие, главно в Америка, където почти винаги трябва да разчиташ само на собствената си съобразителност и да не чакаш помощ от никого.

Бързо взех решение. С въздишка на съжаление се отказах от надеждата за вечеря и подслон. Нощта ставаше все по-тъмна и вече не можех да се движа в мрака от страх да не тръгна в обратна посока. Потърсих наоколо си подходящо място за стануване, за да запаля огън и да намеря малко тревица за коня, който също като мене умираше от глад.

Това не бе лесно из тая обгорена от слънцето и покрита със ситен пясък местност. След дълго лутане открих едно хилаво дръвче, под което бе поникнала малко трева. Канех се да сляза от коня, когато долових в далечината тропот на копита. Изглежда, че ездачът следваше моя път и бързо напредваше.

Застанах неподвижно.

Срещата с ездач нощно време в мексиканските полета винаги събужда най—различни чувства. Този, когото срещаш, може да е почтен човек, но най-вероятно е да излезе нехранимайко.

При това положение извадих пистолетите си, заредих ги и зачаках.

Не мина дълго време. Само след няколко минути ездачът ме настигна.

— Добър вечер, кабалеро — каза той на испански.

В начина, по който ме поздрави, имаше нещо толкова открито, че подозренията ми се изпариха веднага. Отвърнах на поздрава му.

— Къде отивате толкова късно? — запита ме той.

— Право да си кажа — отвърнах чистосърдечно, — и аз сам не знам. Мисля, че съм се заблудил, и затова смятам да прекарам нощта под това дърво.

— Но е много приятен подслон — каза ездачът, клатейки глава.

— Е, да — отвърнах примирено. — Но по липса на по-добър ще се задоволя и с него. Умирам от глад, конят ми едва се влачи от умора.

И на двамата не ни е до скитане. Едва ли ще намеря по-добър подслон, особено в такъв късен час.

— Хм — промърмори непознатият и хвърли изпитателен поглед на моя мустанг, който бе навел глава и се мъчеше да отщипне с края на устата си някой и друг стрък трева. — Изглежда расов кон. Едва ли е толкова уморен, че да не може да издържи още една-две мили!

— Ако трябва, ще издържи и два часа път — отвърнах усмихнат.

— Тогава елате с мене, дявол да го вземе! — сърдечно рече непознатият. — Обещавам и на двама ви добър подслон и вкусна вечеря.

— Приемам и ви благодаря — отвърнах. Благородното животно сякаш разбра за какво става дума и пое в доста силен тръс.

Доколкото можах да преценя, непознатият беше на около четиридесет години. Имаше открито и умно лице. Беше облечен като местните жители — широкопола шапка, украсена с широк около три пръста златен галон, пъстро наметало, което се спускаше от раменете до бедрата му и покриваше задницата на коня, тежки сребърни шпори, завързани за ботушите с кожени ремъци.

Като всички мексиканци, на лявото си бедро носеше мачете.

Разговорът ни скоро се оживи, дори стана задушевен. След около половин час забелязах пред нас в тъмнината очертанията на голяма сграда. Това бе асиендата, в която моят спътник ми бе обещал добър прием, добър подслон и добра вечеря. Конят ми изпръхтя и сам засили хода си.

Огледах се с любопитство и различих високите дървета на добре поддържана градина. От всичко лъхаше уют и комфорт.

Благодарих вътрешно на щастливата си звезда, която ми бе отредила тази добра среща.

Когато приближихме, един ездач, поставен по всяка вероятност на пост, извика отривисто:

— Кой е там?

И в същото време седем или осем чистокръвни хрътки се спуснаха с радостен лай към моя водач и започнаха да ме душат една след друга.

— Аз съм — отвърна спътникът ми.

— Е, хайде, по-бързо. Веселяк, цял час те чакаме!

— Предупреди домакина, че вода гост — извика моят водач, — и най-важно, Черни елен, не забравяй да му кажеш, че е французин.

— Как познахте? — попитах аз засегнат, защото се лаская от мисълта, че владее отлично испански.

— О-хо — засмя се той. — Ние сме почти съотечественици.

— Така ли?

— Ей богу! Аз съм канадец и веднага разбрах по произношението ви.

Стигнахме до асиендата. На входа ни посрещнаха няколко души. Изглежда, съобщението на моя спътник, че съм французин, бе произвело истинско вълнение.

Десетина-дванадесет слуги държаха факли, при светлината на които забелязах, че около седем-осем души, мъже и жени, бързаха да ни посрещнат.

Домакинът на асиендата се приближи до мене подръка с една около четиридесетгодишна дама, по чието лице още личаха следи от голяма красота.

Съпругът ѝ беше петдесетгодишен мъж, висок, с мъжествено лице. Около тях се тълпяха с ококорени очички пет-шест очарователни дечица, които толкова им приличаха, че не можеше да не бъдат техни деца.

Малко по-назад, полузакрити в сянката, стояха около седемдесетгодишна жена и почти стогодишен старец.

С един поглед обгърнах цялото семейство: в него имаше нещо патриархално, което будеше уважение и симпатия.

— Господине — любезно се обърна към мене домакинът, като хвана юздата на коня, за да сляза. — Този дом ви принадлежи. Мога само да благодаря на моя приятел Веселяка, че ви е довел у нас.

— Трябва да призная — отговорих със смях, — че не се наложи дълго да ме увещава. С благодарност приех поканата му.

— Ако позволите, тъй като вече е късно, и най-важното, вие се нуждаете от почивка, ще отидем веднага в трапезарията. Тъкмо сядяхме на вечеря, когато ни съобщиха за вашето пристигане.

— Много ви благодаря, господине — отвърнах аз и се поклоних. — Вашият любезен прием ме накара да забравя умората си.

— Веднага си личи френската учтивост — мм каза дамата с очарователна усмивка.

Всички преминахме в трапезарията, където върху огромна маса бе сервирана прекрасна вечеря, чийто примамлив аромат ми напомни, че почти дванадесет часа не бях турял зальк в уста.

Седнахме. Не по-малко от четиридесет души бяха събрани около масата. В тази асиенда още бе запазен старият обичай, който вече е на изчезване — прислужниците да се хранят заедно с господарите.

Всичко, което виждах, всичко, което чувах в този дом, ме привличаше. Всичко носеше белега на почтеността.

— Е, Веселяк — запита старейшината на дома моя водач, който седеше до мене и ожесточено размахваше вилицата, — открихте ли следите на ягуара?

— Не само, че ги открих, генерале, но се опасявам, че ягуарът не е сам, а си има и другар.

— Охо-хо! Сигурен ли сте?

— Може и да се лъжа, генерале, но не вярвам. Впрочем питайте Честно сърце, аз не бях толкова неизвестен в западните прерии.

— Татко — каза домакинът, — Веселяка сигурно е прав. Той е стар и опитен ловец, не може да допусне грешка.

— Значи ще трябва да устроим хайка, за да се отървем от тези опасни съседи, нали, Рафаел?

— Радвам се, татко, че и ти мислиш като мен. Черния елен е предупреден. Вероятно всичко е вече готово.

— Можем да тръгнем на лов, когато решим. Всичко е уредено — отвърна не млад мъж, седнал недалеч от мене.

Вратата се отвори и влезе нов посетител. Всички приветствуваха пристигането му с радостни възклицания. Дон Рафаел и съпругата му станаха, за да го посрещнат. Бях учуден от тази сърдечност, защото новодошлият беше червенокож. Беше в пълно бойно снаряжение на индиански воин. Благодарение на многобройните ми срещи с червенокожите можах да позная, че е от племето команчи.

— Орлова глава! Орлова глава! — зачуруликаха децата и радостно го заобиколиха.

Команчът ги взе на ръце едно след друго, целуна ги, после, за да се отърве от тях, им раздаде чудесни, изработени с много вкус индиански играчки. Поздрави многобройното семейство и седна между домакиня и домакия.

— Надявахме се, че ще дойдете преди залез слънце, вожде — му каза приятелски домакинята. — Не е хубаво, дето ни накарахте да ви чакаме.

— Орлова глава преследваше ягуарите — каза многозначително индианецът. — Моята дъщеря вече няма защо да се страхува. Ягуарите са мъртви.

— Как? Ти си убил ягуарите, вожде? — запита живо дон Рафаел.

— Моят брат ще ги види. Кожите им са чудесни. На двора са.

— Виждам, вожде — каза генералът и му протегна ръка, — че вие все още държите да бъдете нашето провидение.

— Моят баща говори добре — каза вождът и се поклони. — Господарят на живота му вдъхва мъдри слова. Семейството на моя баща е и мое семейство.

След вечерята дон Рафаел ме заведе в една удобна спалня и аз веднага заспах, озадачен от всичко, което бях чул и видял.

На другия ден моите домакини в никакъв случай не ме пуснаха да замина. А да си кажа право, и аз не настоях. Не само че бях очарован от любезния прием, но и тайно любопитство ме караше да остана още няколко дни.

Измина седмица. Дон Рафаел и семейството му ме отрупваха с внимание, животът ми през тези дни беше прекрасен.

Не знам защо, но от идването ми в асиендата всичко, което ставаше около мене, непрекъснато засилваше любопитството, обхванало ме още от първия миг. Струваше ми се, че в основата на щастията, което осветяваше лицата в този дом, се крие дълга поредица от нещастия. Предугаждах, че животът на тези хора не винаги е протичал безоблачно и спокойно. Сам не зная защо, си представях, че те са намерили спасителното пристанище след дълги тегла.

Лицата им носеха отпечатъка на възвишеност, каквато пораждат само великите изпитания, а бръчките по челата им говореха за дълбоки страдания.

Тази мисъл така бе заседнала в съзнанието ми, че въпреки всички усилия не успях да я пропъдя; тя ме преследваше все по-настойчиво.

За кратко време станах приятел на семейството. Те знаеха вече всичко за мене. Разкриха ми и част от своя живот. И все пак на устните

ми винаги стоеше един въпрос, който не смеех да изрека от страх да не постъпя нетактично и да съживя мъчителни спомени.

Една вечер се връщахме с дон Рафаел от лов. На няколко крачки от асиендата той сложи ръка на рамото ми и ме запита:

— Какво ви е, дон Густавио? Мрачен сте, замислен. Да не би да ви е скучно с нас?

— Нима може да мислите така! Напротив, не знам как да ви уверя, че никога не съм бил по-щастлив, отколкото при вас.

— Останете тогава при нас — помоли, се топ чистосърдечно. — В нашия дом има място за още един приятел.

— Благодаря — казах и стиснах ръката му. — Как бих искал, но уви, това е невъзможно. В мене има някакъв демон, който непрекъснато ми крещи: „Върви!“ Трябва да следвам съдбата си.

Въздъгнах тежко.

— Вижте какво — продължи той, — бъдете искрен! Кажете ми какво ви мъчи. От няколко дни състоянието ви ни тревожи. Никой не смее да ви заговори за това. Но ето, аз се престаших и реших да ви запитам.

— Е, добре — отвърнах аз, — щом искате, ще ви кажа. Моля ви само да не погледнете на моята откровеност с лошо око.

— Хайде — снизходително се усмихна той, — изповядайте ми се! Не се страхувайте, аз ще ви дам опрощение. Говорете!

— Предпочитам да бъда наясно и всичко да ви кажа.

— Точно така. Говорете!

— Мисля си, не знам защо, че не всякога сте били толкова щастливи и че сте заплатили с безкрайни страдания щастието, на което се радвате сега.

Тъжна усмивка се мярна на лицето му.

— Простете ми за любопитството — извиках аз смутено. — Това, от което се опасявах, се случи. Нека не говорим повече по този въпрос, моля ви се.

Бях наистина отчаян.

Дон Рафаел ми отговори приятелски:

— Защо? Не намирам нищо неуместно във вашия въпрос. Добрите ви чувства към нас са ви накарали да ми го зададете. Само когато човек обича хората, с които дружи, може да бъде толкова пронизателен. Не, приятелю, не сте се излъгали. Ние минахме през

големи изпитания. Щом желаете, всичко ще ви разкажа. Може би, след като чуете какво сме преживели, ще се съгласите, че наистина скъпо сме заплатили щастието, на което се радваме сега. Но нека влезем. Сигурно вече ни чакат за вечеря.

След вечерята дан Рафаел задържа няколко души, постави на масата цигари и бутилки с мескал и каза:

— Приятелю, ще задоволя вашето любопитство. Веселяка, Черния елен, Орлова глава, баща ми, майка ми, както и скъпата ми съпруга бяха действащи лица в необикновената драма, която ще чуете сега. Те ще ми помагат, ако паметта ми изневери.

И тогава дон Рафаел ми разказа това, което прочетохте.

Признавам, че тези събития, разказани от човека, който сам е играл главната роля в тях, пред тези, които са взели също живо участие в тяхното развитие, ме заинтригуваха до най-висша степен. Не вярвам да бъде същото с вас; те губят много, когато аз ги разказвам, тъй като не мога да влея в тях това вълнение, което е техният истински чар.

След осем дни се разделих с моите любезни домакини. Но вместо, както смятах, да се кача на парахода за Гуаймас, потеглих с Орлова глава на обиколка из прериите.

По време на тия мои странствувания благодарение на случайността станах свидетел на необикновени събития, които може би ще ви разкажа някой ден, ако тези, които прочетохте днес, не са ви много отегчили.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.